

ການແປງປຸນ

ການບໍລິຫານຈົດການປໍ່ຂໍ້ມູນຊາຍແດນ

ການແປງປຸນ ການບໍລິຫານຈົດການປໍ່ຂໍ້ມູນຊາຍແດນ

IUCN

ການແປງປຸນ-ການບໍລິຫານຈົດການປໍ່ຂໍ້ມູນຊາຍແດນ
ແມ່ນນັ້ນພື້ນຖານຂອງການແຕນໄຕ້ເຫັນເຫຼືອຍ່າຍ ເພື່ອອະນຸຍາດວາດນີ້ຂອງການໃນການແຂວງ
ສະແດງໃຫ້ທັນພະລວມຂອງການເປັນຂັບຂອງການຄົ່ນທີ່ຂອງໄລ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ຮູ້ເຖິງການຈັດການຂັ້ນຍາອນຫຼົງຈານ
ຮວມກັນ. ມີຂໍ້ອະນຸຍາດທີ່ມີຄວາມສົ່ງໃຫ້ຮູ້ຂອງການຈົ່ວຍວາງຈົ່ງ ແລະ ມີມຳໄດ້ຮູ້ເຖິງການຮວມມື ແລະ ປ່ອນນີ້
ການແປງປຸນມີນຳກໍາໄລ້ຕ່າງປະຈຸບັນ, ການນຳໃຊ້ລ່ວມໃສ່ສຳສັກທີ່ວິໄລຈົດການຫຼັງຈາກນີ້, ສະຖາບັນ, ການຈັດ
ການຂໍຂອງນາມຄົມ ແລະ ການເຖິງ ເຊິ່ງດ້ວຍການ ການນຳຄົມອັນກໍຂັ້ນຕ່ານຂອຍແດນທີ່ເປັນກໍ ແລະ ປື້ນຍິງ.

ກຽງວັນອິຫຍານ IUCN

IUCN ອີງການສົກນີ້ເຫັນວ່າມີການພື້ນຖານຂັບພະຍານກົມຂະຊາດ, ຂວຍໃນການຂອງຫາວີທີ່ການເຕັກນໍ້າທີ່ເຫັນຈຶ່ງ ຕໍ່ຕັກສິ່ງຫຼາຍ
ຂອງການພື້ນຖານ ແລະ ສິ່ງເວລັນທີ່ການລັງເປັນສິ່ງດັດດັນທີ່ສຸດເຫັນວ່າກີດຕັ້ງໄລ ໃລກ. IUCN ຮັດວຽກດ້ານຂັ້ນຍາອນການມັນ,
ການປົງປາງແກ່ຂອງອິນເນັ້ນພະຍາກາດ, ແລະ ສ້ວນການຕົ້ນຕໍ່ການວິຊາຂອງອິນເນັ້ນ ແລະ ເສດຖະກິດໄວ້ລັກໄລ ໄດ້ໃຫ້ການຂ່າວວ່າເຫຼືອທະ
ດ້ານການຕົ້ນຕໍ່ການວິຊາຂອງອິນເນັ້ນທີ່ວິຊາສຳດັບ, ຖຸນຍອງ ຫົວການພົມກາສະຫະຫາວັນທີ່ວິຊາ ແລະ ພ່ອນ້ອນທັນກໍາລົມຫຼາຍຜ່ານເຊົ້າ: ລັດຖະບານ,
ອີງການຈັດຕັ້ງທີ່ຂັ້ນຕໍ່ການສົກນີ້, ແລະ ບໍລິສັດອື່ນປັງ ເພື່ອສ່ວນໃຈຢາຍເລື່ອງ, ກົດມາຍ ແລະ ຣຸບແບບ
ການຈົ່ງເປັນປະເປີນຕໍ່ການສົກນີ້.

www.iucn.org

Water & Nature Initiative ຂອງອິຫຍານ IUCN

ກຽງວັນແຜນນາມລິ້ນ Water & Nature Initiative ຂອງອິຫຍານ IUCN ແມ່ນແຜນໝາຍການຈົ່ງເປັນປະຈຳໃນ ເພື່ອສາ
ຫຼັດວຽກກົມຫຼາຍບົນຍິນເວດ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມການຫຼັມຮ່ວມມືກໍາລົມຫຼາຍການຕ່າງໆກ່າວກັນໃນຂັ້ນ-
ປົ້ນຊີວິດຜົນກໍາລົມຫຼາຍ ແລະ ບໍລິສັດສາຮອກການຂັ້ນພະຍາການທີ່ກໍາລົມຫຼາຍຂົກລົງ

www.waterandnature.org

ການແບ່ງປິນ

ການບໍລິຫານຈັດການນຳຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ສະບັບພາສາອັງກິດ

ໄກເຕຍ ຊາດອຍ, ໄທມາສ ແກ້ວເບີ,
ມາກ ສະມືດຕ ແລະ ແກ້ວເກາມ

ການສະເໜີທີ່ທາງພູມປະເທດໃນບັນຫຼວນນີ້ ແລະ ການນຳສະເໜີເນື້ອໃນຕ່າງໆແມ່ນບໍ່ໄດ້ໝາຍເຖິງສະເພາະແນວຄົດຂອງຜູ້ໄດ້ຜູ້ໜຶ່ງ ແຕ່ IUCN ມີຄວາມສິນໃຈກ່ຽວກັບສະພາບການທາງ ກົດໝາຍ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ, ຂອບເຂດອຳນາດ ອະທິປະໄຕ ຫຼື ພື້ນທີ່ໜຶ່ງ, ຫຼືການຈັດຕັ້ງບໍລິຫານໄດ້ໜຶ່ງ, ຫຼື ຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງປະເທດດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ບັນດາແນວຄວາມຄົດຫັດສະນະຕ່າງໆທີ່ສະແດງອອກໃນບັນຫຼວນນີ້ກໍບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າເປັນຫັດສະນະຂອງ ອົງການ IUCN. IUCN ບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບສໍາລັບທຸກຂໍຜົດພາດ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນການແປ່ ຫຼືສິ່ງທີ່ຄາດເຕືອນຈາກເອກະສານສະບັບເດີມ. ໃນກໍລະນີຂອງບາງຂໍຄວາມທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງ ກະລຸນານຳໃຊ້ເອກະສານເດີມ.

ຈັດພິມໂດຍ:	IUCN ປະຈຳລາວ
ສະໜງວນລືຂະສິດ:	2012 ອົງການສາກົນເພື່ອການອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດອະນຸຍາດໃຫ້ຜະລິດບັນຫຼວນນີ້ຄືນໄດ້ສໍາລັບ ຈຸດປະສົງຫາງດ້ານການສຶກສາ ຫຼື ຈຸດປະສົງທີ່ບໍ່ແມ່ນຫາງການຄ້າ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການອະນຸຍາດ ເປັນລາຍລັກອັກສອນຈາກຜູ້ຖືລືຂະສິດທັກກວ່າມີການສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ນຳແຍ່ລ່ຽ້ງຂໍ້ມູນທີ່ມາ.
ອ້າງອີງເຕິງ:	ການຜະລິດບັນຫຼວນນີ້ຄືນສໍາລັບ ຈຸດປະສົງຫາງດ້ານການຂາຍ ຫລື ການຄ້າອື່ນງາມແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຖ້າບໍ່ມີການອະນຸຍາດ ເປັນລາຍລັກອັກສອນຈາກຜູ້ຖືລືຂະສິດ Sadoff, C., Greiber, T., Smith, M. And Bergkamp, G.(2012). ການແບ່ງປັນການບໍລິຫານຈັດການນຳຜ່ານຊາຍແດນ. Gland, Switzerland
ແປໂດຍ:	ທ່ານ ບຸນສະໜອງ ພອງນາລີ
ລະຫັດ ISBN	978-2-8317-1448-6
ອອກ-ແບບ-ໂດຍ:	IUCN ປະຈຳລາວ
ພິມໂດຍ:	ອົງການ IUCN Lao
ຕິດຕໍ່ໄດ້ທີ່:	082/01 ຖະໜົນພັງງົມ, ບ້ານວັດຈັນ P.O.Box 4340, ວຽງຈັນ, ສປປລາວ ໂທ: +856(21) 216401, 222167, 219009 ໂທລະສານ: +856(21) 216127 E-mail: info@iucnlao.org http://www.iucn.org
	IUCN Asia Regional Water & Wetlands Programme 63, Sukhumvit Soi 39, Wattana Bangkok 10110, Thailand E-mail: iucnsiawater@iucnt.org http://www.waterandnature.org

ເນື້ອໃນສຳຄັນ.....	6
ບົດນຳ	11
ບັນນາທິການ ແລະ ຜູ້ຂຽນ	12
ການສະແດງຄວາມຂອບໃຈ	13
ໝວດທີ 1 ສະພາບລວມຂອງຂັບພະຍາກອນນີ້ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນຢູ່ໃນໂລກ.....	15
1.1 ຂັບພະຍາກອນນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ	15
1.2 ການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ	16
1.3 ການນຳໃຊ້ນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຮ່ວມກັນ.....	18
1.4 ການແບ່ງປັນ	18
ໝວດທີ2 ເປັນຫຍໍາຈຶ່ງແບ່ງປັນ? ຜົນປະໂຫຍດ (ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ) ຈາກການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ	23
2.1 ການແບ່ງປັນນີ້ ຕໍ່ກັບ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຈາກນີ້	23
2.2 ຜົນປະໂຫຍດຂອງການຮ່ວມມື	25
2.3 ເນື້ອໄດ້ຈຶ່ງສົມຄວນແບ່ງປັນ	29
2.4 ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຢູ່ດີທິກໍາ	33
2.5 ກົນໄກສໍາລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ	34
2.6 ການນຳໃຊ້ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໃນທຸກລະດັບ	39
2.7 ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໃນທາງປະຕິບັດ.....	40
ໝວດທີ3 ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງ	43
3.1 ໃຜ ຄື ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ?	43
3.2 ເວລາ ແລະ ວິທີການໃນການດຶງດູຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.	50
3.3 ເສັ້ນທາງສໍາລັບການມີສ່ວນຮ່ວມ	56
ໝວດທີ 4 ກອບກິດໝາຍກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຊາຍແດນ	59
4.1 ກິດໝາຍພື້ນຖານ ສຳຫຼັບການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.....	59
4.2 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດ:ຄວນເຮັດແບບໃດໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດໝາຍ ລະຫວ່າງປະເທດໃນທຸກລະດັບກໍ່າລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ.....	67
4.3 ການຈັດຕັ້ງສົມທີ່ສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດສະບັບໃໝ່ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັບການຄຸ້ມຄອງນີ້	69
4.4 ກິດໝາຍ: ເປັນເຄື່ອງມື ການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ	75

ធម៌គាតិ 5 សម្រាប់ការងារចំណែក សំលាបទាំងអស់របស់ខ្លួនដែន.....	77
5.1 ការងារចំណែកទាំងអស់របស់ខ្លួនដែន និង ការងារតូចតាមការងារចំណែក: ធម៌គាតិ, ការងារទីផ្សារ និង ទីភាគី.....	77
5.2 ការងារចំណែកទាំងអស់របស់ខ្លួនដែន និង ការងារតូចតាមការងារចំណែក.....	87
5.3 ការងារលាជិកទាំងអស់ការងារ.....	92
ធម៌គាតិ 6 ការងារចំណែកប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ ការងារទាំងអស់និងការងារតូចតាមការងារចំណែក.....	99
6.1. បិទបាតខេត្តការងារចំណែកប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ និងការងារតូចតាមការងារចំណែក.....	99
6.2. ការងារបំលិខាន ការងារចំណែកប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ និងការងារតូចតាមការងារចំណែក.....	100
6.3. ឯកសារការងារចំណែកប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ និងការងារតូចតាមការងារចំណែក.....	101
6.4. ការងារចំណែកប្រព័ន្ធប្រចាំឆ្នាំ និងការងារចំណែកប្រចាំឆ្នាំ.....	108
កំឡុងនៀ និង បិទបាតខេត្ត.....	110
ពាណិជ្ជកម្ម និង របៀបបង្កើត.....	111
អេក្រសាន់ខ្លួន:.....	112
ផ្ទាល់បញ្ជីបញ្ជីបញ្ជី.....	115

ເນື້ອໃນສຳຄັນ

1. ສະພາບລວມຂອງ ຂັບພະຍາກອນນັ້ນທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ ຢູ່ໃນໄລກ.

ແມ່ນທີ່ສາກົນໄດ້ສະໜອງ ປະມານ 60 ເປີເຊັນຂອງປະລິມານນັ້ນໃໝ່ ທີ່ເປັນນັ້ນຈີດຢູ່ໃນໄລກ. ຢູ່ໃນໄລກມີ ແມ່ນສາກົນຢູ່ 260ສາຍ ຂຶ້ງກວມເອົາເກືອບຕົ່ງທຶນຂອງເນື້ອທີ່ດິນໃນໄລກ ແລະ ປະມານ 40 ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນໄລກ ແມ່ນອາໄສແມ່ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້.

ການເພີ້ມຂຶ້ນຄວາມຕ້ອງການ ໃນການນັ້ນໃຊ້ນັ້ນຈະໄດ້ບັງຄັບໃຫ້ ບັນດາປະເທດຕ່າງໆສ້າງແຜນການນັ້ນໃຊ້ຂັບພະຍາ ກອນ ຮ່ວມກັນ ການເພີ້ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ເຮັດໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ນັ້ນຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ການເພີ້ມຂຶ້ນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຫລາຍປະເທດ ໄດ້ຄຳນິງເຖິງການແບ່ງປັນນັ້ນໃຫ້ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ນັ້ນດີ່ມທີ່ໃຊ້, ການຜະລິດກະສິກຳ, ພະລັງງານ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສົ່ງຕຳຫັ້ນແຍ່ງ ແລະ ການນຳໃຊ້ນັ້ນເກີນຂະໜາດ ແລະ ຜົນກະທິບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ຕໍ່ລະບົບນີ້ເວັດວິທະຍາ.

ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຕາມຂອບເຂດອ່າງແມ່ນນີ້ ເປັນກອບແນວຫາຍ້ທີ່ດີທີ່ສູດ ໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ກວ່າການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ຕາມຂອບເຂດຊາຍແດນ. ຍຸດທະສາດການຄຸ້ມຄອງຂັບພະຍາກອນນັ້ນແບບປະສົມປະສານແມ່ນຂະບວນການທີ່ສົ່ງເສີມການປະສານງານໃນການ ພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ, ດົນ ແລະ ຂັບພະຍາກອນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນອ່າງແມ່ນນີ້ ຂຶ້ງໄດ້ຮັບຮອງຢ່າງກວາງ ຂວາງ ເຊັ່ນ: ໃນດ້ານການນຳໃຊ້ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.

ໜຸກງ່ອງແມ່ນນີ້ ມີຂອບເຂດຊາຍແດນ, ແລະໜຸກງ່ອງໆ ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮ່ວມມື ຂອບເຂດຊາຍແດນແມ່ນມີ ລະຫວ່າງປະເທດ, ຕົວເມືອງ, ແລະ ລະຫວ່າງຜູ້ຊີມໃຊ້ພາຍໃນບ້ານ. ຈາກລະດັບສາກົນຫາທ້ອງຖິ່ນ, ໄດ້ມີຫລາຍງານຄວາມຕ້ອງການທີ່ຂັດແຍ່ງກັນ ສໍາລັບການນຳໃຊ້ຂັບພະຍາກອນນັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເຫັນຄວາມຈຳເປັນ ໃນການປະເມີນ ຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ ແລະ ການແກ້ໄຂຢ່າງແທດເໝາະ.

2.ເປັນຫຍໍາຈຶ່ງແບ່ງປັນ? ບັນດາຜົນປະໂຫຍດ (ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ) ຈາກການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

ໝາຍຍປະເທດຈະໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ໃນເມື່ອວ່າເຂົາເຈົ້າເຊື້ອ ໃນສົ່ງດັ່ງກ່າວ ເປັນທີ່ໜ້າສົນໃຈການທີ່ຈະຮ່ວມມື ຫຼື ບໍ່ຮ່ວມມືນັ້ນ ແມ່ນຈະຂຶ້ນກັບປັດໃຈທີ່ວ່າ ທາງເລື້ອກໄດຈະໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ. ຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວ ສາມາດສະແດງອອກໃນດ້ານສົ່ງແວດລັອມ (ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ນັ້ນ), ເສດຖະກິດ (ຜົນປະໂຫຍດຈາກນັ້ນ), ທາງການເມືອງ (ຜົນປະໂຫຍດຍ້ອນນັ້ນ) ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆ (ຜົນປະໂຫຍດນອກເນືອຈາກນັ້ນ).

ຄວາມຮ່ວມມື້ນທີ່ມີຂະໂຫຍດຮ່ວມກັນ

ຄວາມຮ່ວມມື້ນແມ່ນຮ່ວມກັນ ສາມາດດຳເນີນໄດ້ຈາກການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາ ອ່າງແມ່ນຮ່ວມກັນ. ມັນໄດ້ນຳຫລາຍຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ຢ່າງແຕ່ປະເທດດົວ ເພົ່າການຮ່ວມມື ໄດ້ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ ອ່າງແມ່ນຮ່ວມກັນ ໄດ້ເປັນຂໍ້ຕົກລົງສາກົນຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ເຊິ່ງໄດ້ມີເປົ້າໝາຍຫລັກຂອງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນີ້ແບບ ປະສົມປະສານ.

ການຮ່ວມມືສາມາດເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມສະເໜີພາບ.

ການຮ່ວມມື ແລະ ໂດຍສະເພາະການແບ່ງປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສາມາດສື່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນຮ່ວມກັນ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີຄວາມເຫົ່າຖຽມກັນໝາຍຂຶ້ນໂດຍການແບ່ງເຊດຂອງການພັດທະນາແມ່ນຮ່ວມກັນ (ບັນດາກິດຈະກຳ ຈະຈັດຂຶ້ນຢູ່ໃສ), ການກະຈາຍທາງເສດຖະກິດ ຂອງຜົນປະໂຫຍດ/ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ (ໃຜຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ/ໃຜຈະເປັນ ຄົນຈ່າຍຄ່າກິດຈະກຳຕ່າງໆ).

ຄວາມຮ່ວມມື ເປັນສິ່ງທີ່ຫ້າຫາຍໃນຫຼຸກລະດັບ, ຕັ້ງແຕ່ລະດັບຫັນ ຈິນຮອດລະດັບຊາດ.

ປະສິດທິພາບ, ກົນໄກການປັບຕົວ ສຳລັບການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຫຼຸງທຳ ລະຫວ່າງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຫຼຸກລະດັບ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນເພື່ອຮັກສາການຮ່ວມມື. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢູ່ໃນລະດັບຫ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍສະເພາະຮັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບໂດຍກິ່ງ ຈາກບັນດາຂໍ້ຕົກລົງໃນການຄຸ້ມຄອງນີ້ສາມາດໃຫ້ເປັນສິ່ງທີ່ຫ້າຫາຍ ໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໃນລະດັບສາກົນ.

3. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂະບວນການ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ

ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການ ຄຸ້ມຄອງແມ່ນຮ່ວມກັນຊາຍແດນ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ພົວພັນກັບ ການຄຸ້ມຄອງແມ່ນຮ່ວມກັນຊາຍແດນສາມາດເປັນ ບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຫັງທາງກິ່ງ ແລະ ທາງອ້ອມ. ການກຳນົດ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈະເປັນການສ້າງຈຸດປະສົງ ຂອງການຄຸ້ມຄອງ ຮັບປະກັນວ່າມີການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງສະເໜີພາບ ແລະ ຫຼືກລົງຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍ.

ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ ເປັນສິ່ງສຳຄັນ

ການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີຫລາຍຮູບແບບ ແມ່ນຈຳເປັນສຳລັບ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫລາຍພາກສ່ວນ, ການກຳນົດຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕາມຮູບແບບຄືບຊຸດ ແລະ ການບັນທຶກຄວາມສົມໃຈຄວາມສາມາດ ແລະ ສິ່ງທີ່ເຂົ້າເຈົ້າສາມາດເຮັດໄດ້ໃນຫລາຍລະດັບ ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງສາມາດຊ່ວຍ ໃນການກຳນົດເວລາ ແລະ ວິທີການທີ່ເຂົ້າເຈົ້າສາມາດ ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ເປັນຢ່າງດີ.

ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງ ເພື່ອການເຂົ້າຮ່ວມໃນໄລຍະຍາວ
ການຄຸ້ມຄອງແມ່ນຈັກການຜ່ານຊາຍແດນ ເປັນຂະບວນການທີ່ມີເປົ້າໝາຍໃນໄລຍະຍາວ, ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ທີ່ມີ ສ່ວນ
ຮ່ວມຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງທັງໃນເວລາ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຫາງດ້ານວິທີທາງທີ່ແທດເໝາະກັບການປົງປາງ
ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ສົມໃຈ ອົງຕາມການເວລາ.

ການຈັດການດ້ານການເງິນຕ້ອງການໃຫ້ລວມເອົາຫຼັງມູນຄ່າ ໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຄວນລວມເຂົ້າໃນແຜນການເງິນໃນໄລຍະຂັ້ນຕອນເລີ້ມຕົ້ນ ຂອງການສ້າງແຜນໂຄງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ກວດກາ. ການວາງແຜນການເງິນຄວນສ້າງເປັນຫລາຍບາດກ້າວໂຄງການ ແລະ ສາມາດ ປັບໄດ້ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ເພື່ອແກດເໝາະກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ໂອກາດທີ່ປ່ຽນແປງ.

4. ກອບນະໂຍບາຍ ທາງດ້ານກົດໝາຍ ສຳລັບ ການປະສານງານ ແມ່ນຕີຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

ທັກການກົດໝາຍສາກົນ ໃນການຄ້ມຄອງແມ່ນບໍ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແຕ່ນ.

ກອບນະໂຍບາຍດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ລະບຽບການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນເປັນເສົາຫລັກສຳລັບ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີການປະສານງາມ. ໃນຂະນະທີ່ສື່ງດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ປ້ອງກັນຫຼຸກໆການຜິດຖາງ ແຕ່ສື່ງດັ່ງກ່າວເປັນສິ່ງຈຳເປັນໃນການ ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ ຄືກັນກັບ ‘ຫ້ກາເກີນພື້ນຖານ’ ສະນັ້ນ ໄດ້ເສີມສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງຫາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຂໍຜິດພາດທີ່ມີກະຈະເກີດຂຶ້ນ ລະຫວ່າງລັດຕ່າງໆທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ນັ້ນຮ່ວມກັນ

ກອບການປຶກຄອງສາກົນ ຕ້ອງການໃຫ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຫ້ອງຖິ່ນ.

ກົດໝາຍສາກົນ ກ່ຽວກັບນຳຈິດ ຕ້ອງໄດ້ຖືກນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍເຂົ້າໃນສຶທີ ແລະ ພາກບັງຄັບຢ່າງລະອຽດ ສໍາລັບນິຕີບຸກຄົນ ແລະ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງພາຍໃນລັດໜໍ່ງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວສາມາດບັນລຸໄດ້ ຜ່ານຂະບວນການກົດໝາຍ ແລະການຄົ້ມຄອງ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຫ້ອງຖືນ.

ລັດມີສິດໃນການນຳໃຊ້ ຂັບພະຍາກອນນີ້ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ, ແຕ່ຕ້ອງບໍ່ກະທິປໍ່ ມີອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ອື່ນ “ການຂຸ່ມໃຊ້ທີ່ມີຄວາມເຫຼົາຫຼາມກັນ” ເປັນໜຶ່ງໃນກົດປະເພນີທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ສຳລັບການໃຊ້ແຫ່ງໆ ຂັບພະຍາກອນນີ້ຮ່ວມກັນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ອີງໃສ່ຂໍຕົກລົງຂອງ ສິດທີ່ມີຄວາມເຫຼົາຫຼາມກັນ ຂຶ່ງຽງຮັກອ້ອງໄຫ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການສົມດຸນ ໃສ່ການຄົ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ມີເຫດຜົນຫ້າໝົດ ກວ່າການແບ່ງປັນນີ້ ຢ່າງເທົາຫຼາມກັນ.

ກົມໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຖືກຖູງເປັນອົງປະກອບສຳຄັນຂອງ ລະບອບການປຶກຄອງທາງກິດໝາຍ
ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກິດໝາຍນີ້ສາກົນ ມີຜົນບ້າຍັບໃນທາງປະຕິບັດ, ລັດຈະຕ້ອງເຫັນດ້ວຍ ດ້ວຍເວັບໄຊການໃນການລົງລະດັບ
ຄວາມສຳຄັນ ຂອງຂໍ້ຖືກຖູງຢ່າງທຸງທ່າ ແລະ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບູບການ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕໍ່ຂໍ
ຂັດຂ້ອາຫຼິດນຳສະເໜີ.

5. ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ອ່າງແມ່ນໆຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ທີ່ປະກອບເປັນ ຫລັກການໃນການຄຸ້ມຄອງ ທັງເປັນຫາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນຫາງການ ສະຖາບັນຄຸ້ມຄອງນໍ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ສາມາດເພີ່ມໄວກາດ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກນັ້ນໄຫລຜ່ານຂອບເຂດຫລາຍຊາຍແດນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວສາມາດສະແດງອອກໃນຮູບແບບໜູ້ບໍ່ເປັນຫາງການ ຄືກັນກັບບົດບັນທຶກທີ່ໄດ້ລົງນາມ ຫຼື ຂໍ້ຕົກລົງໃນວຽກງານໃດໜຶ່ງ; ຫລືເປັນຫາງການ, ທີ່ປະກອບເຂົ້າໃນສິນທີສັນຍາທີ່ ຜູກພັນຕາມກົດໝາຍ ຫລືໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໆສາກົນ.

ບໍ່ມີຮູບແບບສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ໃນການຄຸ້ມຄອງນໍ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ມີໝາຍໜ້າທີ່ຕັ້ງແຕ່ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເພື່ອດຳເນີນພາລະບົດບາດທີ່ສຳຄັນເຊັ່ນ: ການສ້າງເຂື້ອນ, ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງໂດຍລວມ ຂອງບັນຫານັ້ນພາຍໃນອ່າງຂອງ ພວກເຂົາ. ສິ່ງທີ່ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຄວນເຮັດຄົວການກໍານົດໜ້າທີ່ ແລະ ເປົ້າໝາຍ.

ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຕ້ອງມີຄວາມຍືດຢູ່ນີ້ໃນການບໍ່ຕົວຂໍ້ຕົກລົງທີ່ເປັນຫາງການ ແລະ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ຈະແກ້ໄຂ, ສະນັ້ນ ຄວນມີການອອກແບບເພື່ອສາມາດປັບປຸງ ແລະ ປຸ່ນແປງຂໍ້ມູນເຖື່ອນໄຂ ແລະ ບຸລິມະສິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດກະໄວ້ອີງຕາມເວລາ. ສິ່ງທີ່ຫາຫາຍດັ່ງກ່າວ ອາດແກ້ໄຂໄດ້ ໃນເວລາການເລັ້ມສ້າງສະຖາບັນ ການ ຈັດຕັ້ງ.

ຮັບປະກັນວ່າ ມີຂັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ການເງິນ ພຽງໝໍ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທີ່ຫາຫາຍ ບາງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ສາມາດເຂື້ອມໄວ່ໂດຍກົງດ້ານການເງິນຂອງພວກເຂົາ ໄປສູ່ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດການດ້ານຂັບສິນເຊັ່ນ ເຂື້ອນ; ສຳລັບອື່ນໆ ຍັງເປັນບັນຫາທີ່ຍາກຫລາຍ. ເພື່ອຮັກສາຄວາມຫລາກຫລາຍ ທີ່ແທດເໝາະ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແມ່ນຍັງເປັນສິ່ງຊັບຂໍອນ ເຊັ່ນ: ສະຖານະການ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ບຸລິມະສິດ ທີ່ໄດ້ມີການວິວດຢ່າງໄວ.

6. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນການຮ່ວມມື ການຄຸ້ມຄອງນໍ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປັນຫາຍກວ່າ ການປະກາດຫຼັກການ ແລະ ກົດລະບຸບ
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍ້ຕົກລົງສາກົນໂດຍທີ່ໄປໄດ້ຖືກກຳນົດຄື ກົດຈະກຳທີ່ລັດໜຶ່ງ ໄດ້ດຳເນີນເພື່ອປະຕິບັດພັນຫະຂອງຕົນ ແລະ ເພື່ອບັນລຸໄດ້ເປົ້າໝາຍຂອງສິນທີສັນຍາສາກົນເຊັ່ນ: ການຜັນຂະຫຍາຍຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວເຂົ້າເປັນກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ, ຈັດຕັ້ງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງທີ່ ເນັ້ນສິນ ແລະ ການປະຕິບັດລະບຸບການ.

ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານການປົກຄອງ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຫລາຍສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີມີປະສົດທີ່ພາບ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີພັນຂະທີ່ແທ້ຈິງ ຈາກພາກລັດ ແລະ සູ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ແລະ ມີຄວາມ
ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະມີຄວາມສົມດູນລະຫວ່າງ ການດຳເນີນການອີງໄສ່ຄວາມຕັ້ງໃຈ ແລະ ອີງໄສ່ພາກບັງຄັບໄດ້ໜຶ່ງໃນຂໍຕົກ
ລົງ, ໃນຂະນະທີ່ສ້າງຮູບແບບເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບັບຕົວຕໍ່ກັບສະຖານະພາບທີ່ປູງແປງ.

ຄວາມຮູ້ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ອາດໃຫ້ທີ່ທາງສຳລັບຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ຄວາມຮູ້ ແລະ ການມື້ສ່ວນຮ່ວມໄດ້ສ້າງໃຫ້ມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ, ເປັນເຈົ້າການ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈເປັນເອກະພາບລະ
ຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ພວກເຂົາໄດ້ຊ່ວຍເຫຼື້ຈະເປົ້າໝາຍ, ເພີ່ມປະສິດທິພາບ, ລົດຄວາມຮັດແຍ່ງ ແລະ ສັກສາການຄຸ້ມ
ຄອງນົ່ວຍຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນ ໃຫ້ມີການປະສານງານ.

ການຄຸ້ມຄອງແບບບໍ່ຢ່າງດີ ສາມາດບໍ່ຢ່າງດີໃນການຄຸ້ມຄອງນິ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແນ.

ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງແບບປັບປຸງ - ລວມມີການປະສານງານແບບຕໍ່ເນື້ອງ, ການທິບທວນ ແລະ ການປະເມີນຄືນ - ມີຄວາມຈຳເປັນສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຄົງຄູ່ກັບຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຄວາມກິດດັນ ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ຂອງສະພາບພູມອາກາດ.

ບົດນຳ

ແມ່ນເນື້ອຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນແມ່ນກຳລັງເພີ່ມຄວາມສິນໃຈ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸໄດ້ຄວາມຕ້ອງການຂອງການຂະໜາຍ ຕົວຂອງປະຊາກອນ ແລະ ເສດຖະກິດ-ການເພີ່ມຄວາມກົດດັນດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ການມີຢູ່ຂອງຂັບພະຍາກອນນີ້ ໄດ້ຮັກໃຫ້ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນຄວາມຕ້ອງການທີ່ຂ່ວ່າງຊັ້ກັນລະຫວ່າງປະເທດ, ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດຕົວເມືອງລະຫວ່າງກຸມ ນຳໃຊ້ນີ້ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ແລະ ລະບົບນິເວດ. ສົ່ງທ້າທາຍນີ້ແມ່ນຄວາມດຸນດັ່ງກ່າວຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ຂ່ວ່າງຊັ້ກັນໃນຮູບແບບທີ່ສະເໜີພາບ ແລະ ຍືນຍິສສຳລັບຍກສະໄໝປະຈົນ ແລະ ອະນາຄົດ.

ບໍ່ມີສະຖານທີ່ໄດ້ ທີ່ມີສົ່ງຫ້າຫາຍຂອງການຄົມມະນາຄົມນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຫຼາຍກວ່າທີ່ໄດ້ປະກາດໃນອາຟິກາກາ. ເຫດການທາງປະຫວັດສາດຂອງທະວີບນີ້ໄດ້ຂຶ້ນໃຫ້ເຮົາເຫັນການນຳໃຊ້ແມ່ນທີ່ຮ່ວມກັນ ໃນລະດັບສາກົນ ຫຼາຍຂຶ້ນ (ມີຫຼາຍກວ່າ 60 ແມ່ນທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ອ່າງແມ່ນທີ່ໃນອາຟິກາກາ ກັບອີກເກືອບສອງສ່ວນສາມຂອງຈຳນວນປະຊາກອນຂອງທະວີບດັ່ງກ່າວ). ອາຟິກາກາໄດ້ຕອບສະໜອງກັບບາງຄວາມຄົດລືເລີ່ມ ກ່ຽວກັບການຄົມມະນາຄົມນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ຕົວຢ່າງ ຢູ່ອ່າງແມ່ນທີ່ໃນເຕີ, ນາຍ ແລະ ເຊັນການ. ແຕ່ວ່າສົ່ງຫ້າຫາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນວິທີ ເອກະລັກ ສະເພາະສຳລັບອາຟິກາກາ.

ການສະໜັບສະໜູນການຮ່ວມມືແບບສັນຕິ ແລະ ສ້າງຄວາມເຊື່ອມໄຍງລະຫວ່າງການນຳໃຊ້ນີ້ ຫີ້ແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະລະດັບພາຍໃນ ແລະ ລະຫວ່າງລັດ ຫຼື ປະເທດຕ່າງໆ ແມ່ນສິ່ງທັກຫາຍລະດັບໂລກ. ຄວາມສຳຄັນຂອງການສ້າງສາຍພິວພັນລະຫວ່າງປະເທດຢູ່ແຄມແມ່ນນີ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບການຮ່ວມມື ໃນການຄົມມະນາຄົມຂອງຊັບພະຍາກອນນຳທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ແລະ ທັງໝົດນີ້ ໄດ້ເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ແມ່ນອນທີ່ພິວພັນກັບສະພາບໝູມືອາກາດ ຫີ້ຄວນພິຈາລະນາ.

ເອກະສານສະບັບນີ້ໄດ້ສະເໜີ ຫຼື ມີຫົນໍາໃຊ້ໄດ້ສຳລັບ ປະກອບເປັນແມວຄວາມຄືດ, ການຮ່ວມມື ໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ, ການເຂົ້າຮ່ວມໃນການຄົມມະນາຄົມຊັບພະຍາກອນນັ້ນຮ່ວມກັນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງຂໍ້ມູນ, ການສື່ສານ, ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ແລະ ສະພາບການປັບຕົວ. ມັນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມໝາງໝາຍຂອງຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຄົມມະນາຄົມນີ້ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ໄດ້ມາຈາກການຮ່ວມມື, ແລະ ຕ້ອງມີ ການແບ່ງບັນ ຢ່າງທ່າງທຳ.

Hon. Maria Mutagamba
Minister of Water and Environment &
Chairperson Nile Council of Ministers
Uganda

ប័ណ្ណាធិការណ៍ និង ផ្តើម្បី

រាជធានីភ្នំពេញ នាម Claudia Sadoff, នាម Thomas Greibe, នាម Mark Smith និង នាម Ger Bergkamp

- ឈានទី 1 នាម Claudia Sadoff, IUCN និង សមាគមតូមទៅរៀបចំសាកិន (IWMI)
- ឈានទី 2 នាម Claudia Sadoff, នាម David Grey, នាមនាទាមវិលក
- ឈានទី 3 នាម Alan Nicol, សមាគមប្រជាពលរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ (ODI), នាម Sobona Mtisi មជ្ឈាមិនិមួយាល់ និងអ្នកគ្រប់គ្រងសាកិន
- ឈានទី 4 នាម Thomas Grieber, នាម Alejandro Iza និងការងារ IUCN
- ឈានទី 5 នាម Mark Giordano សមាគមតូមទៅរៀបចំសាកិន (IWMI), Aaron Wolf មជ្ឈាមិនិមួយាល់ និងលោកស្រី Meredith Giordano សមាគមតូមទៅរៀបចំសាកិន (IWMI)
- ឈានទី 6 នាម Sokhem Pech ផ្តើម្បី និងការងារសាស្ត្របានបានឯកសារសម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ

ການສະແດງຄວາມຂອບໃຈ

ບົດແນະນຳທາງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຄວາມຮ່ວມມືລະຫວ່າງແຜນງານເບື້ອງຕົ້ນຂອງ IUCN ດ້ວຍນຳ ແລະ ຂໍມະຊາດ (IUCN Water and Nature Initiative ແລະ ສູນກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ IUCN ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ວຍການປົກຄອງນຳຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ກອບຂອງ ກົດຈະກຳ ການສ້າງຄວາມສາມາດ ຂອງ IUCN ໃນອີງການຄຸ້ມຄອງນຳ ຕັ້ງການມີອີກາ ເຊິ່ງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ IUCN WANI ແລະ ຫ້ອງການ IUCN ພາກພື້ນ ອາຜິກາຕາເວັນອອກ.

ໜາລາຍງຸຄົນໄດ້ປະກອບສ່ວນ ໂດຍການໃຫ້ຄໍາແນະນຳ ແລະ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍໃນການຂຽນ ແລະ ກວດແກ້ ໂດຍການແລກປ່ຽນປະສິບການ ແລະ ໃຫ້ຄໍາຕອບຕໍ່ບາງຄໍາຖາມສະເພາະ ບໍ່ວ່າໃຫຍ່ ຫລືນ້ອຍ. ການປະກອບສ່ວນດັ່ງກ່າວ ເປັນບົດບາດສຳຄັນໃນການວາງແຜນ ແລະ ສຳລັບບົດຂຽນນີ້ເຊັ່ນ ຮັບຮູ້ຢ່າງຫລວງຫລາຍຕໍ່ ການປະກອບສ່ວນຫັງ ເວລາ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ໂດຍສະເພາະ ພວກເຮົາຂໍຂອບໃຈ ບັນດາຜູ້ຂຽວຊານທີ່ໄດ້ຂຶ້ນນີ້, ແນວຄວາມຄົດ ຜ່ານການສ້າງກໍລະນິການສຶກສາ ກ່ຽວກັບການປົກຄອງນຳຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນ ເຊັ່ນ ຫຼືສົມີນາ ເລບ, ຈານ ຊາບ, ໂຊເຄມ ເພັດ ແລະ ມາດີໂອດີໂອນິອາຊ.

ພວກເຮົາຍັງຂໍຂອບໃຈ ດຣ ແຕສແບ ຕາແພັຊ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ອາດີຊ ອາບາບາ, ເອຫີໂອເປຍ), ທ່ານ ດາຮີລ ພິລ (ທະນາຄານໂລກ), ນິໂກລາດ ໂບເອງນິນ ໂົມໂມວິກ (ມະຫາວິທະຍາໄລ ກົດສະຕາລິກາ) ແລະ ແມ່ງເລຍ ຕາແພັສ (ຜູ້ບໍລິຫານງານ ຫ້ອງການວິຊາການພາກພື້ນຂອງ ແມ່ນ້າ ນາຍຫາງຕາເວັນອອກ, ອາດີສ ອາບາບາ, ເອຫີໂອເປຍ) ສຳລັບເວລາຂອງທ່ານເພື່ອທີບຫວນ ແລະ ໃຫ້ຄໍາແນະນຳ ໃນບາງປິດ.

ພວກເຮົາຂໍຂອບໃຈຕໍ່ ດຣ ແຄລລີ ແວຊ ຈາກ IUCN ຜູ້ທໍາອິດທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ ໃນການສ້າງບົດແນະນຳ ດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງນຳຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນ ເຊິ່ງໃນຊຸດເອກະສານຄຸ້ມືຂອງ WANI, ແລະຜູ້ທີ່ປະກອບສ່ວນແນວຄົດ ແລະທີ່ໃຊ້ນຳທີ່ມີຄຸນຄ່າ ຢູ່ໃນເວລາການສ້າງເອກະສານສະບັບນີ້. ພວກເຮົາຍັງຂໍຂອບໃຈຕໍ່ ທ່ານ ແມລີ ປາແນນ ແລະ ຕົມາ ຮາຢາເມັດ ສຳລັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການກວດແກ້, ແລະ ທ່ານ ແມແກນ ກາກຕົນ ແລະ ຊານດູາ ໂຟລເນີ ຈາກ IUCN ສຳລັບການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີຄຸນຄ່າຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ສຸດທ້າຍ ຂໍຂອບໃຈຢ່າງຫລວງຫລາຍຕໍ່ ລັດຖະບານ ແມ່ເດີແລນ ຫໍ່ໃຫ້ງົບປະມານ ຜ່ານແຜນງານ IUCN ດ້ວຍນຳ ແລະ ຂໍມະຊາດ WANI.

ສະພາບລວມຂອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນໃຊ້ຮ່ວມກັນຢູ່ໃນໄລກ.

1.1 ຊັບພະຍາກອນນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ມີຫຼາຍປະເທດ ທີ່ໃຊ້ອ່າງແມ່ນຳສາກົນຮ່ວມກັນ ຫຼາຍກວ່າ 260 ສາຍ ຂຶ້ງກວມເອົາເກືອບເຄື່ອງນີ້ຂອງເນື້ອທີ່
ນີ້ໜ້າດິນໃນໄລກ (ເບິ່ງຮູບ 1.1) ແລະ ປະມານ 60% ຂອງເນື້ອທີ່ຈິດຢູ່ໃນໄລກ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງ ປະຊາ
ກອນ ຂອງໄລກເກືອບ 40% ແມ່ນຕິດພັນກັບສາຍນີ້ດັ່ງກ່າວ¹. ດັ່ງທີ່ຮັບຮູ້ກັນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການນຳໃຊ້ນີ້ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ
ໃນທຸກປະເທດ, ຄວາມຕ້ອງການໃນແບ່ງບັນຊັບພະຍາກອນນີ້ ຈະໄດ້ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ້ຂຶ້ນເຊັ່ນດ່ວງກັນເພື່ອບັນລຸ
ໄດ້ ຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາກອນຫລາຍຕີ້ ສໍາລັບການຜະລິດນຳດື່ມ, ອາຫານ, ພະລັງງານໄຟຟ້າ ແລະ ອຸດສາຫະ
ກຳ ເພື່ອຮັກສາ ລະບົບນີ້ເວດວິທະຍາ ແລະ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນໃນອານາຄິດ - ຖ້າປະໃຫ້ນີ້
ໜ້ອຍລົງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນມີຄຸນນະພາບໜ້ອຍຫລາຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນີ້ ແລະ ການແບ່ງບັນນີ້ໄດ້
ຖືກ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຕ່ຄວາມບໍ່ແມ່ນອນ ຂອງການປ່ຽນແປງດິນຝ້າອາກາດ ແມ່ນໄດ້ກາຍເປັນຄວາມສົ່ງໃໝ່ ທີ່ຈະເປັນ
ສິ່ງຫ້າຫາຍ ສໍາລັບບັນດາປະເທດໃກ້ຄົງ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນເພື່ອເພີ່ມການຮ່ວມມື.

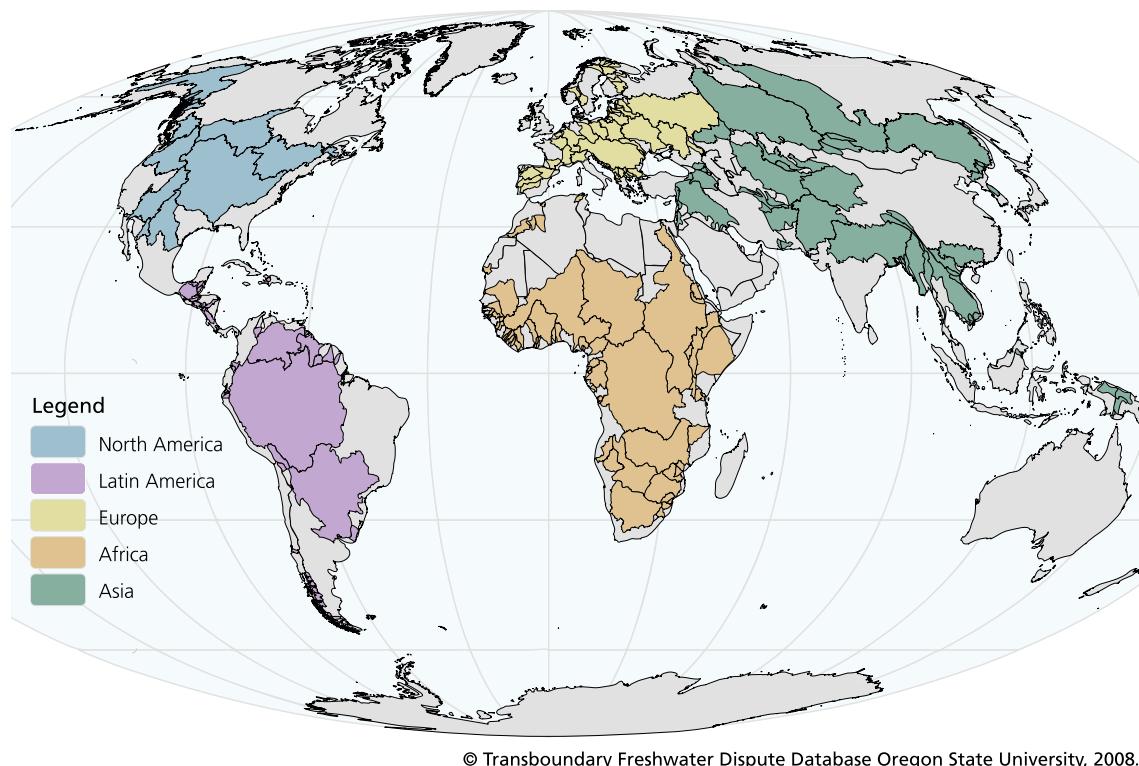
“ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນີ້ຮ່ວມກັນ ຈະໄດ້ເພີ່ມຄວາມຮູ້ກອ້ອງຕ້ອງການ ເພື່ອບັນລຸໄດ້ຕາມຄວາມ ຕ້ອງ
ການ ຂອງຄົນຈຳນວນຫລາຍຕີ້ຄົນ”

ແມ່ນຳສາກົນ ບໍ່ໄດ້ມີເອກະລັກຕາບຕົວ ເພື່ອກໍໃຫ້ເກີດສິ່ງຫ້າຫາຍຂອງ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນີ້ຮ່ວມ
ກັນ. ຊັບພະຍາກອນນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ຄວາມກົດດັນລະຫວ່າງຜູ້ຊົມໃຊ້ນີ້ ແມ່ນໄດ້ພົບເຫັນໃນ ທຸກລະດັບ
ເຊັ້ນ: ລະດັບຊາດ, ພາກພື້ນ, ແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫລວງ ທີ່ຕ້ອງການການແບ່ງບັນ ແລະ ຮ່ວມມືກັນ ໃນການຄຸມຄອງ
ນີ້ທີ່ໃຫ້ຜ່ານລະຫວ່າງປະເທດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຢູ່ໃນຫັງລະດັບຂະໜາດນ້ອຍ, ພາຍໃນຕົວເມືອງ ຫລືບ້ານ,
ຫັງໃນສະຖານທີ່ມີບັນຫາທາງການເມືອງ ແລະ ຊາຍແດນ ເຫັນວ່າໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນສິ່ງຫ້າຫາຍ ສໍາລັບການ ນຳໃຊ້
ນີ້ຮ່ວມກັນ ໃນຮູບແບບທີ່ທ່ຽງທໍາ ແລະ ມີເຫດຜົນ. ຈາກລະດັບສາກົນຫາຫ້ອງຖື່ມ, ໂອກາດ ແລະ ຄວາມກົດດັນ ຕ່າງໆ
ທີ່ຄ້າຍຄົກັນ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນເນື້ອຜູ້ຊົມໃຊ້ ໄດ້ແບ່ງບັນຊັບພະຍາກອນນີ້ ທີ່ໄດ້ໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນ ຫຼືມີຜົນກະທົບທຽບຄຸນ
ນະພາບ ແລະ ປະລິມານ, ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວກໍໄດ້ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ ຜູ້ຊົມໃຊ້ນີ້ໝົດທຸກຄົນ.

ပါဝေခွဲဗိုလ်ချုပ် ၁.၁ အသာဆုံးမြတ်စွာ ပေါ်လေ့ရှိနေရန်

ຄໍາສັບສາມາດມີຫລາຍຕວາມໝາຍ. ຄໍາວ່າ 'ແມ່ນ້ຳສາກົນ' ສາມາດສະແດງເຖິງນັ້ນພາຍໃນແມ່ນ້ຳສາດຖວ (ຄໍາວ່າ ການ ໄຫຼຂອງແມ່ນ້ຳແມ່ນ້ຳສ່ວນຫລາຍມັກໃຊ້ໃນຈຸດປະສົງນີ້), ຫຼື ລະບົບຄອງລະບາຍນັ້ນທັງສາຍ ແລະ/ຫຼື ພົວພັນກັບລະບົບ ນັ້ນ ໄດ້ດິນ. ຄໍາວ່າ 'ທ່າງແມ່ນ້ຳສາກົນ' ໂດຍຫົວໄປພາຍເຕັງ ພັນໜີການໃຫລຂອງນັ້ນ, ນັ້ນໃຕ້ດິນ, ປະລິມານນັ້ນຝຶນ ແລະ ເນື້ອທີ່ປັບປຸງຮູບພາຍໃນອາງໂຕຕ່າງແມ່ນ້ຳ. ໃນກິດໝາຍກ່ຽວກັບທະເລ ຄໍາວ່າ 'ແມ່ນ້ຳສາກົນ' ແມ່ນຄໍາສັບທາງກິດໝາຍ ສັລັບ ນັ້ນທະເລ ທີ່ນອນຢູ່ອກເຂດກິດໝາຍແຫ່ງຊາດໃດໜຶ່ງ, ໃນເວລາດຸງວັນ ຖ້າຄໍາດັ່ງກ່າວຫາວໄດ້ຖືກນິ້າໃຊ້ເພື່ອອະທິບາຍ ການຄຸມຄອງນິ້າໃຊ້ອ່າງໂຕຮ່ວມກັນ ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວກໍສາມາດມີຄວາມໝາຍດຸງວັນກັບແມ່ນ້ຳສາກົນ. ໃນທີ່ນີ້ ພວກເຮົາ ໃຊ້ຄໍາສັບ ຂັບພະຍາກອນນຳຂ້າມຜ່າຍຊາຍ ແດນຫຼືເອີ້ນວ່າ: ຊັບພະຍາກອນນຳທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນໂດຍມີ ການແລກປ່ຽນເພື່ອ ສາມາດອ້າງອີງເຖິງນັ້ນຈີດ (ເນື້ອທີ່ໜ້ານຳ ແລະ ນັ້ນ ໄດ້ດິນ) ທີ່ໄຫຼຜ່ານຊາຍແດນປະເທດໜຶ່ງ ຫຼື ທ້ອງຖື່ນໜຶ່ງ.

ແຜນວາດທີ 1.1 ແຜນວາດທີ່ກວມເອົາຫຼາຍປະເທດ

"ສະພາບຄວາມເຕັ້ງຄາດ ລະຫວ່າງໝລາຍຜິ້ອນ ໃຊ້ທີ່ແຂງຂັ້ນກັນ ໄດ້ພົບເຫັນໃນທຸກລະດັບ"

1.2 ການຄູ່ມຄອງນໍ້າຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ຍອມຮັບຢ່າງກວ້າງຂວາງວ່າ ວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການຄຸ້ມຄອງຂັບພະຍາກອນນີ້ແມ່ນ ໄດ້ດຳເນີນໃນຮູບແບບການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳແບບປະສົມປະສານ.² ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳທັງໝົດ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອຮັບປະກັນການປະສົມປະສານຂອງລະບົບນີ້ເວັດ. ນອກຈາກນີ້ ມັນເປັນວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ຢືນສູງຜະລິດຕະພາບ ແລະ ເພີ່ມເປັນປະໂຫຍດສູງສຸດຍ້ອນວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ນັກວາງແຜນສາມາດເຫັນໄດ້ ສະຖາມທີ່ ແທດເໝາະທີ່ສຸດສຳລັບກິດຈະກຳທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ເຊັ່ນ ການປະມົງ, ການຜະລິດອາຫານ ແລະ ພຶດພັນອື່ນໆ, ຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ, ສະຖານທີ່ຂ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການເຕີນເຮືອ) ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບັນດາກິດຈະການ ທີ່ມີການພົວພັນກັນ ແລະ ຈຸດຂາຍທີ່ແລກປ່ຽນທິດແກ່ນ.

“ການຄູ່ມຄອງຂັ້ນພະຍາກອນນີ້ທີ່ດີທີ່ສຳ ຄືການດຳເນີນການໃນທັງລະບົບອ່າງແມ່ນນີ້ ແບບປະສົມປະສານ”

ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນໃນລະດັບອ່າງແມ່ນນີ້ ໃນອ່າງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແມ່ນ ຕ້ອງອາໄສ ຄວາມຮ່ວມມື ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ເນື່ອງຈາກວ່າທຸກໆອ່າງແມ່ນນີ້ ໄດ້ຖືກແບ່ງປັນຫລິນໍາໃຊ້ໂດຍໜາລາຍຜູ້ນຳໃຊ້ຈາກໝາຍພາກສ່ວນ ເຊິ່ງເປັນ ສົ່ງຫາທາຍ ໃນການຄຸ້ມຄອງລະບົບທັງໝົດ ຂອງອ່າງແມ່ນນີ້ ໃນເວລາຄູວກັນ ກໍເປັນສົ່ງທີ່ພື້ນໆໃຈຈາກ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີຄວາມໜາກທາລາຍ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງໜາດ້ານຜົນປະໂຫຍດ. ຄວາມຕຶງຄູດເຫຼົ່ານີ້ ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນໄດ້ຂັດເຈນໃນທຸກລະດັບ, ຈາກປະເທດ ໄປຫາ ໝ່າຍ້ານ.

ຄວາມເຕັ້ງຄູດລະຫວ່າງຄວາມຕັ້ງໃຈ ສໍາລັບການສ້າງຄວາມສະເໝີໝາຍ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງໃນການປະຕິບັດ ຢັງຈະເກີດຂຶ້ນໃນທຸກຮູບແບບຂອງການແບ່ງບັນ. ຂໍ້ມູນທາງເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ອຸທິກະກະສາດ, ໄດ້ເປັນ ຂີ່ໃຫຍ່ໃຫຍ່ຂອງແມ່ນນັ້ນທີ່ປະກອບເປັນ ການຄົມຄອງອ່າງແມ່ນນັ້ນ.

ລັກສະນະທາງກາຍະພາບຂອງແມ່ນຕີ. ແມ່ນຕີທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຫລື ຫ້າຍກວ່າທີ່ຄາດໄວ້, ຄີທີ່ ຫຼື ໄຫ ແຮງ, ສົມບູນ ຫຼື ເສື່ອມໂຊົມ, ສາມາດເດີນເຮືອໄດ້ ຫຼື ບໍ່ໄດ້, ເຊິ່ງທັງໝົດຈະກໍ່ໄຫ້ເກີດໂອກາດ ແລະ ຄວາມຕິ່ງຄົງດ ແຕກຕ່າງກັນ. ຄວາມສຳພັນທີ່ພົວພັນກັບພູມສາດຂອງ ບັນດາປະເທດຢ່ອງຈາງແມ່ນຕີຈະເປັນປະເດັນທີ່ສຳຄັນ. ບົດບາດ ແລະ ອິດທຶນ ລະຫວ່າງປະເທດທີ່ຢູ່ແຕ່ລະພາກຝັງ (ຜູ້ທ້ອາໃສຢູ່ອີກຝັງຂອງແມ່ນຕີທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ) ແມ່ນມັກຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫລວງໜາລຍ ຈາກບັນດາປະເທດທີ່ນຳໃຊ້ບໍ່ຮ່ວມກັນ (ຜູ້ທ້ອາໃສຢູ່ເໝືອ ຫລື ໄຕກັບອີກປະເທດໜຶ່ງ) ໃນທາງ ວິທີການ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສົນໃຈ ແລະ ທາງເລືອກຂອງເຂົາເຈົ້າເພື່ອການຮ່ວມມືໃນການຕັ້ງຄອງນັ້ນ.

ນອກຈາກນັ້ນລັກສະນະທາງກາຍະພາບ, ການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງບັນດາປະເທດ ຫຼື່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳ ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບການປັງແປງ ຂອງການແບ່ງບັນມື. ຖ້າຫາກແມ່ນ້ຳໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນກັບຫລາຍປະເທດ ຫລືຢ່າງໝ່ອຍສອງ, ຖ້າຫາກວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກພິວພັນດ້ານປະຫວັດສາດ ຫລື ຄວາມເຄື່ອງຄູດ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດ, ຖ້າຫາກວ່າປະເທດນີ້ ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລະບົບແມ່ນ້ຳຢ່າງວ່າງຂວາງ, ຫັງໝົດນີ້ຈະມີຜົນຕໍ່ວິທີການເຈລະຈາ ໃນການໃຊ້ນ້ຳຮ່ວມກັນ. ໂດຍສະເພາະ ຖ້າຫາກມີການພິວພັນກັບອິດທິພິນທາງການເມືອງ, ການທະຫານ ແລະ/ຫຼື ເສດຖະກິດໃນແມ່ນ້ຳ ອິດທິພິນທີ່ບໍ່ເຫັນທຸມກັນຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນຊັດເຈນໃນຂໍຕົກລົງຫັງໝົດ.³

“ກອບຂອງການຄົ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໆ” ໄດ້ແກ່ ອທິກກະສາດ, ການເນື້ອງ ແລະ ເສດຖະກິດ”

1.3 ການນຳໃຊ້ນົບຂໍ້າມຜ່ານອຊາຍແດນຮ່ວມກັນ

ตามປະເປົນນີ້, ຈຸດເລັ່ງສຳລັບການເຈລະຈາດ້ານການນຳໃຊ້ນຳກ່ຽວມັກນແມ່ນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດໃນການແບ່ງປັນນຳ. ໃນເມື່ອນຳໄດ້ຖືກແບ່ງປັນທຸກປະເທດ (ຫຼືກຸມຂອງຜູ້ໃຊ້) ພະຍາຍາມຊອກຫາ ເພື່ອເພີ້ມປະສິດທິພາບການຄຸ້ມຄອງ ພາຍໃນເຂດແດນຂອງໄຟມັນໜ້າຍກວ່າ ໃນເຂດອ່າງນຳທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ. ການເຈລະຈາໃນໄລຍະຫັນໄກ້ນີ້ໃນບາງ ແມ່ນຳໄດ້ເລັ່ງໃສ່ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກຫລາຍການນຳໃຊ້ນຳ ທາງກົງ (ແລະ ການນຳໃຊ້ທາງອ້ອມ) ຫ້າຍກວ່ານຳໄດ້ຢາລວມ.⁴ ຢູ່ໃນເນື້ອທາດໍ່ກ່າວນີ້ ຮູບແບບທີ່ເປັນທາງເລືອກໃນການນຳໃຊ້ນຳ ເພື່ອບໍລິໂພກ ແລະ ອື່ນໆ ແມ່ນໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ, ແລະ ຂໍຕົກລົງຕ່າງໆ ທີ່ເປັນເອກະພາບດ້ານວິທີການນຳໃຊ້ຂັບພະຍາກອນຮ່ວມກັນ ແລະ ຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງການພັດທະນານັ້ນ.

ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຂ່ວຍໃຫ້ມີແນວຄວາມຄິດການວາງແຜນ ໃນລະດັບອ່າງແມ່ນຕີ່ຂຶ້ງໜໍ່ພຽງຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງຂັບພະຍາກອນດີຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງປະກອບໃຫ້ມີ ກອບວິທີການກວ້າງຂຶ້ນສໍາລັບການກຳນົດ ການບໍລິຫານຈັດການດ້ານການຮ່ວມມື ທີ່ຮັບຮອງໄດ້ກັບຖຸກຝ່າຍ. ຈຸດເລັງສໍາລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ສາມາດສະເໜີຕໍ່ບັນດາຜູ້ເຈລະຈາໃນທລາຍຮູບແບບ ແກ່ນທີ່ຈະເບິ່ງແຕ່ບໍລິມາດນີ້. ມັນຢັ້ງສາມາດເປັນຮູບແບບທີ່ປັບປຸງໄດ້ ທີ່ມີຫ່າແຮງທີ່ເປັນຜົນດີ - ຜົນປະໂຫຍດລວມສູນທີ່ນຳນຳມາຈາກທລາຍທາງເລືອກ ແລະ ການຮ່ວມມືໃນການນຳໃຊ້ນີ້. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຍັງເປັນສໍ່ງຂັບເຄື່ອນສໍາລັບການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈະເປັນ ເພື່ອບັນລຸໄດ້ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄວາມເປັນທຳ. ນອກຈາກນີ້ ກໍສາມາດຮັດໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສໝາຍ ຂຶ້ນໃນການເຈລະຈາ ໂດຍໃຫ້ມີຄວາມຊັດເຈນ ດ້ານຮູບແບບຂອງສ້າງຈູງໃຈທິດແກ່ນ ແລະ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າເຖິງຂຶ້ນໝູນ ທີ່ມີກະເຫັນເລື້ອຍໃນການເຈລະຈາ.⁵

ເຖິງແມ່ນວ່າ, ເອກະສານສະບັບນີ້ບໍ່ໄດ້ເນັ້ນຢ່າງຊັດເຈນກ່ຽວກັບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ອຳນາດຂອງບັນດາປະເທດໄກຄູງ, ມັນຍັງໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າ ທຸກການເຈລະຈາດ້ານການແບ່ງບັນນີ້ເປັນແນວທາງການເນື້ອງຢ່າງຂຶ້ນຂຸນ. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍທີ່ວ່າໄປແລ້ວສາມາດລົດຄວາມບໍ່ຊັດເຈນທ່າງດ້ານຂຶ້ມູນ ຜ່ານການກວດສອບຮູບແບບທ່າງເລືອກຂອງການໃຊ້ນຳ ແລະ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງຊັດເຈນ. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງສາມາດເປັນວິທີທາງສຳລັບ ນຳສະເໜີຜົນປະໂຫຍດຂອງການປະສານງານໃນຮູບແບບທ່າງອ້ອມ ຫລື ບໍ່ເປັນທ່າງການ, ເຊັ່ນ ການຄ້າ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຖານະໃນລະດັບສາກົນ ເຊິ່ງອາດມີບົດບາດທີ່ມີອິດທີ່ພິນ ຫລື ສະຫຼອມເຖິງແນວຄວາມຄືດທີ່ມີອຳນາດແຕກຕ່າງກັນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຈະບໍ່ເປັນປະເດັ່ນສຳລັບໂຄງການໃຫຍ້ ແຕ່ອາດດໍາເນີນການພາຍໃນຫຼວຂີ້ທີ່ພົວພັນທາງການເນື້ອງ.

“ການຈະລະຈາ ໃນການແບ່ງປັນນີ້ ເປັນແນວທາງການເມືອງທີ່ຂຶ້ນຂຶ້ນ”

1.4 ການແບ່ງຕົມ

ແນວທາງສຳລັບ ນັ້ນຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນທີ່ໄດ້ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ໄຊ້ຮ່ວມກັນ ຈະມີຜົນຢ່າງໜັກແໜ້ນຕໍ່ສິ່ງແວດລົມ, ເອກະພາບ ຄວາມຫຼຸກຍາກ, ຄວາມຈະເລີນຮູ່ເຮືອງ ແລະ ສາຍພົວພັນທາງການເມືອງ ແລະ ພູມສາດ. ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນີ້ຮ່ວມກັນ ໃນທິດທາງການຂະໜາຍຕົວຂອງປະຊາກອນມີຜົນທັງທາງເສດຖະກິດ, ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງການປຸ່ງແປງດິນຝ້າອາກາດ - ຈຶ່ງກ່າວໜີ້ເກີດຄວາມຫ້າຫາຍສຳລັບສັດຕະວັດທີ 21 ນີ້. ເອກະສານສະບັບນີ້ ມີຈຸດເລັ່ງໃສ່ໃຫ້ຜູ້ທີ່ຈະສາມາດ ປະກອບສ່ວນເພື່ອບັນລຸໄດ້ສິ່ງຫ້າຫາຍນີ້: ຜູ້ຂັ້ນບໍ່ວາງແຜນ, ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜູ້ມີ

ການແບ່ງປັນ ພະຍາຍາມອະທິບາຍເນື້ອຄວາມ ວິທີທາງການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດສຳລັບການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ຂ້າມຜົນຊາຍແດນ ແລະ ໃຫ້ແຜນງານຂອງຂະບວນການ. ຂະບວນດັ່ງກ່າວມີສາມຂັ້ນຕອນ ເພື່ອພິຈາລະນາ: (1) ການປຶກສາທາລີ ແລະ ສ້າງແຮງງູງໃຈ, (2) ການອອກແບບ, (3) ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ລັກສະນະຄືບຊຸດຂອງນັ້ນຂ້າມຜົນຊາຍແດນນັ້ນຕ້ອງການຄວາມຫຼາກໝາຍຂອງຜູ້ຂ່າຍຊານລວມມີ ອົທິກະສາດ, ເສດຖະກິດ, ກິດໝາຍ, ລະບົບນິເວດ, ສັງຄົມ, ການເຈລະຈາ ແລະ ການບໍລິຫານພິວພັນ, ແລະ ລວມທັງສິ່ງຕ່າງໆທີ່ພິວພັນກັນ ແລະ ມັນຈຳເປັນທີ່ຜູ້ຂ່າຍຊານເງື່ອມັນຕອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ. ໂດຍລວມແລ້ວ ຂະບວນດັ່ງກ່າວນີ້ມີຄວາມສຳຄັນຢ່າງຫລວງໝາຍ ສະນັ້ນການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນສຳລັບຜົນສຳເລັດ.

"ຄວາມຄົບຊຸດ ຂອງນໍ້າຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຕ້ອງການຄວາມຫລາກຫລາຍ ຂອງຜູ້ຊົງວຊານ"

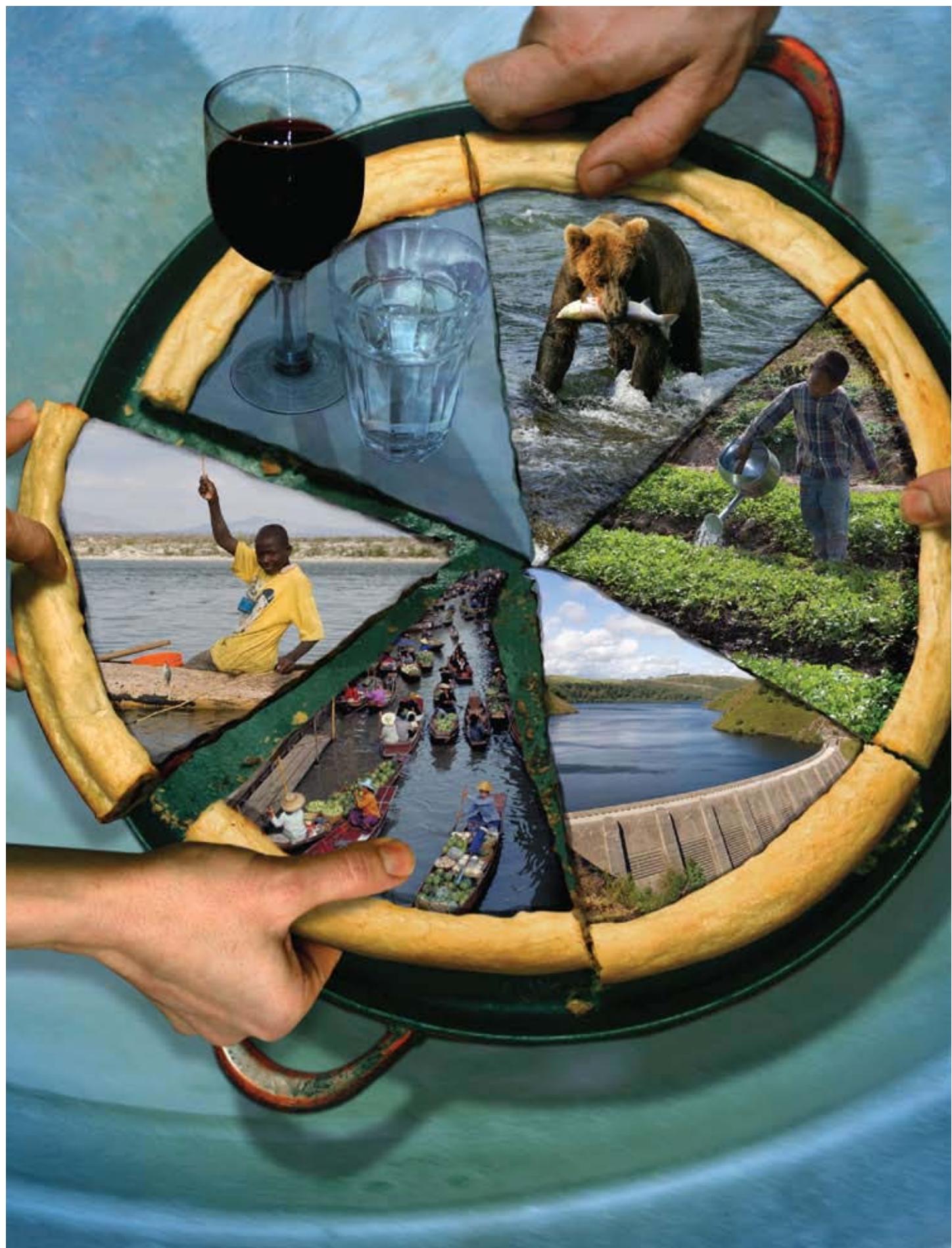
ຮູບທີ 1.1 ໂຕອຸດຫລາຍໂຕໄດ້ອາໄສຮົມຈາກຊາວກກຳບັນ ຢູ່ໄກ ບ້ານຊາມບູລ, ແຕກ່ອນເປັນບ້ານ ຊາວປະມົງ ທີ່ຢູ່ໃນແຄນ
ທະເລ ອາຣາລ Aral (ກາຊັກສະຖານ)

ສ່ວນຮ່ວມ ຂຶ້ງເປັນສົ່ງທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບການກຳນົດ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເປັນທ່າແຮງ, ຮູບແບບຂອງລົງຈູງ ໃຈທິດແທນ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສະເໜີໝາບ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ. ບົດທີ4 ອະທິບາຍເຖິງກອບນະໂຍບາຍ ຫາງ ກົດໝາຍ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ແນະນຳຫາງກົດໝາຍ ແລະ ທິດຫາງສຳລັບການເຈລະຈາ ໃນຄວາມຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ທັງເປັນວິທີຫາງທີ່ສຳຄັນຂອງການ ຂຸ້ນໃໝ່ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາຂໍຕົກລົງ. ບົດທີ5 ອະທິບາຍເຖິງ ສະຖາບັນຈັດຕັ້ງ ແລະ ລັກສະນະ ຂອງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງທີ່ຈຳເປັນໃນການສ້າງ ແລະ ຮັກສາການຮ່ວມມື. ສຸດທ້າຍ, ບົດທີ6 ອະທິບາຍ ເຖິງຄວາມຫ້າຫາຍໃນໄລຍະແຫ່ງຄວາມເປັນຈີງ ຂອງການດຳເນີນການຮ່ວມມືດ້ານ ນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ໃຫ້ ບາງຕົວຢ່າງ ແຜນດຳເນີນງານ ເພື່ອຕິດຕາມໝາກຜົນທີ່ເປັນສົ່ງຫ້າຫາຍອັນໃຫຍ່ນີ້.

ຕາຕະລາງທີ 1.1 ການລຽງລະດັບຂອງບົດຕ່າງໆ ຕໍ່ກັບຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາ ວິທີຫາງການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຂອງການຄູ້ມຄອງນີ້ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

	ໄລຍະທີ 1 ການກະຕຸນ	ໄລຍະທີ 2 ການອອກແບບ	ໄລຍະທີ 3 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ບົດທີ 2	● ●		
ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີ ສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ບົດທີ 3		● ●	
ກົດໝາຍ ບົດທີ4		● ●	
ສະຖາບັນ ບົດທີ 5		● ●	
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບົດທີ 6			● ●

ເປັນຫຍໍາຈຶ່ງແບ່ງປັນ? ຜົນປະໂຫຍດ (ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ) ຈາກການຄຸ້ມຄອງນົມຂ້າມຕ່ານຊາຍແຕ່.

ຜູ້ໃຊ້ມຳຫັງໝົດ ຈະແບ່ງປັນນຳຮ່ວມກັນເນື້ອພວກເຂົາເຈົ້າເຊື່ອວ່າ ມັນເປັນທາງເລືອກທີ່ດີທີ່ສຸດ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ນີ້ເປັນກົດເກີນທີ່ມີເຫດຜົນ- ໃນເນື້ອທັງໝົດທຸກຮູບແບບ ແລະ ມູນຄ່າຕົວຈິງຂອງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໄດ້ຖືກພິຈາລະນາເຂົ້າໃນການປະເມີນຜົນທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້.

“ຜູ້ໃຊ້ນີ້ຈະແບ່ງປັນກັນ ໄຊັນທີ່ໃນເມື່ອພວກເຂົາເຈົ້າເຊື້ອວ່າ ມັນເປັນທາງເລືອກທີ່ດັ່ງທີ່ສຸດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ”

2.1 ການແຍ່ງເປັນບົດ ຕໍ່ກັບ ການແຍ່ງເປັນຜົນປະໂຫຍດຈາກນົດ.

ตามประเพณี งานถุํมຄອງນໍ້າຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ໄດ້ລວມເອົາຫ້າງ ການຈັດສັນການ ແບ່ງປັນນຳ ລະຫວ່າງປະເທດ. ແຕ່ການຈັດສັນນຳແບບຕິບຊຸດ ສາມາດລວມເອົາຫຼຸກປະເທດ ໃນກອບແຜນງານ ຜູ້ໄດ້-ຜູ້ເສຍ ກັບບາງໂອກາດເພື່ອການປະນີປະນອມ ແລະ ບໍ່ມີສິ່ງທີ່ໃຫຍ່ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງເຂດອ່າງນຳ. ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ກອບນະໂຍບາຍ ທີ່ມີຄວາມດັດປັບໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ສາມາດເພີ່ມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການຮ່ວມມືຫລາຍແບບ.

“ຈຸດສູນ ໃນດ້ານການຈັດສັນນິ້ງ ໄດ້ລວມເອົາຫ້າ ການຈັດສັນການແບ່ງປັນນິ້ງ ລະ ຫວ່າງປະເທດ. ແຕ່ການ
ຈັດສັນນິ້ງແບ່ນບຸຊຸດ ສາມາດລວມເອົາ ທຸກປະເທດ ໃນກອບ ແຜນງານ ຜູ້ໄດ້-ຜູ້ເສຍ ກັບບາງໂອກາດ ເພື່ອ^{ການປະນິບະນອມ ແລະ ບໍ່ມີສົ່ງຫິດແຫ່ນ ສົ່ງລົບການຄຸ້ມຄອງເຂດອ່າງນິ້ງ.}

ການແບ່ງປັນນັ້ນຜ່ານການຮັບຮອງສິດທິໄດ້ມອບນາຍ ຍັງຄົງເປັນວິທີທີ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ
ທີ່ສຸດ ເຊິ່ງລັດຕ່າງໆໄດ້ເຈລະຈາການແບ່ງປັນແມ່ນ້າລະຫວ່າງປະເທດ. ການຈັດສັນນັ້ນມີການຮັບຮູ້ໂດຍທີ່ໄປ ຕາມວິທີ
ການທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ ເຊິ່ງຊັບພະຍາກອນນີ້ ທີ່ມີການຈຳກັດ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ຜູ້ໜຶ່ງ ໄຊ້ຈະບໍ່ໄດ້ນິກເຖິງຜູ້ອື່ນ. ນອກຈາກນີ້,
ສິດທິໃນນີ້ ແມ່ນເປັນພຽງວິທີຫາງໜຶ່ງສໍາລັບການສົນຫະນາ. ຖ້າການເຈລະຈາສິດທິດ້ານນີ້ ຖືກຢູ່ດສະວັກອາດເປັນ
ເລື່ອຍາກທີ່ຈະແກ້ໄຂ ເພາະບໍ່ມີສິ້ອື່ນທີ່ສາມາດນິ້ມາເພື່ອຈະເຈລະຈາ.

ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ແຫ້ງຊັບພະຍາກອນນຳທາງກາຍະພາບ ແມ່ນບໍ່ຈະກັດ, ປະລິມານຂອງແຫ້ງນຳທີ່ມີຢູ່ ສາມາດເພີ່ມໂດຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໜາລາຍກິດຈະກຳ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໄຕ່ງມີ ປະສິດທິພາບ ສາມາດເພີ່ມຊັບພະຍາກອນນຳ ໂດຍການ ຫຼຸດການເຊາະເຈື່ອນ, ເພີ່ມການຄຸດຂຶ້ມຂອງນຳລົງໄປໃນດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການນຳໄຫຼຂອງນຳຊ້າລົງ, ໂດຍການ ເກັບກັກນຳຕະຫຼອດປີ ເພື່ອຮັກສາການປົງປະລິມານນຳຜົນ ແລະ ເກັບນຳໃນບີທີ່ມີຜົນທີ່ອຸດືມສົມບູນທີ່ອາດເສຍໄປ; ແລະ ໂດຍການ ຮັກສາໄວ້ໃນອ່າງນຳເຫຼົ້ານີ້ ເພື່ອໃຫ້ຫລຸດ ຜ່ອນການສູນເສຍຢ້ອນການລະເຫີຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງທາງສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເຂດແຫຼ່ງນົກໍທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ ຍັງໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທາງບໍລິໂພກທາງຮ້ອມຢ່າງຫລວງໝາຍເຊັ່ນ: ການປະມິາ, ການເດີນເຮືອ, ການພັກຜ່ອນຍ່ອນໃຈ, ຫຼືທີ່ຢ່ອ່າໄສຂອງໜີຂ່າຍນາພັນ, ແລະ ໃນຫລາຍກໍລຳນີ ການຜະລິດໄຟຟ້າ

ນັ້ນຕີກາ. ການໃຊ້ຂັ້ນຕັ້ງເພື່ອຫລາຍຈຸດປະສົງ ເຖິງການທີ່ຈະບໍ່ຈະເປັນຕ້ອງຫລຸດຜ່ອນນັ້ນຕີກາ ລະບົບສຳລັບການໃຊ້ໃນຈຸດປະສົງອື່ນໆ.

เมื่อมีนักเจлезจา ได้เยี่ยมใส่พยุงแต่ ในกานนจัดสัมมวยปั่นนำ มันเป็นสิ่งๆๆ ใจพยุงห้อยอยู่ๆ ใบกานนนำ สะเขมขากเจлезจากนี้ และ หาดเป็นท่าแรกดามบะโถทยดแนวทางขึ้น - นำให้ขาจกิจกัน จุดเลี้ยวใส่ ดามกานนแบบปั่นผินบะโถทยดได้ลังๆๆ ให้เห็นย่างขัดเจนวิธีกานต่างๆๆ แข็งให้ความร่วมมือสามาดเพิ่มผินบะโถทยดของแม่น้ำ และ ท้าประติบัตแบบบะบะนี้ สิ่งเดียวที่สามารถยืนยิ่ง และ ประสิดทิพาย พยุงแต่มีกานนถุ๊มถุ๊ม ถูกขับพยายามน้ำที่ดีสามาดเพิ่มบลิมาณด์หัวละบิบแม่น้ำ ใบกานนถุ๊มถุ๊มอ่าๆๆ แม่น้ำ และ กานพัดทะนา สามาดเพิ่มโดยลวมถุ๊มนະพาย และ ผินแซลิดของละบิบแม่น้ำ ใบขาจกิจกัน ท่าแรกของผินบะโถทยดที่ขึ้นแม่น้ำดามบลิพาก สามาดพิบเข้นได้ โดยบลั่ต้อบปูรุษรุบแบบของกานนนำให้แม่น้ำ หลายอิฐปะกอบใบกานนถุ๊มถุ๊มอ่าๆๆ ใบกานนนำให้แม่น้ำเพื่อกานบลิพาก และอื่นๆ สามาดนำให้ใช้เพื่อขอภทบันดาทางเจлезจากน้ำ เพื่อตอบสนองของตามความต้องกานของน้ำ และ ทราบจะเกิดที่มีชาญค่าและแม่น้ำ.

“ວິທີການແປ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງວິທີການຮ່ວມມື ຈຶ່ງສາມາດເພີ່ມ ປະໂຫຍດ ຂອງແມ່ນີ້”

ທລາຍຸ່ງເຈລະຈາ ໄດ້ມີຄວາມສົນໃຈກ່ຽວກັບນັ້ນທີ່ເກີນ, ແກນທີ່ຈະເປີ່ງບັນດາໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະການໃຫ້ການບໍລິການຂອງລະບົບນີ້ເວດ ທີ່ສາມາດໄດ້ຮັບທລາຍຈາກການເຂົ້າເຖິງ ພົງແຕ່ນີ້. ໃນເວລາສອງຊາດ ເຈລະຈາການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການພັດທະນາຂອງການແບ່ງບັນນີ້ຮ່ວມກັນ, ເຂົ້າເຈົ້າອາດເນັ້ນໄສໝູງແຕ່ ການຈັດສັນສິດທີ່ດ້ານນີ້ ທລື, ບັບຕົວທລາຍຂຶ້ນໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ການພັດທະນາ ແລະ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການໃຊ້ນີ້ (ເບີ່ງຕາຕະລາງ 2.1).

ການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ບັນດາປະເທດໄກ້ຄົງ ໃນການບັນປ່ຽນ ເພື່ອແບ່ງແຍກ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດນີ້ ທາງດ້ານກາຍພາບ ຂອງການຝັດທະນາແມ່ນນີ້ (ໃນກົດຈະກຳທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ), ຈາກການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດທາງເສດຖະກິດ (ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກກົດຈະກຳເຫຼົ້ານັ້ນ). ຕາມທີ່ດສະດິການແບ່ງແຍກນີ້ ໄດ້ເອີ້ນວ່າ ໃຫ້ປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນນີ້ໄດ້ເນັ້ນໃສ່ ກ່ອນອື່ນໝົດການສ້າງລາຍໄດ້ໃນຂອບອ່າງແມ່ນນີ້ໂດຍລວມ, ຕໍ່ມາແມ່ນການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ໃນວິທີທາງທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນຢ່າງເປັນໜໍາ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນດາປະເທດໄກ້ຄົງ ສາມາດ ອຸ້ມຄອງອ່າງນີ້ຢ່າງລວມສູນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບທັງອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເລືອກສະຖານທີ່ງໝາະສົມສຳລັບການສ້າງພະລັງງານໄຟຟ້າ, ອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຝັດທະນາກະສິກຳ ເພື່ອໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະຜົນກະທິບ້າໆ ທາງ ສັ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສ້າມີມ້ອຍທີ່ສດ.

ນັກເຈລະຈາໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ການ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ຂລາຍກົນໄກເພື່ອເຈລະຈາ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຄາດກະໄວ້ໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ໃຫ້ແທດເໝາະວັບທຸກຝ່າຍ (ເບິ່ງຕາຕະລາງທີ່ 2.2). ທຸກຝ່າຍ ຈະມີໂອກາດຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂຮັນເປັນທີ່ອມຮັບ ແລະ ເປັນເອກະພາບ ຖ້າໄດ້ເຈລະຈາເຊິ່ງໜັກ. ການປ່ຽນແປງຈຸດສູມໂດຍທີ່ບໍ່ພົວພັນກັບ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊັບພະຍາກອນ ຈາກອົງປະກອບທາງກາຍະພາບສາມາດນຳໃຊ້ເປັນກອບນະໂໄບບາຍ ທີ່ດັດປັບໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສຳລັບການເຈລະຈາ ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນຢັ້ງຮັກສາໂຄງສ້າງຂອງ ການ ກະຈາຍ ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເປັນທຳຍ່.

ກໍລະນີ 2.1 ແມ່ນທີ່ອິນດັບ-ເສີມຂະຫຍາລງານສື່ສານ, ພ້ອມທັງເຕົ້າໂຄມປະເທດທີ່ຢູ່ໄກເຕີງກັນ

ສິນທີສັນຍາແມ່ນນີ້ ອິນດັບ (IWT) ໄດ້ລົງນາມໃນປີ 1960, ໄດ້ຮັດໃຫ້ການສໍ້ສານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ລະຫວ່າງປະເທດອິນເດຍ ແລະ ປາກິດສະຖານ ໄດ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດເກືອບ 50 ປີ - ໂດຍທີ່ຢູ່ມີສະພາບທາງຊາຍແດນ ແລະ ການສູ້ລົບ.

ການແບ່ງແຍກລະຫວ່າງ ອິນເດຍ ແລະ ປາກິດສະຖານ ໃນປີ 1947 ໄດ້ຮັດໃຫ້ໃນແມ່ນນີ້ ອິນດັບ ກາຍເປັນແມ່ນນີ້ສາກົນ. ການພື້ນພາ ອາໄສຂອງສອງປະເທດດ້ານແມ່ນນີ້ຂອງຕົນ ຈຶ່ງໄດ້ມີຄວາມຈາເປັນຕ້ອງມີ ຂໍຕົກລົງຮ່ວມມື ເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ທີ່ຂັດແຍ້ງກັນ. ຫຼັງຈາກທລາຍປີ ຂອງການເຈລະຈາ ສອງຝ່າຍ ທະນາຄານໂລກໄດ້ຖືກຂໍໃຫ້ເປັນສໍ້ກາງ ແລະ ເພື່ອຕິດຕາມການ ບີກ ສາຫາລືພາຍໃນຢ່າງຈິງຈັງ ເພື່ອຮັດບົດສະເໜີ ເພື່ອແບ່ງປັນລະບົບແມ່ນນີ້ ລະຫວ່າງ ສອງປະເທດ. ບົດສະເໜີໄດ້ຈັດສັນ ແມ່ນນີ້ ທາງຕາເວັນຕົກ ໃຫ້ແກ່ປະກິດສະຖານ ແລະ ແມ່ນນີ້ທາງຕາເວັນອອກ ໃຫ້ປະເທດອິນເດຍ.

ສິນທີສັນຍາ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຄະນະກຳມາທີການ ແມ່ນນີ້ ອິນດັບ ທີ່ໄດ້ອອກແບບການສໍ້ສານ ເຊັ່ນ ການລາຍງານ ປະຈຳປິດດັນສະຖານະ ພາບຂອງນີ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າສໍາລັບ ແຜນພັດທະນາແມ່ນນີ້ ແລະ ວາງກົນໃກການແກ້ໄຂຄວາມຂັດແຍ້ງ ທີ່ຂັດເຈັນ.

IWT ໄດ້ພື້ນຖານໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນ ຂໍຕົກລົງທີ່ໃຫຍ່ ໃນດ້ານບົດບາດການເມືອງທີ່ຄົບຊຸດຢ່າງໜລວງໝາຍ. ແຕ່ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຈຸດອ່ອນ ຂອງ IWT ແມ່ນການຂາດກົນໄກ ສຳຫຼັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງມວນຂຸນ ແລະ ການ ຂາດວິທີ ການປະສົມປະສານ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ນີ້ ທີ່ອາດນຳປະໂຫຍດໝາຍຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ຖຸກຄົນ. ທັງສອງປະເທດ ຍັງມີຄວາມກັງວິນຕໍ່ກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມກົດດັນ ໃນແມ່ນນີ້ ລວມທັງ ອຸນໝາບນີ້ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ການໄຫວ່ນ ຂອງສົ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂ ໃນເມື່ອ IWT ໄດ້ຖືກເຈລະຈາ. ອິນເດຍ ແລະ ປາກິດສະຖານ ກຳລັງສິນທະນາກ່ຽວກັບທາງເລືອກ ໃນການທີບທວນສິນທີສັນຍາ ແຕ່ມ່າຮອດ ປະຈຸບັນ ຍັງປ່ສາມາດຕົກລົງໄດ້ວ່າ ຜົນຂອງການທີບທວນຈະເປັນ ຂໍຕົກລົງອີງໄສ່ພື້ນຖານຂອງວິທີການ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນນີ້ ແບບປະສົມປະສານ.

2.2 ຜົນປະໂຫຍດຂອງການຮ່ວມມື

ຜົນປະໂຫຍດກະຕຸນໃຫ້ເກີດການຮ່ວມມື, ດັ່ງນັ້ນ ເປັນສົ່ງທີ່ສໍາຄັນ ໃນການກຳນົດຮູບແບບຄົບຊຸດ ຂອງທ່າ ແຮງ ຜົນປະໂຫຍດໃນການຮ່ວມມື. ສີປະເພດຂອງຜົນປະໂຫຍດໃນການຮ່ວມມື ໄດ້ອະທິບາຍໃນຕາຕະລາງ 2.1.⁷ ຜົນປະໂຫຍດທຳອິດ ແມ່ນການຮ່ວມມືທີ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ລະບົບນິເວດໃນເຂດອ່າງໂຕ່ງ, ການໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດກັບແມ່ນນີ້ເອງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອ່ນໆຫຼັງໝົດ ທີ່ສາມາດຍາດໄດ້. ຜົນປະໂຫຍດທີ່ສອງຄື ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ມີລົກສະຮ່ວມມື ແລະ ປະສິດທິພາບ ໃນແມ່ນນີ້ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນໄດ້ໝາກຜົນງົງປະໂຫຍດຫລັກ ຈາກແມ່ນນີ້ເຊັ່ນ: ການຜະລິດອາຫານ ແລະ ພະລັງງານທີ່ເຫັນຂຶ້ນ. ຄວາມເຄົ່າງຄູດ ລະຫວ່າງ ການຮ່ວມມື ບັນດາລັດ ໃນປະເທດໃກ້ຄູງຈະຖືກນຳສະເໜີເລື່ອຍໆໃນລະດັບໃຫຍ່ ຫຼືນ້ອຍ, ແລະ ຄວາມຕ່ົງຄູດທີ່ສ້າງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ. ຜົນປະໂຫຍດທີ່ສາມ ຕື່ ການຮ່ວມມືໝາຍລຸດຜ່ອນຄວາມຕ່ົງຄູດ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດໃກ້ຄູງທີ່ມີ ການແຂ່ງຂັນກັນເຊິ່ງຈະ ພັດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຍ້ອນແມ່ນນີ້. ແລະ ໃນທີ່ສຸດ, ຄວາມຮ່ວມມື ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກແມ່ນນີ້ ແລະ ຫຼຸດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຈາກແມ່ນນີ້ສາມາດເຫັນໝາກຜົນໃນຜົນປະໂຫຍດການຮ່ວມມື ປະເພດທີ່ສີ: ຄວາມຮ່ວມມືໄດ້ລວມໝາຍຂຶ້ນ, ການລວມສູນດ້ານເສດຖະກິດ ລະຫວ່າງ ບັນດາລັດຕ່າງໆເຊິ່ງໄດ້ ອະທິບາຍຄົກກັບຜົນປະໂຫຍດ ນອກເໜີອ້າງ ແມ່ນນີ້

“ຜົນປະໂຫຍດ ສ້າງໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື, ສະນັ້ນ ມັນຈຶ່ງເປັນສົ່ງສໍາຄັນ ເພື່ອກຳນົດ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄົບຊຸດ ທີ່ ເປັນທ່າແຮງ ທາງດ້ານສົ່ງແວດລ້ອມ ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ”

ຕາຕະລາງ 2.1 ປະເພດຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄວ້ຈາກການຮ່ວມມື ແຫລ່ງຂຶ້ນນີ້: ບັນຈາກ Sadoff & Grey (2002).

	ສິ່ງທັງທາຍ	ໄອກາດ
ປະເພດ 1 ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ແກ່ແມ່ນໍ້າ	ຄຸນະພາບນັ້ນ, ແຫ້ງ ນັ້ນ, ດິນບໍລິເວນນັ້ນ ແລະ ຊີວະນາງພັນ ເຊື່ອມໂຊມ	<ul style="list-style-type: none"> ການຈັດການຕໍ່ກັບ ນັ້ນຖ້ວມ ແລະ ແຫ້ງ ແລ້ງ ການຄຸ້ມຄອງ ດ້ານການເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ຕະກອນ ອະນຸລັກ ດິນບໍລິເວນນັ້ນ ແລະ ຂີວະນາງ ພັນ ອະນຸລັກນັ້ນ ແລະ ການໄຫුຂອງນັ້ນ
ປະເພດ 2 ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ ຮັບ ຈາກ ແມ່ນໍ້າ	ຄວາມຕ້ອງການໃຊ້ນັ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ທາງ ດ້ານ ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ	<ul style="list-style-type: none"> ການຂະຫຍາຍເຂື້ອນໄຟຟ້າ, ກະສິກຳ ແລະ ການປະມົງ ບັນປຸງການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ຮັບປະກັນດ້ານສະບູງ ອາຫານ ການເດີນຮີອີ, ທ່ອງທ່ຽວ/ຟັກຜ່ອນ ການໃຊ້ຈ່າຍສໍາລັບການບໍລິການ ລະບົບນິເວດທີ່ພົວພັນກັບນັ້ນ
ປະເພດ 3 ຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ ຍ້ອນແມ່ນໍ້າ	ການພົວພັນລະດັບ ພາກພື້ນ ແລະ ຜົນກະ ທີບທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ, ການເມືອງ	<ul style="list-style-type: none"> ການຮ່ວມມື ແລະ ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງທາງການ ເມືອງ ນະໂໄຍບາຍໄດ້ປົງຈາກການພຽງຟໍ່-ກຸ້ມຕົວເອງທາງດ້ານອາຫານ/ ພະລັງງານ ເຖິງ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ທາງ ດ້ານ ອາຫານ ແລະ ພະລັງງານ
ປະເພດ 4 ສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ນອກເໜືອຈາກແມ່ນໍ້າ	ສະພາບແບ່ງແຍກ ໃນພາກພື້ນ	<ul style="list-style-type: none"> ການຮ່ວມມືກັນໃນພາກພື້ນ ການລົງທຶນ ແລະ ການພັດທະນາ ທາງດ້ານ ການຄ້າ ແລະ ອຸດ ສະຫະກຳ ໃນພາກພື້ນ ການຄ້າໃນພາກພື້ນ ແລະ ການເພີ່ມການ ເຊົ້າເຖິງການ ຕະຫຼາດ (ສິ່ງ ອອກ) ຄວາມໜ່າງທາລາຍທາງເສດຖະກິດ

ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ແມ່ນໍ້າ ທີ່ສາມາດເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ ການຮ່ວມມືໃນຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າ ຂອງລະບົບນິເວດທາງນັ້ນ. ການຮ່ວມມືໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າ ສາມາດເປັນຄຸນຄ່າ ແລະ ຈຸດເລັ້ນທີ່ເຫັນວ່າ ບໍ່ເປັນບັນຫາສໍາລັບ ຄວາມຮ່ວມມື ລະຫວ່າງປະເທດ. ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຮາກຖານທີ່ສໍາຄັນຂອງ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາ ອ່າງແມ່ນໍ້າ, ແລະ ສາມາດນຳເຜີ່ມປະໂຫຍດທາລາຍຢ່າງ ໃຫ້ກັບຫຼຸກການນຳໃຊ້ແມ່ນໍ້າ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້. ເຖິງແມ່ນໍ້າ ແມ່ນໍ້າແມ່ນໍລະ ບົບນິເວດທີ່ອ່ອນໃຫວ ທີ່ມັກສາມາດພື້ນຕົວຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ການກະທຳຂອງມະນຸດ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ປະຊາ
ກອນ ແລະ ອຸດສະຫະກຳ ຂໍ້ມັນຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຕົວຢ່າງ ເຮັດໃຫ້ການໄຫුຂອງນິ້ຫຼຸດລົງ, ທຳລາຍ
ຄຸນະພາບ ນັ້ນ ແລະ ຈຳນວນປາຫລຸດລົງ. ການຈັດຫາກິດຈະກຳເພື່ອບັນຫຼາກກັບກັບກວດສາແມ່ນໍ້າ ທີ່ເປັນຮູບແບບທີ່ດີ ແລະ
ຮ່ວມມື, ແມ່ຕ່ເນີນພາຍໃນປະເທດດູວ ສາມາດຢັ້ງຍືນວ່າເປັນ ສິ່ງທີ່ຄືບຊຸດ ແລະ ທ້າຫາຍຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ ໃນການ
ປົກປ້ອງ ແມ່ນໍ້າທີ່ຂ້າມຜ່າຍຊາຍແດນ. ໃນບາງສະຖານະການ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດທີ່ມີຄວາມທຸກຍາກທີ່ສຸດ ສ່ວນ
ທາລາຍແມ່ນ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຊັດເຈນໃສ່ ການພັດທະນາແມ່ນໍ້າສໍາລັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນຫາລາຍກວ່າການ
ຄຸ້ມຄອງລະບົບນິເວດ. ຜ່ານມາ ແມ່ນໍ້າມີລະບົບດຸ່ນດັ່ງ ທີ່ໄດ້ຖືກລົບກວນໂດຍ ການພັດທະນາທີ່ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ

ທີ່ໄດ້ສື່ຜົນກະທົບ ທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລອມ. ການປ້ອງກັນສິ່ງແວດລອມ ແລະ ພັດທະນາທາງເສດຖະກິດ ບໍ່ສາມາດແຍກອອກຈາກກັນໄດ້ຢ່າງໆຍາດາຍ. ການຮ່ວມມືກັນໃນການ ຄຸມຄອງດິນ ແລະ ນັ້າພາຍໃນລະບົບນີ້ເວັດ ອ່າງແມ່ນທີ່ເປັນການນຳຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແມ່ນທີ່ ແລະ ອາດເປັນສິ່ງຈຳເປັນສຳລັບ ໄດ້ຮັບ ຜົນຂະໂຫຍດຈາກນີ້.

ຜົນປະໂຫຍດຈາກແມ່ນໍ້າ ສາມາດເພີ້ມຂຶ້ນ ໂດຍການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າ ຈາກຮູບແບບໃດໜຶ່ງ ເພື່ອເພີ້ມ
ຫັ້ງຄຸນນະພາບ ບໍລິມາດທີ່ມີ ແລະ ຜົນຜະລິດທາງເສດຖະກິດຂອງ ແມ່ນໍ້າ. ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າທີ່ດີ ສັງເກົ່າເສີມ
ແນວຄວາມຄົດທີ່ເປັນລະບົບ ແລະ ປະສົມປະສານ ເຊິ່ງລວມມີ ໂອກາດຂອງການນຳໃຊ້ນີ້ຢ່າງຄົບຊູດ ແລະ ສາຍພົວພັນ
ພາຍໃນລະບົບທີ່ຄວນພິຈາລະນາ. ອາຫານທ່າຍຂຶ້ນ, ອຳນາດເພີ້ມຂຶ້ນ, ໂອກາດທີ່ສາມາດຍາດມາໄດ້ເພີ້ມຂຶ້ນ ຫ້າງໝົດ
ເຫຼົ່ານີ້ສາມາດຍາດມາໄດ້ ໃນຂະນະທີ່ຮັກສາສັ່ງແວດລ້ອມແບບປະສົມປະສານ. ທາງເລີ້ອກທີ່ທິດແທນທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ
ມັກຈະພົບເຫັນ ລະຫວ່າງການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາ ແມ່ນໍ້າ, ແຕ່ການປະເມີນຜົນກະທິບເຫຼົ່ານີ້
ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ໃນລະດັບອ່າງ. ການປັງນັບປຸງແນວຄວາມຄົດ ໃນການວາງແຜນໃນລະດັບອ່າງຍິງຈະນຳຜົນ
ປະໂຫຍດທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການຮ່ວມມື ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນໍ້າຮ່ວມກັນ.

“ການວາງແຜນທີ່ມີການຮ່ວມມື ໃນລະດັບອ່າງແມ່ນຕີ ມຳເປັນໄດ້ຮັບທີ່ເປັນທ່າແຮງທາງເສດຖະກິດ”

ກໍລະນີ 2.2 ການຄູ້ມຄອງແບບປະສົມປະສານຂອງແມ່ນໍ້າ ເຊີນການ.⁸

ອົງການພັດທະນາອ່າງແມ່ນເກົ່າເຊີນການ ເປັນອົງການ ທີ່ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືໃນຮູບແບບ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການລົງທຶນຮ່ວມກັນ. ອົງການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສ້າງຫັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1972 ໂດຍມີ ປະເທດມາລີ, ໂມບັດຕາເມຍ ແລະ ເຊັນການ, ພ້ອມຫັກພາລະບົບທະນາຄາຊອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງ ຫາງດ້ານເສດຖະກິດ ຂອງລັດທີ່ເປັນສະມາຊຸງ ແລະ ບົກປ້ອງໂຊື່ວິດການເປັນຢູ່ ຜ່ານການພັດທະນາ ຂັ້ນພະຍາກອນນັ້ນ ແລະ ພະລັງງານ ຈາກແວຄວາມຄືດການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນເກົ່າ.

ອົງການພັດທະນາອ່າງແມ່ນໜີເຊີນການ (OMVS) ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ບໍລິຫານງານໃນປະຈຸບັນດ້ວຍ ເຊື່ອນທີ່ມີໜາລາຍວັດຖຸປະສົງ - ເຊື່ອນມານັນຕາລີ (ໃນເມືອງມາລີ) ແລະ ເຊື່ອນດີອາມາ (ໃນຊາຍແດນຂອງ ໂມຮິຕາ ເມຍ ແລະ ເຊັເນການ). ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກແບ່ງປັນລະຫວ່າງ 3 ລັດທີ່ຢູ່ພາຍໃນ OMVS - ມາລີ, ໂມຮິຕາເມຍ ແລະ ເຊັເນການ - ພາຍໃຕ້ຂໍຕົກລົງທຶນເປັນອະພາບ. ເມື່ອໂຄງສ້າງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເປັນຕົວແບບ ສຳລັບການສ້າງຄວາມຮ່ວມມື, ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລອມ ແລະ ສ້າຄົມ. ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ສຳຄັນດັ່ງກ່າວ ສາມາດຮັດໃຫ້ແກ້ໄຂໄດ້ບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ປະເທດ កີໂນຍ Guineas, ເປັນປະເທດສຸດທ້າຍແລະຍອດນີ້ ຂອງແມ່ນໄ້ເຊັ່ນການ ຫຼືດໍເຂົ້າເປັນ ສະມາຊິກ ຂອງ OMVS. ການ
ເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ກີໂນຍ ເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງອ່າງເຊັ່ນການຄົບຊູດ, ແລະ ໃຫ້ອກາດສໍາລັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ການປະສານ
ງານດ້ານການຄຸ້ມຄອງອ່າງຕ່າງ ແລະ ການພັດທະນາພະລັງງານ ໄຟຝ່າໜ່າລາຍເຫັນ.

យ៉ូបិម្រេងទៅលាយបម្រហែលវិកាង្សំ នៃជាតិបម្រើដែលសម្រាប់ពិភពលោក។ យាយការណ៍ដែលបានរៀបចំឡើង ត្រូវបានអនុវត្តន៍យកចិត្ត និងបានបង្ហាញដោយភាពសម្រាប់ប្រើប្រាស់។

ຄວາມຈຳເປັນຫາງ ຄວາມໝັ້ນຄົງ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ອະທິປະໄຕ (ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນພົວພັນກັນ, ແລະ ອາດຄ້າຍຄືກັນກັບສະພາບຕີງຄູງດອ່ຶ່ງ) ອາດເປັນປະເດັ່ນສຳລັບ ສາຍພົວພັນຫາງການເມືອງກ່ຽວກັບຊາຍແຕນ ລະຫວ່າງລັດຕ່າງໆພາຍໃນອ່າງແມ່ນເກີ້ນຕີ້ງ ແລະອາດກາຍເປັນບັນຫາ ສຳລັບການພັດທະນາ ໂດຍການສະກັດກັນ ການຄົງລະດັບພາກພື້ນ ຫີ້ສ້າງທັງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະການເງິນ. ຄວາມຕີງຄູງດແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຫຼົ່ານີ້ ມີຢູ່ໃນທຸກໆອ່າງແມ່ນຕີ້ ແລະຕ່າງລະດັບ; ເຊັ່ນໃນບາງອ່າງ ອາດບໍ່ມີຄວາມຮຸນແຮງ, ໃນເຂດອ່ຶ່ງ ອາດສະແດງໃຫ້ເຫັນເປັນສິ່ງທ້າທາຍຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ສິ່ງທ້າທາຍ ແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ສຳລັບ ມັກເຈລະຈາແມ່ນຕີ້ສາກົນ ເພື່ອເສີມສ້າງສາຍພົວພັນ ຜ່ານມັນດາໂອກາດໃນການນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຜົນປະໂຫຍດຂອງການຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານສິມທີບຫລາຍກ່ວາ(ນອກເຂົ້າໃອ)ແມ່ນຕີ້.

“ການຫຼັດຜ່ອນ ຄວາມຕຶງຄາດ ສາມາດເປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງແທ້ຈີ່ ຫີ້ເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ລະຫວ່າງ ບັນດາ
ຜູ້ຊົມໃຊ້ນຳ”

ຜົນປະໂຫຍດນອກເໜືອຈາກນີ້ ແມ່ນອນໃນຫລາຍງົບນັດໄອກາດ ສຳລັບການຮ່ວມມື ການຮ່ວມມື ໃນການຄຸ້ມຄອງແລະພັດທະນາ ແມ່ນຕໍ່ສາກົນ ສາມາດສົ່ງເສີມ ແລະເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃນການຮ່ວມມືກັບປະເທດອື່ນໆ. ການເພີ່ມຜົນປະໂຫຍດຈາກແມ່ນນີ້ ແລະການຫລຸດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຍ້ອນນີ້ ສາມາດດະກະຕຸ້ນການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ແລະການຮ່ວມມືໃນລະດັບພາກພື້ນ, ທັງສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ ຂະແໜງການທີ່ບໍ່ໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກິງ. ການໄຫຼຂອງນີ້ ນອກຈາກນີ້ ອາດຂະຫຍາຍຕົວເຊັ່ນກັນ – ການເພີ່ມການສື່ສານ ແລະ ການຈຳໜ້າຍ. ສະນັ້ນ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການປະສານງານ ດ້ວນການຄຸ້ມຄອງນີ້ຮ່ວມກັນ ສາມາດສ້າງ ແລະກະຕຸ້ນ ຜົນປະໂຫຍດນອກເໜືອຈາກແມ່ນນີ້, ເຫັນໄດ້ໂດຍກິງ ສ່ວນຫລາຍຈາກ ການພົວພັນທາງເສດຖະກິດ ແລະສ່ວນໜ້ອຍຈາກ ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມຕິງຄຸດ ແລະປັບປຸງສາຍພົວພັນ.

ແຕ່ລະຊະນິດຂອງຜົນປະໂຫຍດ ທັງສີ່ຂະນິດ ອາດເປັນທ່າແຮງທີ່ຈະບັນລຸໄດ້ ໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າສາງວິນ, ແຕ່ຂະໜາດ, ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະຄວາມສຳຄັນຂອງ ແຕ່ລະຊະນິດຜົນປະໂຫຍດ ຈະມີການປິ່ງແປງໃນແຕ່ລະອ່າງແມ່ນໍ້າ. ທ່າແຮງທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ສາລັບຜົນປະໂຫຍດຂອງແຕ່ລະຊະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ພາຍໃນສະເພາະອ່າງແມ່ນໍ້າໃດໜຶ່ງ ຈະເປັນໝາກຜົນຂອງໂອກາດຕ່າງໆທາງກາຍະພາບ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍແລະຊະນິດຂອງ ການຮວມມື ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລ້ວ ລະຫວ່າງລັດຕ່າງໆໃນແຄມແມ່ນໍ້າ.

ສັງເກດຕ້າຍຄືກັນ, ແຕ່ລະຊະນິດຂອງຜົນປະໂຫຍດ ອາດເປັນຈຸດລີເລັ້ມທີ່ແກດເໝາະ ສໍາລັບການຮ່ວມມື; ມັນບໍ່ມີຂັ້ນຕອນສະເພາະຂອງທັງໝົດສີຂະນິດຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ດໍາເນີນ. ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີການຕິດພັນກັບສະພາບການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊັ່ນ ແລ້ງ ຫລື ນຳຖ້ວມ, ທີ່ຈະຈຳກຳເກີດໃຫ້ມີຄວາມຮັບດ່ວນໃນການຮ່ວມມື ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທີການໄດ້ໜຶ່ງ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ ສິ່ງດັ່ງກ່າວເປັນພູງ ການລີເລັ້ມໃນການຮ່ວມມື, ຮູບແບບອື່ນໆໃນການຮ່ວມມືອາດຕິດຕາມ ແລະນຳໃຊ້ໄດ້. ການເລັ້ມຕົ້ນໃນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (ຊະນິດທີ 1) ຫລື ການຮ່ວມມືໂດຍກົງທາງເສດຖະກິດ (ຊະນິດທີ 2) ສາມາດນຳໄປສູ່ການຮ່ວມມືທາງການເມືອງ (ຊະນິດທີ 3), ແລະການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດທາງອ້ອມ (ຊະນິດທີ 4) - ຫລືໃນທາງກັບກັນ. ຄວາມເຂັ້ມຂັ້ນລະຫວ່າງຊະນິດຕ່າງໆ ອາດເປັນທັງຜົນບວກ ແລະຜົນລົບ, ຕົວຢ່າງ ໃນເນື້ອການຮ່ວມມື ຊະນິດທີ 3 ອາດຊ່ວຍໃຫ້ເພີ່ມການຮ່ວມມື ຊະນິດທີ 1 ແລະ 2, ສະນັ້ນຫຼາຊະລໍ ການພົວພັນໃນຊະນິດທີ 3 ອາດເປັນອຸປະສົກໃຫ້ແກ່ ການຮ່ວມມື ຊະນິດ 1 ແລະ 2.

ການຮ່ວມມື ສາມາດໃຫ້ທລາກຂລາຍຜົນປະໂຫຍດ, ບາງການຮ່ວມມືອາດໃຫ້ທລາຍ ແລະ ບາງອັນອາດໜີ້ອຍ, ບາງອັນສາມາດເປັນມູນຄ່າ ແລະບາງອັນຂອງມູນຄ່າອາດເປັນພຽງແຕ່ ຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສະເພາະໄດ້ນີ້.

**“ການເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເຂົ້າໃຈດ້ານຜົນປະໂຫຍດເຖິງນີ້ກໍໃຫ້ເກີດມີຫາງເລືອກ ລະ ຫວ່າງ
ຂຶ້ນແຍ່ງ ແລະ ຄວາມຮ່ວມມື”**

2.3 ເນື້ອໄດ້ຈົ່ງສົມຄວນແບ່ງຂັ້ນ

2.3.1 ການຮັບຮູ້ການຮ່ວມມືສາກົນ ເປັນບຸລິມະສິດລະດັບຊາດ

ການເລືອກລະຫວ່າງການຮ່ວມມື ແລະ ບໍ່ຮ່ວມມືຈະອີງໃສ່ ຄວາມຮັບຮູ້ວ່າທາງເລືອກໄດຈະໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດໝາຍກວ່າ. ເວົ້າງ່າຍງົງ-ບັນດາປະຊາຊາດຈະຮ່ວມກັນກໍຕໍ່ເນື້ອວ່າມັນເປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າເອງທີ່ຈະຮ່ວມມືກັນ.

ໃນບາງກໍລະນີຜົນປະໂຫຍດອາດຈະບໍ່ກຸ້ມຄ່າກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈະປະຕິບັດໃນການຮ່ວມມື, ແຕ່ໃນກໍລະນີອື່ນຜົນປະໂຫຍດອາດຈະສູງໝາຍ. ການຮ່ວມມືດ້ານແມ່ນກໍລະຫວ່າງປະເທດສາມາດນຳຜົນປະໂຫຍດໝາຍງົງຢ່າງ ເຊິ່ງບໍ່ມີປະເທດໃດສາມາດບັນລຸໄດ້ດ້ວຍຕົວເອງ ເພາະວ່າການຮ່ວມມືຂໍ້ວ່າໃຫ້ມີການປະຕິບັດຕໍ່ອ່າງແມ່ນນີ້ ໃນຖານະລະບົບທີ່ກວມລວມ-ເຊິ່ງແມ່ນເປົ້າໝາຍສຸດທ້າຍຂອງການຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນີ້ແບບປະສົມປະສານ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເພີ່ມ ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ ຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຜົນປະໂຫຍດແມ່ນຫຼຸກສິ່ງຫຼຸກຢ່າງທີ່ສັງຄົມຮັບຮູ້ວ່າມີຄຸນຄ່າເຊັ່ນ: ການດຳລົງຊີວິດ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕ, ການບໍລິການຂອງລະບົບນີ້ເວດ, ຂຶ້ວະນາງໜັນ, ທຳມະຊາດ ແລະ ມໍລະດົກແຫ່ງຊາດ, ຄວາມປອດໄພ, ຄວາມສະເໜີພາບທາງເພດ, ຈາລີຍະທຳ, ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມສວຍສົດງົດງາມ ແລະ ຄວາມເປັນສາກົນ. ການກຳນົດ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອບເຂດຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ມີກຳງົງວັນກັນ ທີ່ໄດ້ ຈາກການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຮ່ວມມືກັນ ແລະ ການພັດທະນາ ແມ່ນກໍລະຫວ່າງປະເທດແມ່ນເປັນໃຈກາງໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງແມ່ນນີ້ໄລກທີ່ດີກວ່າ ແລະ ຕໍ່ກັບການພົວພັນ ລະຫວ່າງ ປະຊາຊາດທີ່ໃຊ້ແມ່ນກໍເຫຼົ່ານັ້ນຮ່ວມກັນ.

**“ການຮ່ວມມືໃນແມ່ນນີ້ສາກົນ ສາມາດນຳຜົນປະໂຫຍດໝາຍງົງ ເຊິ່ງບໍ່ມີປະເທດໄດ້
ຈະສາມາດບັນລຸໄດ້ຜູ້ຕັງວ່າ”**

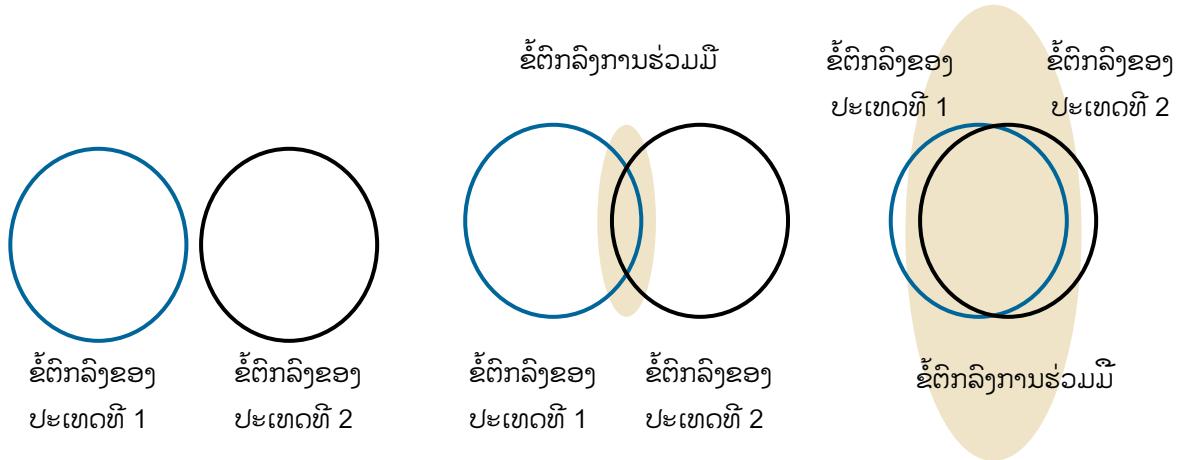
ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າ ຖຸກງົງປະເທດທີ່ມີຂາຍຝົ່ງທະເລຕິດແມ່ນນີ້ ມີເປົ້າໝາຍກວ້າງໄກຮ່ວມກັນ-ເພື່ອຮັກສາລະບົບແມ່ນນີ້ ທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດ ແລະ ມີສຸຂະພາບທີ່ດີ-ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນ ສາມາດເລີ່ມເຂົ້າໃນແຖວດູວກັນ. ປະເທດທີ່ມີອະທິປະໄຕຈະມົວລະແທ່ງຊາດໃນການພັດທະນາແມ່ນກໍສາກົນຂອງເຂົ້າເຈົ້າຢ່າງສະເໜີ: ອັນນີ້ແມ່ນສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ຂອບທຳ.⁹ ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນນີ້ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນຂອງ 2 ປະເທດ , ມັນຈະມີ 2 ວາລະແທ່ງຊາດ. ຖ້າວ່າ 2 ວາລະແທ່ງຊາດເຫຼົ່ານີ້ທ່ານກວມເອົາເປົ້າໝາຍດູວກັນບາງຢ່າງ ເຊັ່ນ: ການບັນເທິນໄພນີ້ທຸວມ ຫຼືການຮັກສາການໄຫລວງນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ມັນຈະມົວລະທີ 3 ທີ່ຊັ້ນຊ້ອນ ແລະ ຮ່ວມກັນ ເຊິ່ງເປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງ 2 ຖຸ້ມ (ເບິ່ງແຜນວາດ 2.1) ຖ້າວ່າວາລະຮ່ວມມືກັນທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນທາງໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທີ່ບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້ (ຫຼືບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້ດ້ວຍຕົ້ນທຶນສົມເຫດສົມຜົນ) ໂດຍຜ່ານວາລະແທ່ງຊາດທີ່ບໍ່ຮ່ວມມືກັນ, ແລ້ວການຮ່ວມນັ້ນ ຈະກາຍເປັນບຸລິມະສິດຂອງ 2 ຊາດ.

ວາລະຮ່ວມມືທີ່ຮ່ວມກັນອາດຈະຂອນຂ້າງນ້ອຍ ຫຼື ຂອນຂ້າງມີຄວາມສຳຄັນ. ໃນບາງອ່າງແມ່ນນີ້ ການເວລາຜ່ານໄປ, ເນື້ອໄດ້ມີການສ້າງຄວາມເຊື້ອໝັ້ນ ແລະ ໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ຮັບປະກັນໂອກາດເປັນກ້າວງແລ້ວ ວາລະຮ່ວມກັນ

ຈະຂະຫຍາຍຈົມກວ່າວາລະແຫ່ງຊາດ 2 ຢ່າງນັ້ນຈະມາຈອດກັນ. ການຮຳມືດ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນວາລະຮ່ວມກັນທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດທັງ 2 ຝ່າຍແມ່ນເປັນບາດກ້າວທຳອິດໃນການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມື.

"ການໃຈແຍກວາລະການຜົນປະໂຫຍດການຮ່ວມມື ແມ່ນຂັ້ນຕອນທຳອິດໃນການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມື"

ແຜນວາດ 2.1 ການລວບລວມແນວຄວາມຄືດ, ບຸລິມະສິດ ແລະ ຂໍ້ຕີກລົງຕ່າງໆ

ລະດັບຂອງການລວບລວມຂໍ້ຕີກລົງຂອງປະເທດກັນທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນທີ່ ຈະໄດ້ຖືກກຳນົດໂດຍລັກສະນະສະເພາະຂອງລະບົບແມ່ນທີ່, ສົ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດປັບຈາກ Sadoff & Grey(2005)¹⁰

2.3.2 ການຮ່ວມມືແມ່ນຫຍັງ ແລະ ເນື້ອໄດ້ທີ່ເໝາະສົມ?

ຄວາມຮ່ວມມືບໍ່ສາມາດຮັດໄດ້ທັງໝົດ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ ມັນຂັ້ນຢູ່ກັບໄລຍະເວລາ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງການດຳເນີນການ. ປະເພດການ ຮ່ວມມືທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນຈະຖືກກຳນົດໂດຍບັດໃຈທາງດ້ານອຸທິກະສາດ, ສົ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງ ຂຶ້ງຮ່ວມກັບການ ກຳນົດຜົນປະໂຫຍດທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄວາມເໝາະສົມທາງດ້ານທຶນຮອນໃນ ການເລືອກ ຍຸດທະສາດໃນການຮ່ວມມື.

"ຄວາມຮ່ວມມືແມ່ນບໍ່ສາມາດຮັດໄດ້ທັງໝົດ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ"

ໃນບາງອ່າງແມ່ນທີ່, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການປະເມີນຍຸດທະສາດ ທັງລະບົບອ່າງ ແມ່ນທີ່ ອາດພູງພໍໃນການສົ່ງເສີມ ການຮ່ວມມືໃນການຄຸ້ມຄອງ. ພ້ອມນັ້ນ, ການຮ່ວມມືໃນການດຳເນີນງານແມ່ນຕ້ອງຄຳນິ້ງເຖິງ ລະບຽບການສົ່ງແວດລ້ອມຂອງນັ້ນ, ການເກັບກັກນັ້ນ, ການຫຼຸດຜ່ອນໄພນັ້ນທັງໝົດ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນທີ່ສຳຄັນ. ຄວາມຕໍ່ເນື້ອງຂອງການຮ່ວມມື¹¹ ສາມາດພິຈາລະນາໄດ້ເລີ່ມຈາກການ ດຳເນີນງານຜ່າຍດູວ (ການຮັດວຽກແບບເອກະລາດ, ແຜນລະດັບຊາດທີ່ບໍ່ມີຄວາມໂປງໃສ) ໄປເຖິງ ການປະສານງານ (ການສື່ສານ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ), ການຮັດວຽກຮ່ວມກັນ (ການປັບປຸງແຜນ ໃນລະດັບຊາດເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ ຮ່ວມກັນ), ແລະ ການຮ່ວມມືກັນໃນການດຳເນີນງານ (ຮ່ວມ ວາງແຜນ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການລົງທຶນ).

ການດຳເນີນງານພູງຝ່າຍດຽວ ໃນທີ່ນີ້ໝາຍເຖິງການຈາດຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອໃຫ້ເກີດມີການຮ່ວມມື ຫຼືລວມຫັງຈາດການພົວພັນກັນໃນວຽກງານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການວາງແຜນການ ໃນການພັດທະນາ ໃນແຫຼ່ງນັ້ນທີ່ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນ.ສ້າງນີ້ພູງຝ່າຍຕັ້ງຮັບປະກັນຄວາມ ໝັ້ນຄົງຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ມີຮ່ວມກັນ, ແຕ່ເຫດການນີ້ອາດຮັດໃຫ້ການພັດທະນາ ຫຼື ແຜນການ ລົງທຶນຂອງປະເທດໜຶ່ງ ໄປສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແກ່ປະເທດ ອື່ນທີ່ຢູ່ອ່າງແມ່ນທີ່ດຽວກັນ. ການວາງແຜນພູງຝ່າຍດຽວແມ່ນເປັນການວາງແຜນທີ່ຂໍໄດ້ມີການຄຳນິງເຖິງປະເທດທີ່ຢູ່ຮ່ວມອ່າງແມ່ນຈຳດຽວກັນ ຂຶ້ງມັນຈະນຳໄປສູ່ຜົນກະທົບແບບປະສະລົມສາມາດຮັດໃຫ້ເກີດການຫຼຸດລົງການຂອງການໃຫ້ວຽນຂອງນັ້ນທີ່ ຫຼືຄຸນນະພາບນີ້ຫຼຸດ ລົງເຖິງ ຂັ້ນຮັດໃຫ້ທຸກກິດຈະກຳ - ແລະ ສຸຂະພາບຂອງ ລະບົບແມ່ນທີ່ນັ້ນອາດຈະຖືກຄຸກຄາມໄດ້.

ການປະສານງານ ສາມາດເຮັດໄດ້ໂດຍການ ແລກປ່ຽນ ຫຼື ອ່ວມກັນຮວບຮວມຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບອ່າງແມ່ນນຳ. ສ່ວນຫຼວງໝາຍຜູ້ຈັດການຂັ້ນພະຍາກອນນີ້ແມ່ນມີ ຂໍ້ມູນພຽງແຕ່ແມ່ນນຳທີ່ໃຫຍ່ຢ່າຍໃນອະນາເຂດຂອງຕົນ. ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ອຸທິກະກະວິທະຍາໃນອ່າງແມ່ນນຳ ມັນສາມາດ ສ້າງປະໂຫຍດໄດ້ໝາຍປະການເຊັ່ນ: ການປັບປຸງການບະຍາກອນການໃຫ້ຂອງນຳ ແລະ ການຮັບມືກັບໄພນິ້ຖວມ ແລະ ບັນຫາໄພແຫ້ງແລ້ງ. ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ແຜນພັດທະນາແມ່ນນຳແມ່ນສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ວາງແຜນໃນອ່າງແມ່ນນຳຈາກຕ່າງປະເທດຫຼັກໝ່າງ ການເກີດໂຄງການ ທີ່ຂັດແຍ່ງກັນ. ຂໍ້ມູນທີ່ສໍາຄັນເລີ່ມນີ້ຢ້ອດຈະເປັນ ການຊ່ວຍ ການສ້າງ ຄວາມເຊື້ອໜັນ, ຄວາມໜັນໃຈ ແລະ ຄວາມເຕັມໃຈ ໃນການຮ່ວມມືໃນອານາຄົດ.

ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນແມ່ນ ສາມາດຖືໄດ້ວ່າເປັນການບັບຕົວຂອງແຜນໃນລະດັບຊາດ ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດ
ເຂົ້າເຖິງຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຢູ່ໃນປະເທດອື່ນໆໃນອ່າງແມ່ນໆ. ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ສາມາດ ເຮັດໄດ້
ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການບັບປຸງແຜນງານຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການ ຂອງບັນດາແຜນການທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ຫຼື ມັນສາມາດເຮັດໄດ້
ໃນຂອດ ການລົງທຶນ ຂອງໂຄງການລະດັບຊາດທີ່ໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລືຈາກບັນດາ ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນໆ.

กานดำเนินงานร่วมกัน เกิดขึ้นเมื่อบันดา盆地ในอ่างแม่น้ำ สะเดງตามความเป็นถุ่ร่วมงาน ในกานออกแบบ, กานลิงหิน และ จัดตั้งปะติบด ภานพัฒนาแม่น้ำสาภี. ลดดับช่องภาน ร่วมมือ จชให้เป็นทางภานได้มีน แม่นต้อไวดมิกานสาห์สินทีสันยาร่วมกัน โดยภานจัดแข่งผู้นบประโทยด, ภานถุ่มต่อๆ ร่วมกันเพื่อให้ได้มา ชี้ ผู้นบประโทยดจากแม่น้ำข่ายที่สุด เพื่อให้มิกาน ร่วมมือที่เข้มแข็ง สู่สิ่งแวดล้อม สามารถ ของอิงกอน ภานร่วมดำเนินภานภานถุ่มต่อๆ หาดจะลวยเที่ยว ในลดดับช่องแม่น้ำบูกัลิน และ ภานจัดต้าฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ของภานลิงหิน ท้าาห้าาภี และ ท้าาอ้อม.

“ການພັດທະນາຮ່ວມກັນ ຂອງລະບົບແມ່ນທີ່ ສະແດງເຖິງລະດັບສົງສດຂອງຄວາມຮ່ວມມື”

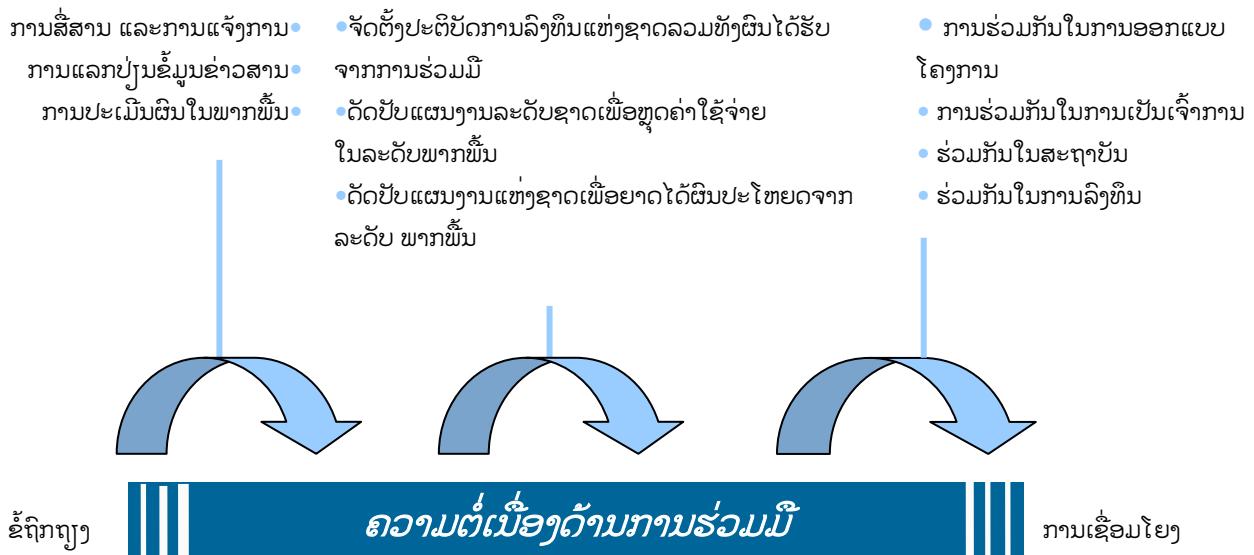
ແຜນວາດທີ 2.2 ອະທິບາຍເຖິງລະດັບຕ່າງໆຂອງຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮ່ວມມື. ມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງ ຮັບຮູ້ວ່າຄວາມຕໍ່ເນື່ອງອັນນີ້ແມ່ນ ບໍ່ມີທິດຫາງໆ, ປົງແບ່ງສະເໜີ ແລະຊົກໍໄປຂຶ້ນມາ. ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງແມ່ນ ບໍ່ມີທິດຫາງໆ ນັ້ນກໍ່ຍ້ອນວ່າການຮ່ວມມືບໍ່ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ສະຖານະການດີຂຶ້ນ. ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງສະແດງ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ລະດັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮ່ວມມື, ແຕ່ມັນບໍ່ໄດ້ເປັນການແມະນຳວ່າ ມັນຈະຕ້ອງແມ່ນເບົາໝາຍ ຂອງທຸກໆກ່ອງ່າງ ແມ່ນຕີ່. ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງແມ່ນ ປົງແບ່ງສະເໜີ ນັ້ນກໍ່ຍ້ອນວ່າ ແຕ່ລະປະເດັນ ແມ່ນເໝາະສົມກັບແຕ່ລະ ກິດຈະກຳ ແລະ ເວລາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ແຕ່ລະປະເທດອາດດັດຢັບ ກິດຈະກຳຂອງຕົນເພື່ອເພີ່ມ ຫຼື ຫຼຸດລະດັບຂອງ ການ

ຮ່ວມມືເພື່ອຕອບສະໜອງຕ່າງປ້ອກາດໃໝ່ ຫຼື ການຝັດທະນາພາຍໃນ (ພາຍນອກ) ຂະບວນການຮ່ວມມື. ຄວາມຕໍ່ເນື້ອງ ແມ່ນ ຊຳໄປຊັ້ນມາ ນັ້ນກໍຍັນວ່າມັນ ຖືກຍົກລົມ, ບາງຄັ້ງເກີດຄວາມບໍ່ຕໍ່ເນື້ອງຂອງໂອກາດໃນການຮ່ວມມື ແລະ ບາງຄັ້ງການ ຮ່ວມມືໄດ້ຮັບຜົນສຳ ເລັດຕັ້ງແຕ່ໄລຍະຕົ້ນໂດຍສະເພາະໃນແງ່ຂອງຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຈະກາຍເປັນການສົ່ງເສີມ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ການຮ່ວມມື. ໃນສະພາບການທີ່ຊຳໄປຊັ້ນມາ ບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນວ່າ ແມ່ນຄຳນິ້ງວ່າ ການຂາດການ ດຳເນີນການຮ່ວມກັນແມ່ນອາດຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ການຮ່ວມມືມີການຫຼຸດລົງໃນອະນາຄົດ.

ການຮ່ວມມືແມ່ນມີຕົ້ນທີ່ໃຫ້ຈີງ ໃນແງ່ຂອງເວລາ, ເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ. ທາກຕົ້ນທີ່ ຂອງການຮ່ວມມືເກີນກັບຄວາມສົມດູນຂອງຜົນປະໂຫຍດ (ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດງາງປະກອບລວມ, ຕົວຢ່າງເຊື່ອ: ປະໂຫຍດຂອງການສ້າງຄວາມໄວ້ວ່າງໃຈກັບຄູ່ຮ່ວມງານໃໝ່) ນັ້ນຈະຖືວ່າກິດຈະກຳຮ່ວມແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງ. ກິດຈະກຳ ຮ່ວມທີ່ມີຕົ້ນທີ່ ສູງເກີນຄວນແມ່ນສາມາດນຳໄປສູ່ບັນຫາໃນໄລຍະຍາວ.

ການກຳນົດລະດັບຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງການຮ່ວມມືໃນລະດັບສາກົນ ແມ່ນເປັນກຸນແຈ້ສຳຄັນເພື່ອຂອງກ່າຍເຫຼົ່ງງົງປະມານທີ່ໃຫ້ຈີງທີ່ປາສະຈາກການກໍ່ໃຫ້ເກີດຕົ້ນທີ່ເກີນ ຄວາມຕ້ອງການ. ພຶດຕິກຳນີ້ ຈະຊ່ວຍສ້າງຂໍ້ຜູ້ກັດທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ໄຫ້ແນ່ໃຈວ່າທຸກພາກສ່ວນມີ ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ການຮ່ວມມືແບບຍືນຍົງ.

ແຜນວາດ 2.2 ຄວາມຕໍ່ເນື້ອງທາງດ້ານການຮ່ວມມື

ການປະຕິບັດຜ່າຍຄູວ
ແຫ່ງນີ້ມູນຈາກ: ດັດແກ້ຈາກ Sadoff & Grey (2005)

2.4 ការណែនាំប្រព័ន្ធបិនបានជាអាជីវកម្ម

ພ້ອງກະຕຸນໃຫ້ເກີດການຮ່ວມມືແບບຍືນຍົງ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດທໍ່ທຸກໆປະເທດທີ່ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນໄດ້ຈະໄດ້ຮັບ ການ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮ່ວມກັນຢ່າງຍຸດຕິທຳ.

ການຮ່ວມມືຂາງດ້ານການພັດທະນາແລະຄຸມຄອງໃນອ່າງແມ່ນຈຳໄດ້ຮັບໝາກຜົນທີ່ດີຕໍ່ຫວ່າງແມ່ນຕີ, ແຕ່ມັນບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າຖຸກປະເທດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ (ຫຼື ກຸ່ມໃດໜຶ່ງ), ຖ້າຫາກຜົນປະໂຫຍດສ່ວນໃຫຍ່ຫາກຕົກຢູ່ໃນປະເທດດັງວ (ຫຼື ກຸ່ມດູງວ), ໃນຂະນະທີ່ຕົ້ນທຶນສ່ວນໃຫຍ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ ອີກບ່ອນໜຶ່ງ, ຄ້າຍຸງຄືກັບວ່າ ໂຄງການທີ່ດີສາມາດຮັດໃຫ້ເກີດການສູນເສຍຜົນປະໂຫຍດຂອງບາງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ການພັດທະນາອ່າງ ແມ່ນຈຳແມ່ນອາດແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດແບບຍືນຍິງສູງສຸດ, ແຕ່ຖ້າຫາກຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວ ຫາກຕົກຢູ່ພູງຟ່າຍດູງວ (ຕົວຢ່າງ: ພະລັງງານໄຟໜ້າ ສ່ວນໃຫຍ່ຈາກເຄື່ອນໄຟໜ້າ ຫຼື ເຊດຊົນລະປະທານ) ນັ້ນສະແດງວ່າການແບ່ງຢັນຜົນປະໂຫຍດອາດບໍ່ສະເໝີພາບກັນ. ມັນອາດເປົ່າໄສວ່າເປັນການດີທີ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວແບບໄດ້ລວມແຕ່ການກະຕຸນການຮ່ວມມືທີ່ແຫ່ງຈິງນັ້ນແມ່ນຄວນໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມ ຫຼື ແຕ່ລະບະເທດໄດ້ມີການຕົງໂຕໄປພ້ອມງູກັນ.

“บันทึกความเห็นที่ในงานกระจายผืนป่า ให้ยเดเป็นสิ่งที่สำคัญในทุกกลาดับ”

ຄວາມເປັນທຳໃນການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ແມ່ນເປັນບັນຫາວິກກະຕິ. ກົດໝາຍນີ້ສາກົນໄດ້ລະບຸບາງຄຳແນະນຳໃນຫຼັກການເຫຼົ້ານີ້ໄປສູ່ພາກປະຕິບັດ ແລະ ພັດທະນາລະບຽບ ສະເພາະໃນການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ກົນໄກ ສໍາລັບການກະຈາຍຄຳໃນທາງກົດໝາຍ (ເບິ່ງມວດທີ 4) ຂອງຫຼັກການທີ່ກ່ຽວກັບ “ຄວາມສະເໜີພາບ ແລະ ຄວາມສົມເຫດສົມເປີນຂອງການນຳໃຊ້” ແລະ ກ່ຽວກັບ “ບໍ່ມີຄວາມເສຍຫາຍທີ່ສຳຄັນ”. ຫຼັກການເຫຼົ້ານີ້ເປັນຈຸດເລັ້ມຕົ້ນທີ່ມີປະໂຫຍດສໍາລັບການເຈລະຈາກ່ຽວກັບການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນທຳ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜູ້ກໍານົດນະໂຍບາຍຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຜົນຂະຫຍາຍຫຼັກການເຫຼົ້ານີ້ໄປສູ່ພາກປະຕິບັດ ແລະ ພັດທະນາລະບຽບສະເພາະໃນການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດແລະ ວິນິກໄກສໍາລັບການກະຈາຍຄືນຫຼືຊີດເຊີຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະກວດສອບການປະຕິ

ບັດຕົວຈິງ ພັດທະນາຂຶ້ນ

ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການຄຸ້ມຄອງແມ່ນຈຳສາກົນ. ພັງການພື້ນຖານເຈັດປະການສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງກັນທີ່ຢູ່ໃນສົນທີສັນຍາສາກົນ¹² ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ສາກົນ (ຂຶ່ງໄດ້ກຳນົດຕາມລຳດັບດັ່ງນີ້):

- ຄ່າຕອບແທນສຳລັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ຫາຍໄປ
  - ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງການໃຫ້ຈັດສັນໃຫ້ປະເທດທີ່ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳ
  - ຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງການໃຊ້
  - ການຈ່າຍຄໍານັ້ນ
  - ອຳນາດອະທິປະໄຕສົມບູນຂອງແມ່ນ້ຳ
  - ການຈັດສັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ເຫົ໊າທຸກມັນ
  - ການຢຸດການນຳໃຊ້ລ່ວງໝໍາ

ມີ້າຍບົດຄວາມທີ່ໄດ້ຂຽນກ່ຽວກັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ,¹³ ຂຶ້ງສ່ວນໃຫຍ່ເນັ້ນໄຂທີ່ວິທີການໃນການແບ່ງປັນລາຍຮັບຂອງໂຄງການ ໃຫ້ແກ່ກ່ຽມທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ. ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກການ ພັດທະນາແຫຼ່ງນຳໄດຍທີ່ໄປແມ່ນ ຈະຖືກແບ່ງປັນຢ່າງບໍ່ຢຸດຕິຫໍາໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຄືນທີ່ໄດ້ຖືກຜົນກະທິບໂດຍກົງຈາກການພັດທະນາ ໂຕມັນເອງ.

ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດສາມາດເປັນໄດ້ຫຼາຍກວ່າເຄື່ອງມີໃນການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ລາຍໄດ້ຈາກໂຄງການ - ມັນສາມາດກຳນົດກອບໃນການວິເຄາະແມ່ວຄວາມຄົດ ແລະ ອອກແບບໂຄງການດ້ວຍຕົວມັນເອງ. ວິທີໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດເປັນຕົວກຳນົດໄອກາດຂອງໂຄງການ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ດ້ວນສົ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຫຼືພູ້ພື້ນຖານແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຍຸດຕິທໍາໃຫ້ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ຖ້າຫາກການແບ່ງປັນຜົນກຳໄລໃຫ້ພຽງໝໍ ແລະ ເຖິງທຽມກັນໃຫ້ແກ່ຫຼຸກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ນັ້ນ, ໂຄງການນີ້ຈະຖືກຕົວວາມໝາຍວ່າບໍ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸການ ແບ່ງປັນ ທີ່ມີຄວາມຍຸດຕິທໍາ, ໂຄງການສາມາດອກແບບໃຫ້ມີອົງປະກອບທີ່ຊ່ວຍໃນການເສີມສ້າງການລົງທຶນຮ່ວມ ຂໍ້ອົງປະກອບອັນນີ້ສາມາດສ້າງລາຍໄດ້ເສີມໃນອ່າງແມ່ນຕີ. ເມື່ອລະດັບຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ເໝາະສົມໄດ້ຮັບການກຳນົດ ໂຄງການສາມາດກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບການ ແຈກຢາຍບັນດາຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຍຸດຕິທໍາ

2.5 กินໄກສົກລັບການແບ່ງປັນເຜີນປະໂຫຍດ

ໂອກາດ ແລະ ກົນໄກສໍາລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດແມ່ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຈັດເຂົ້າໃນເວທີການປຶກສາຫາລື ໃນລະດັບສູງ ເພື່ອໃຫ້ມີການຍອມຮັບໃນກອບທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂອກາດໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ໃນຫຼຸກລະດັບ ໂດຍຜ່ານທາງດ້ານກົນໄກ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 2.2). ກົນໄກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດສາມາດກຳນົດເປັນໂຄງຮ່າງຂຶ້ນມາໄດ້ໂດຍຜ່ານການແບ່ງປັນຄວາມຮູ້, ການອອກແບບໂຄງການ, ການຈັດສັນລາຍໄດ້ ແລະ ການພັດທະນາຫາດ້ານສະຖາບັນ ແລະ ນະໂໄຍບາຍ.

ການແບ່ງປັນຄວາມຮູ້

ການອອກແບບໂຄງການ

ການຈັດສັນລາຍໄດ້ ແລະ ການຈັດການທາງດ້ານການເງິນ

ການພັດທະນາ ນະໂຍບາຍ ແລະ ສະຖາບັນ

- លະបຽບភាពໃນការណាំដោយរាយ ផ្លូវ: ការណាំរាយរាយទាំងនេះមានភាពស្អាត ដែលបានបង្ហាញឡើង ដើម្បីបង្កើតស្ថាបន្ទុយ និងស្ថាបន្ទុយ នៅក្នុងការងារ។
  - ករណីខ្លះដែលបានបង្ហាញឡើង ដើម្បីបង្កើតស្ថាបន្ទុយ និងស្ថាបន្ទុយ នៅក្នុងការងារ។

2.5.1 ການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້

ຄວາມຮູ້ ແລະ ຂ່າວສານ ແມ່ນມີຄຸນຄ່າ ແລະ ຕົ້ນທຶນ. ກົດຈະກ່າວ່ວມ ທີ່ເປັນການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ຂ່າວສານ ຫຼື ການຮ່ວມກັນສ້າງລະບົບຄວາມຮູ້ ແມ່ນສາມາດສ້າງຂຶ້ນມາໄດ້ ເພື່ອເປັນເຕື່ອງມີ ສຳລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຮ່ວມກັນ. ຂຶ້ນນີ້ຂ່າວສານທາງດ້ານອຸທິກະກາສາດສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນທີ່ລິຫານຄຸ້ມຄອງແຫ່ງໆນັ້ນພາຍໃນອະນາເດດ ຂອງຕົນໄດ້ຂຶ້ນ, ພ້ອມນັ້ນມັນຢັ້ງຊ່ວຍໃຫ້ບັນດາປະເທດ ທີ່ນອນຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນທັງວັນ ໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈ ເຖິງຜົນກະທິບ ຈາກ ການຕຳເນີນງານພາຍໃນຂົງເຂດອ່າງແມ່ນທີ່ ແລະ ມັນຢັ້ງຈະຊ່ວຍໃນການກໍານົດໄອກາດຮ່ວມກັນໃນ ການຍົກລະດັບ ການຄຸ້ມຄອງ ອ່າງແມ່ນທີ່.

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງຕໍ່ການປິ່ງແບ່ງຂອງການແບ່ງປັນໃນລະບົບອ່າງແມ່ນຕີ່ ແມ່ນຈະຊ່ວຍໃນຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ມູນທີ່ສົມສ່ວນທີ່ສາມາດທຳລາຍການຕໍ່ລອງໃນບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນຕີ່, ແລະ ພ້ອມທັງເປັນການສຶ່ງເສີມຜົນໄດ້ຮັບແບບຍືນຍົງ ແລະ ເຖິງມັກນັ້ນ

“ຄວາມເຂົ້າໃຈ ທາງດ້ານການປົ່ງປະຕິ ໃນລະບົບການແບ່ງປັນໃນອ່າງແມ່ນທີ່ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມ ຍືນຍົງ
ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ເຖິງທາງມັກນັ້ນ”

2.5.2 ການອອກແບບໂຄງການ

ການອອກແບບ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການຈະເປັນຕົວກໍານົດຂອບເຂດຈິງຂອງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຕົ້ນທຶນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕໍາມ ການກໍານົດລາຍລະອຽດ, ກໍານົດສະຖານທີ່ແທ້ຈິງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນລົງທຶນຕໍ່ການທິດແຫນນຄືນແມ່ນຈະສາມາດຖືກນຳກັບມາພື້ຈາລະນາ ແລະ ທີບທວນຄືນໃໝ່ໄດ້ຖ້າການແຈກຍາຍຜົນປະໂຫຍດແມ່ນບໍ່ມີຄວາມເຫຼົ່າຫຍຸມກັນໃນເບື້ອງຕົ້ນ. ການປະກອບການລົງທຶນສາມາດຮັດໄດ້ເພື່ອເປັນການເພີ່ມ ຈຳນວນ ຂອງໂຄງການ, ພ້ອມດູວກັນນັ້ນກໍເພື່ອເປັນການສ້າງກ້ອນຜົນປະໂຫຍດທີ່ສາມາດນຳມາແຈກຍາຍໄດ້ຢ່າງເຫຼົ່າຫຍຸມກັນ. ຕົວຢ່າງຂອງການປະກອບການລົງທຶນຂຶ້ງລວມມີ ການຕິດຕັ້ງໄຟຟ້າໃນເຂດຊົນນະບົດ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນາໄຟຟ້າພະລັງງານນັ້ນ, ການສ້າງເສັ້ນທາງ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງຊົນລະປະຫານ ຫຼື ການລົງທຶນໃນວຽກງານຊີວິດການເປັນຢູ່ແບບຍືນຍົງ ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບວຽກງານການຄົມຄອງອ່າງໂຕ່ງ.

ກ້ອນຜົນປະໂຫຍດທີ່ໃຫຍ່ຂັ້ນສາມາດຖືກນຳເຂົ້າມາຢູ່ໃນກິນໄກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໄດ້. ລະດັບຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ໜ້າຍຂັ້ນພາຍໃຕ້ການປຶກສາຫາລື, ຄວາມເປັນໄປໄດ້ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ປະເທດໃນອ່າງແມ່ນນັ້ນ ຈະສາມາດຫາຂໍຕົກລົງຮ່ວມກັນໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວ. ການລົງທຶນທີ່ຂໍ່ງ່ວຂອງ (ຕົວຢ່າງ: ການສ້າງເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ, ຕານ່າງໄຟຟ້າ) ຫຼື ພັນທີ່ທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ (ຕົວຢ່າງ: ການຄ້າ, ການເດີນທາງເຂົ້າປະເທດ, ການຕິດຕໍ່ສື່ສານ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ວມ) ສາມາດຖືກຍົກຂຶ້ນມາຈະລະຈາຮ່ວມກັນບັນຫາການນຳໃຊ້ນັ້ນ. ຄວາມກັ້ງວິນທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ຄວາມສຳພັນທາງການນູ້ດູ, ພາບພິດ ແລະ ຂີ່ສົງ ແມ່ນອາດມີສ່ວນທີ່ສິ່ງຜົນສະຫຼອນຕໍ່ການຈະລະຈາກຸ່ງວັນກັບ ການຮ່ວມມືໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງອ່າງແມ່ນນັ້ນ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນ. ຮູບແບບ ເຕັມຂອງກິນໄກການແບ່ງປັນຜົນ ປະໂຫຍດສາມາດຖືກນຳມາຮອງຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ພ້ອມທັງເພື່ອຫາວິທີທາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ສາມາດຍອມຮັບໄດ້.

“ລະດັບຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນພາຍໃຕ້ປຶກສາຫາລື, ຄວາມເຢັນໄປໄດ້ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ປະເທດໃນອ່າງ
ແມ່ນຈະສາມາດແບ່ງເຢັນກັນໄດ້”

2.5.3 ການຈັດສັນລາຍໄດ້ ແລະ ກິນໄປທາງດ້ານການເຕີມ

ລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການ ສາມາດແບ່ງປັນໃຫ້ກັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກໂຄງການ ຫຼື ບັນດາຜູ້-ມີສ່ວນ ຮ່ວມທີ່ຮັບສ່ວນແບ່ງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການພັດທະນາໂຄງການ, ແຕ່ພາກສ່ວນອື່ນໆ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້.

ການສຳລັບປັນນຳແມ່ນຜົນປະໂຫຍດສາມາດນຳມາແຈກຍາຍຄືນໄດ້ອີກ ໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງ ກໍານົດ ສິດທິໃນ ການນຳໃຊ້ນຳຄົນອີກ. ເມື່ອສິດທິຂອງນຳ ມີຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ພາກສ່ວນຕ່າງໆຢອມຮັບໃຫ້ປະເທດໜີ່ ໃນ ອ່າງແມ່ນຳມີການໃຊ້ນຳຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຮັບສິດຕາມກົດໝາຍ, ການຈ່າຍຄ່າຜູກໝັດສໍາລັບສິດທິການນຳໃຊ້ນຳສາມາດສຶ່ງເສີມໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນປະໂຫຍດຈາກການນຳໃຊ້ນຳ ໂດຍບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງເວົ້າເຖິງສິດ ການນຳໃຊ້ແບບ ເປັນ ທາງການ. ຕະຫຼາດນຳສາກົນ ສາມາດກໍານົດກົນໄກການທີ່ປັບແປງໄດ້ ໃນການນຳໃຊ້ນຳ ໃນບັນດາປະເທດ ຫີ້ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນຳດຸງວັນ. ລາຄາ ແລະ ປະລິມານຂອງນຳ ສາມາດຕິກລົງກັນໄດ້ ໂດຍການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ທາງດ້ານກົນໄກການຕະຫຼາດ. ຂັ້ນກົງລົງ ກົງວັບ

ຮູບທີ 2.1 ພາກລຳໄຍໄດ້ຖືກຂົນສົງລົງສູເຮືອຂອງຈິນ ຢູ່ໃນທ່າເຮືອຂອງຊົງແສນ ແມ່ນໍ້າຂອງ, ພາກເໜີຂອງປະເທດໄທ. ທ່າເຮືອນີ້ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບແຜວໜ້າທີ່ມີການຄ້າຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ້ກັບ ຈິນ

ຮູບທີ 2.1 ພາກລຳໄໝໄດ້ຖືກຂົນສົງລົງສູເຮືອຂອງຈິນ ຢູ່ໃນທ່າເຮືອຂອງຊູງແສນ ແມ່ນຳຂອງ, ພາກເນີອຂອງປະເທດໄທ. ທ່າເຮືອນີ້ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບແນວໜ້າທີ່ມີການຄ້າຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ້ກັບ ຈິນ

ລາຄານົ້າ, ປະລິມານົ້າທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງໃຫ້, ຂະໜາດຂອງອັດຕາທີ່ຜູ້ຊື້ຮັບໄດ້ແມ່ນມີຜົນຕໍ່ກັບ ສ່ວນແບ່ງຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ຈາກນົ້າດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ການສໍາລະເຖິງເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ(ຫຼືຄ່າຊົດເຊີຍສໍາລັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ)ອາດຈະຢູ່ໃນກອບຂອງການຮ່ວມມືກັນ. ຖ້າປະເທດທີ່ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນນັ້ນເຫັນດີໃນກອບຂອງການຮ່ວມມືທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດນຳກັນແລ້ວໄດ້ຍິ່ນຕະຫຼາດຜົນປະໂຫຍດຂອງກັນ ແລະ ກັນແມ່ນສາມາດສໍາລະຄ່າຊົດເຊີຍໄດ້ເລີຍ. ຕົວຢ່າງ ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນນັ້ນເຫັນດີທີ່ຈະຈ່າຍໃຫ້ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງຂອງແມ່ນນີ້ ເພື່ອການປົກປັກກສາແຫ່ງໆນີ້ຖ້າທາງມັນເປັນຜົນປະໂຫຍດ ໃນການເພີ່ມທາງດ້ານປະລິມານົ້າ, ການຫຼຸດຜ່ອນໄພນຳຖ້ວມ ຫຼື ຫຼຸດການຕົກຕະກອນ, ໃນຂະນະດຽວກັນ ຖ້າປະເທດຢູ່ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນນີ້ ທາກຕັນນົ້າ ຫຼື ກັນນີ້ໄວ້ໃຊ້ ແຕ່ນີ້ພັດໄປຖ້ວມ ເຂດພື້ນທີ່ຂອງປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ປະເທດຕອນລຸ່ມຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ກັບ ພື້ນທຶນທີ່ກ່ຽວມືນ.

ຂໍຕົກລົງເຊື້ອຂາຍ ເປັນເຄື່ອງມືອັນນີ້ທີ່ໃຊ້ໃນການ ແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເທົ່າທະນີກັນ. ຕົວຢ່າງ ປະເທດທີ່ຢູ່ໃນ ອ່າງແມ່ນນີ້ ອາດຈະສ້າງ ຫຼື ບັບປຸງເຂື້ອນໄຟຟ້າພະລັງນີ້ ແລະ ມີການເຈລະຈາຕົກລົງການໃນການຂາຍໄຟຟ້າ ແກ້ວຂໍ້າງ ເລື່ອງດັ່ງກ່າວເປັນທີ່ໜ້າສິນໃຈຂອງປະເທດທີ່ຢູ່ໃນອ່າງ, ແຕ່ວ່າ ສ້າງແລ້ວເຮັດໃຫ້ການສະໜອງນີ້ໃນປະເທດ ບໍ່ພົງພໍ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອສະໜອງໄຟຟ້ານີ້ ມັນມີຄວາມສໍາຄັນ ເພື່ອຕ້ອງການ ຜົນປະໂຫຍດຈາກການຂາຍໄຟ. ການເຈລະຈາເລື່ອງລາຄາ ສາມາດ ນຳໄປໃຊ້ໃນການ ແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ໂດຍການຕົກລົງໃນລາຄາທີ່ສູງ ຕົວຢ່າງ ໂອນຜົນປະໂຫຍດ ຕາມສັດສ່ວນຫຼາຍຂຶ້ນ ຕາມປະລິມານົ້າ, ໃນຂະນະທີ່ ລາຄາທີ່ຕົກລົງກັນແມ່ນຕໍ່ ແຕ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງຂອງແມ່ນນີ້ ອາດຈະສ້າງເຂື້ອນເພື່ອກັກເຕັບນີ້ໄວ້ໃຊ້ ແລະ ພິຈາລະນາ ເຫັນໄດ້ໃນຄວາມສໍາຄັນຂອງການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງໆນີ້ ໂດຍມີການເຈລະຈາ ກັບບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນລຸ່ມແມ່ນນີ້ ແກ້ວຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວ ອາດຈະສະຫຼອນໃຫ້ເຫັນຜົນກະທິບ ທີ່ເປັນທາງບວກ ແລະ ຜົນລົບ ກັບຮູບແບບຂອງ ການປ່ອຍນີ້ຂອງເຂື້ອນ.

ເມື່ອການຄຸ້ມຄອງໃນການຮ່ວມມື ສໍາລັບໂຄງການຂະໜາດໃຫຍ່, ດ້ານການເງິນ, ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ແລະ ການຕູ່ມການໃນການດໍາເນີນງານຈະມີໂຄງສ້າງທີ່ຈະຮ່ວມແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ລະຫວ່າງ ອ່າງແມ່ນນີ້ດ້ວຍກັນ. ການຮ່ວມ ຫຼື ການຈັດຫາເງິນລົງທຶນ ການປະສານງານຂອງໂຄງການຄວາມຮ່ວມມືທີ່ປະສົບຄວາມສໍາເລັດສາມາດ ຮັກສາຄວາມຮ່ວມມື ໂດຍການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດໃນບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນນີ້. ຮ່ວມກັນດໍາເນີນງານ ຮ່ວມກັນຮັບຜົນປະໂຫຍດ (ບໍລິສັດຮ່ວມລົງທຶນຫາງດ້ານພະລັງງານ) ສາມາດໃຫ້ສິດທິທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດທາງການເງິນ ໂດຍກົງ ແລະ ສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື້ອໃຈ ໂດຍການຮ່ວມ ມີແບບຕໍ່ເນື້ອງ. ການລົງລາດີບຂອງການຮ່ວມມື ໃຫ້ເປັນ ແຜນໄລຍະຍາວ ແມ່ນຈະ ຊ່ວຍໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງ ມີການບໍລິຫາຍຂຶ້ນກ່ຽວກັບ ຊັບສິນ ແລະ ມີຜ່ອນສັນຜ່ອນຍາວ ໃນການຕອບສະໜອງ ຕໍ່ຄວາມຫ້າຫາຍ ແລະ ໂອກາດສໍາລັບແມ່ນນີ້.

2.5.4 ການພັດທະນາ ນະໂໄຍບາຍ ແລະ ອົງກອນ.

ປະໂຫຍດຂອງການຮ່ວມມືອາດຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນ ຖ້າທາງວ່າຂາດນະໂໄຍບາຍ ແລະ ແຮງງົງໃຈ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີໂອກາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ. ໃນກໍລະນີນີ້ ການປະຕິຮູບນະໂໄຍບາຍ, ການສ້າງຈິດສໍານິກ, ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຂ່ວຍເຫຼືອ ທາງດ້ານວິຊາການ ຫ້າໝີດນີ້ ອາດເປັນສ່ວນປະກອບການລົງທຶນ ທີ່ສໍາຄັນເພື່ອຮັບປະກັນ

“ການລົງທຶນໃນ ອົງກອນ ແລະ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ອາດຕ້ອງມີຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າການ
ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດແມ່ນສາມາດຮັດໄດ້ແທ້”

ເພື່ອໜັນໃຈວ່າ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດແມ່ນຈະສາມາດດຳເນີນການໄດ້ນັ້ນມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ ການລົງທຶນ ໃນການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາ. ໃນບາງກຳລະນີ, ການປະກອບສ່ວນຂອງເອກະຊົນ ທາງດ້ານ ການເງິນເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຂຶ້ນມັນຂ່ວຍໃຫ້ການດຳເນີນການ, ໂຄງສ້າງ ແລະ ການຮ່ວມມື ທາງດ້ານການຄຸ້ມຄອງນີ້ ໃຫ້ ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ລະບູບການແລະນະໄຍ້ຍາຍຫາງດ້ານການປະຕິບັດທີ່ອອກໂດຍພາກສ່ວນຊົນລະປະຫາມ ຫຼື ເຂື້ອນໄຟຟ້າ
ຊົ່ງມັນເປັນປະໂຫຍດໃນການດຳລົງຂີວິດ ທີ່ຢູ່ຕົ້ນນັ້ນ ແລະ ຫ້າຍນັ້ນ. ການໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ
ກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ ຈາກໂຄງການ ເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ໃນການເຫັນຫຼຸງກັນ ຂອງການ
ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.

2.6 ການນຳໃຊ້ ການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ໃນທຸກລະດັບ.

ຂະໜາດຂອງກົນໄກໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ສາມາດນຳມາໃຊ້ໃນທຸກລະດັບ, ແລະ ຄວນນຳມາໃຊ້ເປັນ ຈຸດເນັ້ນໜັກສະເພາະສຳລັບຊຸມຊົນ ແລະ ລະບົບນີ້ເວັດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກໂຄງການ. ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງແມ່ນ້ຳ ຕ້ອງໄດ້ລວມເອົາຜົນປະໂຫຍດທີ່ດັບແນວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນວິທີການທີ່ ທຸກໆພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເຖິງທຸຽມກັນ.

ຢູ່ໃນລະດັບຫ້ອງຖິ່ນ ປະຊາກອນ ແລະ ລະບົບນິເວດທີ່ຖືກຜົນກະທິບ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນຈຸດຫລັກ. ກິນໃກ້
ການແບ່ງຢັນຜົນປະໂຫຍດ ເຊັ່ນ ຂັບສົມບັດທີ່ໄດ້ເປັນເຈົ້າຂອງຮ່ວມກັນ, ການຈ່າຍພັນທະຂັບພະຍາກອນ ແລະ ການ
ຈ່າຍໃນຮູບແບບຮ່ວມມືລະດັບຫ້ອງໂຕ່ງ ສາມາດສ້າງຂຶ້ນເພື່ອສ້າງລາຍຮັບຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ ຫລືຜົນປະໂຫຍດ. ໂຄງການຕົວ
ແບບທີ່ມີເວົ້າໝາຍ ເພື່ອຍິກສູງໂອກາດສໍາລັບ, ແລະ ຈັດການເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທິບຕໍ່ດິນ ແລະ ລະບົບນິເວດທີ່ຖືກ
ກະທິບ ອາດລວມເອົາຫັ້ງ ກອງທີ່ນີ້ພັດທະນາຊຸມຊົນ, ສຸຂະພາບ ແລະນຳ ບຸລິມະສິດເພື່ອການວ່າຈັງງານ ໃນການຄຸ້ມ
ຄອງໂຄງການ, ການເງິນລະດັບຈຸລະພາກ ແລະ ການປ່ຽນແປງດ້ານນະໂຍບາຍ ເຊັ່ນ ກຳມະສິດທີ່ດິນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຂອງ
ໂຄງສ້າງທີ່ໄດ້ຄາດກະໄວ້ ບໍ່ພົງແຕ່ໄດ້ ສິ່ງສົມຄວາມສະເໝີພາບ ໃນການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ຍ້າສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອ
ສ້າງຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຢັບປູງຜົນກະທິບຂອງການພັດທະນາ.

“ຈຸດເນັ້ນໜັກສະເພາະ ແມ່ນສຳລັບຊູມຊີບ ແລະ ລະບົບ ມີເວດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບກະທິບ ຈາກໂຄງການ.”

ในลักษณะนี้ ภารกิจที่สำคัญที่สุดคือ การตัดสินใจว่า ควรดำเนินการใดๆ ให้สำเร็จอย่างไร ไม่ใช่การตัดสินใจว่า ควรดำเนินการใดๆ ให้สำเร็จอย่างไร

ທາງຊົນລະບະຫາມ ແລະ ສະພາບມັກຖ້ວມ). ແຕ່ເຖິງຢ່າງ ໄດ້ກຳຕາມ ນະໂຍບາຍໃນການຈັດການ ແລະ ການລົງທຶນ ອາດນຳໃຊ້ ເພື່ອກະຈາຍລາຍໄດ້ ນອກເນື້ອຈາກເຄີດໂຄງການ ແລະ ລະຫວ່າງຫລາຍຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ເຊັ່ນລາຍໄດ້ໂຄງການທີ່ໄດ້ວາງໄວ້, ໄຟຟ້າຊົນນະບິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານ, ການບໍ່ຫານງານເຂື້ອນ ເພື່ອຫລາຍວັດຖຸປະສົງ, ລະບົບນຳໃຊ້ ແລະ ທາງຊົນນະບິດ.

ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະຫວ່າງຊາຍແດນ ໄດ້ມີກົນໃກສໍລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຄືບຊຸດ. ການເລືອກກົນໃກ ຈະຂຶ້ນກັບໂຄງການໃດໜຶ່ງສະເພາະ ແຕ່ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ສະຖານ ໄດ້ຢັ້ງຍືນເຖິງ ຄວາມສາມາດທີ່ພູງບັນຍົມ ແລະ ບົດບາດໃນການຮ່ວມໃນພາກພື້ນເຂັ້ມແຂງ (ເຊັ່ນ ຄວາມເປັນເຈົ້າການຮ່ວມໃນຊັບສິນບັດ, ການນຳໃຊ້ພະລັງງານໃນພາກພື້ນ).

ໃນທຸກລະດັບ, ການແບ່ງປັນ - ຜົນປະໂຫຍດ ສ້າງຂຶ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບຄຸນຄ່າສະເພາະ, ບຸລິມະສິດ ແລະ ໂອກາດ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ຄວນມີການຄາດຄະເວວ່າ ຄຸນຄ່າ ບຸລິມະສິດ ແລະ ໂອກາດດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະປູ່ງແປງ ຕາມເວລາ. ກົນໃກທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ສໍາລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນໝວດທີ 4 ແລະ 5 ສະນັ້ນຕ້ອງ ສາມາດປັບປຸງນີ້ໄດ້ ແລະ ຂັກແໜ້ນພູງພໍ ເພື່ອການປັບຕົວ.

“ການແບ່ງປັນ - ຜົນປະໂຫຍດ ສ້າງຂຶ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບຄຸນຄ່າສະເພາະ, ບຸລິມະສິດ ແລະ ໂອກາດ”

2.7 ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດໃນທາງປະຕິບັດ

ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ສາມາດໃຫ້ ກອບນະໂຍບາຍທີ່ເລັງໃສ່ຄວາມສະເໝີພາບ ສໍາລັບໂຄງການຮ່ວມມື, ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ຂອກຫາ ເພື່ອເກັບກຳຜົນປະໂຫຍດສໍາລັບ ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ເພື່ອສ້າງໂຄງສ້າງສໍາລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຄວນຄໍານິ່ງຢ່າງເປັນທຳ.

ໃນທາງປະຕິບັດນີ້ ແມ່ນກຳນົດ ກອບຂອງໂຄງການຮ່ວມມື ໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຊຶ່ງລວມມີ:

- ຊອກຫາ ບັນຫາຜົນປະໂຫຍດໂດຍລວມ ແລະ ການແບ່ງຜົນປະໂຫຍດ ແບບສະເໝີພາບ ໃນໄລຍະລືລື້ນ ການກະກຽມໂຄງການ;
- ການປັບປຸງນົກການອອກແບບໂຄງການ ເພື່ອເພີ່ມຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການຄິດໄລ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງ ມີປະສິດທິຜົນ ໃນປ່ອນທີ່ເຫັນສິນຄວນ;
- ມີໂຄງສ້າງຢ່າງຊັດເຈນ ສໍາລັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ມູນຄ່າ ພາຍຫລັງການຄໍານິ່ງເຖິງ ທາງເລືອກໄກໂດຍລວມ ສໍາລັບການລົງທຶນ, ການຕໍ່ເນື້ອຂອງຜູ້ກິດຈະກຳ, ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ສໍາລັບ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ການແບ່ງປັນຄ່າເຊົ້າ, ແລະ ການຖືມຊຸມທາງດ້ານໄຟຟ້າ ຫຼື ພາສີ), ແລະ ອື່ນໆ;.
- ບໍ່ລືມໄອກາດຕ່າງໆ ໃນລະຫວ່າງການກໍ່ສ້າງ, ແລະ ໃນເວລາການບໍ່ລືຫານງານ ແລະ ການບໍ່ລືຮັກສາ.

ມັນໄດ້ຮູກຮ້ອງໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂະບວນການ ແລະ ໂຄງການ (ເບື້ອ່ນໝວດທີ3) ໄດ້ແກ່:

- ການກຳນົດ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບທັອງຖິ່ນ, ລະດັບ ພູມືພາກ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ;

- ການພິຈາລະນາຂະໜາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນ ຂອງຜົນປະໂຫຍດ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ທີ່ເປັນມູນຄ່າ ແລະ ບໍ່ເປັນມູນຄ່າ ຈາກຫລາຍແນວຄວາມຄືດຂອງ ຜົມສ່ວນຮ່ວມ;
  - ເຫັນໄວ້ແນວຄວາມຄືດ ແລະຄຸນຄ່າ ທີ່ແຕກຕ່າງຮັນ ຫຼືມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ ການກຳນົດ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດຢ່າງແທດເໝາະ;
  - ຜົກດັນເພື່ອສ້າງແຮງຈຸງໃຈ ໃຫ້ແກ່ຜົມສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອຄວາມສຳເລັດ ແລະ ຍືນຍົງ.

ມັນຮູກຮ້ອງໃຫ້ສຸມໄສ່ຄວາມສະເໜີພາບ, ລວມທັງ:

- ເບີ່ຄວາມສົມດູນ ລາຍຈ່າຍແລະຜົນປະໂຫຍດ ຂອງການຮ່ວມມື ສໍາລັບແຕ່ລະກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ;
  - ການພິຈາລະນາ ຫຼັກການ ທີ່ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຄວນໄດ້ຮັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່;
  - ການຍອມຮັບວ່າ ຄວາມສະເໜີພາບ ບໍ່ຈະເປັນໝາຍຄວາມວ່າ ເຖິງຫຼົງກັນ;
  - ມຸ່ງໝັ້ນ ເພື່ອຄວາມໂປ່ງໃສ.

ຕ້ອງມີການສ້າງຕັ້ງ ສະຖາບັນການຈົດຕັ້ງ ແລະ ກົນໄກທີ່ແຂງແຮງ (ເບິ່ງໝວດທີ 4 ແລະ 5) ເຊັ່ນ:

- ເຮັດຖ່ຂະໜານກັບ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ, ຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ສິ່ງຂ້າກຈູງ ເພື່ອໃຫ້ເຫັນໄດ້ເຖິງຜົນປະໂຫຍດທີ່ແຫ້ຈຶງ;
  - ການພິຈາລະນາກົນໄກເຕັມຮູບແບບ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ພູມືພາກ ແລະ ລະດັບຊາດ;
  - ເລັ່ງໃສຮູບແບບ ເພື່ອຄວາມລົງບ່າຍ, ໂປ່ງໃສ ແລະ ຖາວອນ;
  - ເລັ່ງໃສ ເພື່ອການປັບຕົວ, ອົກສັນກັບຄຸນຄໍາ, ບຸລິມະສິດ ແລະ ສະຖານະການ ທີ່ຈະບໍ່ມີແປງ ໄປຕາມເວລາ.

ដើម្បីសែវនរំវែងឱ្យការងារបៀវត្សជាបន្ទូល និងទទួលបានការគ្រប់គ្រង

ຂະບວນກារນິນການຄຸ້ມຄອງ ນໍາຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນແມ່ນສັບສົນ ແລະ ມີຂໍ້ຂດແຍ່ງໆ. ການເຂົ້າຮ່ວມຕັ້ງແຕ່
ຫົວໜີ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜົນຮັບໃນການຄຸ້ມຄອງ ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ຫຼືກລັງຂໍ້ຂດແຍ່ງໆ
ແລະ ເພີ່ມທະວີການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດ. ຮູບແບບຕ່າງໆ ຂອງການເຂົ້າຮ່ວມແມ່ນມີຄວາມ ຈຳ
ເປັນສໍາລັບແຕ່ລະປະເພດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ການໃຈແຍກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແຕ່ຫົວໜີ ເຂົ້າໃນຂະບວນການ, ການກຳນົດ
ເວລາ ແລະ ວິທີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແຕ່ລະກຸ່ມຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຢ່າງຈະເຮັດໃຫ້ ຈຸດປະສົງຂອງການຄຸ້ມຄອງມີ ຄວາມ
ຄືບໜ້າ ແລະ ຮັບປະກັນມູນຄ່າ ແລະ ຜົນປະ ໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບມີຄວາມເປັນທຳ ແລະ ສະໜອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

3.1 ໃය ຕີຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ?

ພື້ນທີ່ນັກໜ້າມຜ່ານຊາຍແດນກະທິບຕໍ່ຄົມ, ສະຖາບັນແລະຂະບວນການພັດທະນາໃນຫຼາຍ ຮູບແບບ ແລະ ຂ້າມຜ່ານປະເທດລວມມີ ລັດຕໍ່ລັດ, ຕ່າງລັດຕໍ່ລັດ, ສ້າງຄົມ ແລະ ຫອງຖິ່ນ.

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ແກ່: ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ບໍລິສັດ ແລະ ອົງກອນເອກະຊຸນ (ທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ) ຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ກັບແຫ່ງນິຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພວກເຂົາອາດຈະເປັນອົງການມະຫາຊຸນ, ລັດວິສະຫະກິດ, ອົງການທີ່ບໍ່ແມ່ນ ລັດຖະບານ (NGO), ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນຳໃຊ້ນີ້ ເພົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ ຂໍ້ສາມາດເຫັນໄດ້ ໃນສະຖານທີ່ງ ແຕກຕ່າງກັນ, ພື້ນທີ່, ຄວາມຮັບຜິດຊອບທຳແຕກຕ່າງກັນ ເປັນຕົວແທນໃຫ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຂອງກຸ່ມຄົນ ກໍແຕກຕ່າງກັນ. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຂໍ້ມູນສ່ວນຮ່ວມອາດມີການປົງປ່າງ ເມື່ອເວລາຜ່ານໄປ ເປັນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃໝ່ ທີ່ປະກິດໃນຂະນະທີ່ຄືນອື່ນໆ ຫາຍໄປຈາກຂະບວນ ການດ້າວ່າວ.

“ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອາມີການປົງປະເປົງ ຕາມການເວລາ, ເມື່ອມີຜູ້ມີສ່ວນ ໃຫຍ່ປະກິດຂຶ້ນ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມເກົ່າ
ຈະຫາຍໄປ”

ຖ້າທາກຈຳນວນ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມມືຈຳນວນຫຼາຍ ມັນຈະເປັນຜົນປະໂຫຍດໃນການແບ່ງ ຢ່ອຍອອກໄປໃຫ້ກັບ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍໃນແລະພາຍນອກ (ພາຍໃນ ຫຼື ພາຍນອກເພື່ອຂະບວນການຄຸ້ມຄອງ) ເຊິ່ງຄວກກັນກັບກຸ່ມປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ. ນີ້ເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂັ້ນພື້ນຖານສຳລັບ ການວິເຄາະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຮົາເຂົ້າໃຈ ຫ້າງສອງວິທີທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຮັບຮູ້ສີດຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຮັບຮູ້ເຖິງການຮຽກຮ້ອງການຊີດເຊີຍຄ່າຕອບແຫນທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດທີ່ພວກເຂົາຄວນຈະໄດ້ຮັບ.

3.1.1 ផ្សែនកំណត់របស់ខ្លួន

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃນແມ່ນຢູ່ພາຍໃນສັບລິຫານອີງກອນຫຼືຜູ້ທີ່ທຳງານຮ່ວມກັນໃນອີງກອນ ເຊັ່ນ: ລັດຖະບານ, ສະຖາບັນການເງິນ, ອຸ່ນຮ່ວມງານພາກສ່ວນເອກະຊົນ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃນ ເປັນຜູ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍກິ່ງໃນ ການອອກແບບ, ການເງິນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ສ່ວນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ ເອັນວ່າ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ພາຍນອກທີ່ຢູ່ໃນຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ຂັ້ນຮອງ.

ຜົມສ່ວນກ່ຽວມ້າງ

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໜັກ ຄືບັນດາຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ຈາກຂະບວນການພັດທະນາ ຊຶ່ງຈະບໍ່ຈຳເປັນ ຫຼື ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປຸ່ງແປງ ຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ທາງກາຍະພາບພາຍນອກທີ່ພວກເຂົາອາໄສ. ການປຸ່ງແປງເຫຼົ້ານີ້ ສາມາດມີ ຜົນກະທົບ ຫ້າດ້ານບວກ ແລະ ລົບໃນຂົວດ ແລະ ການດໍາລົງຂົວດ ຂອງພວກເຂົາ.

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຈະງ່າຍຕໍ່ການກຳນົດ ແຕ່ຍາກໃນການດຶງຄວາມສິນໃຈໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ຍ້ອນລັກສະນະການກະຈາຍ ແລະ ການຕັ້ງພູມລຳເນີນຂອງພວກເຂົາ. ການເຂົ້າຮ່ວມອາຈະໄດ້ຮັບການກະທຸກຊູກຍູ້ຈາກຜູ້ທີ່ ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສາມາດເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ ສີລືມົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມກັງວິນໝາຍທີ່ສຸດຄື ຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຈາກ ໂຄງການພັດທະນາ, ການຮັບຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບ ແລະ ວິທີການໃນການບັນເທົາຜົນກະທົບ ທາງລົບ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງພວກເຂົາທີ່ເພີ້ມຂຶ້ນ.

“ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ, ຜູ້ໃດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບໄດຍກິງ, ແມ່ນເປັນເລື່ອງງ່າຍທີ່ຈະກຳນົດວ່າໃຜ ແຕ່
ຢາກທີ່ຈະເອົາເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ”

ຜົມມືສ່ວນກ່ຽວມສຳຮອງ

ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍສໍາຮອງ ເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ຈາກການພັດທະນາແຕ່ພວກເຂົາ ອາດມີສ່ວນຮ່ວມໃນຜົນຂອງຂະບວນການ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ ຫຼື ຄວາມສິນໃຈໃນການຄຸ້ມຄອງມີຂ້າມເຟ່ານຊາຍ ແລ້ນຢູ່ໃນລະດັບການອອກນະໂຍບາຍ. ພວກເຂົາອາດຈະເປັນອົງກອນພາກປະຊາສັງຄົມ ຫຼື ສະມາຄົມ, ສະຖາບັນສາຫາລະນະ ຫຼື ປະໂຫຍດຂອງພາກເອກະຊົນ ເຊັ່ນ: ສະມາຄົມທາງ ດ້ານການຄ້າ, ເສດຖະກິດ, ຫຼື ສະຖາບັນການເງິນ. ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມພາກລັດສາມາດເຂົ້າຮ່ວມເລືອກຕັ້ງຕົວແນນ, ລັດຖະບານຫ້ອງຖືນ, ສະພາ, ທະຫານ ຫຼື ອົງການຈັດ ຕັ້ງສາກົນ ເຊັ່ນ: ສະຫະປະຊາຊາດ.

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງມກຈະມີຕົວກາງ ລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ຮູ້ສຶກໄດ້ເຖິງ ຜົນກະທົບຂອງຂະບວນ ການການຄຸ້ມຄອງນັ້ກ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ຜູ້ບໍລິຫານ ແລະ ຜູ້ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈທາງດ້ານນະໂຍບາຍ. ພວກເຂົາອາດສະໜັບສະໜູນ ໂຄງການພັດທະນານັ້ກ້າມໃນຄວາມສົນໃຈຂອງປະເທດຫຼີພາກພື້ນ ຫຼື ສະເພາະປະເພດການແບ່ງບັນຜົນປະໂຫຍດ ໄດ້ໜຶ່ງ ອີກວິທີ່ຂຶ້ນໆເຂົາອາດຈະຕໍ່ຕ້າມ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ກ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ເຊັ່ນ: ການພັດທະນາເຂົ້ອນ ຂະໜາດໃຫຍ່ ຫຼື ການແບ່ງບັນຜົນ ປະໂຫຍດສະເພາະ ໄດ້ໜຶ່ງ.

“ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ ຄືເຫັນທີ່ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບໂດຍກິງແຕ່ມັກຈະເປັນ ເນື້ອນຕົວກາງ”

ການກຳນົດຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ ມັກຈະມີຄວາມຊັບຊົນ ແລະ ຄວາມສາມາດ ໃນການລະບຸ ແລະ ດຶງດູດພວກເຂົາທັງໝົດຈະຖືກຈຳກັດ ຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງຕາມກອບຂອງເວລາຂອງການພັດທະນາ ຫຼື ເປັນໄປຕາມຄວາມຮູ້ຕາມທີ່ພວກເຂົາມີ. ຈະມີໃນຫຍ່ຍຳກໍລະນີຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຢືນຈາລະນາ ເຂົ້າໃນຂະບວນການວາງແຜນໂຄງການ ພວກເຂົາບໍ່ຖືກຖືໃນຄວາມສຳຄັນຂອງຂະບວນການ ວາງແຜນທີ່ເອົາຄຸນຄ່າຂອງພວກເຂົາເຂົ້າຮັບພິຈາລະນາ ເຖິງຄຸນຄ່າທີ່ຄວນຈະໄດຮັບ. ນັ້ນເປັນການຕອກຍົກຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງມີ ສ່ວນຮ່ວມພາຍໃນເພື່ອລະບຸເຖິງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ມີສັກກະຍະພາບທັງໝົດ ແລະ ໃຫ້ຂັ້ນໃຈວ່າພວກເຂົາເອົາໃສ່ໃຈເຖິງໂອກາດໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ. ບາງອ່າງແມ່ນຕີ່ ຜູ້ຄຸນຄອງໄດ້ພັດທະນາລະບົບຖານຂຶ້ມູນ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ.

ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມພາກປະຊາສັງຄົມແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນຢ່າງໝວງໝາຍຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ເພາະມັນເປັນ ຕົວແທນແຫ່ງໆສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງຊຸມຂົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບາງຄັ້ງຕ້ອງໄດ້ມີການແຕ່ງຕັ້ງ ເມື່ອມີການຮ້ອງຂໍຈາກຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງບາງຄັ້ງກໍແຕ່ງຕັ້ງພາກສ່ວນຕົນເອງເປັນ. ຊຶ່ງບຸກຄົນເຫຼົ່ານີ້ ອາດລວມເຖິງຫ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ລະດັບຊາດ (ຊື່ອາດເປັນບຸກຄົນ ຫຼື ລັດ), ນັກວິຊາການ, ຜູ້ເຄື່ອນໄຫວທາງສັງຄົມສາດ, NGOs, ແລະ ສະຫະພາບແຮງງານທຸລະກິດການຄ້າເຫຼົ່ານີ້ ເປັນຕົນ. ສິ່ງສຳຄັນ ຂອງພວກເຂົາເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເພາະແຕກຕ່າງຈາກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ, ພວກເຂົາມີເຄືອຂ່າຍສູງ ເຮັດໃຫ້ເຂົາມີອິດທີ່ພິນຕໍ່ຂະບວນການພັດທະນາໃຫຍ່ໝວງ. ດັ່ງນັ້ນ ພາຍໃຕ້ຂະບວນການຂອງໝາຍໆ ສະຖາບັນການເງິນລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ການຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ ມັກມີສິດອຳນັດໃນການຕໍ່ລອງຜົນປະໂຫຍດສະເພາະໄດ້ໜຶ່ງ.

ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ໃນຖານະໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຕົນ ເປັນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ ບໍ່ອາດຢືນຢູ່ໃນຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກທີ່ມີຄວາມມຸ້ງຫວັງພ້ອມໃຫ້ຕົນເປັນຕົວແທນຂອງພວກເຂົາ. ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ອີກວ່າ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກອາດບໍ່ຮູ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງຄື ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ. ສົ່ງທ້າທາຍເຫຼົານີ້ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ສ່ວນໄດ້ໜຶ່ງ ໂດຍຜ່ານຂະບວນຈຳແນກຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມແລະການສົນໃຈໃນການເຂົ້າຮ່ວມ. ນັ້ນຮັບປະກັນໄດ້ສ່ວນໄດ້ສ່ວນໜຶ່ງ ວ່າຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ ໄດ້ຈຳແນກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງເປັນຕົວແທນສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງພວກເຂົາ. ໃນທຳນອງດຽວກັນ ພັນທະນີດສາມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກແລະສຳຮອງມີຄວາມສົນໃຈທີ່ຄ້າຍຄືກັນ.

ในงานเขื่อนไซห์สุดของ งานลิ่มกานถ้มคงอ่าๆ ตั่งแม่น้ำไน (NBI), ผู้ให้ที่นิม และ ลัดทุบงาน เข้าได้ถึงความสำคัญของงานมิส่วนร่วม ของผู้มิส่วนร่วม และ งานส้างตั้งกุ่มบิกสาหาลีอ่าๆ แม่น้ำไน (Nile Basin Discourse) เพื่อบิกสาหาลี และ แลกปูงบิดญูนทาง ด้านต่างๆ นั่นกันใน 10 ปะเกดที่ มอง ในอ่าๆ แม่น้ำ. (เบร์ กัลล์มี 3.1).

“ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ ພາກປະຊາສັງຄົມທີ່ເປັນຕົວແຍນເງື່ອທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ ໂດຍສະເພາະຕື່ກັບຊຸມຊົນ
ຂຶ້ງບາງຄົງກຳທຶກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ບາງຄົງກຳແຕ່ງຕັ້ງພຽງໃນນາມ”

ກໍລະນີ 3.1 ບົດໄດຍສັງລວມ-ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນອ່າງແມ່ນທີ່ໄນ.¹⁵

ການລືເລີ່ມການຄຸມຄອງອ່າງໂຕ່ແມ່ນທີໃນ(NBI)ມຸ່ງໝັ້ນທີ່ຈະໃຊ້ວິສີຫັດຮ່ວມກັນ: “ເພື່ອໃຫ້ເກີດການຟັດທະນາ ທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຢ່າງຍືນຍົງຜ່ານການໃຊ້ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກຂັບພະຍາກອນນຳໃນ ອ່າງນຳໃນ” ຫຼັກການພື້ນຖານ ຂອງການດໍາເນີນານີ້ຮ່ວມມື ໃນອ່າງແມ່ນທີໃນມີການແບ່ງປັນເປົ້າປະໂຫຍດ ແລະ ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ-ຂອາຜົມປິສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ສຳຄັນ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍກົງຂອງ NBI ມີ ສອງລະດັບ:

- ໃນລະດັບແຜນງານທີ່ຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນ ໂດຍຜ່ານການສັງລວມ ຂອງຄວາມຫຼາກໝາຍຂອງກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກ-ນະໂຍບາຍ, ຜູ້ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນບັນຫາ, ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍຍິ່ງຊາຍ, ປະມົງ, ຊາວກະສິກອນ, ສາດສະໜາ ແລະ ກຸ່ມເຢົາວະຊຸມ.
- ໃນລະດັບໂຄງການ: ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອອກແບບ ແລະ ກະກຽມກິດຈະກຳ ໂດຍຜ່ານການປຶກສາຫາລື ແລະ ຂະບວນການໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

ນອກຈາກນີ້, ເຄືອຄ່າຍອດສະຫຼຸງຈາກອົງກອນພາກປະຊາສັງຄົມໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ມີອຳນາດແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຫັນຕີຈາກ ຫຼື ໄດ້ຮັບອະນຸມາດຈາກອົງກອນ NBI. ເຄືອຂ່າຍລົມທະນາແມ່ນໆໃນ (Nile Basin Discourse: NBD),¹⁶ ສຶກອອກແບບມາເພື່ອ ເຊື່ອໄຍ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ ແລະ ສຳຄອງ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຂອງ NBI. NBD ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ຜູ້ຄຸມຄອງອົງກອນ ໃນລະດັບຊາດ ຂອງແຕ່ລະປະເທດທີ່ມີ ອ່າງແມ່ນໆໄດ້ຮັບການປະສານງານກັບສະຖາບັນ ປະສານງານຂອງປະເທດ (Country Coordinating Institutions, CCI) ເຊິ່ງເບິ່ງຫາງດ້ານກິດຈະກຳລວມໃນເວົ້າການປຶກສາຫາລື ໃນລະດັບຊາດ (National Discourse Forums, NDFs). ເວົ້າການປຶກສາຫາລື ຕັ້ງຢູ່ເມືອງ Etebbe ໄກສັບ ກອງເລາຊອງ NBI ເຊິ່ງເຮັດໜ້າທີ່ເປັນກອງເລາຊອງ NDB. ກອງເລາຊາດັ່ງກ່າວ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການປະສານງານ ທາງດ້ານທຶນໄດ້ຮັບການ, ບໍລິຫານ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຈຸດຕິດຕໍ່ປະສານງານໃນອ່າງແມ່ນໆໃນ.

3.1.2 ການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສະເພາະ

ຂັ້ນຕອນທຳອິດ ທີ່ສໍາຄັນໃນການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສະເພາະ ການສ້າງກອບສໍາລັບການວິເຄາະທີ່ຕ້ອງໄດ້ລະບຸປະເພດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ອຳນາດອິດທິພິນ, ຄວາມສຳພັນ, ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ພົດບາດໃນການຄຸ້ມຄອງ. ຈຸດມຸ່ງໝາຍຂອງຂະບວນການນີ້ຕີ ເພື່ອປະເມີນຄວາມສໍາຄັນຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມກ່ຽວກັບຜົນສໍາເລັດ ຫຼື ບໍ່ມີຜົນສໍາເລັດໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນການພັດທະນາ. ດ້ວຍເຫດນີ້ນັ້ນຈຶ່ງຕ້ອງມີທິດນຳທາງດ້ານ ຍຸດທະສາດໃນການດຶງດູດ ໃຫ້ມີຄວາມສົນໃຈເຂົ້າຮ່ວມ.

ຕາຕະລາງ3.1 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງວິທີການ ແຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສໍາຮອງ ຕາມສະຖານທີ່ພັນທິ ແລະ ຄວາມສົນໃຈໃນຂັ້ນຕອນຮອບງານ ຂອງໂຄງການ ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດສາມາດເຮັດໄດ້ ສໍາລັບອົງປະກອບທັງໝົດຂອງຂະບວນການ ການຄຸ້ມຄອງ ນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການຢູ່ຮ່ວມກັນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂລກ.

ຕາຕະລາງ3.1 ແຜນວາດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຂັ້ນຕອນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການອອກແບບ ໂຄງການຈາກປະຊາຊົນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຜ່ານການດຳເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.

ขั้นตอนในการถูมดอย

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງຈາກການພັດທະນາຊ່ອງຫາງການສື່ສານ ແລະ ການໃຫ້ຂໍ້ມູນຕໍ່ສາທາລະນະ, ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາ, ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການເປັນເຄືອ ຂ່າຍໃນໄລຍະຍາວນຳກັນ.

ໃນຕາຕະລາງ3.1 ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເລັ້ມຕົ້ນ ໃນການສ້າງແຜນວາດທີ່ກ່ຽວພັນ ກັບຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຂະບວນການຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ການກຳນົດຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກທີ່ສຳຄັນແມ່ນ ສະຫອນໃຫ້ເຫັນ ໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນຂະບວນການຄຸມຄອງ ເປັນສົງທີ່ສຳຄັນເພື່ອການກຳນົດຍຸດທະສາດ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ຄວາມເຂົ້າໃຈເຫຼົ້ານີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ການກຳນົດເປົ້າໝາຍທີ່ດີຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບຂ່າວສານຂອງຜູ້ມີຮ່ວມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ໜັ້ນໃຈວ່າ ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໃນກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ໃນເວລາທີ່ເໝາະ ສົມ

“ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແບບຕໍ່ເນື້ອງ”

3.1.3 ແຜນວາດຫາງດ້ານອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ

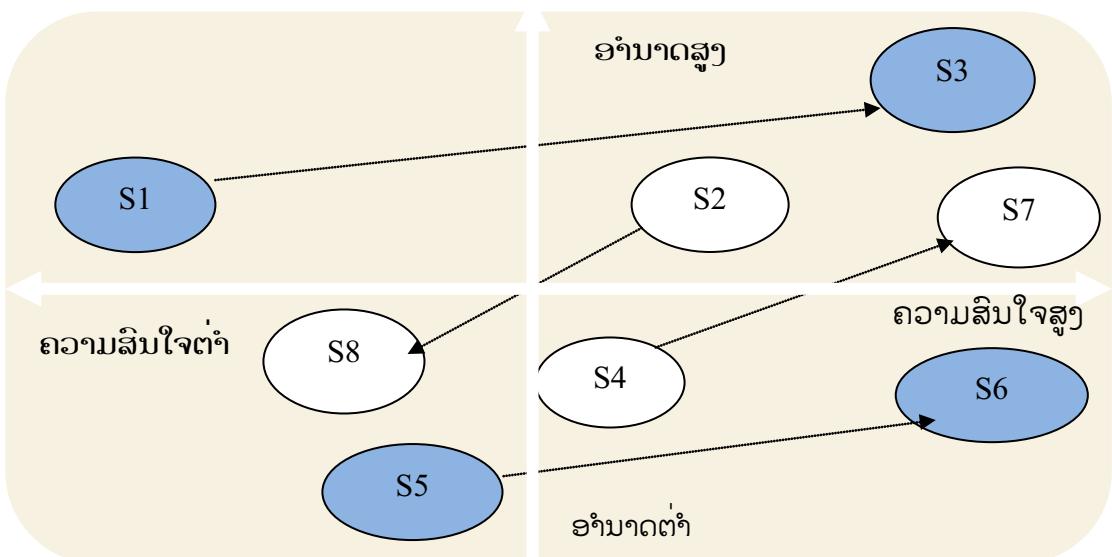
ຂັ້ນຕອນທີ່ສອງ - ແຜນວາດ ແຫ່ງຂອງອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ (ເບິ່ງແຜນວາດ3.1) ສາມາດຊ່ວຍໃນການສະຫອນຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການນຳມາພິຈາລະນາ ຂອງຮູບແບບການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ. ວົງຈອນນີ້ເປັນເຄື່ອງມື ສຳລັບຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ການຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໝາຍໃນຈະເຂົ້າໃຈຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມພາຍນອກ. ອັນນີ້ມັນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ວິທີທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນ ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ອຳນາດຢູ່ ໃນຂະບວນການ ຂອງການຄຸມຄອງ.

“ການກຳນົດອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ສາມາດຊ່ວຍໃນການວາງແຜນກ່ຽວກັບ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການດຶງດູດຄວາມສົນໃຈ ໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ”

ຮູບ 3.1. ພະນະທ່ານ Olusegun Obasanjo, ປະທານປະເທດໄນຈີເຣຍ ເປັນຜູ້ວ່າການກອງປະຊຸມດາມາຕູລູ (Damaturu) ໄດ້ເຊັນສັນຍາກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນການກັກເກັບນິ້ສຳລັບ ໂກໂມ ດຸກ (Komodugu) ອ່າງໂຕງແມ່ນິໂຢບ (Yobe)

ແຜນວາດ 3.1 ຮູບພາບທາງດ້ານອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສຳລັບກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ວິທີຂອງພວກເຂົາຜ່ານຫຼັກສູດຂອງໂຄງການ.

S1 ទា S3: ແຜນວາດສະແດງເຖິງການວິວດທະນາອໍານາດແລະຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງໃນການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຊາຍແດນໃນອ່າງນີ້ສະເພາະໄດ້ນີ້. ໃນອ່າງແມ່ນນີ້ໃນ ນັ້ອາດຈະເປັນທີ່ໜ້າສົນໃຈ ຂອງໜັງສີພື້ນ ຫຼັກກ່ຽວກັບໂຄງການສະເພາະເຂົ້ອມ ຫຼືໃຫ້ຄວາມສົນໃຈໃນປະເດັນ ເລື່ອງບັນຫາ ຜົນກະທິບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

S2 ទາ S8: ນັ້ນໝາຍເຖິງອໍານາດທີ່ໜຸດລົງ ແລະ ຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ ອາດຈະເປັນໂຄງການ ທີ່ປັງປັງແຜນງານລັກສະນະ ແລະ ຂອບເຂດຂອງຜົນປະໂຫຍດຈະນັ້ອຍລົງ ຍ້ອນເປັນຜົນມາຈາກການກະທຳ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍສຳຮອງ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ອາດຈະຕໍ່ຕ້ານການດຳເນີນການ ຈາກໂຄງການຂຶ້ນລະປະການ ຂະໜາດໃຫຍ່.

S4 ទາ S7: ໃນທາງກົງກັນຂໍ້າມ ມັນແມ່ນການເພີ່ມຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ອໍານາດຂອງກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກໃນການສ້າງແຜນງານຄຸ້ມຄອງແກ່ງໆນີ້ໃນເຂດເນີນສູງ, ອາດຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງ ທີ່ມີອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ.

S5 ទາ S6: ການວາດພາບນີ້ແມ່ນການພັດທະນາໃນແຕ່ລະໄລຍະ ກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຮອງໃນໂຄງປະກອບຂອງໂຄງການໃຫຍ່ໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ຍ້ອນວ່າມັນມີຜົນປະໂຫຍດອໍານາດ ຈຶ່ງມີ ອິດທິພິນໃນການສ້າງພັນທະມີດລະຫວ່າງເຄືອຄ່າຍຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ ແລະ ສຳຮອງ.

ການວິເຄາະລະອູດສິ່ງນີ້ມີຄວາມໝາຍວ່າ ອໍານາດໃນເນື້ອໃນຂອງການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ.

3.2 ເວລາ ແລະ ວິທີການໃນການດຶງດູດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.

ການສ້າງແຜນທີ່ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ອິດທິພິນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນແຕກຕ່າງກັນ ໃນຂະບວນການ ຂອງການຄຸ້ມຄອງ ດັ່ງສະແດງໃນຕາຕະລາງ 3.1 ແລະ ແຜນວາດ 3.1 ສາມາດຊ່ວຍໃນການກຳນົດເວລາ ແລະ ວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ.

3.2.1 ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນ

ຄວາມຊັບຊ້ອນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນຈະໄດ້ແນະນຳໂດຍວິທີການ ແລະ ຂັ້ນ ຕອນຍ່ອຍມີກະທັບຊ້ອນກັນ ຕາມທີ່ຈະຖືກນຳເຂົ້າມາໃນຂະບວນການຂອງເວລາ ແລະ ວິທີການ. ມັນບໍ່ຄວນຖືກເບ່ງວ່າ ເປັນຂະບວນການໃນການແບ່ງວິໄສຫັດ, ສ້າງເປັນຄວາມຄົດເຫັນແບບສັງລວມ, ສ້າງອົງກອນ ແລະ ກຳນົດ ຜູ້ທີ່ສົນໃຈ ແລະ ໄຫ້ຄໍານັ້ນສັນຍາ.

ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານການເງິນ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການວິເຄາະແນວໂນມຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນສ່ວນຕ່າງໆຂອງຂະບວນການ ໃນການພັດທະນາ. ເພື່ອລະບຸຄວາມ ຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ສຳຄັນທີ່ສຸດ ຂອງແຕ່ລະກຸ່ມຄໍາຖາມຕາມ ແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຄື:

- ຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນການອອກແບບ ຄວນໃຫ້ເປັນວິທີທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຕາມສະພາບ ແລະ ມຸມມອງບໍ?

- ຄວນປ່ວ່າກຸ່ມນີ້ ໄດ້ເຊົ້າຮ່ວມເປັນທາງການໃນໄລຍະຍາວ ຕະຫຼອດການກຳນົດເປົ້າຂາຍ ຂອງການຄຸ້ມຄອງ ເລີ່ມຈາກການອອກແບບ, ການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ?
- ໝຶກ່າມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ພໍທີ່ຈະໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນການພັດທະນາຜົນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ຜົນປະໂຫຍດ ເພື່ອການພັດທະນາເຕັມຮູບແບບທີ່ຈະດຳເນີນການໄດ້ ຫຼື ບໍ່?

ການຕັ້ງຄຳທາມແມ່ນສາມາດໃຫ້ ໃນການປະເມີນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ປະເພດໃນແງ່ຂອງທ່າແຮງ ການ ປະກອບສ່ວນຂອງພວກເຂົາອຳນາດ/ອິດທິພິນ ແລະ ຄວາມສິນໃຈໃນຄວາມສຳພັນກັບຂັ້ນຕອນຕ່າງໆອາດຈະຖາມ:

- ກຸ່ມນີ້ຈະມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເປັນຕົວແທນໃນລະດັບຫ້ອງທຶນ ຫຼືບໍ່?
- ລະດັບການຮັບຮູ້ ແລະ ແນວໂນມຂອງຜົນກະທິບແມ່ນຫຍ້ງ?
- ລະດັບອິດທິພິນທີ່ມີຕໍ່ຂະບວນການໃນການຄຸ້ມຄອງມີ້ງາຍເຫຼົ່າໄດ້?
- ມີການປະກອບສ່ວນຫຍ້ງ(ເຊັ່ນ ຄວາມເຂົ້າໃຈ, ຂໍ້ມູນແລະ ຄວາມອາດສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງ) ທີ່ອາດເຮັດໃຫ້ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນ?

ການຕອບຄຳທາມເຫຼົ່ານີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ບໍລິຫານສາມາດກຳນົດຄະແນນຄວາມແຕກຕ່າງ ຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຮັບວິທີການທີ່ເໝາະສົມໝາຍຫີ່ສຸດ ແລະ ຊ່ວງເວລາຂອງຄວາມຜູ້ກັບຂອງ ພວກເຂົາ.

*“ການວິເຄາະຄວາມຕ້ອງການທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານການເງິນ ກ່ຽວກັບ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງ
ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ”*

3.2.2 ເສັ້ນທາງການມີສ່ວນຮ່ວມ

ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີປະສິດທິພາບ ຈະເປັນຕົວໃຊ້ລະດັບພື້ນຖານຂອງຂໍ້ມູນສາຫາລະນະທີ່ ສາມາດສ້າງຄວາມ ຂັ້ນໃຈໃນດຳເນີນການເອງ ແລະ ໃຫ້ແມ່ໄຈວ່າຂະບວນການການພັດທະນາໃນ ອານາຄິດເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ຢ່າງຍາດາຍ. ຄວາມເຂົ້າໃຈນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍສາມາດ:

- ເຂົ້າໃຈວ່າ ເປັນຫຍ້ງພວກເຂົາຈະຖືກລວມຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນທີ່ສະເພາະເຈາະຈິງ;
- ເຂົ້າໃຈວິທີການຂອງພວກເຂົາມີສ່ວນຮ່ວມ ເປັນຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຫຼືຄູ່ວ່ວມງານຢ່າງເຕັມທີ່ສາມາດ ໃຫ້ຄຳເຫັນເຂົ້າໃນຂະບວນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງ.

“ລະດັບພື້ນຖານຂອງຂ່າວສານສາຫາລະນະ ສາມາດສ້າງຄວາມເຊື້ອໝັ້ນ ໃນຂະບວນ ການຂອງມັນເອງໄດ້”

ຈຸດທີສອງທີ່ເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງການ ມີສ່ວນຮ່ວມພຽງໃນນາມ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການປະຕິບັດ. ໃນຫຼາຍກໍລະນີການມີສ່ວນຮ່ວມພຽງໃນນາມ ແມ່ນພຽງແຕ່ຮັບຮູ້ ຂ່າວສານຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສຳລັບກອບຂອງວຽກງານເທົ່ານັ້ນ. ການໃຫ້ຂ່າວສານພຽງຢ່າງດູວ ບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມທີ່ ແລະ ບໍ່ມີໂອກາດຈະໄດ້ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ປະສິບການເຫື້ອຂ່ວ່າພັດທະນາຂະບວນການ ນັ້ນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບໝາກຜົນສູງ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະຕິບັດ ແມ່ນສາມາດຕອບສະໜອງກົນໄກ ຂຶ່ງມັນຈະຕອບກັບ ທາງດ້ານຂ່າວສານ (ເຊັ່ນ ການໃຫ້ຄໍາປຶກສາ, ການສໍາໜັດ ແລະ ຄວາມຜູ້ກັນ) ຈະສະໜອງໃຫ້ ເພື່ອສ້າງຄວາມກົມກງວ ແລະ ແກ້ໄຂ ບັນຫາຂໍ້ຂ້ອງໃຈແລະຄວາມກັງວິນລົງໄດ້. ແຕ່ລະດັບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ ຍັງຕ້ອງໃຊ້ຂະບວນການ ໃນການຈັດການ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ ທີ່ສາມາດແກ້ໄຂຂໍ້ຂ້ອງໃຈທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດ, ອຳນາດ ແລະ ຂໍຂັດແຍ່ງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ໃນກຸ່ມ ຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ແຕກຕ່າງໆກັນ. ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບນີ້ ຈະກາຍເປັນບາງສິ່ງບາງຢ່າງຂອງການດຳ ເນີນການ ໃນພາຍໜ້າ ການດຳເນີນງານໃນໝາຍກໍລະນີຂອງຂະບວນການເຖິງນີ້ເປັນລັດຖະບານ ຄວນຈະໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ໃຫ້ ກາຍເປັນວ່າ ລະບົບກົນໄກໃຫ້ຄວາມສິນໃຈ ເຂົ້າໃນທາງດ້ານການເມື່ອໃຫ້ໝາຍ.

“ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານການປະຕິບັດ ແມ່ນຕອບສະໜອງເພື່ອ ການປະສົມປະ ສານທາງດ້ານຄວາມວັງວິນ ແລະ ຄວາມສົນໃຈ”

ກໍລະນີ 3.2 ຂ່າວສານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ທະເລສາບຂອງອາເມລີກາເໜີ້ອ¹⁷

ການເຫັນໄດ້ຄວາມສໍາຄັນຂອງການເຂົ້າຮ່ວມ ອີງການສັງຄົມ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຂະບວນການທີ່ບໍ່ທຸນ ຂໍ້ຕົກລົງຂອງຄຸນະພາບນໍ້າຂອງທະເລສາບ, ຄະນະກຳມະທິການຮ່ວມສາກົນ ໃນທະເລສາບໄດ້ຮ່ວມມືກັບໝາຍເຈົ້າເມື່ອງ ຜູ້ປຶກຄອງລະດັບສູງ ຈາກອ່າງແມ່ນໍ້າທະເລສາບ St Lawrence ທີ່ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມຂຶ້ນ 15 ເທື່ອ ທີ່ປະເທດການາດາ ແລະ ສະຫະລັດອາເມລີກາ. ໂດຍຜ່ານກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວນີ້ ບິດສິນທະນາທາງເວັບໄຊ, ຮີເມວ, ໂທລະສານ ແລະ ຂໍ້ຄວາມຈົດໝາຍ, ຈາກສິ່ງທີ່ບ້ອນເຂົ້າຈາກ ຫຼາຍກວ່າ 4100 ຄົນ ໄດ້ລວບລວມ ໂດຍ IJC ແລະ ສິ່ງໄປຢ່າງລັດຖະບານ ທັງສອງ.

ໃຫ້ລັດຖະບານທຸກລະດັບ ເພື່ອບຸກລະດົມ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຂໍ້ວັງວິນ ດັ່ງໜັ້ນໜັກໃສ່ຜົນກະທິບຂອງຊະນິດ ອຸກຄາມ ໃນນັ້ນ, ຄວາມຄືບໜ້າຊ້າໃນການແຈ້ງການຂໍ້ວັງວິນດັ່ງກ່າວ, ການປ່ອຍ ນັ້ນເສຍຂອງຕົວເມື່ອງ ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ອີງໃສ່ຜົນກະທິບການປົ່ງແປງ ດິນຝ້າອາກາດ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ສອບຖາມ ເພີ່ມເຕີມ ຂໍ້ມູນ ແລະ ໃຫ້ການສຶກສາມວນຊຸມ ໃນດ້ານລະບົບນິເວດທະເລສາບ, ແລະ ໂອກາດທີ່ສືບເນື່ອງສໍາລັບການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຂະບວນການທີ່ບໍ່ທຸນ.

ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຍັງໄດ້ເປັນສິ່ງຄົ້ນປະກັນໃຫ້ແກ່ລະດັບຊາດ, ພາກພື້ນ ຫຼື ແຂວງ ໃນເຂດທະເລສາບ. ສະຫະລັດອາເມລີກາ ກຳລັງຮຽກຮ້ອງການປະກອບສ່ວນຂອງມວນຊຸມ ໃນຍຸດທະສາດປະສານງານລະດັບພາກພື້ນຂອງທະເລສາບ Great lake ຂອງອາເມລີກາເພື່ອພື້ນຟູ ແລະ ບິກປັກຮ້ກການທະເລສາບດັ່ງກ່າວ ແລະ ຂະບວນການປຶກສາທາລິກັບມວນຊຸມ ໃນ 3 ເດືອນ ໃນຂໍ້ຕົກລົງ ການາດາ-ອັງໂຕລີໂອ 2007 ໃນການເຫັນດີຕໍ່ລະບົບນິເວດອ່າງທະເລສາບໄດ້ຖືກເລີ່ມຂຶ້ນໃນເດືອນ ມິນາ 2007.

ຕົວຢ່າງຂອງລະດັບຂອງເສັ້ນທາງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ລວມມື:

ການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ຈຸດປະສົງ ແລະ ເບົ້າໝາຍຂອງການຄຸ້ມຄອງນໍ້າຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຄວນໄດ້ຮັບການເຜີຍແຜ່ຍ່າງກວ້າງຂວາງ. ການໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຈິງສາມາດຍົກສູງຄວາມຕົ້ນຕົວໃນການເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນ ການໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ, ກະຕຸນໃຫ້ມີການຖືກຖຽງກ່ຽວກັບອັນດີ ແລະ ບໍ່ດີ ຂອງວິທີການຕ່າງໆ ແລະ ສ້າງໃຫ້ມີການປະກອບຄວາມເຫັນຈາກ

ພາຍນອກ ແລະ ພາຍໃນສັງຄົມ. ວ່າງວັບຂ່າວສາມ ທີ່ຄວນຊ່ວຍໃນຂະບວນການໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນໄລຍະທຶນສອງນັ້ນ. ຂໍ້ມູນຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ໃນລັກສະນະ ໃຫ້ຄໍາປຶກສາຜ່ານເວທີຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຜ່ານການປຶກສາຫາລື, ປະຊຸມສຳມະນາ ແລະ ສ້າງຂະບວນການໃນຊຸມຊົນ, ການຊົງປົດຄວາມ ລົງຜ່ານທາງໜັງສີພິມ, ໂຄສະນາຜ່ານທາງສື່ ຂອງຊາດ ແລະ ການສ້າງຈິດສຳນິກ ໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.

ການປຶກສາຫາລື

ການປຶກສາຫາລືບໍ່ພຽງແຕ່ສິ່ງຂ່າວສານໄບຢ້າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແຕ່ຈະເປັນການດຶງດູດເອົາມຸມມອງຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊົ້າໃນການປະເມີນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ປະໂຫຍດຂອງການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການ. ຂອບເຂດຂອງການປຶກສາຫາລືຈະຢູ່ໃນສ່ວນໜຶ່ງ ເພື່ອຕອບສະໜອງໃນລະດັບທີ່ໜ້າສິນໃຈ ແຕ່ຍັງຈະເປັນຜົນມາຈາກສັດສ່ວນຂອງການເຂົ້າຮ່ວມໃນການກຳນົດຢູ່ດະຫາຍາດ ແລະ ຄວາມຜູ້ກັນກັບຜົນປະໂຫຍດພາຍນອກອ່າງກໍເປັນໄດ້.

ການມີສ່ວນຮ່ວມ

ຄວາມຈຳເປັນໃນການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນການກຳນົດກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ສະເພາະທີ່ມີຕົວແທນຈາກປະຊາຊົນເພື່ອມາວາງຢູ່ດະຫາຍາດ ແລະ ກຳນົດຂະບວນການຂອງການປຶກສາຫາລື ຊຶ່ງການມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ແກ່: ຮ່ວມໃນການອອກແບບວາງແຜນໂຄງການ, ຮ່ວມປຶກສາຫາລື ແລະ ຮ່ວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເຫຼົ້ານີ້ເປັນຕົ້ນ.

ການພັດທະນາເຄືອຂ່າຍ

ການພັດທະນາເຄືອຂ່າຍ ເຕັມຮູບແບບໃນຂະບວນການ ຄຸ້ມຄອງນີ້ຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນ ຫາຍເຖິງການ ກຳນົດເບົ້າໝາຍ ທີ່ຕົກລົງກັນບົນພື້ນຖານຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຈຸດປະສົງ. ໃນລະດັບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມນີ້ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈະເຂົ້າໃນຂະບວນການການພັດທະນາ ອາດຈະລົມກັນຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ, ຫົມງານວິຊາການ ຫຼື ຄະນະກຳມະການ ຂຶ້ນນຳ.

“ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ໃນການປຶກສາຫາລື ເວທີຕ່າງໆ”

3.2.3 ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສັງຄົມ

ສິ່ງສໍາຄັນອີກສິ່ງໜຶ່ງແມ່ນ ການວາງແຜນການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສັງຄົມ. ຂະບວນການນີ້ຕ້ອງການຫັງສອງຢ່າງຍື້ນ ເພື່ອຜູ້ກັງລົງຄວາມນິກຄົດ ແບບຊອກຫາງເລືອກຮ່ວມກັນ (ໂດຍສະເພາະພາກລັດ) ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ສັງຄົມເປັນເຈົ້າຕົນເອງ ເຊິ່ງມີຄວາມສາມາດໃນການເລືອກເຂົ້າ ຫຼື ອອກໄດຍ ປາສະຈາກການຂໍ້ມູນຂໍ້ດ້ວຍການລົງໂທດ. ອັນນີ້ມັນມີຄວາມສຳຄັນທາງກົດໝາຍ ແລະ ຂ້າງເປັນການຮັບ ປະກັນ ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໜັນເຫຼົ້າ ອອກຈາກການເຂົ້າຮ່ວມ.

“ສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອຕ້ອງການຮັກສາສິດ ໃນການເປັນເຈົ້າຕົນເອງ”

ຕາຕະລາງທີ3.2 ທາງເບື້ອງລຸ່ມນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຂັ້ນຕອນຕ່າງໆຂອງຂະບວນການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂໍ້ມູນ ຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການເປັດໂອກາດໃຫ້ພາກປະຊາສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

ຂະບວນການຈະຕ້ອງກຳນົດເບົ້າໝາຍ ແລະ ວັດຖຸປະສົງແລະປະເມີນທາງດ້ານຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກພື້ນຖານຂອງຄວາມຈຳເປັນ ໂດຍມີການສະຫອນກັບສິ່ງທີ່ຮັບຮູ້ ແລະ ວິທີການມາຍັງຜູ້ບໍລິຫານໃຫ້ເຖິງ ຂະບວນການ ພື້ນຖານຂອງການຮຽນຮູ້ເພື່ອປັບປຸງວິທີການໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ໃນບາງກຳລະນີ, ດັ່ງທີ່ເວົ້າການປຶກສາຫາລື ໃນອ່າງແມ່ນໜີໃນ, ໂຄງສ້າງສະຖາບັນຈະສາມາດຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ເປັນເຄືອຂ່າຍໃນລະດັບອ່າງແມ່ນໜີສຳລັບ

ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນພາກປະຊາສັງຄົມ ທີ່ມີຫຼາຍຕອບສະໜອງຕໍ່ຄໍາເຊີນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ປະສິດທິພາບທີ່ຈະກຳນົດ ວາລະການ ສຳລັບ ການເຂົ້າຮ່ວມ (ເບິ່ງກໍລະນີ 3.1)

3.2.4 ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງບຸກຄົນທີ່ສາມ

ການສະໜັບສະໜູນຈາກບຸກຄົນທີ່ສາມ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຄວາມສະດວກໃນການພັດທະນາສະຖາບັນຮ່ວມມື ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ລວມທັງຄວາມສາມາດຕອບສະໜອງ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາກັບ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ເຖິງແມ່ນວ່າໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ບໍ່ຕ້ອງການຮັບການພັດທະນາຈາກສະຖາບັນໄດ້ກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ ບັນດາອ່າງແມ່ນນີ້ ຈະຕ້ອງພົບກັບຂໍ້ຫຼຸງຍາກ້າຍ, ສະນັ້ນ, ອ່າງແມ່ນໃໝ່ເຫຼົ່ານີ້ຈະເປັນບ່ອນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບ ການພັດທະນາຈາກ ສະຖາບັນລະດັບແຫ່ງຊາດ. ເລື່ອງການຍົກຍ້າຍຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນກໍເຊື່ອງວັກນີ້, ບັນຫາພື້ນຖານເຫຼົ່ານີ້ເຊິ່ງສາມາດໄດ້ຮັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ຢ່າງມະຫາສານຈາກບຸກຄົນທີ່ສາມ. ພ້ອມກັນນີ້, ບັນຫາທີ່ພົບຄວາມຫຼຸງຍາກກ່ຽວກັບ ສະພາບການນະໂຍບາຍຫາງດ້ານການເມືອງ ຕາມລັດຊາຍຝັ້ງ, ເຊິ່ງມັນເປັນເລື່ອງທີ່ລະອຽດອ່ອນ ແລະ ຂັດເຈນ ຄວາມຕົງຄົງດກັບບັນດາປະເທດ ທີ່ຢູ່ຕາມຊາຍຝັ້ງ, ບາງທີ່ຄວາມຮຸນແຮງເຫຼົ່ານັ້ນກໍເປັນກຸນແຈ້ງ ສຳຄັນຕໍ່ກັບຂະບວນການ ທີ່ຈະເຂົ້າມາຄຸ້ມຄອງ ເລື່ອງ ບັນຫາຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ເພື່ອສະດວກໃນເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ການສະໜັບສະໜູນຈາກບຸກຄົນທີ່ສາມ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ເປັນຮູບປະທຳ ໃນການສົນທະນາ ກັບສິ່ງແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ. ລວມທັງການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ໄດ້ນຳເອົາປະສົບການ ຈາກອ່າງແມ່ນນີ້. ຂໍ້ມັນກໍຍັງເປັນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ຫຼືໄດ້ຮັບແໜ່ງໜຶ່ງທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ. (ເບິ່ງ ຕາຕະລາງ3.3)

“ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກບຸກຄົນທີ່ສາມ ສາມາດ ນຳເອົາບິດຮຽນ ແລະ ປະສົບການຈາກບັນດາອ່າງແມ່ນນີ້”

ສະຖາບັນພັດທະນາເຊື່ອວ່າ: ກະນາຄານໂລກ, ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP), ອົງການຮ່ວມມືເຄື່ອງຄ່າຍນີ້ໂລກ (GWP) ແລະ ອົງການອະນຸລັກທຳມະຊາດສາກົນ (IUCN), ອົງການຕົວແທນເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດ ບໍລິການຍ່າງມີຈັນຍາບັນ ທາງດ້ານການເມືອງກັບບັນດາ ປະເທດສະມາຊິກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນດາປະເທດ ທີ່ຈະນຳເອົາເຂົ້າມາຮ່ວມມື ແມ່ນຍາກ້າຍ, ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບຸກຄົນທີ່ສາມຍັງເປັນເຄື່ອງມີໃນການເຊື່ອມໂຍງ ລະຫວ່າງ ຜູ້ຄຸ້ມຄອງການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນໃນໂຂງເຂດນັ້ນໆ. ພ້ອມກັນນີ້, ຍັງມີນະໂຍບາຍຕ່າງໆໃຫ້ກັບ ປະເທດທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນເວລາດຳເນີນໂຄງການ .

ຕາຕະລາງ 3.2 ບົດບາດທີ່ສ້າງຂຶ້ນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສ້າງຄົມໃນຂັ້ນຕອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຂະບວນການ ການຄຸ້ມຄອງ ນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ຂັ້ນຕອນດຳເນີນງານ	ບົດບາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສ້າງຄົມ
ຂັ້ນຕອນເລີ່ມຕົ້ນ	ພົວພັນທາງການ ລະຫວ່າງ ກ່ຽວປະເທດຢູ່ໄວ້ຄູງ; ການສ້າງການບິກສາຫາລືຜ່ານ ເຄື່ອຄ່າຍ ຂອງກຸ່ມອົງການຈັດຕັ້ງສ້າງຄົມ ວັບຍັນດາກຸ່ມສ້າງຄົມ ໃນລະດັບພາກພື້ນ.
ການຄຸ້ມຄອງສະຖາບັນ	ຜູ້ສ້າງເດັດການຕໍ່ບັນຫາ ກອງປະຊຸມໃຫ້ໆ; ການສ້າງເຄື່ອຄ່າຍ ເພື່ອເອົາໄປນຳໃຊ້ ໃຫ້ແກ່ການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ການເຕັ້ນກຳຂຶ້ນ.
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ	ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ຂະບວນການກວດກາ ແບບອິດສະຫຼະ; ການຊ່ວຍໃນ ການໃຫ້ຂໍ້ຄິດເຫັນ ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ຜົນກະທົບ ຈາກຊຸມຊົນຫ້ອງຖິ່ນ.
ການແຈ້ງແຫຼ່ງທຶນໃນວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ນັ້ນ	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຮ່ວມມື, ໃນວຽກງານທີ່ເໝາະສົມ, ການໃຫ້ການ ຂ່ວຍເຫຼືອທາງວິຊາການ ໃນການພັດທະນາການຄຸ້ມຄອງວຽກງານລວມທັງການ ປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສົງແວດລ້ອມ ແລະ ສ້າງຄົມ.

ແຫລ່ງຂຶ້ນມູນ : ODI/ARCADIS/EUROConsult, 2001¹⁹

ຕາຕະລາງ 3.3 ບົດບາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງອົງການສາກົນທີ່ເຄື່ອນໄຫວເປັນພາກສ່ວນທີ່ສາມ

ຂັ້ນຕອນ ຂອງ ຂະບວນການ	ບົດບາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງອົງການສາກົນທີ່ເຄື່ອນໄຫວ ເປັນພາກສ່ວນທີ່ສາມ
ຂະບວນການ ລື່ລົ່ມ	ສົ່ງເສີມ, ປະສານງານ ແລະ ສະໜັບສະໜູນກົດຈະກຳລື່ລົ່ມໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອ ກຳນົດ ແລະ ເຊົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ນຄວາມຮັບພະຍາກອນໃນພາກພື້ນ, ໄທ້ການບໍລິ ການຄົກົນກັບກຳມະການ ໃນເວລາມີບັນກາຖືກຖຽງເກີດຂຶ້ນ, ສະໜັບສະໜູນຫຼັກການ ການສ້າງຈົດສໍານິກໃນດ້ານຄວາມສະເໝີພາບ ໂປ່ງໃສ, ເຊົ້າ ຮ່ວມ ແລະ ການປົກຄອງທີ່ຕີ ລວມທັງແນວຄວາມຄົດ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.
ການຄຸ້ມຄອງ ສະຖາບັນ	ການກວດກາອິດສະລະຂອງຂະບວນການ ການເຊົ້າຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ລວມທັງ ບັນຫາຫຼັກຂອງຄວາມຮັບພະຍາກອນ ແລະ ຕົວແທນ ເພື່ອພັດທະນາແນວຄົດຂອງການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແບບສະເໝີພາບ.
ການຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດແຜນງານ	ສ້າງມາດຕະຖານເປັນກາງ ແລະ ອຸ່ນທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້ທົ່ວໄປສຳລັບການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການເຊົ້າເຄື່ອນໄຫວລະຫ່ວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການຄຸ້ມຄອງຮັບພະຍາກອນໄດ້ ຫຼື ສະເພາະ.
ການສ້າງທຶນໃນວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງ ຂັບພະຍາກອນນັ້ນ	ການເພີ້ມດ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມນັ້ນ ທີ່ຢູ່ອ່ອນນັ້ມ ແລະ ການເຊົ້າ ຮ່ວມຂອງກຸ່ມ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂຄງການການສ້າງທຶນສະເພາະ.

ແຫ່ງລ່ຽ້ງຂໍ້ມູນ: ODI/AR CADIS/Euro Consult, 2001²⁰

3.3 ເສັ້ນຫາງສຳລັບການມີສ່ວນຮ່ວມ

ຂັ້ນຕອນໃນການສ້າງສິດທິ ແລະ ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຮັບພະຍາກອນນັ້ນ ລະຫວ່າງ ບັນດາ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕໍ່ກັບອ່າງແມ່ນນັ້ນ ບາງທີ່ນັ້ນກໍເປັນພູງສິ່ງທ້າທາຍຂັ້ນເລີ່ມຕົ້ນເທົ່ານັ້ນ ສຳລັບສະຖາບັນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ສະຖາບັນ ດັ່ງກ່າວ ຈະບໍ່ໄດ້ຢູ່ພາຍໃຕ້ລັດຖະບານຂອງປະເທດນັ້ນ ແຕ່ສາມາດ ສະໜັບສະໜູນ ສິດທິຕ່າງໆຂອງລັດຊາຍຜ່ານໄດ້. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກ່າວ່າ, ໃນຂີ້ງເຊດການຄຸ້ມຄອງຮັບພະຍາກອນນັ້ນກໍເກີດມີຄວາມສັບສົນ ຕໍ່ກັບບັນດາກຸ່ມທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ. ພາຍໃຕ້ສະພາບການ ດັ່ງກ່າວ ກໍເປັນບັນຫາທີ່ສຳຄັນ ຕ້ອງໄດ້ເຊົ້າຮ່ວມໃນລະດັບສັງຄົມໃນພາກພື້ນນັ້ນ.

“ບັນມືຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ມີການເຊົ້າຮ່ວມຂອງສ້າງຄົມໃນລະດັບ ຂີ້ງເຊດ”

ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ເໝາະສົມ ຂອງບັນດາກຸ່ມສັງຄົມສີວິໄລ ກ່ອນອື່ນໝົດ, ຕ້ອງສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃນສິດທິ ຂອງຕົນ ອ່າງ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງຕະຫຼອດໄປ ໃນຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຮັບພະຍາກອນນັ້ນທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

ແຜນວາດ 3.2 ສະພາບລວມ ຂອງຂະບວນການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຊຶ່ງມັນສາມາດນຳໃຊ້ ໃນຫຼາຍລະດັບ ຂອງອ່າງ ແມ່ນໆທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ຈາກຫ້ອງຖິ່ນໄໝສູ່ລະດັບພາກພື້ນ (ໃນຂະນະດູວກັນນີ້ ຍ້າໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງ ການສະຫຼັບຂັບ ຂ້ອນ ແລະ ການພົວພັນກັນ ໃນລະດັບພາກພື້ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ). ນີ້ແມ່ນຈຸດມູ່ໝາຍທີ່ຮັບປະກັນ ຕໍ່ກັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງຈະໄດ້ໃຈແຍກບັນດາອ່າງແມ່ນໆທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນທາງດ້ານຂັ້ງກາມດ ຫຼື ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໆທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

ແຜນວາດ 3.2 ບາດກ້າວຕ່າງໆໃນການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ການສັງລວມຄວາມຄືດ ຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະເມີນຂະບວນການ.

ຜູ້ໄດ້ແມ່ນສູ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄຸ້ມຄອງ ຂັບພະຍາກອນນີ້ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ?

- ການກຳນົດ ແລະ ອະທິບາຍລັກສະນະຂອງທຸກບຸກຄົນ, ກຸ່ມຄົນ, ສະຖາບັນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ.
- ການນຳມົດຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຜ່ານການບິນການລົງທະບຽນມັກງານຫຼັກຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຫຼັກ, ຫຼື ບັນຫຼາກ ຫຼື ການຮັດເລືອກດ້ວຍ ຕົນເອງ ຫຼືການນຳໃຊ້ວິທີການ ປະສິມປະສານຂອງວິທີການດັ່ງກ່າວ.
- ຈັດປະເທດຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນປະເທດຫຼັກ ຫຼື ສຳຄອງ, ພາຍໃນ ຫຼື ພາກສ່ວນອັນຈາກພາຍນອກ.

ສັງລວມຄວາມຄືດ ຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ຜົນສະຫຼອນ ແລະ ຄຸນລັກສະນະ

- ເຂົ້າໃຈຄວາມຄືດ ຄວາມເຂົ້າໃຈ, ຄວາມມູ່ຫ້ວງ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຜົນເສຍຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.
- ຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ, ອົງການຈັດຕັ້ງແລະ ບຸກຄົນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ.

ກຳນົດຮູບແບບ ແລະ ເນື້ອໃນ ໃນການພົວພັນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ

- ເຂົ້າໃຈການພົວພັນ ລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.
- ຄົນຄິດບັນດາຈຸດຕ່າງໆສໍາລັບການປະສານງານ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.
- ຄົນຄິດຈຸດຕ່າງຂອງສົ່ງທີ່ຕ້າຍຄືກັນ ແລະ ແຕກຕ່າງກັນກັບດ້ານນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

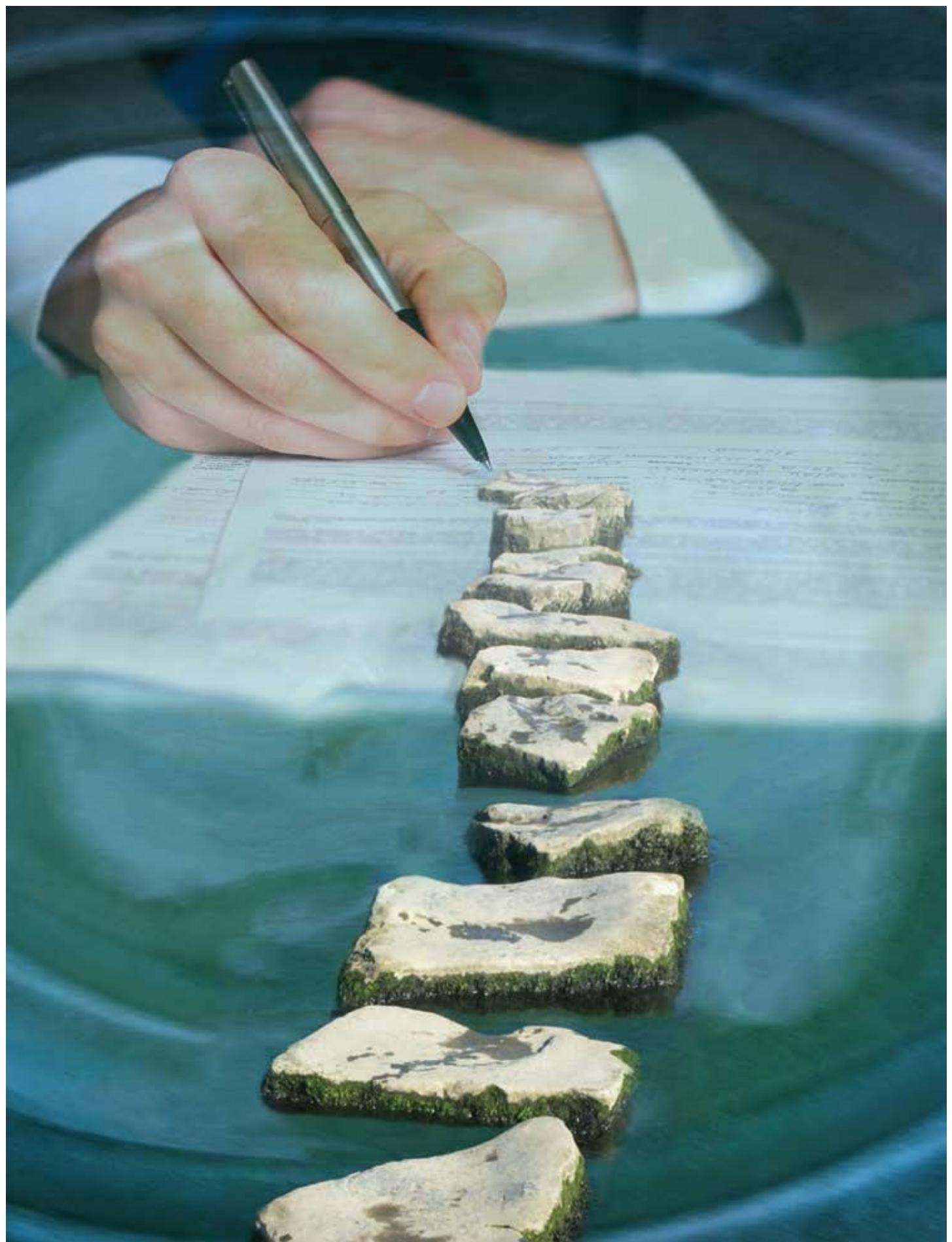
ອຳນາດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ທ່າແຮງ ແລະ ຜົນສະຫຼອນ

- ເຂົ້າໃຈຄວາມສໍາຄັນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.
- ເຂົ້າໃຈອຳນາດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະຫຼອນດ້ານນະໂຍບາຍໂດຍລວມ ແລະ ນະໂຍບາຍ ການຄຸ້ມຄອງ ນີ້ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນໄດ້ສະເພາະ.
- ເຂົ້າໃຈທ່າແຮງຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອສະຫຼອນ ແລະ ປະກອບເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ປະເມີນທາງເລືອກ ແລະ ນຳໃຊ້ຜົນຈາກການປະເມີນເພື່ອສ້າງຄວາມຄືບໜ້າ

- ທີບຫວຸນຄວາມຄືບໜ້າ ອົ່ງໃສ່ 4 ຂັ້ນຕອນໃນເນື້ອກອ່ນ ແລະ ວາງແຜນຂະບວນການເຂົ້າຮ່ວມສໍາລັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.
- ຕາຕະລາງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ເພື່ອຈັດລົງຂໍ້ມູນຂອງຄວາມຄືດຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ຜົນສະຫຼອນ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມດ້ານການນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

ກອບກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຊາຍແຕນ

ກອບກົດໝາຍທີ່ເພົາະສົມ ແມ່ນກໍ່ໃຫ້ເກີດມີ ການຄຸ້ມຄອງນີ້ແບບໜີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ

ສື່ງທີ່ທ້າທາຍ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຂອງກົດໝາຍ ແມ່ນໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ມັນຈະກາຍເປັນ
ຄວາມສັບສົນຂຶ້ນ ເມື່ອເຊັດຂັບພະຍາກອນແຫ່ງນັ້ນ ໄດ້ມີການຮ່ວມຊາຍແດນກັບໜ້າຍໆປະເທດ. ໃນກໍລະນີ້, ລະບົບ
ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ ບໍ່ສາມາດກຳນົດຂຶ້ນພົງແຕ່ຝ່າຍດູວ, ແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີປິກສາຫາລື ແລະ ຕິກລົງການຮ່ວມກັນ
ກັບບັນດາປະເທດ ທີ່ຮ່ວມຊາຍແດນ. ນອກຈາກນີ້, ກໍລະນີແມ່ນໜີ້ ຫຼື ທະເລສາບໃດ ທີ່ຮ່ວມເຂດຊາຍແດນພາຍໃນປະ
ເທດ ຫຼື ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຫຼື ທັງສອງກໍລະນີ ກອບກົດໝາຍສຳຫຼັບຊາຍແດນຂັບພະຍາກອນນີ້ແມ່ນ ຄວນມີການປັບ
ໃຊ້ ໃນແຕ່ລະສະຖານະການແຕກຕ່າງກັນໄປ.

4.1 ກົດໝາຍພື້ນຖານ ສຳເຫຼັບການອຸ້ມຄອງນົກຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ກົດໝາຍນີ້ ແມ່ນສ້າງບ່ອນອີງ ໃຫ້ແກ່ລະບົບການຄຸ້ມຄອງນີ້ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ເຊິ່ງກົດໝາຍ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຄວນມື ແລະ ຖືການທີ່ໃຊ້ໃນທຸກໆລະດັບ: ລະດັບສາກົນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ສາຍພິວພັນ ລະຫວ່າງ ປະເທດທີ່ຮ່ວມຊາຍແດນຂັ້ນພະຍາກອນນີ້ ແມ່ນທີ່ວ່າເປັນລະດັບສາກົນ ໂດຍມີລະບົບການປົກຄອງ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ສາກົນກ່າວກັບນີ້ຈີດ ເຊິ່ງຂຶ້ນ ກັບສິນທີ່ສັນຍາ, ລະບຸງບົກການ ແລະ ຫຼັກການອື່ນໆ ຂອງກົດໝາຍສາກົນທີ່ວາງອອກ.

ກົດໝາຍນິ້ມແມ່ນຄວນມີ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ໃນຫຼັກງານລະດັບ: ສາກົນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ

ກົດໝາຍນີ້ຈິດສາກົນ ແມ່ນຕ້ອງມີການແປເປັນພາສາຊາດ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບຖ້ອງຖຸນ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ເນາະສົມ ເພາະມັນເປັນພັນທະສ່ວນບຸກຄົນ ຫຼື ສ່ວນລວມ ພາຍໃນປະເທດ. ຂະບວນການນີ້ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ

ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍນຳ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແທນກົດໝາຍສາກົນ. ກົດໝາຍ ນຳລະດັບສາກົນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນເປັນກົດໝາຍພື້ນຖານຂອງການຄຸ້ມຄອງຂັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນຳ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

4.1.1 ຂໍຕົກລົງ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ: ການຮວບຮວມຫຼັກການດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການນຳໃຊ້ສືຕາມປະເທິງ

ເພື່ອທຳຄວາມເຂົ້າໃຈໃນລະບົບການປຶກຄອງກົດໝາຍ ໃນປະຈຸບັນທີ່ ຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນແບ່ງນັ້ນທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ການຄົ້ມຄອງນັ້ນຈໍາຕ້ອງວິເຄາະສົນທີ່ສັນຍາ ກົດໝາຍສາກົນ ທີ່ມີຢ່.

ສິນທີສັນຍາ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບນຈະແຕກຕ່າງກັນໄປ ຂຶ້ນກັບພູມສັນຖານທີ່ປົກຄຸມ, ພື້ນທີ່ຈຸດສຸມ, ແລະ ຂອບເຂດການກາງມັກຂອມ ແລະ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ. ສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນນີ້ ແມ່ນໄດ້ຖືກ ສ້າງຂຶ້ນແລ້ວໃນຜ່ານມາ (ເບິ່ງຫ້ອງທີ: 4.1), ສິນທີສັນຍາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນອີ່ງໃສ່ຂອບເຂດ ພູມສັນຖານ, ຄວາມໝາງກໍາຫາຍຂອງພື້ນໜ້າດິນ, ລະດັບພາກພື້ນ, ຫຼາຍຝ່າຍ ຫຼື ສອງຝ່າຍແຕກຕ່າງອອກໄປ. ສິນທີສັນຍາ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ສ່ວນໃຫ່ຍແມ່ນໄດ້ສຸມໃສ່ນຳໃຊ້ນຳເພື່ອການເດີນເຮືອ. ຕໍ່ມາສິນທີສັນຍາ ລວມທັງກິດລະບົງການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນຳ ກ່າວໄດ້ຄວບຄຸມໝາງກໍາຫາຍການນຳໃຊ້ນຳ ເຊັ່ນ: ຂຸນລະປະທານ, ການຜະລິດອຸດສາຫະກຳ ຫຼື ການຄວບຄຸມອຸທິກະກະໄພ. ສິນທີສັນຍາທີ່ຜ່ານມາສ່ວນໝາຍແມ່ນພະຍາຍາມນຳໃຊ້ວິທີການປະສົມປະສານຮ່ວມກັນ ລວມເຖິງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມກັງວົນເລື່ອງຄວາມສະເໜີພາບ. ການປະເມີນລະບົງການປົກຄອງ ກິດໝາຍວ່າດ້ວຍ ນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ມັນຈະເປັນ ຕ້ອງໄດ້ຕິລາຄາວ່າສິນທີສັນຍາສາກົນ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ບັບໃຊ້ເຂົ້າກັບ ຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນຳ ທີ່ມີຂັ້ນຫາ ແລະ ສົງຜົນຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນີ້ນັ້ນ ຫຼືບໍ່.

ບົດອະທິບາຍ 4.1: ປະເພດຂອງສິນທີສັນຍາສາກົນ

ສິນທີສັນຍາສາກົນ ປະຊາຊາດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແຫຼງນຳ ຮ່ວມຊາຍແດນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນ ການເດີນເຮືອ ແມ່ນເປັນຂໍຕີກລົງລະດັບໂລກ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນນຳລະຫວ່າງປະເທດ, ການ ພຶກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນນຳ ເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນງາລວມທັງ ການນຳໃຊ້ເພື່ອການເດີນເຮືອ. ໃນຂະນະທີ່ສິນທີ ສັນຍາ ຍັງບໍ່ທັນຖືກບັງຄັບໃຊ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ສິນທີສັນຍາດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຂັ້ນກັດຕໍ່ປະເທດໄດ້, ແຕ່ມັນມີບົດ ບາດສຳຄັນໃນການ ລວບລວມ ບັນດາກົດລະບຽບ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆທີ່ສາມາດເປັນບ່ອນອີງ ໃນການສ້າງລະ ພົບການປຶກຄອງ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳຮ່ວມກັນ. ການທີ່ບໍ່ທັນສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຮ່ວມຊາຍ ແດນ ຊັບພະຍາກອນນຳ. ໃນຂຸ້ມູນຊຸມທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ໃນເຂດພາກໃຕ້ຂອງທະວີບອາຟຣິກກາ, ຫຼື ສິນທີສັນຍາ UNECE ວ່າດ້ວຍການນຳໃຊ້ ແລະ ພຶກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນນຳຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ທະເລສາບສາກົນ ແມ່ນເປັນຂໍຕີກລົງມະຫາພາກ ແບບຢ່າງວ່າດ້ວຍໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳລະຫວ່າງ ປະເທດ. ໃນນັ້ນ ລວມມີປະເທດສະມາຊີກຂອງ ຄະນະ ກຳມົມທີ່ການເສດຖະກິດຂອງຢູ່ເຮັນ ສຳລັບເອີຣີບ, ອາເມ ລົກາ ແລະ ການຄັດ ຈຸດປະສົງຂອງສິນທີສັນຍານີ້ ແມ່ນເພື່ອອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນນຳ ລະຫວ່າງປະເທດ ໂດຍ ຜ່ານກອບກົດໝາບ ທີ່ນອນຍຸ່ນໃນສິນທີສັນຍາ ໂປຣໂຕໂກ (ຕົວຢ່າງ: ສັນຍາ ໂປຣໂຕໂກ ວ່າດ້ວຍນຳ ແລະ ສຸຂະ ພາບ ປີ 1996) ລວມທັງຂໍຕີກລົງອ່າງແມ່ນໍາ ທີ່ສາມາດຕິກລົງກັນໄດ້, ໃນຫຼາຍໆອ່າງແມ່ນໍາ ລະຫວ່າງປະເທດ, ໄດ້ ສ້າງສິນທີສັນຍາຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນການສ້າງຄະນະກຳມະທີ່ການຮ່ວມຊາຍແດນ ເຊິ່ງມີພາລະບົດບາດສະເພາະໃນການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ຕົວຢ່າງ: ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການປຶກປັກຮັກສາ ຮິນ, ສິນທີສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການປະສານງານ ກົງວັບການປຶກປັກຮັກສາ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົວ ຂອງແມ່ນໍາແດນນີ້, ສັນຍາວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືເພື່ອພັດທະນາ ອ່າງແມ່ນໍາຂອງແບບຍືນຍົງ ແລະ ສິນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ອາາະທະເສີ່ງວິຫຼາຍ

ສິນທີສັນຍາສາກົນ ມີປິດບາດອັນສໍາຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງນຳຜ່ານຊາຍແດນ ເພະນັນເປັນການເຈລະຈາສືດ ອຳນາດຂອງພວກເຂົາໃນການຄົ້ນຫາຂໍຕົກລົງຢືນຍອມລະຫວ່າງການນຳໃຊ້ ແລະ ຜົນປະ ໂຫຍດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ເພື່ອກຳນົດລະບົງບານ, ຫຼັກການ ແລະ ວິທີດຳເນີນການ ແບບຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບນຳ ແລະ ຜົນປະ ໂຫຍດຂອງການ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນຳ ທີ່ໄດ້ເທົ່າຫງົມກັນ. ສິນທີສັນຍາສາກົນ ຈະບໍ່ປ້ອງກັນ ຫຼຸກຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ ປະເທດທີ່ມີແມນຳຮ່ວມຊາຍແດນ. ສິນທີສັນຍາສາກົນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນການຕັດສິນໃຈ ບິດບາດຂອງການ ດຳ ເນີນການທີ່ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງ ທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນບັນດາຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ການນຳໃຊ້ ນຳທີ່ອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີຂາຍແດນຮ່ວມກັນ.

ບັນຫາໃນປະຈຸບັນ. ໃນປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ, ປົກກະຕິແລ້ວ ລະບຽບການມີ ແມ່ນໆໃໝ່ວ່າມາຍແດນ ແມ່ນໆມີຂອຍ. ຕົວຢ່າງ, ອາຟຣິກາ ມີລະບົບອ່າງແມ່ນໆທີ່ກວ້າງ ແລະ ຊັບຊ້ອນ, ແຕ່ມາປົງບໍຖາບແລ້ວ ມີພົງສົນທິສັນຍາ ສ່ວນໜ້ອຍ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບການນຳໃຊ້. ເພາະສະນັ້ນ, ບູລິມະສິດຂອງການຄຸ້ມຄອງຂັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນຳ ແລະ ຜູ້ທີ່ຕັດສິນໃຈ ຄວນເບັນດັ່ງຕໍ່ ໄປນີ້:

- ສ້າງສິນທີສັນຍາສຳລັບ ຂັບພະຍາກອນແຫ່ງໆນີ້ ທີ່ມີຊາຍແດນກັບໝາຍປະເທດທີ່ຢັ້ງຈຳທັນມີ ຂໍຕົກລົງ; ແລະ
  - ປັບປຸງຄືນສິນທີສັນຍາທີ່ມີຢູ່ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າສິນທີສັນຍາ ດັ່ງກ່າວໄດ້ສິ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການຄຸ້ມຄອງ ນີ້ແບບຍຸຕິທຳ ແລະ ຍືນຢັງລວມທັງການປັບຕົວ ຕໍ່ສະຖານະການ/ ກໍລະນີມີການ ບູ້ນແປງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດໄວ້ ລວງ ທຳ.

4.1.2 ລະບຽບສິນນຳໃຊ້ຕາມປະເຍນີ, ຫຼັກການທີ່ວ່າໄປຂອງກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ: ເຊື່ງສາມາດ
ຄົ້ນຫາ ມາດຕະການຂອງກົດໝາຍທີ່ບໍ່ມີໃນສິນທີ່ສັນຍາສາກົນ

ໃນກໍລະນີບໍ່ມີ ສິນທີສັນຍາສາກົນລະຫວ່າງປະເທດ, ແຕ່ລະປະເທດສາມາດນຳໃຊ້ລະບຽບສິດນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ, ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງກົດໝາຍ, ເຄື່ອງມີທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ຜູກມັດທາງດ້ານກົດໝາຍເພື່ອ ເລີ່ມຕົ້ນກຳນົດຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຂອງກົດໝາຍລະຫວ່າງໃຫຍ່ໂດຍເພື່ອອັນບ້ານທີ່ຮວມຊາຍແດນ.

กีดละบูบสิโนมำໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແມ່ນສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການນຳເອົາ ວິທີທີ່ເຄີຍ ປະຕິບັດອັນໜັນຄົງມານຳໃຊ້ຄືນເຊິ່ງອັນທີປະເທດນັ້ນງ່າຍ ຍອມຮັບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນການ ນຳໃຊ້ແມ່ນໜ້າຮ່ວມກັນ ໃນການເຈລະຈາສ້າງ ຂໍສັນຍາສາກົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການຄຸ້ມຄອງໃນລະດັບຊຸມຊົນ ຫຼື ການແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງແມ່ນໜ້າຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ກິດລະບູບທຳນົງງາມ (ກິດລະບູບ ແພັກຕົ້າຂັນເຊີວັນດ້າ ທີ່ໝາຍວ່າມີຄວາມຟໍໃຈຕໍ່ສິນທີສັນຍາ) ແມ່ນກິດເກັນຂໍ້ແງ້ມັດຂອງກິດໝາຍສາກົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ, ກິດລະບູບດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ ຖືກບັນທຶກລົງໃນເນື້ອໃນຂອງການຄຸ້ມຄອງແມ່ນໜ້າຮ່ວມກັນ, ແຕ່ບັນດາກິດເກັນເຖິງນັ້ນກໍໄດ້ຖືກນຳໄປປະຕິບັດພາຍໃນກອບຂອງ ກິດໝາຍ.

ການນຳໃຊ້ຫຼັກການພື້ນຖານ ຕາມກົດໝາຍກຳນົດ ຂອງກົດໝາຍສາກົນ ມັນໄດ້ໝາຍເຖິງ ການແກ້ໄຂຂອງຫວ່າງ ໃນສິນທີສັນຍາສາກົນ ຫໍ້ການປົງປົງແບ່ງໃໝ່ຂອງກົດລະບູບທຳນຽມຢ່າງບໍ່ ທັນໄດ້ລະບຸ. ບັນດາຫຼັກການເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນໄດ້ມາຈາກການປົງທູບລະຫວ່າງກົດໝາຍຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ແລະບັນດາລະບູບການຕ່າງໆ, ອຳນາດໃນການຕັດສິນ ຫໍ້ຂັດເຈນ ທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ເປັນພື້ນຖານທີ່ຄວນມີ ໃນລະບົບຂອງກົດໝາຍ. ລະບູບການນຳໃຊ້ສິດຕາມປະເພນີ ແລະ ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງກົດໝາຍແມ່ນ ໄດ້ເຊື້ອມໂຍງໄປເຖິງລະບູບຫຼັກການ ໃນການພັດທະນາ ຫໍ້ເກີດຂຶ້ນຢ່າງໜູວງໝາຍໄດ້ທີ່ຮັດໃຫ້ປະເທດນັ້ນງົງຮັບຜົນປະໂຫຍດເທົ່າຫຽມກັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແຕກຕ່າງກັນໄປ.

ໃນກໍລະນີບໍ່ມີ ສິນທີສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດ, ແຕ່ລະປະເທດສາມາດນຳໃຊ້ລະບຽບສິດນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ,
ຫຼັກການພື້ນ ຖານຂອງກົດໝາຍ, ເຄື່ອງມືທີ່ບໍ່ມີຂຶ້ນຜູມດຫາງວັນກົດໝາຍ

ໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັບສິນທີສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດ, ລະບຽບສິດນຳໃຊ້ຕາມປະເຜົນ ແລະ ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງກົດໝາຍສາກົນ, ເຄື່ອງມີເຊັ່ນ: ຖະແຫຼງການ, ລະບຸງການປະພິດ, ນະໂຍບາຍ ຫຼື ຄຳຖະແຫຼງການຂອງກອງປະ

ຂະບວນກារ ໃນការພັດທະນາລະບົງການ ໃຫ້ຄວາມສະເພາະໄດ້ນີ້, ຕີລະບົງການທີ່ກົດໝາຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ຂັ້ນມັດ ແມ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນຜ່ານຂະບວນການ ປະຊຸມເຊັ່ນ: ກອງປະຊຸມນັ້ນໂລກ ຫຼື ຄວາມຄິດລືເລີ່ມ ຂອງກອງປະຊຸມ ສູ່ຮ່ວມມືໃນການຄຸມຄອງນີ້ ລະດັບໂລກ (GWP) ຂຶ້ງຈະມີການປົງປ່າງໝາຍກວ່າ ຂະບວນການຮ່າງກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດແບບຕັ້ງເດີມ ແລະ ມັນຊື່ອມໄຍ່ໂດຍກົງເຖິງຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມທາງສັງຄົມ. ການຮ່າງກົດໝາຍຕາສານບາງຢ່າງທີ່ນັ້ນນວນ. ໃນເວທີແມ່ນທຸກຄົນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການມີສ່ວນຮ່ວມຈາກໝາຍພາກສ່ວນ, ຈາກອີງການວິທະຍາສາດ ແລະ ຜູ້ຂູ່ວຂານ ຈາກສະຖາບັນການສຶກສາ, ອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ພາກອຸດສາຫະກຳ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານຕ່າງໆ. ບັນດາພາກສ່ວນຕ່າງໆ ແມ່ນມີອຳນັດໃນການຮ່າງລູກກົດໝາຍຮ່ວມກັນ ເພື່ອສະເໜີແນວຄວາມຄິດດ້ານການເມືອງ ຫຼືເປັນການວິໄຈທາງວິທະຍາສາດ ຕໍ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝາຍໄດ້ການສະເໜີລັດຖະບານເພື່ອນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍ ລວມຮ່າງກົດໝາຍທີ່ນັ້ນນວນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ, ແຕ່ກົດໝາຍທີ່ນັ້ນນວນ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ແທນຂ່ອນບັນຫຼດຖານ ຜູກມັດ ກົດໝາຍນີ້ຈີດ ລະຫວ່າງປະເທດ. ແຕ່ມັນມີບິດບາດເສີມ ໃນການສ້າງ, ຍົກລະດັບ ຫຼື ການຕື່ຄວາມໝາຍ ຂອງກອບ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການໃຊ້ຂຶ້ນພະຍາກອນນີ້ຮ່ວມກັນ.

ເຄື່ອງມື້າງດ້ານກົດໝາຍນຸ້ມນວນ ສາມາດພັດທະນາ ແລະ ທົດລອງບັນຫຼາຖານທາງກົດໝາຍໃໝ່ ສຳຫຼັບ
ການຄູ້ມຄອງນິ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ပິດອະຫິບາຍ.4.2 ເຄື່ອງມີທີ່ບໍ່ແມ່ນຂໍຜູກມັດ ແລະ ການຄຸມຄອງນຳຮ່ວມກັນ
ໃນປີ 1966 ສະມາຄົມກົດໝາຍສາກົນ(ILC) ຂຶ່ງເປັນອີງການທີ່ບໍ່ເຂັ້ມກັບລັດຖະບານ ທີ່ນຳໃຊ້ ກົດລະບູບຂອງ
ເຮົວຊີນກີ (Helsinki Rules) ວ່າດ້ວຍການຄຸມຄອງນຳ ຂອງຈ່າງແມ່ນຈຳລະຫວ່າງປະເທດ. ກົດລະບູບດັ່ງກ່າວ
ແມ່ນອັນທີ່ອັດທີ່ເນື້ອທາໄດ້ລວບລວມ ເອົາບັນດາຫຼັກການ ຂອງກົດໝາຍນຳຈິລະຫວ່າງປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດ
ກໍ່ຕາມ, ສະມາຄົມກົດໝາຍສາກົນ ບໍ່ມີກົດໝາຍຄົບຖ້ວນ ທີ່ເຊື່ອມໄຢ່ໄດ້ກົງໃນການສ້າງລະບູບການຜູກມັດ,
ບັນດາອີງການຈັດຕັ້ງ ແມ່ນສາມາດພິຈາລະນາ ຄວາມສຳຄັນຂອງ ລະບູບການ ເຮົວຊີນກີ (Helsinki Rules) ອັນ
ເປັນພື້ນຖານ ເພື່ອລື່ມ ການສ້າງກົດໝາຍນຳຈິດ ລະຫວ່າງປະເທດ ໃນອານາຄົດ. ໃນຕົ້ນສຶກປີ 1980, ສະມາ
ຄົມກົດໝາຍສາກົນ ຂຶ່ງແມ່ນສະຫະປະບັດ/ກົດໝາຍສາກົນ, ທີ່ເລີ່ມ ຕັ້ນໃນການປະເມີນ ຄວາມກ້າວໜ້າ ຂອງກົດໝາຍລະຫວ່າງປະ
ເທດ ກ່ຽວກັບແນ່ນໆ ແລະ ສ້າງຮ່າງມາດ ຕາຕາມພາຍຫຼັງ ເພື່ອໃຊ້ເປັນພື້ນຖານ ສຳຫຼັບ ສິນທີສັນຍາ ສະຫະປະບັດ
ຊາດ ວ່າດ້ວຍນຳ ສະບັບສຸດຫ້າຍໃນປີ 1997.

ກອງປະຊຸມ ດັບບັນ (Dublin) ກ່ຽວກັບນຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ປີ 1992 ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ ຄຳຖະແຫຼງການດັບບັນ
ວ່າດ້ວຍ ນຳ ແລະ ການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ, ຂຶ່ງແມ່ນອໍານາດຂອງ ສິນທີສັນຍາ ສະຫະປະບັດຊາດ ວ່າດ້ວຍ
ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາ ທີ່ເມືອງ ລົງໂອ ດີເຈນເນຍໄໂຣ ປີ 1992 ແລະ ວາລະກອງປະຊຸມ ທີ່ 21 ໄດຍ
ໄດ້ເນັ້ນເຖິງຈຸດສຳຄັນ ຂອງແນວທາງໂຮລິສຕິກ ແບບກ້າວ ໃນການຄຸມຄອງນຳ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.
ໃນນັ້ນໜຶ່ງໃນສີ ຫຼັກການ, ຂອງຄຳຖະແຫຼງການ ໄດ້ເວົ້າເຖິງ "ການຄຸມຄອງນຳ ໂດຍພື້ນຖານການມີສ່ວນຮ່ວມ
ຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້, ມັກວາງແຜນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ ໃນຫຼຸກລະດັບ". ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະຖານະພາບຂອງຫຼັກການນັ້ນ
ບໍ່ມີຂໍຜູກມັດທາງດ້ານກົດໝາຍ, ແຕ່ ການລາຍງານແມ່ນໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນ ຕົວຢ່າງ ການປະຕິບັດໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ
ເປັນລະບົບມາດຖານການປົກຄອງທີ່ດີ.

4.1.3 ກົດລະບົງການນຳໃຊ້ສິດຕາມປະເພນີວ່າດ້ວຍການນຳໃຊ້ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດແບບຍຸດຕິທຳ : ຈາກອະທິປະໄຕ
ໃນການຄອບຄອງດິນແດນໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ ແບບແຍ່ດຕິທຳຮ່ວມກັນ.

'ການນຳໃຊ້ຫ້າເຕີດປະໂຫຍດແບບຢຸດຕິທໍາ' ແມ່ນໜຶ່ງຂໍ້ກໍານົດ ທີ່ສັງຄັນຂອງ ກົດລະບຽບທຳນຽມ ໃນຫຼັກການການໃຊ້ຂັບພະຍາກອນນຳຮ່ວມກັນ. ມັນໄດ້ຕອບສະໜອງຄວາມຂາດຕິກົບກັບຜ່ອງ ຂອງແນວທາງອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ອຳນຳນາດ ຫຼື ການຂົມໃຊ້ດິນແດນ ຂຶ່ງເປັນການນຳໃຊ້ ທີ່ນຳມະຊາດ ຫຼື ການສືດົນທີ່ໃຊ້ນຳຮ່ວມຊາຍແດນ ພູງຝ່າຍດູວ. ການໃຊ້ແນວທາງ ໃນການຖືອໍານາດເໜືອຝ່າຍອື່ນ ພາຍວ່າພາກພື້ນທຳອິດທີ່ໃນເວລານັ້ນ ມີສິດອໍານາດໃນການນຳໃຊ້ນຳ (ຕົວຢ່າງ: ການຫັນທຶນການໄຫຼວຂອງນຳ) ເຊິ່ງເປັນການໄດ້ສິດອໍານາດ ເພື່ອສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ນຳ ເພື່ອອ້າງສິດ ແລະ ຂັດຄັນ ຕໍ່ປະເທດພາກພື້ນ. ໃນທາງວັນກັນ, ມັນກ່ສາມາດຕິຄວາມໝາຍ ເຖິງການສະຫງວນ ແລະ ບໍ່ນຳໃຊ້ນຳເພື່ອປ່ອຍໃຫ້ປະເທດຮ່ວມຊາຍແດນ ໄດ້ນຳໃຊ້ສິດດັ່ງກ່າວ. ໃນນີ້ການສ້າງຄວາມຢ້ານກົວ ລະຫວ່າງປະເທດຮ່ວມຊາຍແດນ ແມ່ນຄວາມສົງໃນການເສຍໂອກາດ ໃນການໃຊ້ນຳ, ມັນເປັນເລື່ອງທີ່ຫ້າຖອຍໃຈ ໃນການໃຊ້ຂັບພະຍາກອນນຳຮ່ວມກັນ, ແລະ ສະໜັບ ສະໜັນ ການແຂ່ງກັນທີ່ກ້າທານໃຫ້ພວກເຂົາ ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້.

ອាນມາດອະທິປະໄຕໃນການຄອບຄອງດິນແດນໝາຍອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນ ການຄອບຄອງປະເທດອື່ນທີ່ຮ່ວມ ຊາຍແດນ ແລ້ງ
ເປັນ ອាນມາດອະທິປະໄຕທີ່ເນື້ອກວ່າ ເພື່ອນນຳສະເໜີຕໍ່ຂັ້ນອຳນາດຕັດສິນ. ໃນນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ມັນມີຫຼັກການການສິດ
ນິ້າໃຊ້ ຫກຊັບພະຍາກອນທີ່ມະນຸດ ທີ່ນອນໃນເຂດດິນແດນ ລວມທັງ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຄອບຄອງ ແລະ

ສິດທາງເລືອກອື່ນໆ. ສິດທີ່ນີ້ໄດ້ມີຂໍຈຳກັດ, ຖ້າຊັບພະຍາກອນນຳໄດ້ຮ່ວມຊາຍແດນກັບ ປະເທດອຳນາດອະຫິປະໄຕ ເທົ່ານຸ່ມກັນ ນັ້ນມັນກ່າໄດ້ມີການຂັດຄ້ານ ສິດໃນການນຳໃຊ້ນຳເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕົນຝ່າຍດູວ. ຖ້າກໍລະນີ້ແມ່ນຂໍຂັດແຍ່ງຂອງສິດທີ່ໃນການກົດກັນເຊົ່າກັນ ແລະ ກັນ, ຖ້າອີກຝ່າຍໜຶ່ງຢືນຢັນສິດຂອງຕົນ ແລະ ປະຕິເສດຖ້າການຕົກລົງ ແລະ ບານີປານອມໄດ່.

ເພື່ອຫລິກເວັນການຍາດແຍ່ງ ແລະ ຜິດຖາງກັນໃນການນຳໃຊ້ນັ້ນ, ເຊິ່ງສາມາດກະທິບຕໍ່ຈຳນວນ ແລະ ອຸນະພາບ ໃນການນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນ, ແລະ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນຮັບລວມດີທີ່ສຸດ ດັ່ງນັ້ນ, ບັນດາລັດຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ່ວມມື ແລະ ພິຈາລະນາຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດອື່ນໆ. ໃນສະພາບການນີ້, ມັນໄດ້ຮັບຮູ້ເພີ້ມຂຶ້ນວ່າລັດໜຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ມີສົດນຳໃຊ້ຂັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງຕົນເອງ, ແຕ່ວ່າຫາກຍັງມີໜັນນຳທີ່ບໍ່ກໍໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ລັດອື່ນໆອີກເໝືອນກັນ ເມື່ອເວລາໃຊ້ແຫ່ງຂັບພະຍາກອນຂອງຕົນ. ແນວດຄວາມຄົດນີ້ໄດ້ນຳໄປສູ່ການສ້າງລະບຽບການນຳໃຊ້ແບບສະເໝີພາບຕາມປະເພີ້ນ.

“ເພື່ອຫຼິກລົງການໂຕຖາງ ທີ່ເກີດຈາກການນຳໃຊ້ນຳຮ່ວມກັນ, ແຕ່ລະປະເທດຄວນມີການຄໍານິ່ງເຖິງ ຄວາມ
ຕ້ອງການຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ”

ການນຳໃຊ້ເກີດປະໂຫຍດແບບຢູ່ຕິທໍາ ແມ່ນເປັນພື້ນຖານຂອງການເຂົ້າໃຈ ໃນສິດທິແບບເທົ່າທຽມກັນ. ສິດເທົ່າທຽມກັນນີ້ ໄດ້ໝາຍເຖິງການການແບ່ງແຍກຂັ້ນພະຍາກອນນັ້ນໃຫ້ເທົ່າທຽມກັນ ໃນບັນດາປະເທດຮ່ວມຊາຍແດນ. ມັນເປັນພົງງານຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ ຄໍານິງເຖິງຄວາມສະເໜີພາບໃນການຮັບຜິດຊອບ ການນຳໃຊ້, ການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກ ການໃຊ້ຂັ້ນພະຍາກອນນັ້ນຮ່ວມກັນ. ທັງນີ້ມັນກໍໃຫ້ເກີດມີ ສິ່ງທ້າທາຍ 2 ຢ່າງເຖິງ: (ກ) ຈຳແນກປະເທດການ ນຳໃຊ້ນັ້ນຕີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຂຶ້ງມັນມີ ຄວາມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໃຫ້ມີການເທົ່າທຽມກັນ; ແລະ (ຂ) ການປະເມີນ ກິດຈະກຳ ບໍ່ໃຊ້ນັ້ນຕີ່ຄວນເປັນບຸລິມະສິດ.

ການຄໍານິງເຖິງ ກົດຈະກຳການນຳໃຫ້ນໍ້ ແບບສົມເຫດສົມຜົນ:

ນັບຕັ້ງແຕ່ການຮ່ວມຊັບພະຍາກອນນີ້ ມີຄວາມແຕກຕ່າງ, ມັນເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະກຳນົດລວ່າ ຂັ້າໃນການນຳໃຊ້ນັ້ນຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ຈະໝາຍເຖິງທຸກໆກໍລະນີ ທີ່ເປັນໄປໄດ້. ການນຳໃຊ້ຊັບ ພະຍາກອນນີ້ຂອງປະເທດໜຶ່ງໆ ອາດຈະມີເຫດຜົນໃນກໍລະນີໄດ້ໜຶ່ງ, ບໍ່ໄດ້ລວມຫັ້ງອື່ນໆ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກ່າມ, ຂໍຂັດແຍ້ງທີ່ບໍ່ຊັດເຈນຍິດເຍື້ອ, ວິດລະບຽບການໃຊ້ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ ແບບເທົ່າທຽມກັນມີຄວາມໝາຍໃນທາງດ້ານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ໃນຂະນະທີ່ ການຕັດສິນໃຈ ແບບມີເຫດມີຜົນແມ່ນຂຶ້ນກັບ ສະຖານະການຂອງແຕ່ລະກໍລະນີ, ວິທີການຕັດສິນບັນຫານີ້ ເພັນໄດ້ຈະແຈ້ງ, ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງສອງກໍລະນີ ແລະ ຄ່າເສຍຫາຍຂອງການນຳໃຊ້ ແມ່ນຈຳຕ້ອງໄດ້ກໍານົດເຂົ້າໃນບັນຫຼື:

- ทักษะงานนักใช้สื่อผู้สอนต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ตัวอย่าง: ภาระงานนักใช้ที่จะเป็นภาระภาระมีด สื่อที่บ่สิมเหตุสิมผืน ตึงแมวได้ถ้าตาม มันเป็นเลืองที่สักกัม ในภาระทักษะความเข้าใจว่าบ่ได้ขยายว่าจะเป็นข้อที่ ที่จะรักบ่ใช้ กิจกรรมทางกายภาพในชั้นเรียน แต่ก็สามารถใช้สื่อทางภาษา ลักษณะงานแบ่งเป็นเรียนตระลุยๆ ต่อไปแทนที่ครุ่นคิด

(មັນອາດຈະເປັນການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນປະໂຫຍດ ຫຼື ຂັບພະຍາກອນນຳເປັນພິດ) ມັນສາມາດຍອມຮັບໄດ້ ຖ້າບັນດາ ປະເທດນຳໃຊ້ແບບຕໍ່ເນື່ອງ ສາມາດຄວບຄຸມອັນຕະລາຍນັ້ນ.

- ໃນກໍລະນີ, ການນຳໃຊ້ບໍ່ສົງຜົນກະທົບໄດ້, ກົດລະບູບປະເພນີ ແລະ ເຄື່ອງມືດ້ານກົດໝາຍທີ່ບໍ່ເປັນຂໍ້ຜູກມັດສາມາດ ຂ່ວຍໃນການວິເຄາະແລະພິຈາລະນາຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ. (ເບິ່ງປິດອະທິບາຍ 4.2)

ນະໂໄຍບາຍ ຫຼື ເຄື່ອງມືດ້ານກົດໝາຍທີ່ອ່ອນນີ້ມີ ທີ່ມີມາດຕະຖານ, ຂໍ້ມັນສາມາດດັບບັບ ແລະ ພັດທະນາໄດ້ ຕະຫຼອດເວລາ. ຕົວຢ່າງ: ປະເທດທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຫຼັກລັ້ງ ການຊຸດຄົ້ນ ຂັບພະຍາ ກອນນຳທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ສ້າງຄວາມ ພິຈາໃນການສະໜອງນຳ ທີ່ມີຄຸນນະພາບຕໍ່ຫຼຸກຄົນ ໃນຂະນະທີ່ມີການ ຮັກສາລະບົບນີ້ເວດໄປພ້ອມງົກກັນ. ມາດຕະຖານ ເຫຼົ້ານີ້, ແນວໃດກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນິ່ງເຖິງ ດ້ານງົບປະມານໃນປະເທດຢ່າງ “ສົມເຫດສົມຜົນ” ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໄດ້ດີທີ່ສຸດ.

ຄວາມສະເໜີພາບ ໃນການນຳໃຊ້ທີ່ແບບສົມເຫດສົມຜົນ

ໜຶ່ງມັນຈະຂັ້ນໃຫ້ເຫັນຈະແຈ້ງໃນການພິຈາລະນາເຖິງເຫດຜົນທີ່ນຳໃຊ້ນຳ, ມັນຍັງຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນກ່ຽວກັບ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຄືກັນ. ຈຸດດີຂອງປະເທດ ໃນການນຳໃຊ້ກົດລະບູບຮວມເພາະມັນຈະເປັນ ການຫຼັກລັ້ງຂໍ້ບິກຕ່ອງ ແລະ ອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງທີ່ຈະເກີດຈາກປະເທດໄກ້ຄົງງ. ຄວນຈະມີການຂ້າງຊາ ເຖິງຄວາມສົນໃຈໃນການນຳໃຊ້ ນຳເຫຼົ້ານີ້ທີ່ຂັ້ນກັບສະພາບແວດລ້ອມອັມຂ້າງ, ໃນຂະນະທີ່ພວກເຂົາ ໄດ້ຂາດການຂ້າງຊາເຖິງບັນຫາອື່ນງໜາກໜາຍອອກໄປ.

ສົນທິສັນຍາ ສະຫະປະຊາຊາດ ປີ 1997 ວ່າດ້ວຍການນຳໃຊ້ຂັບພະຍາກອນນຳລະຫວ່າງປະເທດທີ່ບໍ່ ແມ່ນການເຕີມເຮືອໄດ້ເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ປັດໃຈໜຶ່ງ ຂໍ້ມັນຄວນຈະຖືກບັນທຶກເຂົ້າໃນ ບັນຂີເມື່ອການນຳໃຊ້ນຳມີຄວາມເຫຼົ້າຫຼົມ ແລະ ສົມເຫດສົມຜົນ. ເຖິງແນວນັ້ນກໍ່ຕ່າມມັນຍັງບໍ່ໄດ້ ກວມເອົາ ທຸກບັນຫາລວມທັງ:

- ພູມສັນຖານ, ການໄໝຂອງນຳ, ພູມອາກາດ, ລະບົບນີ້ເວດ ແລະ ປັດໃຈທຳມະຊາດອື່ນໆ.
- ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ.
- ປະຊາກອນ ດັລົງຂີວິດ ທີ່ອາໄສຂັບພະຍາກອນນຳ ຂອງປະເທດ.
- ຜົນຂອງການນຳໃຊ້ ຫຼື ການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງນຳ ໃນປະເທດໄດ້ໜຶ່ງ ສົງຜົນຕໍ່ປະເທດອື່ນ.
- ທ່າແຮງທີ່ສະແດງອອກໃນການນຳໃຊ້ນຳ ລະຫວ່າງປະເທດ.
- ການປົກປັກຮັກສາ, ພັດທະນາ ແລະ ປະຍັດ ໃນການນຳໃຊ້ຂັບພະຍາກອນຂອງແມ່ນຳ ແລະ ຄ່າເສຍຫາຍທີ່ເປັນຜົນກະທົບກິດຈະກຳນັ້ນ.
- ທາງເລືອກ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຂອງປະໂຫຍດ ທີ່ເກີດຈາກແຜນນຳໃຊ້ນຳ.

ການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເກີດຜົນ ແມ່ນເກີດຈາກການນຳໃຊ້ຫຼາຍເກີນໄປ, ບໍ່ຄວນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນບຸລິມະສິດອື່ນ, ແຕ່ການນຳໃຊ້ເພື່ອຄວາມຈຳເປັນຂອງມະນຸດຕ້ອງມີຄວາມລະມັດລະວັງເປັນພິເສດ. ຄວາມຕ້ອງການອັນຈຳເປັນຂອງມະນຸດນີ້ບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າໃຈໃນພົງແຕ່ໃນແງ່ເສດຖະກິດສັງຄົມຢ່າງດູງວ. ການປົກປັກຮັກສາລະບົບນຳໃຊ້ນຳຮ່ວມກັນສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ໂດຍກົງໄດ້ ເກີມອັນກັນເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນໃນປະເທດໜຶ່ງ, ດ້ວຍນັ້ນມັນຈຶ່ງມີຄຸນຄ່າຫລາຍກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ໃນທາງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຈຸດປະສົງ ການນຳໃຊ້ນັ້ນຂອງປະເທດຍູງ “ໝົ່ງດຽວ” ເພື່ອຄວາມສະເໜີພາບຂອງຜົນທີ່ຕາມມາອື່ນໆ. ກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດ ແມ່ນບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ ພາກເໜີໃດ ພັດທະນາ ແລະນຳໃຊ້ຮັບພະຍາກອນນຳ ເນື້ອກວ່າປະເທດພາກເໜີ, ຖ້າປະເທດໄດ້ກະທຳ, ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍມີໜ້າທີ່ໃນການພິວພັນ(ເບິ່ງປິດອະທິບາຍ4.2) ອັນທີ່ເປັນໜ້າທີ່ ຂອງພວກເຂົາໃນການນຳ ໄປພິຈາລະນາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ.

ບົດບາດຂອງອີງການຈັດຕັ້ງ ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ອີງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ/ສັງຄົມ

ອີງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ/ສັງຄົມ ເປັນບຸກຄົມທີ່ສໍາຄັນໃນການກຳນົດ ອັນໃດທີ່ແມ່ນຄວາມເຫຼົ່າຫຼົງມັກນັ້ນ ແລະສົມເຫດສົມຜົນ. ພວກເຂົາສາມາດວາດພາບລວມໆ ຂອງກົດໝາຍລູກ ແລະ ມາດຕະຖານ ຂອງຄຳວ່າ ‘ສົມເຫດສົມຜົນ’. ພວກເຂົາມີບົດບາດໃນການເປັນຕົວແທນ ຂອງວຸ່ມຜູ້ມີ ສ່ວນຮ່ວມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ພວກເຂົາມີພາລະບົດບາດໃນການ ສ້າງຈົດສໍານິກ ໃນສັງຄົມໃນການ ນຳໃຊ້ນັ້ນສະເພາະຄວາມຕ້ອງການ. ບໍ່ເຫັນນັ້ນ ພວກເຂົາຍັງສາມາດບຸກລະດົມໜ້າວູງ ແລະ ສ້າງຄວາມສົນໃຈວ່າ ຄວາມສົນໃຈດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະກາຍເປັນການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ຂະບວນການສະເໜີພາບ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໃນເວລານີ້ ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການ ຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ສັງຄົມຢ່າງຈິງຈັງ.

4.2 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດຄວາມເຮັດແບບໄດ້ໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດໃນບຸກລະດັບກໍ່ຄື ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ.

ລະດັບສາກົນ:

ໃນຕົວເນື້ອງທີ່ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດ ມີໃສສະເພາະສ່ວນບຸກຄົມຄວນສໍານິກໄວ້ໃນໃຈແຫຼ່ງທີ່ມາຫຼັກຂອງກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດແມ່ນສົນທີ່ສັນຍາແລະການກຽມຂ້ອມບໍ່ແມ່ນຂໍ້ຜູກມັດໃນປະເທດ. ສັ່ນ໌ທີ່ຂີ້ໃຫ້ເຫັນແມ່ນເນື້ອໃນຕ້ອງເພີ່ມລະບູບການ,ຂໍ້ຕົກລົງຂະບວນການນີ້ ແມ່ນເປັນທາງການໃນການຕັດສິນ ຫຼືອະນຸມັດ ເປັນຂໍ້ຕົກລົງສົນທີ່ສັນຍາ, ບົກລົງແລ້ວການປັບໃຊ້ລະບູບການແຫ່ງຊາດລວມທັງສົນທີ່ສັນຍາໃນກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ອາດຈະລະບູໄວ້ໃນ ສົນທີ່ສັນຍາ ລະຫວ່າງ ປະເທດ ສໍາລັບການປະເມີນຜົນບັງຄັບໃຊ້ເຊັ່ນ: ການສັນຍາໂດຍບຸກຄົມ ຈຳນວນໜຶ່ງ, ເພື່ອໃຫ້ ກົດໝາຍນຳ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ລະຫວ່າງປະເທດ

ໃນທາງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕ້ອງຍອມຮັບບັນດາກົນໄກ ສໍາລັບການຍັບຍື້ງຂໍ້ພາດ ເປັນເຄື່ອງມື ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ເພື່ອຕອບໂຕ ຕໍ່ກັບການບໍ່ປະຕິບັດຕາມ

“ສົນທີ່ສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດແລະບົດບັນຍັດຂອງພວກເຂົາ, ບໍ່ມີຜົນກັບປະເທດຢ່າງທັນທີ່ຂັ້ນໄດ້”

ຂໍ້ຜູກພັນຕາມກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດເປັນເຄື່ອງມື, ນະໂຍບາຍທີ່ມີປະໂຫຍດທາກມັນສອດຄ່ອງກັບລັດ, ມັນເປັນສໍາສັນທີ່ເພື່ອກວດສອບ, ສອດຄ່ອງ ແລະ ຂອງການບໍ່ປະຕິບັດຕາມ. ໃນຂະນະທີ່ສາມາດລະຫວ່າງປະເທດ(ເຊັ່ນ: ສາມຢຸດໂທີ່ລະຫວ່າງປະເທດ) ຂີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ພວກເຂົາສາມາດໃນການເຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ການຕັດສິນໃຈເພາະທາກປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັນຕົກລົງກັນຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ. ໃນກໍລະນີທີ່ ສາມໂລກເປັນອິດສະຫຼຸງນັ້ນເປັນສໍງສໍາຄັນທີ່ປະເທດຍອມຮັບຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງປະເທດ ຫຼືເນື້ອເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນຂໍ້ພິພາດກ່ຽວກັບກົນໄກການຕັ້ງຖິ່ນຖານ, ນອກຈາກນີ້ປະເທດຕ້ອງຍອມຮັບໃນຄວາມໝາຍພຽງພໍ ທີ່ຈະບັງຄັບໃນການຕັດສິນໃຈດັ່ງກ່າວຂອງຜູ້ມີອຳນາດ. ຫຼັກການຄວາມເຊື້ອໜັ້ນທີ່ດີຄືການຮັບປະກັນສະເພາະປະເທດທີ່ຍິດໜັ້ນໃນການຕັດສິນໃຈໂດຍສາມລະຫວ່າງປະເທດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີການປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍອອກນອກ ກອບປະເພນີລະຫວ່າງປະເທດຢ່າງຄົບຄຸມສິດທິ ແລະ ໜ້າທີ່ໃໝ່ສະເພາະ ໃນບັນດາປະເທດ ຫຼື ອີງການລະຫວ່າງປະເທດມັນບໍ່ໄດ້ກຳນົດ ຄວາມສໍາພັນ ລະຫວ່າງລັດ

ແລະ ບຸກຄົນ ຫຼື ໃນຕົວບຸກຄົນເອງ. ດັ່ງນັ້ນ ລັດຕອງໄດ້ແນ່ໃຈວ່າການດຳເນີນການ ຂອງກົດໝາຍອາດອອກຈາກອບລະຫວ່າງປະເທດໃນຖຸກລະດັບໃນການຮ່ວມມືລະດັບຊາດ ແລະ ພາລະໜ້າທີ່ໃນລະດັບຊາດ, ກົດໝາຍຕ່າງປະເທດຂອງພວກເຂົາ, ລວມທັງໃນລະດັບຊາດ. ການສ້າງຄວາມຜູ້ກົດໝາຍ ແລະ ສິດທິຂອງບຸກຄົນ ແລະ ໃນລະດັບທ້ອງຖ່ານ ທີ່ກົດໝາຍລະດັບຊາດ ນີ້ໄປໃຊ້ໂດຍສັງຄົມ.

ໃນລະດັບທີ່ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ

ການດຳເນີນການກວດສອບຂອງກົດໝາຍ ລະຫວ່າງປະເທດ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບຫ້ອງຖືນ ເທິງນັ້ນທີ່
ສາມາດຮັດໄດ້ ຫາກມີການບັນຕົວໄດ້ຢ່າຍ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ການຕອບສະໜອງທີ່ແຕກຕ່າງໆກັນ ທີ່ໃຫ້ຄຳຕອບກັບທຳມະຊາດ
ສົ່ງແວດລ້ອມ. ມັນເປັນຄວາມທ້າທ່າຍ, ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ການຜ່ອນສັນຜ່ອນຍາວ,ແຕ່ໃນຄະນະດູງວັນ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງ
ກັນ, ຂຶ້ງຈະຫຼືກລົງຄວາມຄຸມເຄືອ ໃນການຕີຄວາມ ແລະ ການ ດັດບັນໃຊ້ກົດໝາຍລະຫວ່າງຊາດ. ໃນຄຳອື່ນໆ ການ
ຜ່ອນສັນ ຜ່ອນຍາວ ທີ່ຈະເປັນ ບໍ່ຄວນປະນິປະນອມ ການຮັກສາຄວາມປອດໄພ ຕາມກົດໝາຍທີ່ຈະຕ້ອງໃຊ້ໃນລະດັບ
ໜຶ່ງຂອງການຄາດຄະເນ.

“ການຜ່ອນສັນ ຜ່ອນຍາວ ທີ່ຈະເປັນ ບໍລວມປະນິປະນອມ ການຮັກສາຄວາມປອດໄພ ຕາມກົດໝາຍທີ່ຈະ
ຕ້ອງໃຊ້ໃນລະດັບໜີ່ຂອງການຄາດຄະເມ”

ຜູ້ມືອຈຳນາດ ສາມາດ ຕັດສິນໃຈ ໃນຫຼຸກລະດັບ ສາມາດບັນລຸຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ຮັກສາຄວາມ ປອດໄພຕາມກົດໝາຍ ໃນຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງໆກັນ ພວກເຂົາສາມາດສິນທະນາປົກກະຕິ ເພື່ອຫາລືກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ວິທີການ ທາງກົດໝາຍໃຫ້ສອດຄ່ອງວັບ ນະໂຍບາຍ ເຊັ່ນດູງວັບຂະບວນການປົກຄອງທາງກົດໝາຍ ແລະ ສະຖາບັນ. ແຕ່ເປັນໄປໄດ້ໃນກໍລະນີໝີເສດເຊັ່ນ: ສະຫະພາບຢູ່ໂຮບ ຊຶ່ງມີເຈດຈຳນີ້ ທາງການເມືອງໝໍສໍາລັບການປະສານງານ ທາງການເມືອງຫາຍໄປ ເປັນການປ້ອງກັນ ທີ່ສິນຈິງໝາຍເຂັ້ນ ລວມເຖິງຄວາມຕ້ອງການບາງຢ່າງ ສໍາລັບການດຳເນີນງານຕາມຂໍ້ຜູກພັນ ໃນສິນທີສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດ ຄືຕາມທຳມະດາ ຄວາມຕ້ອງການບາງຢ່າງ ສໍາລັບການດຳເນີນງານຕາມ ພັນຂະໜ້າທີ່ ໃນສິນທີສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດ ໃນຕົວສັນຍາເອງ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ສິນທີສັນຍາສາມາດລວບລວມຂໍກຳນົດ, ຮັບຮູ້ເຖິງຂໍຈຳກັດ ບາງຢ່າງໝົມາດຕະການ ໂອງເຕັກໂນໂລຊີ ເປັນພື້ນຖານ ທີ່ຈະໃຊ້ໃນກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ, ສ່ວນໃຫຍ່ ວິທີການນີ້ເປັນ ຄວາມຈິງໝາຍເຂັ້ນ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ບັນລົກກົດໝາຍຫຼືນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ.

ສົ່ງທີ່ທ້າທ້າຍທີ່ກ່ຽວກັບຂອບເຂດຂອງຈຸ່ກ່ຽວມານ, ສະຖາບັນ ທີ່ຈຳເປັນ ການກະຈາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ລະຫວ່າງໜ່ວຍງານຫັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະມີຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການພັດທະນາ ແລະ ການໃຊ້ຂໍ້ກ່ຽວມັນ ມັນສາມາດຮັດໄດ້ໂດຍກິນໄກການປະສານ ຈາກທີ່ມີປະສິດທິພາບຂອງປະເທດ, ເປັນລະດັບລະຫວ່າງປະເທດ. ທາງເລືອກໝໍ່ງຄື: ສະເໜີຂໍ້ເປັນຈຸດປະສານງານ ໃນກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການນຳໃຊ້ນຳ, ເຮັດໝັກທີ່ເປັນຜູ້ເຊີ້ນປະຊຸມ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ປະສານງານໃນປະເທດ (ໃນກະຊວງຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມສົນໃຈໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນຳ) ເຊັ່ນດັງວ ກັບການຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ (ໃນຕ່າງປະເທດ ແລະ ສະຖາບັນສາກົນ).

ບົດບາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ(NGO's)ແລະ(CSOs) ໃນຂະບວນການຕຳເນິຍງານ ລະດັບ ຊາດ ແລະ ລະດັບທີ່ອັງກິດ

ທາງການເມືອງ ແລະ ທາງບໍລິ ທານນີ້ຄວນເປັນຄົນຄົນດູວກັນ ຂໍ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການດຳເນີນການ ທາງ
ກົດໝາຍຕ່າງປະເທດ, ຂໍ້ລະດັບຫ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ. ອົງການNGOs ແລະ CSOs ຍັງມີບົດບາດທີ່ສຳຄັນ,
ພວກເຂົາຢັງລວມຢູ່ໃນຄໍສັ່ງ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ໝັ້ນໃຈໃນການຍອມຮັບ ຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງການ
ກຽມພ້ອມສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ໂດຍບຸກຄົນໃນຫ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໝາຍທີ່ສຸດ, ພວກ
ເຂົາຈະຕ້ອງເປັນຄົນທີ່ຈະດຳເນີນຂະບວນການຍົນຜົນແຜ່ນດິນ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອົງການ NGOs ແລະ ອົງການ
CSOs ສາມາດຫຼຸດຊ່ອງຫວ່າງ ຈາກການອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃນການສະເໜີກ່ຽວກັບ ການດຳເນີນການ ທາງ
ກົດໝາຍລະຫວ່າງປະເທດ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ເພື່ອມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປຶກສາຫາລື ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອ ໃຫ້ມີອິດທີ່ພິນຕໍ່
ພວກເຂົາ, ເຖິງແມ່ນວ່າການສະໜັບສະໜູນ ຫຼື ການກວດສອບ ຂະບວນການ ໃນການດຳເນີນງານ ເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າ
ມີການປະຕິບັດຕາມ (ອ່ານໝວດທີ 3)

ການດຳເນີນງານຕາມກວບຂອງກົດໝາຍ ລະຫວ່າງປະເທດ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບຫ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຕ້ອງໄກສືດ ຮ່ວມມືລະຫວ່າງປະເທດ ຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ ສ່ວນເສຍອື່ນໆ ລວມເຖິງພາກປະຊາຄົມ ແລະ ພາກສ່ວນເອກະຊົນ.

4.3 งานจัดตั้งสินทรัพย์และหัวทุนประกอบธุรกิจ

ใจความสำคัญ ของสิ่งที่สัมภាថอย่าง(Bearing)จะช่วยให้เกิดความ
ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนี้

“ການຈະລະຈາເປັນເລື່ອງທີ່ຍາກທີ່ຈະໄກ່ເກ່ຍແລະສະໜັບສະໜູນ ໂດຍບູກຄົນທີ່ສາມມາດຊ່ວຍໄດ້”

4.3.1 ການຈະລະຈາຕໍ່ລອງສົນທີສັນຍານີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ເມື່ອປະເທດ ໄດລະບຸຄວາມຈຳເປັນ ໃນສິນທີສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດ ໃນຂໍ້ຄວາມຈະຕົກງົມການເຈລະຈາຕໍ່ລອງສິນທີສັນຍາພາຕີ, ຂອງທາງການຫຼຸດ ມີຄວາມຍົງໝໍ ໂດຍບໍ່ຕົກງົມເຈລະຈາຫັນໜ້າເຂົ້າກັນຢ່າງເປັນທາງການ, ຄວາມສຳພັນຢ່າງເປັນທາງການຫຼຸດທີ່ ຈະຂ່ວຍເພີ່ມໂອກາດຄົບວິຈອນ ໃນການຈັດລະບົບປຶກຄອງສາມາດສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ແຕ່ຖ້າປະເທດຕັ້ງໃຈ ແລະ ຄວາມສາມາດ ໃນການໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືຂອງພວກເຂົາເຊັ່ນ: ໃນກໍລະນີທີ່ເຈລະຈາເປັນເລື່ອງຍາກ ສາມາດ ແລະ ໄກ່ເກ່າຍ, ສະໜັບສະໜູນໄດ້ບຸກຄົນທີ່ສາມ.

គោលមន្ទីរការងារសំខាន់សំខាន់របស់ខ្លួន ដែលត្រូវបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 1954 ទៅបានបញ្ចប់នៅឆ្នាំ 1960 ។ ការងារនេះបានចាប់ផ្តើមជាការងារសំខាន់សំខាន់របស់ខ្លួន ដែលត្រូវបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 1954 ទៅបានបញ្ចប់នៅឆ្នាំ 1960 ។

ເພື່ອຄວາມສະເໜີພາບ ໃນການນຳໃຊ້ນັ້ນ ຮ່ວມກັນຂອງສອງປະເທດ, ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ ປາກິດສະຖານ(Pakistan) ໄດ້ລົງທຶນຈຳນວນມະຫາສານ ໃນການເຊື່ອມຕໍ່ອອງນັ້ນ, ການກໍ່ສ້າງແລວນັ້ນ ແລະ ການສ້າງໝາຍເຂົ້ອນ. ທະນາຄານໂລກໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ, ໂດຍຈະລະຈາມນູນຄ່າການລົງທຶນຮ່ວມກັນ. ການກະຽມສໍາລັບການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເຖິງນັ້ນ ແລະ ການປູ້ຜັງ, ລົງສັດ ມູນຄ່າ 900 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຄວາມອາດສາມາດລະດົມທຶນທາງດ້ານການເງິນ ຂອງທະນາຄານໂລກ ໃນຕອນນີ້ ກ່ຽວກັບປາກິດສຖານ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຍາຍ.

ການເຂັ້ມສົນຍາລະຫວ່າງປະເທດ ຂອງແມ່ນຕີ ອິນດວກ (Indus Waters),ແມ່ນຊັ້ນໃນວັນທີ 19 ກັນຍາ 1960 ລົງນາມໂດຍ ທະນາຄານໄລກ(WB), ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຮັບປະກັນຂອງສັນຍາ. ທະນາຄານໄລກແມ່ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບເບັນພິເສດ ທີ່ຢູ່ໃຕ້ສັນຍາ, ມີ ຫຼາຍສິ່ງທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງຕອນສຸດຫ້າຍ ແລະ ປະຈຸບັນໄດ້ສໍາເລັດ. ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຄ້າຄາທີ່ກ່ຽວພັນ ໃນການແກ້ໄຂຂັດແຍ້ງ ຕົວຢ່າງ: ຖ້າຄະນະກຳມະການແມ່ນນັດສ ບໍ່ສາມາດ ແກ້ໄຂ, ຫຼາຍໆຈຳຕໍ່ຕາມລະຫວ່າງບັນດາພັກການເມື່ອ, ບັນຫາທີ່ອ້າງອີງເຖິງ ຊົງວ່າຊານ ທີ່ເບັນກາງ, ທະນະຄານໄລກໄດ້ຈັດການ ກ່ຽວກັບ ມູນຄ່າລວມ ຫາງດ້ານການເງິນ ນີ້ແມ່ນ ຂະບວນການ, ຖ້າວ່າຫຼາຍສອງປະເທດບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້, ທະນະຄານໄລກ (ໃນການເປົ້າກັນສອງປະເທດ) ຈະນັດຊ່ວຊານທີ່ເປັນກາງ.

ການເຈລະຈາ ກາຍເປັນຄວາມຫຍໍງຍາກຂ້າຍຂຶ້ນ ເນື້ອການພັດທະນາການເຊັ່ນສິນທີສັນຍາຂ້າຍຝ່າຍ. ຂະບວນການທີ່ສາມາດຮັດໃຫ້ງ່າຍຂຶ້ນໂດຍເອົາສິ່ງທັງໝົດມາເວົ້າໃນເວທີປະຊຸມ ເຊັ່ນວ່າ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ຄື; ສະຫະປະຊາຊາດ, ໃນຂີ້ງເຊັດເຊັ່ນວ່າ ສູ່ຮ່ວມງານ UNECE ຫຼື ຈັດກອງປະຊຸມພິເສດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອພິຈາລະນາຫົວຂໍພິເສດ. ໃນສະພາບການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອພັດທະນາຮ່າງເອກະສານສະບັບທໍາອິດຂອງໜ່ວຍງານວິຊາການ ແລະ ຂ່ຽວຂານດ້ານກົດໝາຍ, ຄວນຢູ່ພາຍໄຕການຄຸ້ມຄອງຂອງສະຖາບັນ ຫຼື ດຳເນີນໃນກອງປະຊຸມ. ເຖິງແມວໄດ້ກຳຕາມພວກເຂົາຍັງຂາດຄວາມອາດສາມາດຢ່າງເປັນທາງການ ໃນການໃຫ້ສັນຍາ ໃນສະພາບການນີ້, ຜູ້ຂ່ຽວຂານສາມາດປ່ຽນແປງສິນທີສັນຍາເບື້ອງຕົນຂອງສະບັບທໍາອິດ.

ສົນທີສັນຍາ ຍ່າງເປັນຫາງການ ໄດ້ເຮັດຂະບວນການຄວາມໝາຍຂອງສົນທີສັນຍາສຸດທ້າຍຂອງສົນທີສັນຍາ ສະບັບຕົ້ນ ຈະຈັດຂຶ້ນໄດ້ຕົວແນວຂອງຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ແມ່ນອນ ເພື່ອບັນຫຼຸງສົນທີສັນຍາສາກົນ. ຖ້າວ່າມັນບໍ່ ສາມາດໄກ່ເກ່ຍໄດ້ທັງໝົດ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ສົນທີສັນຍາສາກົນ. ຖ້າວ່າມັນບໍ່ສາມາດໄກ່ເກ່ຍໃນ ທັນທີໜັນໃດ ປະເທດສະມາຊິກທັງໝົດ ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ສົນທີສັນຍາສາກົນ,ສາມາດເປັນໄປໄດ້ເພື່ອສະຫຼຸບ ໃນໄລຍະທຳ ອິດ ຂອງໝວດການຊຸມກ່ຽວຂ້ອງປະເທດ ແລະ ຊັດເຈນ ຫຼືອະນາດໃນອະນາຄົດ.

“ឧបគ្របាលិខុំរាយការងារធម្មជាបាន សិនហិតិសិលមាយ្ញាយជាយ សាមាតទីផ្សារ ដើម្បី និងការប្រើប្រាសាទាលើយូរបាល បច្ចុប្បន្ន”

ອົກທາງເລືອກໜີ້ງ ແມ່ນນຳໃຊ້ວິທີທາງແຕ່ລຸ່ມຫາເທິງ ເພື່ອເປັນວິທີການພື້ນຖານ ເພື່ອການຮ່ວມມືໃນອະນາຄົດ. ການຮ່ວມມືສູ່ຮ່ວມກັນ ໃນການປະເມີນ ທາງດ້ານວິທະຍາສາດ, ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ດ້ວຍຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອນໃຈໄປພື້ສຸດ, ແຕ່ວ່າຜົນຂອງການບໍ່ຈັບໃຊ້ ການຍອມຮັບກົງກັນຂ້າມກັບຄວາມຄົດເຫັນ. ການຮ່ວມມືທີ່ດີກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຈະຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຊື້ອໝັ້ນ ແລະ ເຫັນໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກ ການຄຸ້ມຄອງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ບົດຮຽນດັ່ງກ່າວ ທີ່ມີຜົນກະທົບຊັດເຈັນ ແລະກໍໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຕໍ່ມວນຊົນ ແລະ ການເພີ້ມຄວາມຮກຮ້ອງ ສຳລັບການຮ່ວມມືໃນອານາຄົດ ໃນທ້ອງຖິ່ນກຳຄື ລະດັບປະເທດ.

ຄວາມສຳພັນທາງອິດຫີພົນ ລະຫວ່າງລັດຖະບານຕ່າງໆ ໄດ້ສະຫຼອນໃຫ້ເຫັນໃນ ຂະບວນການ ເຈລະຈາ, ປະເທດທີ່ຢູ່ຕົ້ນນັ້ນ ແມ່ນໂດຍຫົວໄປຢູ່ໃນຖານະທີ່ດີກ່ວາ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາສາມາດໄດ້ຮັບ ນຳໃຊ້ນຳກ່ອນບັນດາ ປະເທດອື່ນທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນນີ້ ຫີ່ສາມາດໃຊ້ນີ້. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກໍາຕາມ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຕົ້ນນັ້ນ ແລະ ລຸ່ມນີ້ ຍັງສາມາດ ບຸງແປງໄດ້ ລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບຂັບພະຍາກອນນີ້ ພາຍໄຕການເຈລະຈາ, ຖ້າຫາກວ່າ ຕົວຢ່າງ ປະເທດ ທີ່ຢູ່ຕົ້ນນັ້ນ ມີນີ້ອ່າງຮັບນັ້ນ, ແຕ່ວ່າປະເທດຢູ່ລຸ່ມນີ້ ຜັດມີອ່າງຮັບນີ້ອື່ນ. ໃນກໍລະນີ້ນີ້ ຖານະຂອງບັນດາປະເທດ ທີ່ຢູ່ຕົ້ນນັ້ນ ແລະ ລຸ່ມນີ້ ຕ້ອງມີການສົມດຸນກັນ. ໃນຕົວຈີງ ອຳນາດທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການທະຫານ ມີຄວາມ ສຳພັນກັບ ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນນີ້. ບາງລັດຖະບານທີ່ບໍ່ເຫັນຄວາມສຳຄັນ ບາງຄັ້ງອາດໄດ້ຊັກຊວນ ໃນ ລົ້ລົ້ມການເຈລະຈາ ໃນເວລາມີການຈ່າຍທິດແກ່ນດ້ານການເງິນ, ໃຫ້ການຂ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ ຫຼືການປະ ນິປະນອມ ທີ່ພົວພັນກັບແນວຄວາມຄົດ ສິນໃຈອື່ນໆ ເຊັ່ນ ການໃຊ້ວິທີແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ (ເບິ່ງໝວດທີ 2)

“ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຊູມຊື່ນຂັ້ນພື້ນຖານ ສາມາດນຳໄປສູ່ຄວາມຕ້ອງການ ເພີ່ມຂັ້ນສຳລັບການຮ່ວມມື ໃນຂັ້ນຕໍ່ປ”

4.3.2. ການສ້າງຕັ້ງສິນທີສັນຍານີ້ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ທີ່ວ້າຂໍສຳຄັນຂອງສິນທີສັນຍາ ແມ່ນອີງຕາມສະພາບການ, ໂດຍສະເພາະການພົວພັນລະຫວ່າງປະເທດ ສະ ມາຊີກ ແລະ ຫຼຸນສ່ວນ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກໍາຕາມ ຄຸນລັກສະນະທີ່ສຳຄັນບາງຢ່າງທີ່ຄວນຢູ່ໃນສິນທີສັນຍາ ການຄວບຄຸມນີ້ຫັງ ຂົດທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ.

ວິໄສຫັດ: ກໍານົດເບົ້າຫາມາຍຂອງສິນທີສັນຍາ

ສິນທີສັນຍາສາກົນຕ້ອງການວິໄສຫັດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຈຸດປະສົງຈະແຈ້ງ ແລະ ກອບກໍ່ຄິກໍານິດນິຍາມໃຫ້ຈະ ແຈ້ງໃນການນຳໃຊ້ຄໍາສັບ. ຈຸດສຸມຂອງລະບົບການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມມືຄວາມແຕກຕ່າງຮັນ. ສິນທີສັນຍາ ລະຫວ່າງລັດຕ່າງໆສາມາດສຸມໃສ່ໃນຂົງເຂດ, ແມ່ນນີ້ ທລິຂະເລສາບໄດ້ນີ້, ທລິພົງແຕ່ສ່ວນໄດ້ນີ້ຂອງແຫລ່ງນີ້ (ຕົວຢ່າງ, ນັ້ນໜ້າດິນ, ແຕ່ວ່າບໍ່ແມ່ນນີ້ໄຕ້ດິນ). ແນວຄົດຂອງສິນທີສັນຍາໃນການນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນແບບໃຫມ່ບໍ່ຄວນ ນຳໃຊ້ໃນຂອບເຂດຈະກັດທາງພູມສາດ, ແຕ່ຕ້ອງວາງລະບຽບການນຳໃຊ້ແຫລ່ງນີ້ໃນລະບັບທີ່ເຫັນຈະສົມກັບອັດຕາ ສ່ວນທາງອຸທິກະສາດ-ລຸ່ມນີ້. ກອບສິນທີສັນຍາສາມາດຂະຫຍາຍອອກສູ່ລັດອື່ນໆທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນ, ແຕ່ວ່າ ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກການນຳໃຊ້ນີ້, ທລິໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງພວກເຂົາ (ກະເສດ, ລົງປາ ແລະ ບໍ່ແຮກ)

ຜົນປະໂຫຍດໄດ້ຈາກຂັບພະຍາກອນນີ້ ບໍ່ຄວນກຳນົດໃນວິງແຄບໃນສິນທີສັນຍາ. ນັ້ນມີການພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຫລາຍໃນການນຳໃຊ້ໃນການກະສິກຳ, ພະລິດອຸດສາຫະກຳ, ການເດີນເຮືອ, ການຫາປາ, ພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈ ແລະ ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນການບໍ່ລຸ່ງຮັກສາລະບົບນິເວດ ແລະ ການໃຫ້ການບໍລິການຂອງພວກມັນ. ດັ່ງນັ້ນກອບຂອງເນື້ອໃນ ສິນທີສັນຍາບໍ່ຄວນກຳນົດໃນວິງແຄບ, ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ, ມັນຈະມີຂໍ້ຈະກັດໃນການກຳນົດວິທີແບ່ງຜົນປະໂຫຍດ ຄືໄດ້ອະທິບາຍ ໃນໝວດທີ 2. ມັນຕ້ອງລວມຫັ້ງການກຳນົດລະບຽບການນຳໃຊ້ທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການປ້ອງກັນແລະຄວບຄຸມມິນລະ ພິດ, ແລະການປ້ອງກັນ ແລະ ພື້ນູ້ລະບົບນິເວດ. ດ້ວຍວິໄສຫັດໃນວິງກວ້ານັ້ນ, ສິນທີສັນຍາສາມາດສະໜອງກອບ ກົດໝາຍໃນການສ້າງຂໍຕົກລົງສະເພາະ ທລິ ວິທີການຕ່າງໆທີ່ເນັ້ນໃສ່ການແກ້ບັນຫາສະເພາະໄດ້ນີ້ໃຫ້ລະອຽດຈະ

ແຈ້ງ. ດີທີ່ສຸດ, ມັນຕ້ອງມີການສ້າງອົງກອນໃນການຄຸ້ມຄອງແຫ່ລ່ວນໆ (ເບິ່ງ ໝວດທີ 5) ທີ່ເນັ້ນໃສ່ການແກ້ໄຂບັນຫານີ້ ແລະ ຈັດຕັ້ງການປະສານງານສິນທີສັນຍາໂດຍອື່ງໃສ່ຈຸດປະລົງທີ່ໄດ້ກຳນົດ.

"ສິນທີສັນຍາສາມາດໃຫ້ກອບ ສຳລັບການພັດທະນາ ຂອງຫຼັກການທີ່ການແກ້ໄຂບັນຫາໂດຍສະເພາະໃນລາຍລະອຽດ ຫ້າຍຂຶ້ນ"

ການນຳໃຊ້ນີ້: ຈະຮັດແນວໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນນີ້ ສຳລັບຄົນລຸ້ນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດໃຫ້ຢືນຍົງ.

ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເຖິງວິໄສທັດຂອງສິນທີສັນຍາ ແລະ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການໃຊ້ກຳລັງການເຜະລິດຢ່າງເປັນທຳ ສິນທີ ສັນຍາຄວນລະບຸ ໃຫ້ມີການພິຈາລະນາ ເຖິງປັດໃຈ ຂະບວນການ ບໍ່ດຸනຸດ່າງ. ມັນສາມາດນັ່ນໜັກເຖິງບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຫຼາຍຂຶ້ນ, ເຊັ່ນ: ປັດໃຈຂອງລະບົບນິເວດ ບາງຢ່າງຫຼື ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນທີ່ຂັ້ນຢູ່ກັບຊັບພະຍາກອນນີ້. ຂຶ້ນ 1997 ວັດວຍການອະນຸມັດສິນທີສັນຍາ ສະຫະປະຊາດ ທີ່ກ່ຽວກັບກົດໝາຍຂອງການໃຊ້ງານທີ່ບໍ່ແມ່ນການນຳເຂົ້າຈາກຕາງປະເທດ.

ຮູບ4.1 ເຊັ່ນສິນທີສັນຍາກ່ຽວກັບກົດໝາຍບໍ່ໃຫ້ມີການເດີນເຮືອໃນເສັນທາງນຳສາກົນໂດຍຮອງເອກັກຄະລະຊະບູດຜູມ ອຳນາດເຕັມຂອງຮາດຊະນາອາຈັກເມີເທິແລນ, ພະນະຫຸານ Alphons C.M. Hamer.

ໜັກສູດນຳ: ໃຫ້ຄໍາແນະນຳທີ່ເປັນປະໂຫຍດ(ເບິ່ງຢູ່ ຫົວຂໍ4.1.3) ປິດບັນຍັດຂອງຫຼັກສູດຄວາມຕ້ອງການມີການປັບພິດຕີກຳສະເພາະ ແລະ ສະຫອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນປະໂຫຍດຂອງປະເທດ.

ເປັນກົດລະບຽບ ແລະ ພ້າທີ່ທີ່ສຳຄັນ ມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອກຳນົດ ດຳເນີນການບາງຢ່າງທີ່ບຸກຄົນຫຼືກົດຈະກຳທີ່ຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາເພື່ອລົກເວັ້ນ ຈາກກົດຈະກຳເພື່ອປັກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນນີ້ ສຳລັບຄົນລຸ້ນປະຈຸບັນ ແລະ

ອະນາຄົດ. ກົດລະບຽບດັ່ງກ່າວຈະລວມເຖິງລາຍຊື້ຂອງສານພິດ (ການປ່ອຍສານທີ່ຕ້ອງຫ້າມຫຼືຈຳກັດ), ມາດຕາຖານທີ່ໄປຂອງນັ້ນເປົ້ອນ, ຂັດຈະກັດຂອງມິນລະພິດ, ລະບົບການອະນຸມັດ ຫຼື ມາດຕະຖານເຕັກໂນໂລຢີບາງຢ່າງ (ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ດັ່ງກ່າວສູດທີ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້) ໃນລະດັບຊາດ. ນອກຈາກນີ້ການປະບຸກໃຊ້ຫຼັກການທາງກົດໝາຍເຊື່ອ: ກໍ່ມີນລະພິດຫຼືຫຼັກການ, ຂໍ້ຄວນລະວັງຄວນຈະກຳນິດ ເພື່ອໃຊ້ຄູ່ມີການດຳເນີນງານຂອງສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ.

ວິທີການ: ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສັນຍາ ໂດຍຂັ້ນຕອນທາງກົດໝາຍ

ສັນທິສັນຍາສາກົນ ຄວນປະກອບດ້ວຍ ການສ້າງຄູ່ຮ່ວມງານ ຂອງປະເທດສາມາດ ມີອິດສະຫຼຸບໃນການປົກສາທາລີ ແລະ ປະສານງານ ກິດຈະກຳຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ການຫົວມື:

ລະບຽບອັນນີ້ງ ແມ່ນພັນທະຂອງປະເທດ ຕໍ່ການຮ່ວມມືປະສານງານກັບແຕ່ລະປະເທດ ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາສາກົນ. ຫຼາທີ່ໃນການປະສານງານ ມັນແມ່ນຮູບແບບທົ່ວໄປ ຂອງກົດໝາຍສາກົນ. ຫຼັກການນີ້ບໍ່ໄດ້ກຳນົດພາລະໜັນທີ່ສະເພາະເຈາະຈິງ, ດັ່ງນັ້ນ; ຈຶ່ງເປັນພື້ນງາວສຳລັບໂຄງການສ້າງສະຖາບັນທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸການຈັດການປະສານງານ, ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມໃນທາງປະຕິບັດການຮ່ວມມື ປະກອບດ້ວຍໜັນທີ່ ສະເພາະບາງຢ່າງ ເຊັ່ນ: ແຈ້ງໃຫ້ຊາບລ່ວງໜັນຂອງມາດຕາການວາງແຜນ, ການຝັດທະນາຜົນກະທິບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ຄ້າບິກສາ ແລະ ເຈລະຈາ ໃນການຕໍ່ລອງ ໃນຄວາມເຊື້ອທີ່ດີ ແລະ ການເກັບກຳລວບລວມ ແລະ ໄກປ່ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

ສົມທິສັນຍາ ຈຶ່ງກໍມີດເຖິ່ອນໄຂຂອງປະເທດ ຕາມແຜນການຂອງກົດຈະກຳ ຂໍ້ອາດຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ປະເທດ
ອື່ນໆ ແລະ ວິທີການທີ່ການບຶກສາຫາລືກັບປະເທດ. ມັນມີຄວາມສໍາຄັນໃນການຍົກຈິດສຳນິກກ່ຽວກັບແຜນວຄວາມຄົດ
ຂອງໂຄງການ ແລະ ຂະບວນການໃຫ້ຄຳບຶກສາ ຈະລະບຸວ່າທຸກປະເທດ ມີສິດທີ່ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການແຈ້ງການ ແລະ ບຶກສາ
ຫາລື ຫຼື ພົງແຕ່ປະເທດ ທີ່ຄົດວາງແຜນມີແຜນວໂນມທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ຂ່ວງໄລຍະເວລານີ້ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນປະເທດ
ຊື່ການວາງແຜນ ຈະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼື ກົດຈະການທີ່ ມີແຜນວໂນມໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ບຶກສາຫາລື ທາງເລືອກ
ທີ່ກໍມີດ ເວລາສໍາລັບພວກເຂົາ, ຈະເພີ່ມຄວາມກັງວິນສົມທິສັນຍາ ອາດລະບຸຜົນກະທົບ ຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້, ໃນກົດໝາຍ
ສາກົນ ມີໜ້າທີ່ຈະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ແລະ ໄຫ້ຄຳບຶກສາຫາລື ໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີວະລະ, ລັດຖະບານເຮັດໜ້າທີ່ໃຫ້ສອດຄ່ອງ
ກັບຄວາມສົນໃຈ ຂອງປະເທດຊາດ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແຕ່ພົງຈະມີພວກເຂົາເຂົ້າສູ່ການພິຈາລະນາ.

“ ການໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມື ເປັນໜ້າທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ປະໂຫຍດທີ່ເນັຈສິມ ”

ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກກົດຈະກຳທີ່ໄດ້ສະເໜີ, ດັ່ງນັ້ນ, ຂໍຕົກລົງອາດກຳນົດໃຫ້ມີການປະເມີນຜົນກະທິບຕໍ່ສົ່ງແວດອ້ອມ(EIA). ຂະບວນການ EIA ຮັບປະກັນວ່າຜົນກະທິບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສົ່ງແວດລ້ອມຂອງກົດຈະກຳທີ່ສະເໜີຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາໂດຍເຜົາການວາງແຜນຂອງລັດແລະຄື້ນຕ້າງຈາກອົງກອນທີ່ເຫັນຈະສົມກ່ອນໄດ້ຮັບການເຫັນດີຂັ້ນສຸດທ້າຍ. ໃນກໍລະນີການນຳໄຊ້ໜ້ານ້ຳຮ່ວມກັນ, ມັນບໍ່ພຽງໜ້ຳຈຳກັດການປະເມີນຜົນກະທິບທີ່ຢັ້ນໄປໄດ້ພຽງແຕ່ໃນເຂດແດນຂອງປະເທດນັ້ນ. ຖ້າຈະເວົ້າໃຫ້ຖືກ, ການປະເມີນຜົນກະທິບຂ້າມຊາດມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງສັກສາຜົນກະທິບຢູ່ຕົ້ນນັ້ນ ແລະ ລູ່ນໍາຂອງບັນດາລັດ ແລະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພວກເຂົາ. ຂໍກຳນົດ EIA ຄວນໜັນໃສ່ກອບຂອງຂໍ້ມູນທີ່ EIA ຕ້ອງໄດ້ບັນທຶກ, ຜົນຕາມມາຂອງ EIA ສຳຫຼັບຂະບວນຕັດສິນໃຈ ແລະ ລະດັບການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາທາລະນາຊື່ນໃນຂະບວນ EIA. ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບມີໂຄກາດສະເໜີ ສັ່ງທີ່ເຂົ້າສິນໃຈ ແລະຄວາມຂັດຂ້ອງໜ້າໂງໃຈ.

ການເກັບກຳ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນພື້ນຖານການຮ່ວມມືຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ມັນມີຄວາມສຳຄັນວ່າຂໍ້ມູນຈະຕ້ອງເຂົ້າເຖິງທ້າງສອງຄື; ລັດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແລະຜູມສ່ວນຮ່ວມໃນຫ້ອງຖື່ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນເປັນການປະຕິບັດທີ່ດີສຳຫລັບລັດທີ່ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານທີ່ມີກ່ຽວຂ້ອງ ກັບເຖິງອົນໃຊການນຳໂຊ້ແຫລ່ງນັ້ກ່ຽວກັບເປັນປົກກະຕິ. ທ້າວ່າ ລັດນີ້ໄດ້ຮັບອົງຂໍຈາກລັດນີ້ເພື່ອສະຫນອງຂໍ້ມູນ ຫລື ຂ່າວສານທີ່ຍັງບໍ່ຫຼັມ, ລັດນີ້ນັ້ນຕ້ອງໄຊຄວາມພະຍາຍາມໃຫ້ດີທີ່ສຸດເພື່ອສະຫນອງຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ມັນອາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດນີ້ຈ່າຍຄ່າເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນມູນຄ່າທີ່ເຫັນຈະສົມ. ບັນດາລັດຕ່າງໆຄວນໄຊ້ຄວາມພະຍາຍາມເຫັນນີ້ອົນກັນເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນບ່ອນທີ່ເຫັນຈະສົມ, ວິທີການປຸງແຕ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານທີ່ຊີວ່ຍໃຫ້ລັດອື່ນສາມາດໄຂ້ໄດ້ຮ່ວມກັນໄດ້. ການແລກປ່ຽນການນຳໂຊ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານແບບສັນມິດຈະຊີວ່ຍໃຫ້ຂະບວນຕັດສິນຄົງສຸດທ້າຍມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຮັບຜົດຊອບ.

ການປະຕິບັດຕາມລະບົງກົດໝາຍ, ການປັບປຸງຂໍ້ມູນ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ມູນ

ຄູ່ສົນທິສັນຍາຄວນເນັ້ນໄສ ບັນຫາງ່າງວັກບໍລິຫານກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍບັນຍັດສົນທິສັນຍາ. ນີ້ຕ້ອງການ ລະບົບຈະເຊັ່ງໃນກວດກາການປະຕິບັດຕາມລະບູບກົດໝາຍ ແລະການທຶນທວນ. ຕົວຢ່າງ, ສົນທິສັນຍາອາດຕ້ອງການວ່າຄູ່ສົນທິສັນຍາຫຼັງໝົດດຳເນີນການກວດກາປະເມີນຜົນເປັນປົກກະຕິ ແລະສິ່ງບົດລາຍງານ. ໃນຂະນະດຸງວັນການທຶນທວນສະພາບການປະຕິບັດຕາມລະບູບກົດໝາຍ, ກໍ່ສາມາດດຳເນີນໄປພາຍໄຕກອງປະຊຸມຂອງຄູ່ສົນທິສັນຍາປະຈຳປີ. ຂະບວນການກວດກາຕິດຕາມສາມາດຮັດໄດ້ແບບງ່າຍດາຍຖ້າຄູ່ສົນທິສັນຍາສ້າງອົງກອນຄຸ້ມຄອງທີ່ມີຄວາມເຊື້ອທີ່ຮ່ວມກັນ ໂດຍມີໜ້າທີ່ຂຶ້ນຈຳການກວດກາຕິດຕາມ ແລະທຶນທວນ. ການໃຫ້ສິດຍ່າງພຽງພ່າສ່າຫາລະນະຊຸມເຂົ້າຮ່ວມແມ່ນສຳຄັນໃນການຮັບປະກັນການຍືນຍອມໃນການປະຕິບັດຕາມລະບູບການ. NGOs ແລະ CSOs ສາມາດສະແດງບົດບາດໃນການເຝົ້າລະວັງໃນຖານະຜູ້ສັງເກດການເອກະລາດເຊິ່ງໄດ້ຮັບການເຊື້ອທີ່ຈາກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມເປັນສ່ວນໃຫ້ຍ. ຢື່ງໃປກວ່ານັ້ນ, NGOs ແລະ CSOs ສາມາດສະໜັບສະໜູນຂະບວນການກວດກາຕິດຕາມໂດຍສະໜອງຄວາມສາມາດທາງດ້ານວິຊາການທີ່ຈຳເປັນເຊື້ອບັນດາລັດຊາດເຊີ່ມຍັນຂໍຈຳກັດດ້ານການເງິນ.

ສິນທີສັນຍາຄວນເນັ້ນໃສ່ແກ້ໄຂວິທີການ, ຖ້າວ່າສະພາບການບໍ່ຢືນຍອມໃນການປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍໄດ້ຖືກພົບເຫັນ. ຄູ່ສິນທີສັນຍາຄວນສະຫນອງຕອບ ແລະນຳຜູ້ບໍ່ຢືນຍອມປະຕິບັດຕາມລະບຽບກັດໝາຍໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ. ສິນທີສັນຍາຄວນສະນອງເຄື່ອງມີຫັ້ງໝາດ: ໃນນີ້ລວມມີຫັ້ງສອງຢ່າງຄື: ມາດຕະການສະນັບສະນູນ ແລະ ສັງກະຕຸກຊຸກຍຸ້ຍື້ອ່າສາມາດ ແລະ ກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການຢືນຍອມໃນການປະຕິບັດລະບຽບກົດໝາຍ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບມາດຕະການລົງໂທດ ເພື່ອຜັກດັນລັດໃນກໍລະນີດັ່ງນີ້ດ້ານບໍ່ຢືນຍອມປະຕິບັດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ກໍລະນີ 4.2 ການຕັ້ງຖິບຖານ ຕາມມາດຕາຖານ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ຂຶ້ມືພາກ ມັງ ພາຍ ໄກສອບ
ຂອງສະຫະພາບເຕີບ²²

ສະຫະພາບເອີລົບ(EU)ມີຄໍາສັ່ງ(WFD) ຄວບຄຸ້ມການຄົ້ມຄອງຂັ້ນພະຍາກອນນີ້ ສຳລັບທຸກປະເທດສະມາຊິກສະຫະ ພາບເອີລົບ. ຄວາມກັງວິນຂອງ(WFD)ກ່ຽວກັບນີ້ຫັນດີນ ແລະ ນີ້ໄຕດືນທີ່ມີຄຸນນະພາບເຊັ່ນດູວກັນກັບການປ້ອງກັນນີ້ຂາຍຝ່າຍເລ. ໃນຫາງກີ່ງກັນຂາມກ່ອນ ຫ້າມນີ້ຄະນະກຳມະທິການເອົລົມນີ້(EC) ກົດໝາຍທີ່ເອີ້ນວ່າ (WFD) ສຳລັບການບໍລິຫານຈັດການແບບບຸລະນະການຂຶ້ນຢູ່ກັບແຫຼ່ງໆອຸທິກະສາດ ແລະ ຄຳນິງເຖິງທີ່ຢ້າໃສ ໃນລະບົບນີ້ເວດແຫຼ່ງນີ້ ແລະດິນ. ໃນສະຖານະທີ່ເປັນຄໍາສັ່ງຂອງຄະນະກຳມະການWFD ຈະແຜ່ພິມລັດຖະສະນາຊິກ ຜົນທີ່ຈະຕ້ອງມີການຮັດໄດ້, ແຕ່ທາງເລືອກຂອງວິທີການ ແລະ ເຄື່ອງມືດີເມີນງານ ທີ່ເຫຼືອຂຶ້ນຢູ່ກັບປະເທດສະມາຊິກຕົວຢ່າງ ຄຳສັ່ງຈະຕ້ອງມີການປັບປຸງ ລົງໃນກິດໝາຍ. ຄະນະກຳມະການນີ້ໂລກເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບການກວດສອບ ການຂຶ້ນຢ້າຍນີ້, ຖ້າວ່າຄະນະກຳມະການພືບວ່າ ປະເທດສະມາຊິກບໍ່

ໄດ້ໃຊ້WFD ໄດ້ຢ່າງຄືກຕ້ອງ ແລະ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ເປັນຂໍ້ຜູມມັດ ຕາມກົດໝາຍ, ໃນກອງປະຊຸມ ຫຼືສາມາດເປີດຂັ້ນຕອນ ການລະເມີດໂດຍ ການສິ່ງຈັດໝາຍແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ຢ່າງເປັນຫາງການ, ແຈ້ງຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ຮັບການເປີດ ແລະ ລະບຸຂັ້ງກ່າວທາ, ກຳນົດເປັນບ່ອນອີງໄວ ສຳລັບປະເທດທີ່ຈະຕອບສະໜອງ.

ທາກະເລື່ອງບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຄະນະກຳມະການຈະຕ້ອງອ້າງອີງຄະດີໄປສູ່ສາມຂອງຄວາມຍຸດຕີທີ່ພຳ, ຄຳຕັດສິນຂອງສານ ມີຜົນຜູກ ພັນກັບສະຖາບັນຂອງສະຫະພາບເອີລະ ແລະ ບັນດາປະເທດສະມາຊີກ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ຕໍາມ, ສາມຍຸດ ຕີທຳບໍ່ໄດ້ມີອຳນັດທີ່ຈະ ລົບລັງ ລັດຖະບັນຍັດແຫ່ງຊາດ ທີ່ບໍ່ເຂົ້າກັນ ຫຼື ທິດແທນການຂາດ ການຍອມຮັບກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ. ມັນຂັ້ນກັບປະເທດສະມາຊີກ ໃນການໃຊ້ມາດຕາການ ໃນການຕອບສະໜອງຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງສານ. ທາກປະເທດສະມາຊີກ, ບໍ່ສຳເລັດໃນການດຳເນີນການ ແລະ ການບໍ່ປະຕິບັດຕໍາມ, ຍັງມີຄະນະກຳມະການອີກ ອາດນຳມາຂຶ້ງບໍ່ວ່າກ່ອນທີ່ສາມຍຸດຕີທຳ ແລະ ອາດຈາກຈຸດນີ້ ຂັ້ກຳນົດ ຂອງ ການສຳລະເງິນຄ່າປັບໃໝ່ ເປັນໄລຍະໆຮັ້ນ, ຂັ້ນໄປຢ່າງດູໃນເວລາທີ່ປະເທດສະມາຊີກ ຈະເຮັດໃຫ້ການລະເມີດໝົດໄປ.

ສ່ວນການຍຸດຕີຂໍ້ພິພາກຂອງການຍົກຍ້າຍທຸນຖານເປັນສົ່ງຈຳເປັນໃນສິນທີ່ສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດ. ມີສອງ ປະເພດຄືໍ: ການຍຸດຕີຂໍ້ພິພາກ ເພື່ອແກ້ໄຂ ພາກສ່ວນ ເອກະຊົນ ແລະ ການລະງັບຂໍ້ພິພາກລະຫວ່າງລັດ ແລະ ເອກະ ຂົນ, ພາກສ່ວນເອກະຊົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຂົ້າສູ່ຂະບວນການ ອຳນາດບໍລິຫານ ແລະ ຕຸລາການ. ວິທີການນີ້ມີປະໂຫຍດ ສຳຄັນ: ເນື່ອງຈາກຂໍ້ພິພາດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ບໍລິຫານລະດັບສະຖານະພາບຂອງປະເທດ ແຕ່ລະຫວ່າງລັດ ແລະ ເອກະຊົນ, ມັນ ເປັນໂອກາດນ້ອຍທາງການເມືອງ, ຕັ້ງນັ້ນ ຈຶ່ງມີທ່າຍໆທີ່ຈະແກ້ໄຂໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວ, ຢ່າງໄດ້ຕໍາມ ເພື່ອຈະເຮັດໃຫ້ການ ລະງັບຂໍ້ພິພາກນີ້, ພາກລັດຕ້ອງຕົກລົງໄຈ້ແຍກ ລະຫວ່າງຊາດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນ, ໃນສິນທີ່ສັນຍາ ຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ພາກສ່ວນ ບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ ຈະໄດ້ຮັບສິດທິ ແລະ ວິທີແກ້ໄຂໃນກົດໝາຍດຽວກັນ.

ໃນລະດັບປະເທດ, ປະເທດມີອີດສະຫຼຸບໃນການກຳນົດ ວິທີການແກ້ໄຂຂໍ້ພິພາດ ຂອງພວກເຂົາມື້ງາຍຂະບວນ ການ ຂອງການລະງັບຂໍ້ພິພາດ, ຈາກການຮ່ວມມື ໃນການຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ເປັນເຄື່ອງມືໃນການໄກ່ເກ່ຍ ຫຼື ຕັດສິນຂອງ ສານ, ນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເປັນແນວທາງ ທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ໃນການມີຄວາມສຳພັນຕໍ່ກັນ, ການຕັ້ງຖຸນຖານຜ່ານການ ເຈລະຈາ ໂດຍກົງ ລະຫວ່າງພາຍໃນຂໍ້ພິພາດ ທາກບໍ່ມີການຕົກລົງເປັນເອກະພາບກັນ, ຂໍ້ພິພາດທີ່ຄວນຈະເປັນສະຖາບັນ ຮ່ວມທີ່ນີ້ (ຖ້າສະຖາບັນການສຶກສາທີ່ມີຢູ່)ຊົ່ງອາດຈະເປັນບັນຫານີ້ໃນກອງປະຊຸມຂັ້ນນຳ. ຂັ້ນຕອນທີ່ສາມ ຈະໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ ຄວາມຂັດແຍງຜ່ານການຫຼຸດ ພາຍຄວາມວ່າ ຖ້າແກ້ໄຂບໍ່ໄດ້ຂອງທຸກຂັ້ນທີ່ຜ່ານມາບໍ່ສຳເລັດ ຂໍ້ພິພາດ ທີ່ເວົ້າເຖິງການອະນຸມັດໂດຍຕຸລາການ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂັ້ນຕອນການຕົກລົງ ໂດຍຄູ່ສັນຍາຫັງສອງ ຫຼື ໄປຍັງສານ ລະຫວ່າງປະເທດເຊັ່ນ ສາມຍຸດຕີທຳນັ້ນຊາຍແດນ ສຳລັບການຕັດສິນໃຈທີ່ຜູກພັນ.

4.4 ກົດໝາຍ: ເປັນເຄື່ອງມື ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ກົດໝາຍນັ້ນ ເປັນທີ່ໃຈຂອງການ ຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນທີ່ສຳຄັນ ມີບົດບາດໃນທຸກຂັ້ນຕອນ, ແຮງ ຈູງໃຈໃນການອອກແບບ ແລະ ການດຳເນີນງານ(ເບິ່ງຕາຕະລາງ1.1) ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ໃນລະຫວ່າງປະເທດ, ກົດໝາຍນັ້ນ ຈົດກຳເຊື່ອນດຽວກັນ, ກົດໝາຍນັ້ນລະດັບຊາດ ແລະ ທັອງຖຸນສ້າງກອບພາຍໃນທີ່ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ມີສ່ວນໃດ ສ່ວນເສຍມີສ່ວນຮ່ວມ, ສະຖາບັນ ແລະ ຂະບວນການໃນການດຳເນີນງານ ໂດຍເລີ່ມຈາກການ ຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານ ຊາຍແດນ ບົນພື້ນແຜ່ນລົນທີ່ຈ່າຍ ແລະ ຫັ້ນໃຈ; ເຖິງແມ່ນວ່າໃນກົດໝາຍນັ້ນບໍ່ເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ແນ່ນອນສຳລັບການຄຸ້ມ ຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ, ໃນຫາງປະຕິບັດ ກໍເປັນຢັດໃຈສຳຄັນສຳລັບໂຄງການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະ ສົບຄວາມສຳເລັດ.

ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງສຳລັບອ່າງແມ່ນໃຫ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ໃນລະດັບໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ, ສະຖາບັນຄຸມຄອງອ່າງແມ່ນທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນນີ້ແມ່ນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາເພື່ອໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກໂອກາດ ແລະ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃນເວລາທີ່ແມ່ນຈຳໄດ້ໃຫ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຂອງສອງປະເທດ ຫຼື ຫຼາຍປະເທດ. ຖານຂ່າຍກົດໝາຍ ຂອງສະຖາບັນເຫຼົານີ້ແມ່ນໄດ້ປະກິດຂຶ້ນໃນຫຼາຍໆລະດັບເຊື່ອ: ລະດັບສາກົນ, ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບອ່າງແມ່ນທີ່ (ເບິ່ງໝວດທີ່ 4), ຊຶ່ງໄດ້ອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ ດ້ວຍສະຖາບັນຄຸມຄອງອ່າງແມ່ນທີ່ລະດັບຊາດ, ລະດັບຫ້ອງຖື່ມ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ. ອັນນີ້ກໍເພື່ອ ເປັນການຮັບປະກັນວ່າສະຖາບັນຄຸມຄອງລະດັບອ່າງແມ່ນທີ່ ໄດ້ມີປະສິດທິພາບ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງພາລະບົດບາດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ໃນວິທີການເຈລະຈາແນວໃດ ແລະ ຂອງທາວິທີທາງດ້ານການບໍລິຫານພື້ນຖານການເງິນແບບຍືນຍົງ.

5.1 ການພັດທະນາອ່າງແມ່ນຫຼັຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ: ຍາລະໜ້າໆທີ່
ການອອກແບບ ແລະ ອວາມມີປະສິດທິພາບ.

5.1.1 ພາລະໝັ້ນທີ່ຂອງສະຖາບັນ

ສະຖາບັນການຄຸ້ມຄອງໃນລະດັບອ່າງແມ່ນໆທີ່ມີ ຄວາມໝາງກູາຍທາງດ້ານ ພາລະໜ້າທີ່ ແລະ ຮູບແບບ. ຢູ່ໃນໝວດນີ້, ພວກເຮົາອີ້ງຕາມການໃຫ້ ມິຍາມດ້ານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານ ແກ້ວໜານ ຄືກັນກັບກອບລະບຸງທີ່ ໜັ້ນຄົງ ແລະ ເຊື່ອມໄໂຍງກັນ (ທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ), ທີ່ໄດ້ລະບຸລະບຸງໃນພາກປະຕິບັດ, ຂັ້ນຢູ່ຢູ່ຍາກໃນກົດຈະກຳ, ແລະ ຈັດລຽງສິ່ງທີ່ໄດ້ຄາດຫວັງໄວ້.²³ ໃນງາງການຂັບພະຍາກອນນີ້, ບັນດາລະບຸງບັງການຂອງສະຖາບັນເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດເປັນຮູບແບບທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ເຊັ່ນ: ບໍ່ມີບັນຫຼິກຄວາມເຂົ້າໃຈ ຫຼື ຂໍຕົກລົງໃນການຮັດວຽກ; ຫຼື ເປັນທາງການທີ່ສຸດ ທີ່ມີໜາລາຍອົງການຈັດຕັ້ງອ່າງແມ່ນໆທີ່ລະດັບສາກົນ ຫຼື ຕິດພັນກັບບັນດາສົນທຶນທີ່ສັນຍາທາງດ້ານກົດໝາຍ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນໝວດທີ່ 4, ດ້ານເນື້ອໃນຂອງບັນດາສະຖາບັນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໆ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນນີ້ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍຜ່ານສົນທຶນຢາ ຫຼື ຄ້າຍຄືກັບ ຂໍຕົກລົງທີ່ເຊັນໂດຍ ສອງ ຫຼື ຫຼາຍປະເທດໃນການນຳໃຊ້ ຂັບພະຍາກອນແຫຼ່ງທີ່ອັນດວກຮ່ວມກັນ.

“ກອບກິດລະບຸບໍ່ຂອງສະຖາບັນ ສາມາດເປັນລັກສະນະ ບໍ່ເປັນທາງການ ຫຼື ທາງການທີ່ສູດ”

ບັນດາພາລະໜ້າທີ່ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ສາມາດຈັດລົງໄດ້ຈາກການແລກປົ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ຂ່າວສານ, ເພື່ອດຳເນີນວຽກງານທີ່ມີລັກສະນະຕໍ່ເນື້ອງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສ້າງເຂື້ອນໄດ້ນີ້, ເພື່ອເປັນການຄຸ້ມຄອງ ໂດຍລວມກ່ຽວກັບບັນຫາ ນັ້ນ ຢູ່ພາຍໃນອ່າງນີ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໂດຍຜ່ານການສ້າງຕັ້ງອົງການຈັດຕັ້ງ ອ່າງແມ່ນທີ່ລະດັບສາກົນເຊັ່ນ: ຄະນະກາມມາທິການອ່າງແມ່ນທີ່ຂອງ ຫຼື ອົງການເພື່ອພັດທະນາອ່າງແມ່ນທີ່ ເຊັ່ນການ

(OMVS). ใน太子座 5.1 ໄດ້ສະແດງ ໃຫ້ເຂັ້ມລັກສະນະທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນບັນດາພາລະໜ້າທີ່ ແລະ ເບົ້າໝາຍຂອງສະຖາບັນບິນພື້ນຖານ ຂອງກິດໝາຍ ສິ່ງແວດລ້ອມສາກົນ.

ຈຸດປະສົງການຮ່ວມມືຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນແມ່ນ ການໃຫ້ຂອບເຂດ ທີ່ກ່າວາງໃຫ່ຍອັນໜຶ່ງເພື່ອກຳນົດຮູບແບບການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ. ໂດຍທີ່ວ່າໄປແລ້ວຕ້າມມີຈຸດປະສົງຂອງສະຖາບັນຈະແຈ້ງ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈເນື້ອໃນສະເພາະຂຶ້ນຕົ່ນ, ແລະ ການກຳນົດສິດ ແລະ ພາລະປິດບາດຂອງ ຖຸກຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ຕົວຢ່າງ, ສະຖາບັນຄຸ້ມຄອງອັນໜຶ່ງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ບໍລິຫານຈັດການ ເຂື້ອນ ທ້ອາດຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ແຈກຍາຍ ໃຫ້ແຕ່ລະພາກສ່ວນ, ການບໍລິຫານເຂື້ອນດ້ວຍວິທີໄດ, ແລະ ຂໍ້ມູນໃດທີ່ຈະໄດ້ເກັບກຳ, ແລະ ໄຜຈະເປັນຜູ້ຢັ້ງຢືນວ່າ ຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ສາມາດນຳໃຊ້ດະລະເຂື້ອຖືໄດ້. ອັນນີ້ແມ່ນຕົວຢ່າງໜຶ່ງ ຂອງສະຖາບັນໄດ້ໜຶ່ງ ທີ່ທັງກຳນົດແຜນງານ ແລະ ລະບຽບການ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 5.1.

ຕາຕະລາງ 5.1 ນ້ຳທີ່ ແລະ ເບົ້າໝາຍຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນ²⁴

ໜ້າທີ່	ເບົ້າໝາຍລວມ	ຕົວຢ່າງສະເພາະກ່ຽວກັບນີ້
ດ້ານລະບຽບການ	ກົດຈະກຳທີ່ເກືອດຫ້າມ ຫຼື ນຳສະເໜີ	ການແບ່ງປັນຈັດສັນນິກີ, ການຄວບຄຸມມິນລະພິດ
ດ້ານແຜນງານ	ລວມສູນ ຫຼື ສ້າງຊັບພະຍາກອນ ສໍາລັບໂຄງການທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ.	ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ບໍລິຫານເຂື້ອນ, ການໄໝຂອງນຳເພື່ອສິ່ງແວດລ້ອມ
ດ້ານຂະບວນການ	ປົກກະຕິ, ການຕັດສິນໃຈເປັນ ໝູ່ຄະນະ	ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງອ່າງແມ່ນ ນຳສາກົນ, ຄະນະກຳມະການ ການຄຸ້ມຄອງນຳ
ດ້ານການຂະຫຍາຍຕົວ	ການພັດທະນາກົດຈະກຳໃໝ່ງໜ້າ ສັງຄົມ	ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບຫຼັກການຕ່າງໆສໍາລັບການ ຄຸ້ມຄອງນຳ ເຊັ່ນ: ບໍ່ມີຜົນກະທິຍຢ່າງໝວງໝາຍ

ບັນດາສະຖາບັນ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກອບນະໂຍບາຍຮັນກວ້າງຂວາງເພື່ອການຮ່ວມມື, ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວແມ່ນ ບໍ່ໄດ້ລົງເລີກເຖິງລາຍລະອຽດ. ມີຫຼາຍອົງການຈັດຕັ້ງ ອ່າງແມ່ນນຳສາກົນ ໄດ້ກຳນົດກອບນະໂຍບາຍແບບຫຼຸງ່າຍຕາຍ ໂດຍຜ່ານການຕັດສິນໃຈ ຕໍ່ກັບບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໃນຂັ້ນຕໍ່ມາ (ຂະບວນການໃນການສ້າງການຈັດຕັ້ງ). ສິ່ງຂຶ້ນໆໄດ້ກຳນົດພູງແຕ່ ຄວາມເຊື້ອຖືຂອງຂອງການຮ່ວມມືທີ່ຄາດຫວັງໄວ້ (ການກຳເນີດສະຖາບັນ). ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນທາງການ ອາດຈະລວບລວບແນວຄວາມຄົດ ໂດຍຜ່ານການສ້າງຕັ້ງຂະບວນການຮ່ວມມື ແບບບໍ່ເປັນທາງການ ຂລາຍຂຶ້ນ ແລະ ສ້າງສະຖາບັນຕ່າງໆ.

ບາງຄົນອາດຄືວ່າ ການກຳເນີດສະຖາບັນ, ສິ້ງດັ່ງກ່າວໄດ້ສະເໜີ ຫລັກເຕັມທີ່ໄປ ຫລື ໃຫ້ເວທີ ສຳລັບການສື່ສານ, ບໍ່ມີຈຸດແຂງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງເຫຼົານີ້ ກໍ່ຢັງສາມາດເປັນວິທີການ ສຳລັບປະເທດທີ່ລົງມາມເພື່ອການພົບປະ ແລະ ປຶກສາຫາລືບັນຫາຕ່າງໆຮ່ວມກັນ, ສິ່ງເສີມການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ລະຫວ່າງ ປະເທດທີ່ລົງນາມ, ໄປພ້ອມໜັງກັບການປະສານງານ ພັດທະນາຂັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນີ້ ແລະ ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງ, ແລະ ນຳໃຊ້ເປັນເວທີ ເພື່ອຮັບປະກັນການຂ່າວຍເຫຼືອ. ມອກນັ້ນ, ມັນຢັງສາມາດນຳໃຊ້ ເປັນເວທີ ເພື່ອສ້າງສ້າງຄວາມເຂື້ອທີ່, ຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດສຳລັບແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ໃຫ້ ສັດຕະຍາບັນ.

ສະຖາບັນ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນທັງໝົດ ສາມາດມີບິດບາດທີ່ສໍາຄັນ ໃນການເຕົ້າລວມເອົາບັນດາລັດຕ່າງໆໃນເຂດດັ່ງກ່າວ ທີ່ມີແນວຄວາມຄືດຫລາຍກວ່ານັ້ນ ສະຖາບັນດັ່ງກ່າວໄດ້ອອກແບບເພື່ອຄຸ້ມຄອງ. ຄວາມຈິງແລ້ວ, ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ຂອງຂໍຕົກລົງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ໄດ້ຂຶ້ນແຈງໃຫ້ເຫັນບິດບາດດັ່ງກ່າວ ເພື່ອບັນລຸໄດ້ການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເມືອງໃນຕໍ່ໜ້າ. ແມ່ນກະທັ້ງຢູ່ໃນສອງຂົງເຂດທີ່ມີໝູມສັນຖານທີ່ຫ້າຫາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ, ເຂດຕາເວັນອອກກາງແລະ ອາຊີໃຕ້, ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນີ້ ໄດ້ປະກອບເປັນການຮ່ວມມືສາກົນທີ່ສໍາຄັນ. ການແບ່ງປັນນີ້ ມີບິດບາດເປັນເຫດການສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ ໃນສິນທີ່ສັນຍາສັນຕິພາບ ປີ 1994 ລະຫວ່າງປະເທດ ຈຳແດນ ແລະ ປະເທດ ອິດສະລາເອລລວມໄປເຖິງຂໍຕົກລົງຂໍ້ວຄາວ ລະຫວ່າງປະເທດ ບາເລສະຕາຍ ແລະ ປະເທດ ອິດສະລະເອລໃນປີ 1995. ບັນດາອີງການຈັດຕັ້ງ ໄດ້ສັກາງຂຶ້ນເພື່ອແບ່ງປັນນີ້ ໃນເຂດອິນດາສ (Indus) ທ່ານມກາງສະພາບ ຄວາມກິດຕັນ ຂອງສົງຄາມ ລະຫວ່າງປະເທດ ບາກິດສາຖານ ແລະ ອິນເດຍ. ກາລະໂອກາດ ໃນການນຳໃຊ້ນີ້ ບິນພື້ນຖານການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ສັນຕິພາບ, ແທນທີ່ຈະເປັນຄວາມບໍ່ປອງຄອງ ແລະ ຄວາມຂັດແຍ້ງ ເຊິ່ງເປັນສົ່ງທີ່ບໍ່ຄວນລືມ (ເບິ່ງກໍລະນີ 2.1).

ໂດຍຖືເອົາຜົນປະໂຫຍດ ຂອງທ່າແຮງດ້ານນີ້ ກຽງຮ້ອງໃຫ້ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງກ່ຽວຂ້ອງມີຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນ
ຕ້ອງໄດ້ອອກແບບ ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ມີລະບົບການຈັດຕັ້ງທີ່ເຮັດວຽກຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

5.1.2 ການອອກແບບດ້ານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ

ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ຈະຕັ້ງເປົ່າ ແບບຢ່າງ ຂອງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງແຕ່ລະສະຖາບັນ ມີຄໍາໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ. ແຕ່ລະອ່າງເມັນທີ່ມີລັກສະນະສະເພາະທາງດ້ານຂົວກາຍະພາບ, ເສດຖະກິດ ສັງຄົມ ແລະ ດ້ານອຸທິກະສາດ ທາງການເມືອງ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະສະຖາບັນ. ຕົວຢ່າງ, ສະຖາບັນໜີ້ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການຕົກລົງທີ່ໄດ້ລະບູຢ່າງຊັດເຈນ ກ່ຽວກັບ ບັນດາມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນີ້ທີ່ແທ້ຈິງ ທີ່ແຕ່ລະສະມາຊີກຂອງແຕ່ລະປະເທດ ສາມາດສະໜອງບັນດາພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນ ສໍາລັບການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ ປະຕິບັດຂໍຕົກລົງຕ່າງໆ ລັກສະນະສະເພາະຂອງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງໄດ້ນີ້ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ມັນມີຄວາມງ່າຍດາຍ ໃນການອອກແບບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍຕົກລົງ ແລະ ອາດຈະນຳໃຊ້ເປັນໜັກການ ໃນການຮ່ວມມືໃນຕໍ່ໜ້າໃນໝາຍງ່າດ້ານຕົ້ມອີກ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ, ຂໍ້ຕົກລົງນັ້ນ ອາດຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຕື່ມ ໃນການສັງລວມ ໃນເມື່ອການຕົກລົງຮ່ວມມືກັນ ຄວນຈະບໍ່ຢອກ ໃນແຕ່ລະອົງປະກອບຢ່າງລະອຽດ. ການຮວບຮວມ ແລະ ສັງລວມ ຂໍ້ຕົກລົງໄດ້ຫຼື່ງສະເພາະ ຢັ້ງສາມາດເບັນຄວາມສ່ຽງສໍາລັບແຕ່ລະປະເທດສະມາຊີກ, ເພາວ່າມັນໄດ້ສ້າງພັນທະ ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳຕ່າງໆສະເພາະ ໃນອະນາຄົດ ເມື່ອເຂົາເຈົ້າ ມີຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ບັນດາເງື່ອນໄຂ ທາງດ້ານອຸທິກະສາດ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງແວດລ້ອມ ແລະ ການຍອມຮັບ ເອົາບັນດາເງື່ອນໄຂຕ່າງໆເຊິ່ງ ຈະບໍ່ໄປຈາກເດີມ.

“ແຕ່ລະອ່າງແມ່ນໆຈຶ່ງແມ່ນໆມີເອກະລັກ ແລະ ສະນັ້ນມີຄວາມຕ້ອງການດ້ານ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງ ມັນເອງ”

ໃນອີກດ້ານນີ້, ໂຄງສ້າງຂອງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງທີ່ມີໜ້ອຍ ທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ສໍາລັບການຮ່ວມມື ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ອາດຈະມີຄວາມງ່າຍດາຍໃນການສັງລວມ, ເພາະວ່າ ການເຈລະຈາກງ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຂັດແຍ່ງກັນ ກໍ່ອາດສາມາດມີການເລື່ອນໄດ້ ແລະ ລາຍລະອຽດຕ່າງໆ ຂອງການຄຸ້ມຄອງ ສາມາດດຳເນີນການ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍນັກຂ່າງວຸຊານນອກຈາກພາກສ່ວນລັດຖະບານ ແລະ ການພິຈາລະນາທາງດ້ານການເມືອງ ຢ່າງຖືກວຸນ. ສໍາລັບຄວາມບໍ່ຈະແຈ້ງຂອງການຈັດຫາດ້ວຍກ່າວ ຍັງສາມາດໃຫ້ທາງເລືອກທີ່ຈະປັບຕົວໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນເວລາທີ່ມີການປ່ຽນແປງເຖິງໂຄງໄຂຕ່າງໆ. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕໍາມ, ຄວາມບໍ່ກະຈ່າງແຈ້ງ ຍັງເຮັດໃຫ້ແຕ່ລະພາກສ່ວນບໍ່ມີແນວທາງທີ່ຂັດເຈນ ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼື ວິທີທາງໃນການຮ່ວມມືເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ອາດຈະບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນຕົວຈິງໃນເມື່ອບັນຫາໃໝ່ເກີດຂຶ້ນ, ໂດຍ ສະເພາະສ້າງເງົ່ານັ້ນ ນຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ ການປະຕິບັດຢ່າງຮືບດ່ວນ ແລະ ທັນການ.

ໃນທີ່ສຸດ, ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ໄດ້ຂຶ້ນກັບນີ້ໃນສະເພາະຂອງ ອ່າງແມ່ນ໌ ກັບສິ່ງຫຼາຍຫາຍ ແລະ ໂອກາດ ທີ່ກຳນົດ ຮູບແບບທາງການຈັດຕັ້ງທີ່ເນັມສົມທີ່ສຸດ. ເພາະສະນັ້ນແລ້ວ, ປະສົບການຂອງຜູ້ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ນັກຄົນຄວ້າຫຼາຍໝາຍ ໄດ້ນຳໃບສຸ່ຄວາມເປັນເອກະພາບກັນໃນອິງປະກອບໃດນີ້ທີ່ແມ່ນອນ ທີ່ຄວນພິຈາລະນາ ຢູ່ໃນການອອກແບບ ຂອງສະຖາບັນ ຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນໄດ້ນີ້.

“ອິງປະກອບທີ່ແມ່ນອນຄວນພິຈາລະນາເຂົ້າໃນການອອກແບບທຸກໆສະຖາບັນອ່າງແມ່ນບໍ່ຂ້າມຂ່າຍແດນ”

ການກຳນົດຂອບເຂດຂອງການຮ່ວມມື

ຂຶ້ນຕອນທຳອິດແມ່ນຈະຕ້ອງກຳນົດຂອບເຂດຂອງການຮ່ວມມື. ໃນບາງຄັ້ງ, ຕ້ອງມີຄວາມຊັດເຈນ ເຖິງວິທີທາງການຮ່ວມມື ເພື່ອສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາໃຫ້ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດແກ້ທຸກໆລັດ ໃນການນຳໃຊ້ມີສາຍດຸງວ່າຮ່ວມກັນ (ເບິ່ງໝວດທີ2). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕໍາມ, ພົ່ງໃນບັນດາສິ່ງຫຼາຍຫາຍທີ່ສຸດ ຂອງການສ້າງຕັ້ງປະຖາບັນ ລະດັບອ່າງແມ່ນ໌ ແມ່ນໄດ້ພົບເຫັນ ຄວາມແຕ່ກົດຕ່າງທາງດ້ານ ພູມປະເທດ, ເສດຖະກິດ ແລະ ອຳນາດທາງດ້ານການເມືອງ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນ໌. ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ, ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງແມ່ນ໌ ແມ່ນມີແນວຄວາມຄົດເພື່ອເປັນເຈົ້າການໃນຫາງອຸທິກະສາດ ກວ່າປະເທດໄວ້ຄູງຢູ່ຕອນລຸ່ມ ແລະ ສະນັ້ນ ເຂົາເຈົ້າຈີ່ມີບົດບາດໜ້ອຍໃນການເຈລະຈາ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂໍຕົກລົງອາດຕ້ອງປັບປຸງໃນເງື່ອນໄຂທົ່ວອ່າງແມ່ນ໌. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕໍາມ, ປະສົບການໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບັນດາ ສິ່ງຫຼາຍຫາຍ ແລະ ຄວາມແຕ່ກົດຕ່າງໆ ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້ ເພື່ອເປັນກຳລັງແຮງສໍາລັບການຮ່ວມມື.

ຕົວຢ່າງ, ບັນຫາຕ່າງໆຂອງອິງປະກອບທີ່ຕອນເຫີ້ອ /ຕອນໃຕ້ ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ໂດຍທີ່ວ່າ ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນ໌ຕອນລຸ່ມ ເສຍຄ່າຂົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ບັນດາປະເທດ ທີ່ຢູ່ຕອນເທິງສຳລັບກິດຈະກຳໄດ້ນີ້. ໃນບາງກໍລະນີ ຫຼືມີຄວາມຈຳເປັນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນສິນທີສັນຍາພື້ນທີ່ສູງ ແຂດເລோຊີໂຕ ໃນປີ 1986, ປະເທດ ອາຟຣິກກາໃຕ້ ໄດ້ເຫັນດີ ທີ່ຈະຊ່ວຍເຫຼືອ ຕ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ ການກໍ່ສ້າງຄອງຊົນລະປະທານ ແລະ ການຜະລິດພະລັງງານໄຟພ້ານກີຕົກຢູ່ເຂດເທິງຂອງຂົງເຂດ ເລໂຊໂຕ. ຕໍ່ກັບການແລກປ່ຽນການຊ່ວຍເຫຼືອນັ້ນ, ປະເທດ ເອົກສາກາໃຕ້ ໄດ້ຮັບປະກັນໃນການສະໜອງນີ້ໃຊ້, ໃນຂະນະທີ່ ປະເທດ ເລໂຊໂຕ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຜະລິດພະລັງງານ. ໃນຂະນະດົງກວັນນັ້ນ, ມັນຍັງມີບັນຫາທາງດ້ານການເມືອງຢ່າງໃຫ້ຍ້ວງ ທີ່ພົວພັນກັບຂໍຕົກລົງຕົກລົງກ່າວ, ມັນເປັນຕົວຢ່າງນີ້ທີ່ ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນຫຼາຍໆດ້ານທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ. ໃນເມື່ອປະເທດທຸກໆສອງແມ່ນປະເທດທີ່ຍ່າກ,

ການໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ບາງຄັ້ງ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຂ່ວຍເຫຼືອໄດ້ ປະເທດທີສາມ ຫຼື (ຜູ້ໃຫ້ກິນ), ຕ້າງໜັນ, ມັນຈຸ່ງເປັນຫັງຜົນລີ ແລະ ຜົນເສຍ ຕໍ່ກັບຍຸດທະສາດ ດັ່ງກ່າວນີ້ ດັ່ງທີ່ຈະໄດ້ສະເໜີພາຍຫຼັງ.

ອີກວິທີທາງໝຶ່ງ, ໃນການກຳນົດຂອບເຂດຂອງການຮ່ວມມືແມ່ນ ຂະຫຍາຍເວທີການເຈລະຈາ ໃນຫຼາຍໆອ່າງ ແມ່ນຈໍາຮ່ວມກັນ. ປະເທດສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດເມັກຂີໂກ ໄດ້ປະຕິບັດວິທີການຕ່າງ່ກ່າວນີ້ ເພື່ອຊອກຫາວິທີ ທາງຮ່ວມມືກັນທີ່ເປັນເອກະພາຍກັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງສາມອ່າງແມ່ນຈໍາເຊັ່ນ ອ່າງແມ່ນຈໍ້ ໂຄໂລຣາໂດ, ອ່າງແມ່ນຈໍ້ ອີໂອ ບາກໂວ/ອີໂອ ແກຣນ ແລະ ອ່າງແມ່ນຈໍ້ ຕີຈິວນາ. ໃນລັກສະນະຄຸ້ມຄອງແບນີ້, ການເຈລະຈາ ສາມາດເຮັດໃຫ້ເບິ່ງເຫັນ ໄດ້ບັນຫາທີ່ກວາງຂວາງໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດ້ານນີ້. ຜົນປະໂຫຍດຈາກນີ້ລວມຫັງຜົນຜະລິດທາງກະສິກຳ, ການເດີນເຮືອ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານີ້ຕົກ ແລະ ການຄວບຄຸມໄຟ່ມັກ້ຖ້ວມ. ເມື່ອກ້າວໄປເຖິງປະລິມານນີ້ມັນໄດ້ສະໜອງ ວິທີ ທາງ ໃໝ່ງ ໃຫ້ແຕ່ລະພາກສ່ວນ ໃນການຊອກຫາທາງອອກດ້ານການເຈລະຈາ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດດັ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ພວດທີ່ 2.

ນີ້ແມ່ນເປັນບັນຫາທີ່ເປັນເອກະລັກນີ້ດັງວ່າ ຫຼັກງ່ວຂ້ອງລະຫວ່າງບັນດາປະເທດໃກ້ຄົງກັນ. ຂອບເຂດຂອງ ການຮ່ວມມືດ້ານນີ້ ສາມາດກຳນົດຂອບເຂດໄດ້ກວ້າງຂວາງໄດ້ການ ນຳເອົາບັນຫາຮ່ວມມືດ້ານນີ້ເຂົ້າເປັນໝຶ່ງ ໃນ ຫົວຂ້າການເຈລະຈາລະດັບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນເຊັ່ນ ການຄ້າ, ການຄົມມະນາຄົມ, ການຕິດຕໍ່ສານ ແລະ ບັນຫາ ທາງ ດ້ານການເມືອງ. ອີກຕົວຢ່າງ ປະເທດອິນເດຍ ແລະ ປະເທດເມັປານ ໄດ້ຮ່ວມກຸ່ມໂຄງການຕ່າງໆນີ້ຮ່ວມກັນ ເຂົ້າໃນສອງ ສົນທິສັນຍາໃນປີ 1959 ແລະ 1966 ເຊັ່ນ: ດ້ານຊົນລະປະທານ, ພະລັງງານໄຟຟ້ານີ້ຕົກ, ການເດີນເຮືອ, ການປະມົງ ແລະ ການຝຶ່ງຜູ້ປ່າຍ. ການເສີມສ້າງຄວາມເຊື່ອມໄອງແບບຫຼາກຫຼາຍ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈັດຫາທາງເລືອກທີ່ສາມາດເລືອກໄດ້ ຫຼາຍແບບເຫົ້ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງໜຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການທີ່ສັບຂ້ອນກັນອີກດ້ວຍ, ເຊິ່ງອາດຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ຫຼາຍ ຂຶ້ນ ແລະ ການແບ່ງບັນຊັບພະຍາກອນທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຫຼັງດ້ານການເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ການຂະ ຂາຍາຍ ຂອບເຂດຂອງການເຈລະຈາ ນອກຈາກບັນຫານີ້ແລ້ວ, ມັນຍັງສາມາດເພີ່ມສົ່ງດົງດູດໃຈເພື່ອຮ່ວມມື ແລະ ລວມ ຫຼັງຂ່ວ່າເວລາ ດຳເນີນງານຂອງອີງການຈັດຕັ້ງທີ່ພື້ນຄົງແລະຍືນຍິງ, ພາກສ່ວນຕ່າງໆອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍ ການຮ່ວມມືກັນ ແລະ ຜົນເສຍທັງພວກເຂົາໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ຜົນທີ່ບໍ່ຄາດຫວັງທີ່ຕາມມາ ແມ່ນ ຈະ ມີພາກສ່ວນທີ່ຈະມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆເພີ່ມຂຶ້ນ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊອກຫາຂໍ້ຈຸດດີ ແລະ ຜົນ ໄດ້ຮັບແມ່ນ ເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນດັ່ງວ່າກັນ.

“ເຖິງໂອນໄຂຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານສ້າງຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍກ່ວ່າການນຳເຂົ້າຈາກພາຍນອກ”

ການເຕືອນຍ້າຍຈາກສີເຕີກໃຫ້ສູ່ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຫຼັງຈາກຂອບເຂດຂອງການຮ່ວມມືໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນແລ້ວ, ຫຼາຍໆການເຈລະຈາ ໄດ້ກາຍເປັນສົ່ງ ທີ່ບໍ່ມີອຳນາດ ເປັນຮອບການຈັດວາງທີ່ບໍ່ມີຄວາມບໍ່ເປັນເອກະພາບ ແລະ ມີຂີ້ຂັດແຍ່ງກັນ. ໂດຍທີ່ວ່າປະໂຫຍດສ່ວນຕ່າງໆ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດວຽກງານໃນເບື້ອງຕົ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນສິດທິ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍເຖິງປະເທດ ສະມາຊິກໄດ້ໝຶ່ງ ແມ່ນ ມີສິດທິໄດ້ຮັບໃນການແບ່ງບັນນີ້ ໂດຍພື້ນຖານ ໃນລະດັບທີ່ແມ່ນອນຫັງໃນຮັບແບບການນຳໃຊ້ທາງ ດ້ານອຸທິກວິທະ ຍາ. ແຕ່ຂີ້ຕົກລົງຕ່າງໆທີ່ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດນັ້ນ, ຕົວຢ່າງນີ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຈລະ ຈາແມ່ນອີງຕາມຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານ “ຫຼາຍກ່ວ່າສິດທິພື້ນຖານ”. ຄວາມຕ້ອງການສາມາດບໍ່ບອກໄດ້ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນພື້ນທີ່ຊົນລະປະທານ, ປະຊາກອນ ຫຼື ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບໂຄງການສະເພາະໄດ້ໝຶ່ງ. ຕາຕະລາງ 5.2 ໄດ້ສະ ແດງໃຫ້ເຫັນຕົວຢ່າງ ຂອງເຖິງໂອນໄຂຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານ ເຊິ່ງນຳມາໃຊ້ເປັນຕົວແບບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເຖິງໂອນໄຂ

ເছົ້ານັ້ນພິຈະລະນາເຖິງການສິນທະນາບີກສາຫາລືກັນ ລະຫວ່າງ ປະເທດສະມາຊິກເຊື່ອໄດຍປຶກກະຕິແມ່ນ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດໝາຍກ່ວາການນຳເອົາແນວຫາງຈາກພາຍນອກມາຕັດສິນ, ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ບັນດາພາກສ່ວນຮ່ວມມື ຫີສາມ ໂດຍມີພາລະບົດບາດທີ່ສຳຄັນໃນການສະເໜີຂັ້ນດາງຮູບແບບທີ່ເປັນກາງ ລວມທັງເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການກຳນົດ ຄວາມຕ້ອງການ.

ຕາຕະລາງ 5.2 ຕົວຢ່າງຂອງເງື່ອນໄຂຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານສຳລັບສິນທີສັນຍາກ່ຽວກັບການ ແບ່ງປັນ

ເມື່ອກ້າວໄປທີກຂັ້ນຕອນໜຶ່ງ, ວິທີການນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ໃນການເຈລະຈາ (ໝວດທີ2) ໄດ້ປ່ຽນສິດໃນເມື່ອກ່ອນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທັງໝົດ, ແລະ ຍັງໄດ້ສຸມໄສ່ການມີຜົນປະໂຫຍດໂດລວບລວມໝາງຂັ້ນ. ວິທີການນີ້ໄດ້ຮັງກັນໂທໃຫຍ່ບັນດາປະເທດ ທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນວິທີຕ້ອງບໍ່ຢູ່ແຕ່ ສຸມໃສນວິເຊີ່ງອາດຈະເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະຖືກ ແບ່ງປັນ ແລະຈັດສັດສ່ວນເທົ່ານັ້ນ -a zero- sum game- ແຕ່ຄວນຈະເບື່ອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ອາດ ເປັນໄປໄດ້ ເຂົ້າສາມາດສ້າງໄດ້ ໂດຍການນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ-ເຂົ້າເປັນວິທີທາງບວກ ແລະ ປະສົມປະສານ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຕົວຢ່າງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນໃນປັດຈຸບັນນີ້, ແຕ່ເຮົາກັບມາເຖິງບັນດາຂໍຕົກລົງທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດ ພື້ນຖານໃນອະດີດເຮັດໃຫ້ເຮົາຮູ່ຢ່າງເລີກເຊິ່ງກົງງວັບວິທີການ ເຊິ່ງສາມາດຈັດແປ່ງໄດ້ຢ່າງເປັນລະບົບ. ຍົກຕົວຢ່າງ ຂໍຕົກລົງລາແມ່ນໆໄດ້ລຳເບຍ 1964 ລະຫວ່າປະເທດສະຫະລັດອາເມລີກາ ແລະ ປະເທດຫຼວງຫາວຸດ ໄດ້ແປ່ງປັນນີ້

ໂດຍ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເທົ່າທຽມກັນ, ດັ່ງທີ່ສະແດງອອກຢູ່ໃນ ການພະລິດ/ພັດທະນາກະແສໄຟຟ້າມຕົ້ນກາ ແລະ ການຄວບຄຸມໄພນັ້ນຖຸມ. ໃນການນຳເອົາແນວຄວາມຄົດໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດມາໃຊ້ໃນອີກວິທີໜຶ່ງ, ໃນສັນຍາແມ່ນທີ່ຂອງ ປີ 1975 ໄດ້ລະບຸງວ່ວກັບ ”ສິດທິຄວາມເທົ່າທຽມກັນ” ມັນບໍ່ແມ່ນການແບ່ງປັນນຳທີ່ເທົ່າທຽມກັນ, ແຕ່ເປັນສິດທິໃນການນຳໃຊ້ນຳເທົ່າທຽມກັນບີນພື້ນຖານ ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງແຕ່ລະປະເທດເລາຍງົບຕາມລຳນັ້ນຕີ. ຄວາມສຳພັນຂອງການນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກທຳມະຊາດ ແມ່ນໄດ້ລະບຸງ ສັນຍາໃນກາຮາໃນປີ 1950 ລະຫວ່າງປະເທດ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດການມາດາ, ເຊິ່ງໄດ້ສະໜອງປະລິມານການໄຫຼຂອງນັ້ນຜ່ານລົງສູນຕີ ຕົກຕາດທີ່ມີຂໍສົງໂດ່ງຕັ້ງທີ່ສຸດໃນໂລກ ໃນຊ່ວງເວລາກາງເວັນຂອງລະດຸຮ້ອນ ເມື່ອລາຍໄດ້ຈາກ ການທ່ອງຫຼູງວ່ວດໍປະລິມານນຳ 1 ແມ່ດັກອົນໝາຍກວ່າການນຳໃຊ້ໃນຮູບແບບອື່ນ ໂດຍສະເພາະການພະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ.

ບ່ອນທີ່ການເຈລະຈາຄວນຈະເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ຢຸດຕິລົງໃນດ້ານສິດທິໄປສູ່ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ ນັ້ນມັນຂັ້ນກັບເຖື່ອນໄຂສະເພາະຂອງແຕ່ລະອ່າງແມ່ນຕີ.

ການຮັກສາຄວາມສອດຄ່ອງກັນ

ຄັ້ງນຶ່ງທີ່ເຊັນສັນຍາກັນ, ບັນດາຂໍຕົກລົງທີ່ເປັນທາງການ ນອກເນື້ອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະເສີມຂະຫຍາຍອອກ. ເພາະສະນັ້ນ, ບັນດາປະເທດຕ່າງໆຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການອອກແບບ ອົງການຈັດຕັ້ງເຖິງຈະເປັນໂອກາດ ອັນຕີທີ່ຈະຮັບມືຮັບການປົ່ງແປງທີ່ບໍ່ຄາດວັງເຊັ່ນ: ດ້ວນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ເຖິ່ອນໄຂຕ່າງໆ ແລະ ບຸລິມະສິດເຊື່ອດາຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຕະຫຼອດເວລາຢ່າງຫຼົງກວາງບໍ່ໄດ້. ສົ່ງຫ້າທາຍນີ້ສາມາດ ຜ່ານພື້ນໄປໄດ້ ໂດຍການສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຄວາມສອດຄ່ອງ ກັບສະພາບຕົວຈີງເຊິ່ງເປັນຂະບວນການໜຶ່ງທີ່ຮັບຮູ້ວ່າເປັນການຄຸ້ມຄອງ ແບບດັດຢັບໄດ້.

ການແບ່ງປັນນຳບໍ່ແມ່ນບັນຫາທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນການຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນສະເໜີໄປ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກໍ່ດີ, ມັນກໍ່ແມ່ນຈຸດໃຈກາງຂອງ ການເກີດຄວາມຂັດແຍ່ງຂອງຊັບພະຍາກອນນຳ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ດ້ວຍເຫດນີ້ ບ່ອນທີ່ມີການພິຈະລານາເຖິງຄວາມສອດຄ່ອງກັນ ຈຶ່ງເປັນບັນຫາສຳຄັນທີ່ສຸດ. ນອກຈາກນີ້, ການແບ່ງປັນຍັງຂັ້ນກັບຄວາມບໍ່ໜັ້ນຄົງຂອງປະລິມານນຳໃນອະນາຄົດອີກດ້ວຍ. ສະຖານະການເບິ່ງຄົວວ່າ ຈະມີການເຂື່ອມໂຄມລົງໂດຍການປົ່ງແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນ ການອອກແບບກົນໄກຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ດັດຢັບໄດ້ ທີ່ບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ແມ່ນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ໃນກໍລະນີຂອງຂໍຕົກລົງ ລະຫວ່າງປະເທດອິດສະລາເອລ ແລະ ປະເທດຈໍແດນ ໃນປີ 1994, ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ພິຈະລະນາເຖິງ ຜົນກະທິບຂອງໄພແຫ້ງແລ້ງ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ສັນຕິພາບລະຫວ່າງສອງປະເທດຕົກຢູ່ໃນທ່າສົງ ເຊິ່ງໄດ້ເກີດມີໄພແຫ້ງແລ້ງຕົກຮ່າຍແຮງທີ່ສຸດໃນປະຫວັດສາດໃນປີ 1999. ໃນຂະນະດູວກັນນີ້, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂໍ້ຕົກລົງລະຫວ່າງສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດແມ້ກຊິກໂກ ໃນປີ 1994 ໄດ້ສັງລວມເອົາ ຂໍ້ກຳນົດ ສຳລັບການໄຫຼຂອງນັ້ນລະດັບຕໍ່າ, ແຕ່ມັນຍັງບໍ່ທັນສອດຄ່ອງ ພົມທີ່ຈະຮັບມືກັນ ກັບສະພາບການໄຫຼຂອງນັ້ນໃນລະດັບຕໍ່ສຸດ ທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ. ຜົນຕາມມາ ຂໍ້ຕົກລົງ ຍັງເປັນສາເຫດຂອງຄວາມເຂົ້າຕົງພາຍໃນຂອງສອງປະເທດ ດັ່ງກ່າວ.

“ການປົ່ງແປງທີ່ໄດ້ຄາດວັງ ດ້ວນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ເຖິ່ອນໄຂຕ່າງໆ ແລະ ບຸລິມະສິດ ທີ່ອ້າດເກີດຂຶ້ນໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ”

ສະຖາບັນຄຸມຄອງອ່າງແມ່ນນີ້ ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາການປົງປະເພິບຂອງລະບົບ ອຸທິກະກສາດ ຍູ້ໃນສາມວິທີທາງດ້ວຍກັນ. ວິທີທຳອິດ ແມ່ນກົນໄກຕ່າງໆ ສາມາດສ້າງຂຶ້ນພາຍໃນຂໍຕົກລົງເຊິ່ງເລົງໃສ່ການແບ່ງປັນນີ້, ຍົກຕົວຢ່າງ : ການກຳນົດປີເຊັນ ຂອງຮັດຕາການໄໝຂອງນີ້ແທນທີ່ຈະເຖິງດັນປະລິມານີ້ທີ່ຈຳຮັດ. ວິທີທີ່ສອງ, ບັນດາຂໍຕົກລົງ ແມ່ນສາມາດສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍຫຼຸກພາກສ່ວນໄດ້ມີທາງເລືອກ ໃນວິທີການທີ່ເຂົາເຈົ້າມຳໃຊ້ ນັ້ນທີ່ແບ່ງປັນສັດສ່ວນທີ່ຂັດເຈນ. ຕົວຢ່າງ: ຂໍຕົກລົງ ຈອນສຕັນ Johnston ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ລະຫວ່າງປະເທດຈຳແດນ ແລະ ປະເທດ ອິດສະລາເອລ ໃນປີ 1956 ໄດ້ພິຈາລະນາການແບ່ງປັນນີ້ ສຳລັບການກະສິກຳ ຫີ້ໃຊ້ລະບົບຂົນລະປະຫານ ພາຍໃນອ່າງແມ່ນນີ້ຈຳແດນ. ເຖິງ ຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ປະເທດອິດສະລາເອລ ໄດ້ນຳໃຊ້ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງນີ້ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບ ໃນທາງທີ່ແຕກຕ່າງໆກັນ. ມອກຈາກນັ້ນ, ປະເທດຈຳແດນ ແລະ ອິດສະລາເອລ ຍັງສືບຕໍ່ຍິດໜັ້ນແນວທາງການແບ່ງປັນນີ້ ຂອງຈອນສຕັນ Johnston ໃນຂະນະທີ່ມີການປົງປະເພິຍ່າງໜາລວງຫລາຍ ຕໍ່ຕົວຂຶ້ນອກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນັ້ພາຍໃນອ່າງແມ່ນນີ້ ຕະຫຼອດເວລາ 50 ປີ.

ວິທີທາງສຸດທ້າຍ, ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ສາມາດອອກແບບເພື່ອຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນການປົ່ງແປງຂອງເຖິງອນໄຂຕ່າງໆ. ຕົວຢ່າງ, ສົນທີສັນຍາແມ່ນນີ້ ການຈີ (GANGES) ຈັດສັນນີ້ ໃຫ້ປະເທດອື່ນເດຍ ແລະ ປະເທດ ບັງກາລະເທດ ອົງຕາມເວລາທີ່ປົ່ງແປງ, ຂຶ້ນກັບເຖິງອນໄຂ ທາງອຸທິກກະສາດທີ່ມີຢູ່ໃນແຕ່ລະບົບ, ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມ ດ້ວນ ການນີ້ໃຊ້ລະບົບສາຍນີ້ຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງປະເທດ ສະຫະລັດ ອາເມລີກາ ແລະ ການາດາ, ແລະ ລະຫວ່າງ ປະເທດ ສະຫະລັດອາເມລີກາ ແລະ ປະເທດແມ້ກຊີໂກ ອະນຸຍາດໃຫ້ດັດແປງແກ້ໄຂຢ່າງເປັນທາງການ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກມານີ້ໃຊ້ ເພື່ອນຳເອົາປະເດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຄຸນນະພາບນີ້, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງນີ້ໄຕດີນ ເຊິ່ງ ກາຍ ເປັນບັນຫາບຸລິມະສິດ ຕະຫຼອດມາ.

ການອອກແບບ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຄາງສ້າງການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມ ສາມາດຂະຫຍາຍອອກໄປສູ່ປະເທດ ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມລົງສັນຍາ ໂດຍການລວບລວມເອົາ ແຂ້ກໍານົດຕ່າງໆທີ່ສະໜອງຕໍ່ ຄວາມຕ້ອງການຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສິດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ທ່າແຮງໃນການເຂົ້າເຖິງຂັບພະຍາກອນ. ນອກນີ້ ຢູ່ມື້ງກໍາຫຼາຍວິທີທາງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອ ບັນລຸຜົນສຳເລັດນີ້. ສິນທີສັນຍາແມ່ນນີ້ ນາຍ Nile ປີ 1959 ລະຫວ່າງ ປະເທດ ອີຍີບ ແລະ ຊຸດານ, ໄດ້ເປັນຕົວຢ່າງນີ້ ທີ່ໃຫ້ໂຄກາດໃນການກຳນົດຄວາມຕ້ອງການ ຂອງບັນດາປະເທດລົງຕາມແຄນນີ້ ໃນອະນາຄົດ. ໂດຍການພົວພັນກັບ ສິນທີສັນຍາ ຮາຍRhine ປີ 1999, ບໍ່ແມ່ນໝົດຖຸກປະເທດຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນນີ້ ໄດ້ເປັນສະມາຊີກພາຄີ, ຄະນະກຳມະການປະສານງານ ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ປະເທດທີ່ບໍ່ເປັນສະມາຊີກພາຄີໃນອ່າງແມ່ນນີ້ ດັ່ງອອດສະເໜີ, ແບນຢູ່ມ, ລົສແຕສເຕັນ ແລະ ອີຕາລີ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກອບນະໂໄຍບາຍນີ້ ຂອງສະຫະພາບ ຢູ່ໂຮບ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນນີ້ຂອງ ພາລະບົດບາດຂອງ ກອງເລຂາສິນທີສັນຍາ ຮາຍ.

ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ການບໍລິຫານສາ ຕິດຕໍ່ສື່ສານແບບເປົດ.

บันดาธุรณะของภารกิจได้ภายเป็นสี่ที่สหภาพสัชธรรมขึ้นก่อตั้ง, ข้อมูลจึง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ด้วยวิถีทางการค้าและเศรษฐกิจในประเทศไทย ไม่ใช่แค่การค้าภายในประเทศ แต่เป็นการค้าระหว่างประเทศ ที่สำคัญมาก ทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

“ຮັບແບບຂອງການຄົ້ມຄອງນີ້ໄດ້ກາຍເປັນສິ່ງທີ່ສະຫຼັບສັບຊັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ຂຶ້ນໄດ້ກາຍເປັນບັດໃຈ໌ທີ່
ສຳຄັນທີ່ສູດ”

บันทึกข้อมูลในเมื่อมีกิจกรรมถูมถอยป่าฯ มีประสิทธิภาพแล้ว มันจะสามารถส่งมอบประโยชน์ทางการค้าต่อไปได้ ไม่ใช่แค่การร่วมมือในภาคอุตสาหกรรม แต่เป็นการสนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ การอนุรักษ์ธรรมชาติ และการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการรักษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ให้คงอยู่ สำหรับประเทศไทย นี่เป็นโอกาสที่สำคัญมากในการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่ใช่แค่การนำทรัพยากรางสรรค์ไปขายต่างประเทศ แต่เป็นการนำความงามและคุณค่าของธรรมชาติไทยไปสู่คนทั่วโลก ทำให้เกิดการค้าที่ยั่งยืนและยั่งยืน ไม่เสียหายต่อโลก นี่คือเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของโครงการฯ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຈະເປັນເລື່ອງຫໍ້ທີ່ຢູ່ຍາກ, ແຕ່ຄວາມຈົງແລ້ວມັນແມ່ນບາດກ້າວໜຶ່ງໃນການ
ກຳນົດຂອບເຂດອັນກ້າວ່າຂວາງຂອງການຕິດຕໍ່ສີສານ ເຊິ່ງຄວາມຈະເປັນເປົ້າໝາຍທີ່ຢາກບັນລຸໃນທີ່ສຸດ. ການພັດທະນາ
ຊ່ອງຫາງທີ່ເປັນຫາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນຫາງການເພື່ອແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຄວາມຄືດເຫັນ ແລະ ທັດສະນະ ລະ
ຫວ່າງປະເທດສະມາຊີກ ສາມາດຊ່ວຍບ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາຄວາມຂັດແຍ່ງ ກ່ອນທີ່ມັນຈະເກີດຂຶ້ນ ແລະ ສາມາດອໍາ
ນວຍ ຄືກັນກັບເວທີສຳລັບການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ຂັດແຍ່ງກັນໄດ້. ການພັດທະນາຊ່ອງຫາງດັ່ງກ່າວ ໂດຍເຜົ່າມການຈັດຕັ້ງ
ອົງການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມຍັງສາມາດ ກຳຈັດ ຄວາມຕ້ອງການຕໍ່ກົດລະບູບການຈັດແບ່ງໃຫ້ ເປັນລະບົບ ໃນການແລກປ່ຽນ
ຂັບພະຍາກອນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຄວາມປໍ່ແນ່ນອນຂອງຊັບພະຍາກອນໃນອະນາຄົດ, ໂດຍຮັດໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນຄ່າຂຶ້ນ
ເປົ້ອງຕ່າງໆ ໃນການສ້າງຂໍຕົກລົງ ແລະ ສິ່ງຕ່າງໆທີ່ຈະໄດ້ພິຈາລະນາ ລະອຽດໃນຂໍຕົກລົງຕ່າງໆນັ້ນ.

ຍົກຕົວຢ່າງ ຄະນະທຶນງານດ້ານຊັບພະຍາກອນນຳຂອງປະເທດ ອິດສລາເອລ-ອາຮັບ, ຜົນໄດ້ ຮັບແບບໝາຍຸ ຝ່າຍໃນການຈະລະຈາເພື່ອສັນຕິພາບໃນປີ 1991 ແມ່ນຂໍປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການພັດທະນາ ຖານຂໍ້ມູນແບບດ່ວງ ເກີດຄວາມສົງໄສກັນໃນປະເທດບັນດາປະເທດສະມາຊຸກ ແລະ ບັນດາຂໍ້ມູນທີ່ອາດ ມີຄວາມອ່ອນໄຫວຫາງດ້ານ ການເມືອງ. ເຖິງຢ່າງນີ້ກໍ່ຕາມ, ບັນດາປະເທດສະມາຊຸກໄດ້ເຫັນດີໃນການສ້າງສູນຂໍ້ມູນອິດສະໜະ, ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ຂໍ້ມູນ ຈະໄດ້ຮັບການ ລວບລວມໄວ້ໂດຍມີຮູບແບບທີ່ຄົກົມ, ເຊິ່ງມີຄວາມນັ້ງຫວັງໃຫ້ສາມາດລວມລວມເຂົ້າກັນໃຫ້ໝາຍຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.

ການກຳນົດບັນດາກົນໄກການແກ້ໄຂບັນຫາຂຶ້ວ່າດແຍ່ງ

ເຖິງແມ່ນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງແມ່ນ ໄດ້ຮັບການອອກແບບຂຶ້ນແລ້ວກໍ່ຕາມ, ແຕ່ມັນຈະເກີດມີການບໍ່ມີ ຄວາມເປັນເອກະພາບກັນໃນດ້ານການບໍລິຫານງານ ແລະ ການຂຶ້ນແຈງບັນຫາຕ່າງງົ. ເພະສະນັ້ນແລ້ວ, ສິ່ງສຸດທ້າຍ ໃນການອອກແບບອົງການຈັດຕັ້ງນີ້ແມ່ນ ການສ້າງວິນໄກການແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເປັນເອກະພາບກັນ. ເຄືອງມີ ແລະ ເຕັກນິກໜ້າກໜ້າຍຢ່າງແມ່ນ ສາມາດນຳມາໃຊ້ແກ້ໄຂບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວ ແລະ ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງດ້ານບັນຫານັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ທີ່ມີຢູ່ຢັ້ງສາມາດ ເປັນຕົວແທນທີ່ສຳຄັນອີກດ້ວຍ.

ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ບັນດາປະເທດສະມາຊຸກບໍ່ຄວນມອງຂ້າມຮູບແບບຂອງການເຈລະຈາແກ້ໄຂບັນຫາຂຶ້ຂດແຍ່ງ ທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຫ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງມີຄວາມພຽງພ້ອມທີ່ຈະສາມາດນຳມາໃຊ້ໂດຍຕາມເງື່ອນໄຂຂອງ ແຕ່ລະປະເທດ ຫຼື ຊຸດຂຸນທີ່ຢູ່ໃນລະດັບອ່າງແມ່ນໆ. ບັນຫາສຳຄັນ ອີກປະການນີ້ບໍ່ແມ່ນວິທີການທີ່ຖືກເລືອກເຫັນນັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງຕ້ອງແມ່ນ ວິທີການທີ່ຖືກກຳນົດໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ກ່ອນໜ້າທີ່ ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ.

5.1.3 ຄວາມມີປະສົດທິພາບຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ

ນອກຈາກບັນຫາ ການສ້າງອົງກອນການຈັດຕັ້ງຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນທີ່ມີປະສິດທິພາບແລ້ວ, ຄວາມມີປະສິດທິພາບທີ່ແທ້ຈິງ ຂອງແຕ່ລະອົງກອນນີ້ ຈະຂຶ້ນກັບຄວາມຫຼາກໝາຍຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງພາກພື້ນ. ນອກຈາກນັ້ນແລ້ວ, ໃນການສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງອ່າງໂຕ່ງ ຫຼື ການປັບປຸງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃຫ້ມີປະສິດທິພາບຕົ້ມນັ້ນ, ບຸກພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນພິຈາລະນາວ່າ ເຊົາໃຫ້ຄວາມໜາຍຄືແນວໃດ ຄໍາວ່າ: “ປະສິດທິພາບ” ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວອົງກອນນີ້ ມີຄວາມພຽງພ້ອມທາງດ້ານການຕົງ ແລະ ການເມືອງ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງຕໍ່າງໆ.

โดยที่ว่าไปแล้ว, มันมี 2 วิธีที่จะก้าวไปสู่ความมีประสิทธิภาพคือ: โดยผ่านกระบวนการยินยอม และ โดยผ่านกระบวนการบันลุบีชาญ. การยินยอมกัน หมายถึงการยิดมั่นในกระบวนการปฏิบัติพันธะที่ได้ตกลงกัน, เป็นต้น แม่นๆ กระบวนการบ่มูลรักษา มาดตามถุนนษพาน์ที่, การป้อนเรื่องจากเจื่อน, ชี้ งานจ่ายที่เหมาะสมสูง ให้กับ อิงกอรณถุนถ่องอ่องฯ ไป. การยินยอมกันรับทราบตกลงร่วมมือกันเข็ง แม่นอนแล้วแม่นจะต้องมีความยินดี และ พิจารณาแล้วฝ่าย, แต่ส่วนสำคัญที่ควรจำไว้ คือ การยินยอมกับตกลงอันหนึ่ง มันแม่นบ์ถูกกันภัย ภัย มีอิงกอรณจัดตั้งที่บันลุบีชาญของมัน. อิงกอรณจัดตั้งข้ามอาญาแแผนแม่นทุกส้างตั้งขึ้น เพื่อบันลุบันดา เป็นชาญที่เขียนดิร่วมกัน. ต่างๆ ได้ก่อมาไว้อ่อนหน้ามี, บันดาเป็นชาญเชื่อมต่อหาดจะสละเผาเจาะจิก เป็นต้น

ແມ່ນການແລກປູນ ຂໍ້ມູນການໄຫວອງມີ ໂດຍມີທິວຂ່ວຍ ແລະ ຮູບແບບທີ່ຕົກລົງເຫັນດີວັນແລ້ວ ຫຼື ການກຳນົດແບບລວມໆເຊັ່ນ: ການສົ່ງເສີມການພັດທະນາອ່າງໂຕ່ງ ຫຼື ການຮ່ວມມືກັນປົກປັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

**“ການຍືນຍອມເຮັດຕາມໂດຍການຕົກລົງກັນນັ້ນບໍ່ຄົກກັບການທີ່ສະຖາບັນຕ່າງໆມີເບົ້າໝາຍ
ເບັນຂອງມັນເອງ”**

ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສຳລັບທຸກໆພາກສ່ວນໃຫ້ ມີການຍືນຍອມໂດຍຜ່ານການຕົກລົງເຫັນດີກັນ, ແຕ່ມັນຍັງອາດເປັນຜົນສະຫອນ ໃຫ້ອີງການຈັດຕັ້ງລົ້ມໜູວໃນການບັນລຸເບົ້າໝາຍຂອງມັນ. ໃນທາງກັບກັນ ມັນຍັງເປັນໄປໄດ້ ສຳລັບ ບັນດາເປົ້າໝາຍລວມຂອງອີງກອນທີ່ຈະບັນລຸ ແມ່ວ່າຈະບໍ່ມີການຍືນຍອມ ວັບພັນທະເຈາະຈິງໄດ້ຫົ່ງ.

ໃນທາງປະຕິບັດການວັດແທກ ຄວາມມີປະສິດທິພາບແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ບາດກ້າວທຳອິດແມ່ນ ທຸກພາກສ່ວນຈະຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈສິ່ງທີ່ພວກເຂົາໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ ປະສິດທິພາບ, ຄວາມມີປະສິດທິພາບສາມາດປະເມີນໄດ້ແນວໃດ? ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນສາມາດປັບຕົວຄືແນວໃດ ໃນເມື່ອເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ຄືກັນກັບແຜນທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ ຫຼື ຖັນເປົ້າໝາຍ ມີການປຸ່ງປົງປະກາດ.²⁵

5.2 ການພັດທະນາອີງການຈັດຕັ້ງຄຸມຄອງອ່າງແມ່ນທີ່ຂ້າມເຜົ່ານຊາຍແດນ

5.2.1 ພາລະກິດໃນການເຈລະຈາ, ພາລະບົດບາດ ແລະ ເບົ້າໝາຍ

ການກຳນົດທີ່ສຳຄັນ ທຳມະຊາດ ຂອງອີງກອນຈັດຕັ້ງຄຸມຄອງນັ້ນ ແມ່ນການເຂົ້າຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃນການສ້າງຕັ້ງອີງກອນຂຶ້ນ (ເບິ່ງໝວດທີ 3). ບັນດາຄຳຖາມ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງໃນພື້ນທີ່ຊຸມຊົນ ທີ່ອຸດົມສົມບູນໃນອາພື້ກາເນື້ອແມ່ນມີຂຶ້ນ ຄືກັບຄຳຖາມທີ່ມີໃນລະດັບສາກົນ. ໃຜເປັນຜູ້ຕັດສິນໃຈບັນຫາຮັນໃດ ຈະຖືກແກ້ໄຂ? ມີບັນດາບັດໃຈນຳເຂົ້າ ຫ້າມອຍ-ຫລາຍປານໃດ ຫຼື ມີວັນຊົນຄວນຈະມີ ແລະ ຢູ່ໃນລະດັບໃດ? ບັນຫາຂໍ້ແກ້ໄຂຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນໃນໝາຍໆສັດຕະວັດ ເພື່ອຕອບບັນດາຄຳຖາມດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນໄດ້ມີ ການທີ່ບໍ່ຫວຸນຄືນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມັນເປັນຕົວຢ່າງທີ່ມີຄຸນຄ່າໃນການເຈລະຈາສາກົນກ່ຽວກັບນັ້ນ.

ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ອຸນຄ່າທີ່ເປັນຫ່າແຮງຂອງບັນດາປະເພນີທັອງຖິ່ນ ໃນການກຳນົດບັນດາຮູບແບບການ ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນເປັນແນວຄວາມຄືດຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສຳຮອງ, ເຊິ່ງນຳສະເໜີໄວ້ວ່າ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີປະສິດທິພາບທີ່ສຸດຄວນຈະແມ່ນການເຂົ້າມາກ່ຽວຂ້ອງໜ້າຍທີ່ສຸດຂອງຄືນພາຍນອກ. ແຕ່ໃນທາງປະຕິບັດ, ເຮັດແນວໃດ ຫຼັກການຕ່າງໆ ຈະຖືກນຳມາໃຊ້ໄດ້? ລະບົບຄຸ້ມຄອງແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ? ລະບົບຄຸ້ມຄອງ ແຕ່ລຸ່ມຂຶ້ນເທິງ? ຫຼື ບາງຢ່າງທີ່ຢູ່ປະຫວ່າງກາງ?

ວິທີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງມວນຊົນແມ່ນເຫັນວ່າມີແນວໂນມເພີ່ມຂຶ້ນຄືມຄວາມໂປ່ງໄສໝາຍຂຶ້ນກວ່າ ການເຈລະຈາທີ່ເອົານັ້ນກ່ຽວຊານເປັນໃຈກາງ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກໍ່ຕາມຊຸມຊົນ, ບັນດາປະເທດຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມສົນໃຈທີ່ບໍ່ຄົກກັນ. ຍົກຕົວຢ່າງ: ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມນຳໃຊ້ນັ້ນທີ່ປະກອບມີ: ຜູ້ນຳໃຊ້ນັ້ນທີ່ລະດັບຄົວເຮືອນ, ຄວາມສົນໃຈດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ຊາວກະສິກຳ, ຜູ້ພັດທະນາໄໝຟ້ານີ້ຕົກ, ການປະມົງ ແລະ ນັກທ່ອງທ່ຽງວອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ສອງປັດໃຈຂອງ ສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ ແມ່ນປົກກະຕິແລ້ວຈະມີຄວາມບໍ່ເຫັນດີກັນຫຼືຂັດແຍ່ງກັນ. ຄວາມສະຫຼັບສະຂອນຂອງຄວາມສົນໃຈທີ່ໝາກໝາຍ ແລະ ບັນດາ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ໝາຍຂຶ້ນພາຍໃນໜຶ່ງປະເທດ ເຊິ່ງອາດເກີດມີຄວາມສົນໃຈທີ່ໝາກໝາຍ ໃນບັນດາປະເທດໄກ້ຄົງ ແລະ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຕັດສິນໃຈວ່າຜູ້ໄດ້ ຄວນຈະມີການເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຈລະຈາໃຫ້ມີ ຄວາມຈະແຈ້ງ.

ວິທີການຕ່າງໆໃນການແກ້ໄຂຄວາມສະຫຼັບສັບຂອນ ຂອງງຽກງານການມື່ສ່ວນໃນການຄຸ້ມຄອງ ນີ້ຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໃນໝວດທີ 3. ການນຳໃຊ້ ວິທີການຕ່າງໆເຖິງນີ້ ແມ່ນສາມາດອະນຸຍາດ ສຳລັບບັນດາ ຜູ້ທີ່ມີ ສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນກອບຂໍ້າງຈາກອງການຄຸ້ມຄອງຕາມລະດັບຂັ້ນ. ຍົກຕົວຢ່າງ: ພາຍໃນສະຫະພາບເຮືອບ, ເຊິ່ງໂດຍທີ່ໄປແລ້ວແມ່ນ ຍິດໝັ້ນຕໍ່ສິນທີສັນຍາອາຮັດສ (Arhus) 1998ວ່າດ້ວຍການເຂົ້າເຖິງຂ່າວສານ, ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ມວນຊັນໃນການຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸດຕິທໍາ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ອົງກອນເຊັ່ນວ່າ: ຄະນະກຳມາທີການແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມສຳລັບແມ່ນນຳດານນຸບໄດ້ສະແດງຢືນບາດຄືກັນກັບຄະນະກຳມະການອ່າງໂຕງນັ້ນສຳກັນເຊົ້າການ ບຸກລະດົມການເຂົ້າຮ່ວມຂອງມວນຊັນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບ ລັດຖະບານ (NGO) ໂດຍຜ່ານຂະບວນການວາງແຜນຫຼຸກລະດັບ.

ຄ້າຍຄົກນີ້, ຄະນະກຳມາທິການຮ່ວມສາກົນ (IJC) ລະຫວ່າງປະເທດ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດການຄາ ກໍໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍສົນທີສັນຍາວ່າດ້ວຍ ນັ້ນຂໍາມຜ່ານຊາຍແດນໃນປີ 1909, ຂໍໄດ້ເຊື້ອເຊີມເອົາມວນຊົນເຂົ້າຮ່ວມໃນໝາຍໆ ບັນຫາຂອງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ການນຳໃຊ້ນຳຮ່ວມກັນຂອງປະເທດ ທັງສອງ. ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດນີ້ ອາດຈະຊ່ວຍປ້ອງກັນຄວາມຂັດແຍ່ງໆ ໃນອະນາຄົດພາຍໃນສອງປະເທດ ແລະ ອາດຈະເປັນຜົນໄປ ເຖິງບັນຫາລະດັບສາກົນ.

ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ໃນປະເທດອາຟີກກາໄຕ ເຊິ່ງບ່ອນທີ່ການເຂົ້າຮ່ວມດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໂດຍ ກິດໝາຍ, ບັນດາຊຸມຊົນໃນອ່າງແມ່ນໍ້າ ໄດ້ພັດທະນາແຜນງານຕ່າງໆຂຶ້ນເຊັ່ນ: ແຕ່ລະສາຍນໍ້າ ແມ່ນມີຄືນທີ່ ນຳໃຊ້ມັນເຂົ້າຮ່ວມ, ເຊິ່ງຕັ້ງເປົ້າໝາຍທີ່ຈະສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງ ຊັ້ນພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງແມ່ນໍ້າ ໂອກາວານໄກ (Okavango River) ແບບຍືນຍົງໂດຍການມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຊຸມຊົນຫ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕໍ່ ມາໄດ້ມີການພັດທະນາ ກິນໄກຕ່າງໆ ເພື່ອ ສົ່ງເສີມ ແລະ ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມລະ ຫວ່າງຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ ໃນລະດັບຫ້ອງຖິ່ນ, ພາກພົນ ແລະ ລະດັບຊາດ.

ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນຫາງການໝາຍກ່ວານີ້, ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງແມ່ນຈົນ (Nile Basin) ໄດ້ຮວບຮວມເອົາບັນດາຄວາມຕ້ອງການຂອງລັດພາສີ ເຊິ່ນ: ກະຊວງ ແລະ ອຸດສະຫະກຳ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການເງິນ, ກະຊວງສື່ງແວດລົມ, ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ກະຊວງກະສິກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນີ້, ອົງຕາມປະເພດຂອງແຕ່ລະໂຄງການ. ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງແມ່ນຈົນ ແມ່ນຢັງ ລວມເອົາໂຄງການການ ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ແລະ ການສ້າງຄວາມຂັ້ນໃຈ ດ້ວຍການນຳເອົາຫັດສະນະຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຫໍ່ຂໍ້ຂັ້ນກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງ ການສັງຄົມສົງເຄາະຕ່າງໆ ເຊົ້າໃນການກຳນົດວິໄສຫັດຂອງອ່າງໂຕ່ງ. ອົງການບໍລິຫານອ່າງໂຕ່ງແມ່ນຈົນ ແມ່ນຂະຫຍາຍໄປສ່າງ ການມີສ່ວນຮ່ວມນັ້ນແຕ່ນັ້ນມາ (ເບິ່ງກໍລະນີ 3.1).

ສຳລັບການຮ່ວມມືອາດຈະຖືກນຳມາເຈລະຈາໃນລະດັບທີ່ສູງກ່ວ່າ, ໂດຍລາຍລະອຽດເຮັດຂຶ້ນໂດຍຜ່ານການ ປຶກສາຫາລື ດ້ານວິຊາການຕ່າງໆທີ່ເຊິ່ງສາມາດລວມເອົາທັງການ ເຊົ້າຮ່ວມຂອງມວນຊົນໃນໝາຍໆ ລະດັບ.

ເບົ້າໝາຍແມ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຄວາມສົນໃຈຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍແມ່ນບໍ່ພຽງແຕ່ ໄດ້ຍິນຍຸ່ໃນການກຳນົດບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຈະແກ້ໄຂເຫັນນັ້ນ, ແຕ່ຍັງຈະປະກິດຢູ່ໃນຂະບວນການເຈລະຈາ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ. ໃນທາງປະຕິບັດມັນມີຄວາມຈຳເປັນໃນການຊອກຫາ ຂັ້ນປະນົມຄວາມກັນ ຂຶ້ງໃນນັ້ນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ມີກິນໄກໃນ ການອອກຄວາມຄິດຄວາມເຫັນກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຖິງແມ່ນວ່າເຂົາເຈົ້າບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍກິງ ໃນຂະບວນການເຈລະຈາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ເປັນທາງການກໍ່ຕາມ.

**“ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕ້ອງມີຄວາມສາມາດອອກຄວາມຄິດຄວາມເຫັນກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ
ເຂົາເຈົ້າ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍກິງ ໃນຂະບວນການເຈລະຈາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ຍ່າງເປັນທາງການ”**

5.2.2 ການສ້າງຄວາມສົມດູນລະດັບພາກພື້ນ.

ເພື່ອຮັບປະກັນການບັບຕິວັດການປົງປົງແປງຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໃນໄລຍະຍາວ, ມັນມີຄວາມສໍາຄັນ ທີ່ພໍ່ງກັນເພື່ອຫຼັກລົງຄວາມບໍ່ສົມດູນກັນ ແລະ ອັດສະນະຂອງຄວາມບໍ່ສົມດູນກັນ ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງພວກມັນ. ຫລາຍງົງກິນໄກຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອບັນລຸຜົນສໍາເລັດເຫຼົ່ານີ້, ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາ ປະເທດສະມາຊີກ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມມືອຳນາດບໍ່ເຫົ່າຫຼາມກັນອອກອົງການຈັດຕັ້ງ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ການສ້າງຕັ້ງ ອົງການສູງກ່ວ່າລະດັບຊາດ ເຊິ່ງໄດ້ເບິ່ງບັນຫາການບໍລິຫານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຮໍາແມ່ນໜີ່ງກິນໄກ. ຕົວຢ່າງ: ຄະນະກຳມະການຮ່ວມລະດັບສາກິນ ປະກອບມີຈຳນວນ ຕົວເລກທີ່ເຫົ່າຫຼາມກັນຂອງຜູ້ຕາງໜ້າ ຈາກປະເທດ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດການາດາ ແລະ ມີຫອງການຕັ້ງຢູ່ທັງສອງປະເທດ. ໃນທຳນອງດູວກັນເຊັ່ນ: ຄະນະກຳມາທີການກ່ຽວກັບນີ້ ແລະ ຊາຍແດນ ລະຫວ່າງຊາດ (IBWC) ລະຫວ່າງປະເທດສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດແມ້ກຊີໂກ ໂດຍມີສອງຫົວໜ້າກໍມາທີການ, ຜູ້ໜຶ່ງມາ ຈາກສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ອີກຜູ້ໜຶ່ງມາຈາກປະເທດແມ້ກຊີໂກ ໂດຍມີທີ່ຕັ້ງທ້ອງການຢູ່ເມືອງທີ່ມີເຂດຊາຍແດນຂອງສອງປະເທດຕິດກັນ, ເຊິ່ງໃຊ້ເປັນເປັນສະຖານທີ່ຫ້າງເລືອກໃນການຈັດກອງປະຊຸມຂອງທົວໜ້າກໍມາທີການ. ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສົງໄຕ, ຄະນະກຳມາທີການແມ່ນນີ້ ຂອງສາກິນໄດ້ມີການຜັດປູນກັນເປັນເຈົ້າພາບ ຂອງທີ່ຕັ້ງສໍານັກງານໃຫຍ່ ລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊີກເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ ຕ້ອງການຂອງປະເທດ ທີ່ເປັນເຈົ້າພາບເຊິ່ງອາດຈະມີຂຶ້ນ. ໃນເຂດ ອາຟີກາຕາເວັນຕິກ, ບັນດາປະເທດພາຄີແມ່ນນີ້ເຊັ່ນການ ໄດ້ມີ ການລົງທຶນໃນການຄຸມຄອງ ແລະ ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຮ່ວມກັນ ດີກວ່າການລົງ ທຶນ ຝ່າຍດູວ, ເຊິ່ງເປັນວິທີຫ້າງໜຶ່ງ ໃນການສ້າງຄວາມສົມດູນດ້ານອຳນາດ. ໃນເຂດອາຟີກາໄຕ ບັນດາ ປະເທດ SADC ດັ່ງລືເລີ່ມສ້າງຫອງການ ໜຶ່ງໃນແຕ່ລະ SADC.

ສົງເງິນນີ້ແມ່ນບັນດາຕົວຢ່າງຂອງການແກ້ໄຂບັນຫາການບິກຄອງຕໍ່ກໍາທາມຂອງຄວາມສົມດູນໃນ ພາກພື້ນ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກໍ່ຕາມ, ຄວາມສົມດູນໃນພາກພື້ນຍັງສາມາດ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໂດຍຫຳມະຊາດຂອງແຕ່ລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ. ການກຳນົດຂອບເຂດແບບ ກ້ວາງຂວາງ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໄດ້ນຶ່ງ ນອກເໜືອຈາກນີ້ (ເບິ່ງໝວດທີ 2) ສາມາດນຳໄປສູ່ການສຳພັນ ຂອງອຳນາດທີ່ເຫົ່າຫຼາມກັນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການ ໃນການນຳໃຊ້ມາດຕະການ ຫາງດ້ານການບໍລິຫານຄຸມຄອງເພື່ອສ້າງ ຄວາມສົມດູນ ຍົກຕົວຢ່າງ: ບ່ອນທີ່ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງອາດນີ້

“ການກຳນົດຂອບເຂດແບບກ້ວງຂວາງຂອງສະຖາບັນຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ສາມາລັນທີ່ໄປສູ່ການມີສະຖາງລະພາບທາງອໍານາດທີ່ເຫັນທຸກມັນຫຼາຍຂຶ້ນ”

5.2.3 ການເຊື້ອມໂຍງກັບສະຖາບັນລະດັບຊາດ

ກໍລະນີ 5.1 ສັບຍາແມ່ນຈຳຂອງຢູ່ຂາດຄວາມຕ້ອງການສຳລັບກິດລະບຸບແຫ່ງຊາດ²⁶

ສັນຍາແມ່ນກໍ່ຂອງ(ສັນຍາກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງອ່າງແມ່ນກໍ່ຂອງ) ໄດ້ເຊັນ ສັນຍາກັນໂດຍລັດຖະບານຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ, ສປປລາວ, ລາຊະອານາຈັກໄທ, ສສ ຫວຽດນາມ ໃນວັນທີ 5 ເມສາ 1995. ຄວາມກົດດັວນທາງດ້ານການເມືອງພູມືພາງ ແລະ ກາລະໂຄກາດໄດ້ເປັນບັດໃຈໜ້າສໍາຄັນ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮ່ວມມືໃນອ່າງແມ່ນກໍ່ຂອງເຊິ່ງສາ ມາດປຶ່ງບອກໃນສາມໄລຍະເຊັນ:

- ໄລຍະທີ 1: ຄະນະກຳມະການແມ່ນໜີ້ຂອງ-ຄະນະກຳມະການສຳລັບ ການປະສານງານ ເພື່ອການກວດກາ ໃນອ່າງແມ່ນໜີ້ຂອງ ຕອນລຸ່ມ (1978 - 1995) ເຊິ່ງລວມມີ ປະເທດ ກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ລາຊະອານາຈັກໄທ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ.
  - ໄລຍະທີ 2: ຄະນະກຳມະການຮ່ວມແມ່ນໜີ້ຂອງ- ຄະນະກຳມະການຮ່ວມເພື່ອການປະສານງານ ສຳລັບການກວດກາຂອງ ແມ່ນໜີ້ຂອງຕອນລຸ່ມ (1978 -1995) ເຊິ່ງລວມມີ ສປປລາວ, ປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ (ແຕ່ບໍ່ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງປະເທດກາປູເຈຍ).
  - ໄລຍະທີ 3: ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໜີ້ຂອງສາກົນ (MRC) (ແຕ່ປີ 1995-ປະຈຸບັນ) ລວມມີ ປະເທດ ກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ຢັ້ນປະເທດສະມາຊື່; ມີປະເທດຈຶ່ງ ແລະ ມຽນມາເປັນຄືຮ່ວມເຈລະຈາ.

ສັນຍາແມ່ນຫຼືອງສິ່ງເສີມການມີວິໄສຫັດຮ່ວມກັນ ເພື່ອຈະເລີນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຄວາມເຫຼົ່າ ທຽມກັນໃນ ສັງຄົມ ແລະ ຄວາມຍິນຍົງທາງສິ່ງເວດລ້ອມໃນອ່າງແມ່ນຫຼືອງ. ມັນແມ່ນສັນຍາຂອງ ຂອບເຂດໜ້າວຽກທີ່ ສະຫຼອມເຖິງຫຼັກການທາງດ້ານກິດໝາຍນັ້ສາກົນ, ການຮ່າງຂະບວນການ ສໍາລັບວິທີການ ແລະ ກິດລະບົງບໍທາງດ້ານການພົດທະນາ ເພື່ອການນຳໃຊ້ ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານນີ້ ແລະ ຂັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນອ່າງແມ່ນຫຼືອງຢ່າງເຫຼົ່າທຽມກັນ ແລະ ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມາທີການ ແມ່ນຫຼືອງເປັນອີງການຈັດຕັ້ງ ລັດຖະບານລະດັບສາກົນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າສັນຍາແມ່ນໃໝ່ອງປີ 1995 ບໍ່ມີການສະໜອງໃຫ້ແກ່ການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຂອງສົນ ທີ່ສັນຍາ ແລະ ການຮ່ວມມື ຂອງສັນຍາ ແລະ ວິທີການ ແລະ ກົດລະບູບຂອງມັນໃນລະບົບການ ຈົດຕັ້ງ ແລະ ກົດໝາຍ ລະດັບຊາດຂອງບັນດາປະເທດ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນໃນການລົງນາມໃນສິນທີສັນຍາໄດ້ອີງການລະດັບຊາດ ແລະ transpositionໃນກົດໝາຍຫ້ອງຖຸມແມ່ນມາດຕະຖານ ການປະຕິບັດ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສາກົນ (ເບິ່ງໝວດທີ4). ການຂາດບັດໃຈຕ້ອງການດັ່ງກ່າວໃນສັນຍາແມ່ນໃໝ່ຂອງແມ່ນເຫັນເປັນຈຸດວິກຜ່ອງທີ່ສຳຄັນໃນການພະຍາຍາມ ເພື່ອຮັບປະກັນຂອງການຈັດຕັ້ງລະດັບຊາດທີ່ຈະປະຕິບັດຢ່າງໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງລະບູບ ກົດໝາຍເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃຕ້ສັນຍາດັ່ງກ່າວ.

ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ກອງເລຂາຄະນະກໍາມ້າທີ່ການແມ່ນໃໝ່ຂອງສາກົນ, ຄະນະກໍາມະການ ຫຼັ້ມໍ, ຄະນະກໍາມະການແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ມີການ ປະສານງານ ໃນການພັດທະນານະໂຍບາຍເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຂີດຈຳກັດ ທາງດ້ານ ອົງການຈັດຕັ້ງ, ການປະສານງານໃນປະຈຸບັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນນະໂຍບາຍດ້ານການປະມົງ, ອຸທິກະກະໄພ ແລະ ການເຕີມເຮືອ ແລະ ການພັດທະນາກົດລະບູບຕ່າງໆເພື່ອການຄຸ້ມຄອງຜົນກະທິບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

ຮູບແບບທີ່ສອງ, ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນໄດ້ສ້າງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງເຊັ່ນວ່າ: ອົງການຈັດຕັ້ງຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໃໝ່ສາກົນ ໂດຍຜ່ານການຕັດສິນໃຈທີ່ໄດ້ດຳເນີນໃນດ້ານ ຄວາມຕ້ອງການ, ເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕ່າງໆ. ບັນດາຜູ້ຕ່າງໜ້າ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງລະດັບຊາດ ສາມາດປະກອບສ່ວນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແລະ ອາດນຳໃຊ້ໄອກາດເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າແຜນງານລະດັບຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບຄວາມພິຈາລະນາເຂົ້າໃນ ການຮ່ວມມືສາກົນ. ຜູ້ຕ່າງໜ້າອົງການຈັດຕັ້ງລະດັບຊາດ ອາດເປັນຕົວແໜ່ງເຮັດວຽກໃຫ້ແກ່ ອຳນາດການປົກຄອງອ່າງແມ່ນໃໝ່ ຫລື ຊຶກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມ ເພື່ອສະໜອງ ຫຼື້ມູນ, ວິເຄາະ, ການແນະນຳ ແລະ ຢຸດຫະສາດ. ສີເງົ່າໃນການເຈລະຈາ, ທຳມະຊາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກເລືອກ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມ ຈະມີຜົນສະຫຼອນຢ່າງຫລວງຫລາຍ ຕໍ່ການຕັດສິນໃຈ ແລະ, ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນດ້ານທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ.

ສະນັ້ນ ໃນການເຈລະຈາ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ ມີຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ລວມທັງ ອົງການຈັດຕັ້ງ ລັດຖະບານ ແລະ ອົງການສັງຄົມ ເຊິ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນ ບໍ່ຢູ່ແຕ່ຂອກຫາວິທີທາງ ເພື່ອແກ້ບັນຫາ ແຕ່ຢັ້ງເບິ່ງບັນຫາເພື່ອການພິຈາລະນາຢ່າງຖື່ວນ. ການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ອາດມີຄວາມສຳຄັນ ໂດຍສະເພາະ ສໍາລັບປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ ເຊິ່ງໃນລະດັບຫ້ອງຖຸມ ການຕັດສິນໃຈດ້ານນີ້ ແລະ ຂັບພະຍາກອນທີ່ດິນ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນ ຜ່ານກົດໝາຍທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ເຊິ່ງອາດບໍ່ໄດ້ເບິ່ງຢ່າງລະອຸດໃນການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນທາງການ.

5.2.4 ຄວາມຕ້ອງການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ.

ອົງການຈັດຕັ້ງຄຸ້ມຄອງນັ້ນທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ບັນຫາ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ນີ້ຮ່ວມກັນ-ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ສາມາດແກ້ໄຂເປັນປະຈຳ ໂດຍ ນັກວິສະວະກອນ ແລະ ນັກອຸທິກວິທະຍາ ທີ່ຈະເປັນຄົນໃຫ້ຄຳແນະນຳຕໍ່ນັກການຫຼຸດ ແລະ ນັກກົດໝາຍ. ເຖິງຢ່າງໃດ ກໍຕາມ, ຄົດ້ຮູ້ດີແລວວ່າຂັບພະຍາກອນນີ້ ໄດ້ມີການພັດທະນາຂັ້ນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງພາກພື້ນ, ມັນຢູ່ມີການຫັນປັງຈາກການພັດທະນານີ້ (ຕົວຢ່າງ: ການລົງທຶນໃນການຂອງຫາແຫ່ງນັ້ນໃໝ່) ໄປສູ່ການຄຸ້ມຄອງນີ້ (ການລົງທຶນເພື່ອການບັບປຸງ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນການນຳໃຊ້ນີ້), ການ ຫັນປັງນັ້ນທີ່ກ່າວນີ້ ແມ່ນເກີດຂັ້ນທ່າມກາງທ່າອ່ຽງການປັງນັ້ນທີ່ສຳຄັນເພື່ອເຂື້ອມໄວຢູ່ບັນຫາຕ່າງໆທາງດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໂດຍການພິວພັນເຖິງການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.

“ໄດ້ມີການຫັນຢູ່ນັ້ນຈາກການພັດທະນານີ້ໄປສູ່ການຄຸ້ມຄອງນີ້”

ໃນຂະນະທີ່ວິສະວະກຳ ແລະ ອຸທິກວິທະຍາ ຍັງແມ່ນເປັນຈຸດໃຈກາງໃຫ້ແກ່ເກືອບຕັ້ງທີ່ມີດ ຂອງບັນຫາຊັບພະຍາກອນນີ້ຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນ, ໃນປະຈຸບັນມັນມີຄວາມສຳຄັນຢູ່ບ່ອນວ່າ ຂະແໜນງານອື່ນໆເຊັ່ນ: ນີ້ເວດວິທະຍາ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມວິທະຍາ ແມ່ນຍັງມີການກ່າວເຖິງໝັ້ນ - ແມ່ນເປັນຕົວແທນໃນ ຄະນະທີ່ມົງການ ເຈລະຈາລະດັບຊາດ ແລະ ລວມໃນໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງອົງການຈັດຕັ້ງອ່າງແມ່ນນັ້ນ. ໃນລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນນີ້, ບັນຫາຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນແມ່ນໄດ້ປັ້ງແປງໄປ, ໃນປະຈຸບັນ ມັນມີຄວາມສຳຄັນຢູ່ບ່ອນວ່າ ຄຳຄົດຄຳເຫັນ ຈາກໝາຍພາກສ່ວນ ແລະ ຄວາມສົນໃຈໄດ້ຍືນເພີ່ມຂຶ້ນ. ແມ່ນວ່າມີການປົງແປງດັ່ງກ່າວກຳຕາມ ໃນທີ່ສຸດ ກໍລະນີບັນຫາ ກິດຈະການ ນັ້ນແມ່ນຍັງດຳເນີນການ ໂດຍນັກວິສະວະກອນ ແລະ ນັກອຸທິກວິທະຍາ ທີ່ເປັນພາກສ່ວນລັດຖະບານ.

ຄຳຖາມທຳອິດໃນການການຮັບປະກັນ ໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດທີ່ເໝາະສົມນັ້ນ ແມ່ນ ຜູ້ທີ່ມີບິດບາດນັ້ນໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບທລາຍງ່າຄວາມກ່ຽວພັນກັນລະຫວ່າງ ກິດລະບູບຕ່າງໆທີ່ມີ ຄວາມຈະເປັນຢ່າງແທ້ຈິງແລ້ວ ຫຼື ບໍ່ - ຄຳຖາມທີ່ມີກະທຸກຖາມ ກັບປະເທດທີ່ຮ້າງມີ ແລະ ກຳຄົດກັບບັນດາ ປະເທດ ທີ່ທຸກຈົນ. ຜູ້ມີບິດບາດ ແລະ ປະຫວັດຄວາມເປັນມາທີ່ຕ້ອງການ ແມ່ນຂຶ້ນກັບບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ມີຢູ່. ຄວາມຕ້ອງການດ້ານຄວາມອາດສາມາດດ້ານໄດແດ່ ທີ່ຈະທຶກສ້າງຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ແຕ່ລະປະເທດທີ່ນອນໃນແຕ່ລະອ່າງໂຕ່ງ. ບາງຄຳຖາມທີ່ອາດຈະຖາມ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາຕ່າງໆກ່າວ ລວມມື:

- ມີນັກຊ່ຽວຊານທີ່ມີຄວາມຊຳນານງານ ໃນທີ່ວັນທີ່ເໝາະສົມແລ້ວບໍ່?
- ມີຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ບໍ່ແມ່ນພາກລັດ ມີຄວາມຮອບຮູ້ ແລະ ເຕັມໃຈເຂົ້າຮ່ວມອອກຄຳເຫັນ ແລ້ວບໍ່?
- ຂອບເຂດໃດທີ່ນັກເຈລະຈາ ແລະ ນັກຊ່ຽວຊານຫາງດ້ານການແກ້ໄຂບັນຫານີ້ຄວນຈະທຶກກຳນົດຂຶ້ນ?
- ນັກເຈລະຈາ ແລະ ນັກຊ່ຽວຊານມີຄວາມຮອບຮູ້ ທນອ້ຍ-ທລາຍປ່ານໃດ ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂຂຶ້ຂັດແຍ່ງໃນບັນຫານີ້? ແລະ ໃນທາງກັບກັນ
- ຂ່ຽວຊານດ້ານນີ້ມີ ຄວາມຮອບຮູ້ທນອ້ຍ-ທລາຍປ່ານໃດໃນການເຈລະຈາ ແລະ ການແກ້ໄຂຂຶ້ຂັດແຍ່ງ?

“ຄວາມອາດສາມາດສະເພາະທີ່ຕ້ອງການຈະສ້າງຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ແຕ່ລະປະເທດທີ່ນອນຢູ່ແຕ່ລະ ໃນອ່າງໂຕ່ງ”

ອີງຕາມຊ່ອງວ່າງຕ່າງໆທີ່ໄດ້ກຳນົດ, ບັນດາຜູ້ບໍລິຫານ ສາມາດໝູນໃຊ້ ທລາຍງ່າກົນໄກ ເພື່ອສ້າງຄວາມ ອາດສາມາດທີ່ເໝາະສົມ. ບາງກົນໄກແມ່ນການສືກສາແບບເປັນຫາງການ, ການແລກປົງນຸກຄະລາກອນ ແລະ ການ ຫັດສະນະສືກສາ, ສອງອ່າງໂຕ່ງ ປະສົບກັບບັນຫາທີ່ຄ້າຍຄືກັນ (ຕົວຢ່າງ: ລະຫວ່າງ ອ່າງໂຕ່ງໃນເຂດ ພາກເນືອ ແລະ ພາກໃຕ້). ສິ່ງທີ່ຫາຍໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໄດ້ຂະໜາຍອອກເຫັນວ່າການພັດທະນາຂອງອົງການຈັດຕັ້ງອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ຕ້ອງການ ເພື່ອຮັບປະກັນຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ ອາຍຸການດຳເນີນງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ນັ້ນໆ.

5.3 ការលະດົມທາງດ້ານການເງິນ

ເຖິງແມ່ນວ່າທຸກຝ່າຍ ແມ່ນມີຄວາມຕັ້ງໃຈທີ່ຈະໃຫ້ການຮ່ວມມື ໃນການສ້າງຕັ້ງອົງການຈັດຕັ້ງເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ຄຸມຄອງນີ້ຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນ, ສໍ້ຫ້າຫາຍທີ່ສໍາຄັນແມ່ນ ການຈະລະຈາດ້ານການເງິນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນທີ່ສຳດັບຈະເຮັດຄືແນວໃດ?

5.3.1 ສົ່ງຫັກາຍສຳລັບປະເທດທີ່ການີ້ລັງພິໄຕທະນາ

ໃນປະເທດທີ່ຮັກມີກ່າວໆ, ຂັບພະຍາກອນທີ່ເຈລະຈາກັນແລກອງທຶນຂອງອົງການຈັດຕັ້ງນີ້ຂໍ້ມູນຜ່ານຊາຍແດນແມ່ນມາຈາກຫຼາຍໆປະເທດທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ. ອີກດ້ານນີ້, ໃນຂະນະທີ່ ປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ ແມ່ນມີປະເພີນທີ່ຫຼາກຫຼາຍໃນການຄຸ້ມຄອງນຳ ແລະ ໄດ້ພັດທະນາກົນໄກທີ່ດີຂຶ້ນສໍາລັບການຈັດການຂັ້ນຂັດແຢ່ງກ່ຽວກັບນຳ, ພວກເຂົາອາຈະຂາດຂັບພະຍາກອນທຶນຮອນ ແລະ ກົນໄກ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຕົວແບບເຫຼົ່ານີ້ໃນລະດັບສາກົນ. ໃນບາງກໍລະນີ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີທຶນເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອນນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຊ່ວງການເຈລະຈາ ຂອງການພັດທະນາອົງການ ແຕ່ມັນກໍຍັງເຕັດ ມີບັນຫາຢູ່. ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນ ບາງທີ່ກໍຍັງມີບົດບາດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມດ້ານນີ້, ໂດຍສະເໜີການຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງດ້ານການຕົງນ ເພື່ອນນຳເຂົ້າໃນການກະຕຸນການຮ່ວມມື, ການເຈລະຈາເບື້ອງຕົ້ນ. ໃນບີ້ທີ່ຜ່ານມາ, ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມີລັກສະນະເປັນອົງການດ່ວງ ແລະ ຮ່ວມກັນ ເຊິ່ງໄດ້ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ (ຕົວຢ່າງ: UNDP, USAID, NATO, EU Technical Aid to Commonwealth of Independent States (TACIS), the Global Environment Facility's International Waters Program for the Kura Araks; the UN and the Group of Non Aligned Countries for the Ganges; the World Bank, the Global Environment Facility and USAID for the Syr Darya Basin).

ພາລະນິບດາດຂອງອົງການສາກົນ ໃນການສ້າງຂໍຕົກລົງດ້ານການ ນຳໃຫ້ນັ້ນໜ້າມຜ່ານຊາຍແດນຮ່ວມກັນແມ່ນ ບາງເທື່ອກໍມີຄວາມຂັດແຍ່ງກັນ. ດ້ວນນີ້ອີກ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທຶນຈາກພາຍນອກ ອາດເປັນ ວິທີທາງໜີ້ໃນທາງເຈລະຈາ ເພື່ອຂັບເຂື້ອນວຽກງານຕໍ່ໄປ (ໃນຕົວຈີງແລ້ວ ຄ໏າໃຊ້ຈ່າຍ ຕ່າງໆໃນການຮ່ວມມືປະເພດນີ້ ແມ່ນ ສູງສົມຄວນ) , ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ສາມ ແມ່ນຜູ້ສາມາດສະໜອງ ສິ່ງຈຸງໃຈທີ່ ຕ້ອງການ ເພື່ອນຳເອົາບັນດາປະເທດໄກຄູ່ງເຂົ້າມາຮ່ວມໃນໂຕະເຈລະຈາ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທະນາຄານໂລກ ໃນການເຮັດສົນທີ່ສັນຍາອ່າງໂຕ່ງ ອິນດສລະຫວ່າງ ປະເທດອິນເດຍແລະ ປາກິດສະຖານ ທີ່ວ່າ ແມ່ນ ໄດ້ມີນິບດາດທາງບວກທີ່ດີທີ່ສຸດ ຕະຫລອດມາຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກພາຍນອກ (ເບິ່ງກໍລະນີ4.1). ເຊັ່ນດັວກັນ, ອົງການຈັດຕັ້ງແມ່ນຕໍ່ຂອງເບິ່ງຄືວ່າຈະແລເຫັນ ແຕກຕ່າງອອກໄປ ຖ້າຫາກປ່າສະຈາກການ ສະໜີບສະໜູນ ທຶນຈາກພາຍນອກ.

ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນຈາກພາຍນອກແມ່ນອາດມາພ້ອມໆກັບວາລະ ແລະ ອຸນຄ່າພາຍນອກ ຕ່າງໆ ແລະ ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນອາດຈະເປັນ ຫຼື ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການເຈລະຈາໄດ້ອີງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການຂອງເຂົາເຈົ້າໝາຍກ່ວ່າທີ່ຈະກົດດັນຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາປະເທດພາກີ, ນອຈາກນັ້ນແລ້ວ, ການ ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ສາມ ອາດເຮັດໃຫ້ການຮ່ວມມື ທັງໝົດກັບຂຶ້ນ ຖ້າຄວາມຢຸຕິທໍາ ບໍ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງ ຢ່າງ ຄັ້ງແນ່. ຍົກຕົວຢ່າງ: ການຂາດຄວາມຢຸຕິທໍາຂອງພາກສ່ວນທີ່ສາມແມ່ນໄດ້ສັງເກດເຫັນ ເປັນບັນຫາຫຼື່ງ ໃນການ ແກ້ໄຂບັນຫາການຮ່ວມມືໃນເຂດ ອ່າງໂຕ່ງຕິກິດ- ຢີເພຣທ (Tigris-Euphrates). ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນເອົາຄວນຈະມີ

ຄວາມຮອບຄອບໃນລະດັບ ໄດ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຫ້ທຶນ ສະໜັບສະໜູນ, ໃນເມື່ອການຊາດການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການ ສະໜອງທຶນ ໂດຍປະເທດສະມາຊິກ ອາດຈະເປັນສັນຍາໃຫ້ຮູ້ເຖິງ ການຊາດຄວາມເປັນເຈົ້າການ ແລະ ເປັນສາເຫດໃຫ້ ມີການປະຕິບັດພັນທະບໍ່ເຕັມທີ່ອີງການຈັດຕັ້ງຂອງອ່າງໂຕ່.

“ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນ ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ການຮ່ວມມືມີຄວາມຫຼຸງຍາກຖ້າບໍ່ມີການລະບຸຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບແບບຊອບທໍາຍ່າງຈະແຈ້ງກ່ອນ”.

ໃນກໍລະນີນີ້, ມັນໄດ້ມີການໂຕຖາງກັນວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ສາມ ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຄວນຈະສືບສຸດລົງ ຫຼັງຈາກໄລຍະການເຈລະຈາເພື່ອເປີດໂອກາດໃຫ້ໃຫ້ບັນດາປະເທດສະມາຊິກມີຄວາມເປັນເຈົ້າການແລະຄ່ອຍໆພັດທະນາອົງການຈັດຕັ້ງໃຫ້ເໝາະສົມ ກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່. ແຕ່ພັດມີຄໍາຖາມຕາມມາວ່າ ເຮັດແນວໄດ້ທີ່ຈະວ້າວ ຜ່ານໄປສູ່ການສະໜັບສະໜູນທຶນ ແບບຍືນຍົງ ໃນໄລຍະຍາວ. ການແລກປ່ຽນ ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນລະຫວ່າງ ອົງການຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ພາກສ່ວນລັດຖະບານ ແມ່ນໜຶ່ງຂອງການແກ້ໄຂ ບັນຫາທີ່ອາດ ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ວິທີການນີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບແລ້ວ ຢູ່ໃນອ່າງໂຕຕ່າງ ນັ້ນິນ. ການເຊື້ອມໂຍງກັນ ຂອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ ກໍ່ແມ່ນອີກກິນໄກໜຶ່ງ. ວິທີການໄດ້ກໍ່ຕາມທີ່ໄດ້ຮັບຮອງນຳເປົ້າໝາຍຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນລວມທັງບັນດາປະເທດສະມາຊິກຄວນຈະຮັບປະກັນຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບຂະບວນການ ລວມທັງຄວາມຍືນຍົງໄລຍະຍາວ ຂອງອົງການນັ້ນໆ.

ຕາຕະລາງ 5.3 ກົມໄກດ້ານການເງິນ ໃນການຄຸ້ມຄອງການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ກົມໄກດ້ານການ ເງິນ	ຜົນລີ	ຜົນເສຍຫາຍ
ງົບປະມານທົ່ວໄປ ແລະ ຕາມ ລາຍລະອຽດການໃຊ້ຈ່າຍ(ເຊັ່ນ: ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂຶ້ນໄວ້ເພື່ອສະໜັບ ສະ ຫຼຸມການຈັດຕັ້ງອ່າງແມ່ນທີ່ຂອງ ຜ່ານພາສີ ໃນການນຳໃຊ້ນັ້ນໃນ ອ່າງ, ພາສີສົ່ງແວດລ້ອມທົ່ວໄປ, ຫຼື ລາຍຈ່າຍລະອຽດຂອງພາກລັດ	ຄຸ້ມຄອງໂດຍແຕ່ລະປະ ເທດທີ່ຢູ່ແຄມຜົ່ງແມ່ນທີ່.	ສຳລັບປະເທດທີ່ຫຼຸກຍາກກ່ວ່າມັນອາດຈະ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ຫຼື ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອຊອກຫາ ສິ່ງທີ່ແຫຍະລັກປັ່ງລະຫວ່າງການລົງທຶນ ຍາວນານໃນການຄຸ້ມຄອງສະຖາບັນແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການຕົງໄລຍະສັນ ຄວາມຕ້ອງການທຶນໃນໄລຍະສັນ.
ການພັດທະນາສະຖາບັນ ພົວພັນກັບແງ່ງໆງົບປະມານ ການເງິນທີ່ສ້າງຂຶ້ນຜ່ານການ ຮ່ວມມືໃນລະດັບພາກພື້ນ	ໃຫ້ວິທີການທີ່ງ່າຍເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າສະຖາບັນ ການຈັດຕັ້ງສາມາດຫາເງິນໄດ້ ເອງ ແລະ ມີຂໍ້ຕົກລົງທີ່ຍືນຍົງ ດ້ວຍຕົນເອງ.	ມີແຕ່ທາງດູວທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນເມື່ອມີແງ່ງການເງິນ ທີ່ຂັດເຈນຈາກການຮ່ວມມືຂັດເຈນໃນການ ຮ່ວມມືຍືນພາກພື້ນ (ເຊັ່ນວ່າ: ການຜະລິດ ພະລັງງານໄຟຟ້າ ຫຼື ການໃຫ້ການບໍລິຫານໃນ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນທຸວມ.
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບການບໍລິການສົ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ (ໄດ້ປະເທດທີ່ສາມ)	ດຳເນີນຂໍ້ຕົກລົງຕ່າງໆ ໃນເມື່ອ ປະເທດນີ້ຈ້ອາດສາມາດຈ່າຍ ຄ່າບໍລິການທາງລະບົບນີ້ເວດ ໃຫ້ແກ່ປະເທດອື່ນ.	ມີແຕ່ທາງດູວທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນເມື່ອມີການ ລະບຸ ຈະ ແຈ້ງຂອງການ ຄ່າບໍລິການລະບົບ ມີເວດ ວິທະຍາ,ທີ່ໄດ້ຮັບສ່ວນໃຫ້ຍັດລັວ ມັນເປັນການຫຍຸ່ງຍາກ ໃນ ການກຳນົດ ແລະ ໂຄງສ້າງຂອງການບໍລິການລະບົບມີເວດ
ການຈ່າຍໃຫ້ແກ່ການບໍລິການ ສົ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປົກ ບັກຮັກສາ (ໄດ້ປະເທດ ທີ່ສາມ)	ນຳສະເໜີກົມໄກຈາກປະເທດ ອື່ນ ຫຼື ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນເພື່ອທິດ ແທນສະມາຊີກພາຍໃນ ສຳລັບ ການຕັດສິນໃຈເພື່ອການສ້າງ ການບໍລິການທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດ	ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນ ທີ່ສາມ ໃນຂໍ້ຕົກລົງ ຂໍ້ເປັນການ ຂ່ວຍຂໍ້ຕົກລົງ ແຕ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ລວມເອົາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນ ເພື່ອໃຫ້ ເປັນຂໍ້ຕົກລົງປະສົມ ແລະ ພາກຜົນຫຼັກກ່າວ ອາດເຮັດໃຫ້ມີຜູ້ຕ່າງໜ້າຈາກພາກສ່ວນອື່ນ ກ່າວພາກສ່ວນຫຼັກ ຖ້າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ທາກບໍ່ມີພົງພົມໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ການເຈລະຈາ.

ເມື່ອກິດຈະກຳຂອງສະຖາບັນການຄຸ້ມຄອງນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ບໍ່ສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ໄດຍກົງກັບ ລາຍຮັບດ້ານການເງິນ, ການຊອກຫາແຫລ່ງທຶນເຫັນວ່າ ມີຄວາມຫຍຸງຍາກຫຼາຍ. ເຖິງຢ່າງໄດ້ກໍ່ຕາມ ເຫັນໄດ້ວ່າມີທລາຍທາງເລືອກ. ໃນບາງກໍລະນີ ປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມນີ້ໃນອ່າງທີ່ຮັງນີ້ ອາດເລືອກ ເພື່ອປະກອບສ່ວນຊ່ວຍຢ່າງບໍ່ສົມສ່ວນ ຕໍ່ການບໍລິຫານງານຂອງ ສະຖາບັນທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ ໃນທິດທາງທີ່ແທດເໝາະ ຫລື ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການຫລາຍທີ່ບໍ່ເຫັນກັນ ຫຼື ສຳລັບ ສົ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການບໍລິການ ທີ່ໄດ້ຈາກການຮ່ວມມືໃນການຄຸ້ມຄອງ. ຄ້າຍຄືກັນ ປະເທດທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນນີ້ ຕອນລຸ່ມ ແມ່ນບາງເທື່ອມີຄວາມສາມາດໃນການປະກອບສ່ວນ ທີ່ບໍ່ສົມສ່ວນນີ້ ຕໍ່ສະຖາບັນການຄຸ້ມຄອງ ເພາະວ່າເຂົາເຈົ້າເຫັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ໃຫຍ່ຫລວງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ເປັນກໍລະນີໃນການບໍລິຫານງານ ທີ່ມີທລາຍສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ທີ່ພົວພັນກັບ ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າ, ການຕິດຕາມຄຸນນະພາບນີ້ ແລະ ນັ້ກົວມ.

ຕົວຢ່າງເຫຼົ່ານີ້ ອາດກ້າວໄປສູ່ ແນວຄວາມຄົດຂອງ ການຈ່າຍສຳລັບການບໍລິການທາງລະບົບນີ້ເວດ. ໃນຂະນະທີ່ ການຈ່າຍສຳລັບການບໍລິການທາງລະບົບນີ້ເວດ²⁷ ໄດ້ຮັບຄວາມນີ້ຍົນນຳໃຊ້ເພີ້ມຂຶ້ນ ໃນລະດັບຊາດ, ແຕ່ສົ່ງເຫຼົ່ານີ້ ຍົງຍໍ່ທັນໄດ້ຖືກສືບເນື່ອງ ຄືກັນກັບ ຍຸດທະສາດສຳລັບການເງິນ ຫລື ການພັດທະນາ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງນີ້ ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ວິທີທາງໜຶ່ງທ້ອາດເປັນໄປໄດ້ ຈາກແນວຄວາມຄົດຂອງ ປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ລາຍລະ ອຽດໝາກຜົນ ຂອງການຮ່ວມມືໃນການຄຸ້ມຄອງ ຄືກັນກັບ ຊັບສົມບັດ ສາຫາລະນະ ແລະສາກົນ - ບົນພື້ນຖານ ຜົນບວກໄດ້ຮັບທາງສົ່ງແວດລ້ອມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງລະດັບພາກໝັ້ນ ຫລື ບັດໃຈອື່ນໆ - ອາດເລືອກເອົາ ຜູ້ເຂົາຮ່ວມສາກົນ ແລະ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເປັນສະມາຊຸກຂອງອ່າງແມ່ນນີ້ ເຂົ້າຮ່ວມເພື່ອປະກອບສ່ວນ. ຕົວຢ່າງ ວິທີທາງຂອງ ‘ການຈ່າຍສຳລັບລະບົບນີ້ເວດ ແລະ ການຮັບປະກັນການບໍລິການ’ ອາດຊ່ວຍຍ້າຍ ວິທີທາງການເງິນ ຈາກຮູບແບບ ຜູ້ໃຫ້ທຶນຫລັກ - ຜູ້ຮັບ, ຕໍ່ກັບຮູບແບບ ຜູ້ໃຫ້ການບໍລິການ-ຜູ້ອື່ມໃຊ້ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂັ້ນເພື່ອຄວາມເທົ່າກ່ຽມຂອງຜູ້ຮ່ວມງານ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມ ມັນຍັງເປັນສົ່ງສຳຄັນ ທີ່ຄວນລວມເອົາຫລາຍຫລາຍ ຜູ້ເຂົາຮ່ວມໃນລະດັບຫອງຖິ່ນ ເຂົ້າໃນຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜົນຂອງຂໍ້ຕົກລົງ ແລະການບໍລິຫານການເງິນ ໄດ້ຖືກສະໜັບສະໜູນຢ່າງກົວາງຂວາງ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຮ່ວມມື ໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແມ່ນຈະເປັນ ສົ່ງຫ້າຫາຍເລື້ອຍໆ, ຫຼັງທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຢ່າງຈະຈັງ, ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະກອບນະໄໂຍບາຍ ຢ່າງ ແຈງແຮງ. ການຈັດຕັ້ງການປົກຄອງອ່ອນແອ, ຂາດການຊຸກຍູ້ຜັກດັນທາງການເມືອງ, ຂາດສຶງຈູງໃຈໃຫ້ແກ່ທັງ ສະຖາບັນ ການຈັດຕັ້ງແລະບຸກຄົນ, ທີ່ລື ການປ່ຽນແປງສະພາບການ, ແນວຄວາມຄົດ ແລະ ບຸລິມະສິດແບບງ່າຍດາຍ ສາມາດ ເຮັດໃຫ້ການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບໍ່ໄດ້ດີ ຫຼັງທີ່ມີການວາງແຜນງານທີ່ຕີ. ເພື່ອບັນລຸໄດ້ຖຸກໆ ສົ່ງຫ້າຫາຍຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີ ຄວາມລະມັດລະວັງ, ຫົວຄືດປະດິດສ້າງ, ແລະ ດັດປັບໄດ້.

“ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແມ່ນຈະເປັນສົ່ງຫ້າຫາຍເລື້ອຍໆ”

6.1. ບົດບາດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ

ສາມຂັ້ນຕອນທີ່ກວມລວມໄດ້ອະທິບາຍເຖິງການປະສານງານໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ
(ເບິ່ງໝວດທີ 1)

ໄລຍະທີ 1 - ສັງເກຣະງູງໃຈ: ຕາມແບບດັ່ງເດີມ, ບັນດາລັດຕ່າງໆ ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການຝັດທະນານັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍໃນເຂດ ຄຸ້ມຄອງຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ. ການປະສານງານໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປ່ຽນຈຸດສູມ ທີ່ສຳຄັນ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອສ້າງຄວາມ ເຊື້ອໝັ້ນທີ່ຈະເປັນ, ການຮ່ວມມື ແລະ ສະຖາບັນການ ຈັດຕັ້ງ. ປະເທດໄກຕັ້ງຕິດກັບແມ່ນນີ້ ບາງຄັ້ງ ກັບການສະໜັບສະໜູນຂອງ ຝ່າຍທີ່ 3 ຖ່າມອີດສະລະ ຕ້ອງມີຄວາມຕັ້ງໃຈ ໃນການລືເລີ່ມຂະບວນການນີ້. ສ່ວນໃຫຍ່ ຂໍຂັດແຍ່ງທີ່ມີຢູ່ ທີ່ລື ຄວາມຕ້ອງການ ເພື່ອສະວັດກັນການເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ສ້າງຄວາມຕັ້ງໃຈຂອງ ບັນດາລັດ ເພື່ອ ເລີ່ມຂະບວນການປົກສາຫາລື ແລະ ່າຍດາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ພາກປະຕິບັດ ໄດ້ຮັບຮູ້ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຢ່າງຫລວງຫລາຍ (ດ້ານເສດຖະກິດ, ສົ່ງແວດລ້ອມ, ການເມືອງຫາງພູມສາດ, ອື່ນໆ) ທີ່ ໄດ້ມາຈາກ ແລະ ການນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນ ຈາກການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມື ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນັ້ນໃນລະດັບອ່າງ. ສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ສົ່ງຫ້າຫາຍ ທີ່ມີຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂໍ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຈະເພີ່ມຕົມຄວາມ ສຳຄັນຂອງ - ແລະ ພາກປະພິກສຳລັບ - ເສີມສ້າງການຮ່ວມມືຂອງອ່າງແມ່ນນີ້.

ໄລຍະ 2 - ການອອກແບບ: ເມື່ອລັດຕ່າງໆ ໄດ້ຕິກລົງເພື່ອຄືດຕາມ ການຮ່ວມມື ໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ, ຮູບແບບຂອງ ການຮ່ວມມືຈະຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂັ້ນ ແລະ ອອກແບບ. ມັນໄດ້ມີຫລາຍວິທາກາ ເຊິ່ງບັນດາປະເທດແຄມແມ່ນນີ້ ສາມາດສົ່ງ ເສີມການຮ່ວມມື, ຈາກການແລປ່ຽນຂໍ້ມູນແບບງ່າຍດາຍ ໃຫ້ແກ່ເສີມທີ່ສົນຍາທີ່ໄດ້ສັດທະຍາບັນ ແລະຮ່ວມກັນກັບຫລາຍ ສະຖາບັນ ແລະ ການລົງທຶນດ້ານ ການກໍສ້າງໂຄງລ່າງ. ລະດັບທີ່ແຍດເໝາະ ແລະ ຮູບແບບການຮ່ວມມື ຈະສຳເນົາຜົນຍ່າງ ຫລວງຫລາຍ ໃຫ້ແກ່ທຳມະຊາດ ແລະຂະໜາດ ຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນທ່າແຮງ ທີ່ສາມາດຍາດໄດ້ ໂດຍການຮ່ວມມື

ແລະ ລວມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ. ສະນັ້ນ ບັນດາລັດຕ່າງໆ ແລະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຕ້ອງໄດ້ເຊົ້າຮ່ວມໃນການປຶກສາຫາລື ທາງໝາຍຝ່າຍ ເພື່ອກຳນົດຄວາມຫລາກຫລາຍທີ່ຄົບຂຸດຂອງຜົນປະໂຫຍດ ແລະຄວາມສູງ (ດ້ວມເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ດ້ວມສື່ງ ແວດລ້ອມ). ເມື່ອເປົ້າໝາຍຂອງການຮ່ວມມືໄດ້ຈະແຈ້ງຂັ້ນຕື່ມ ຄວາມຈຳເປັນທາງດ້ານໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງທັງເປັນທາງ ການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ, ທາງວິດໝາຍ ແລະຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລື ສາມາດເຈລະຈາ ແລະອອກແບບໄດ້.

ໄລຍະ3 - ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ຄືດັ່ງທີ່ຮັບຮູ້ວ່າ ສິ່ງທີ່ທ້າທາຍ ໄດ້ຂັ້ນກັບຂະໜາດຂອງຂໍຕິກລົງ, ຖ້າການສ້າງຂໍຕິກລົງ ທີ່ໃຫຍ່ໂຕ ມັກຈະມີສື່ງທ້າທາຍຫລາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສິ່ງດັ່ງກ່າວໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີພັນຫະທີ່ແທ້ຈິງ ຈາກ ລັດຖະບານ ແລະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ, ແລະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະດຸນດັ່ງ ລະຫວ່າງຜູ້ຖືທີ່ລັກການ ຕໍ່ກັບພັນຫະລະບູບໃດໜຶ່ງສະເພາະ ໃນຂະນະທີ່ ມີຫລາຍຮູບແບບການບໍລິຫານຈັດການ ທີ່ເໝາະສີມໃນການປະຕິບັດ ແລະປັບເຂົ້າໃນການປ່ຽນແປງຕາມສະພາບການ.

“ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕ້ອງການພັນຫະທີ່ແທ້ຈິງຈາກບັນດາລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ”

6.2 ການບໍລິຫານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ

ມັນບໍ່ພຽງທີ່ຈະປະກາດຫລັກການ ແລະລະບູບການ ຢ່າງ່າຍດາຍ ໃນຂໍຕິກລົງໄດ້ໜຶ່ງ; ຂໍຕິກລົງຕ້ອງໄດ້ຖືກຈັດການຜ່ານຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ແມ່ນອນ. ຂະບວນການບໍລິຫານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ ຜົນປະໂຫຍດຂອງ ການປະສານງານ ໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນວັນຂໍ້ຂາມຜ່ານຊາຍແດນ. ມັນຄວນເປັນຂະບວນທີ່ຖືກສ້າງຂັ້ນທີ່ທີ່ຊອກຫາເພື່ອກຳນົດ ແລະຈັດລູງ ຄວາມສົນໃຈຂອງອໍານາດການປຶກຄອງລັດ ແລະຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.²⁸ ລັກສະນະຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນຂັ້ນກັບລັກສະນະຂອງຂໍຕິກລົງ, ແລະ ດ້ວນເນື້ອໃນຂອງອ່າງແມ່ນວັນທີ່ ທາງການເມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍຕິກລົງສາກົນ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໂດຍທີ່ວ່າໃບຄືກັນກັບ ກິດຈະກຳທີ່ ລັດໄດ້ໜຶ່ງຄວນດຳເນີນເພື່ອບັນລຸໄດ້ພັນຫະຂອງຕົນ ແລະ ເພື່ອໄດ້ຮັບຜົນຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງສົນທິສັນຍາ.²⁹ ສະນັ້ນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໄດ້ພົວພັນທັງ ລະບູບການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບ, ທີ່ໄດ້ສົນທະນາໃນໝວດທີ່ 5.

ເພື່ອປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ຕາມພັນຫະຂອງພວກເຂົ້າ, ບັນດາລັດ ອາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຍິດຖື ພາກປະຕິບັດໄດ້ໜຶ່ງທີ່ແມ່ນອນ, ຢຸດເຊົ້າຈາກ ທີ່ລືດດຳເນີນກິດຈະກຳໄດ້ໜຶ່ງ (ເຊື່ອການແລກປູ່ນ້ຳມູນ, ການແຈ້ງເຕືອນ ຫຼື ສ້າງຄວາມພະຍາຍາມທີ່ດີ ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນການປຶກສາຫາລື ຕາມເວລາ ຂອງໂຄງການໄດ້ໜຶ່ງທີ່ແມ່ນອນ), ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບໝາກຜົນສະເພາະ (ເຊື່ອການຮັກສາ ປະລິມານ ຫຼື ອຸນນະພາບນັ້ນ ໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານທີ່ໄດ້ຕິກລົງກັນ), ຫຼື ດຳເນີນການໝັດທະນາຮ່ວມ ຫຼື ແຜນ ການພັດທະນາອ່າງແມ່ນວັນ.³⁰

ຄວາມບໍ່ສໍາເລັດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍຕິກລົງ ເພື່ອປະຕິບັດຕາມຂໍກຳນົດດັ່ງກ່າວ ທີ່ລື ເພື່ອປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ເປົ້າໝາຍ ເຊິ່ງມີຜົນຕາມມາທາງ ກິດໝາຍ ແລະ ການເມືອງ ຢ່າງຈິງຈິງ. ມັນໄດ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງ ທາງການພົວພັນຢ່າງກັວງຂວາງ ລະຫວ່າງລັດຕ່າງໆ - ລັດທີ່ມີນວັນ ຫຼືຍັງຈະຮັກສາການແບ່ງປັນ - ແລະ ບໍ່ໄດ້ຊັກຍູ້ ຄວາມພະຍາຍາມໃນ

ການຮ່ວມມືນໃນອານາຄົດ. ສັງເກດງ່າວ ສາມາດເຮັດໃຫ້ ບໍ່ເຫັນຄວາມສຳຄັນຂອງ ພັນຖານຂອງການຮ່ວມມືນຂອງຫລາຍຝ່າຍ, ແລະເຮັດໃຫ້ເກີດຂຶ້ຂັດແຢ່ງໃໝ່.³¹

ເບົ້າໝາຍລວມຂອງຂໍຕົກລົງອ່າງແມ່ນໃຊ້ໜຳເຂົາມຜ່ານຊາຍແດນ ແມ່ນເພື່ອປັບປຸງ ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມສະເໜີພາບ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຂັບພະຍາກອນນີ້ໃນລະດັບອ່າງແມ່ນນີ້ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບສິ່ງດັ່ງກ່າວ ກຽກຮ້ອງໃຫ້ ມີການຮ່ວມມື ແລະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການວາງແຜນ, ການພັດທະນາ, ແລະການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອະນຸລັກຂັບພະຍາກອນທີ່ພົວພັນກັນນີ້ ແລະນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນໂດຍວິທີການຮ່ວມມື ແລະປະສົມປະສານ, ສອດຄ່ອງກັບ ສິນທີສັນຍາສາກົນ ແລະ ກິດໝາຍລະດັບຊາດ, ນະໂຍບາຍ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ເບົ້າໝາຍ.³²

ແມ່ນໜັງສາມາດພົບເຂັ້ມໄດ້ ຈາກນິຍາມນີ້ ທີ່ການບໍລິຫານການປົກຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ພາຍໃນອ່າງແມ່ນຕີຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນມີລັກສະນະຄົບຊຸດຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ. ຄຳວ່າເຊັ່ນ: ປະສານງານ, ສິ່ງເສີມ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ທີ່ມີການພົວພັນກັບນີ້, ການເຂົ້າຮ່ວມ, ປະສົມປະສານ ແລະ ສອດຄ່ອງທັງໝົດນີ້ ແມ່ນນຳສະເໜີເພື່ອແປ. ບໍ່ມີຂໍແນະນຳໂດຍກວມລວມ ສຳລັບການແປຄຳສັບດັ່ງກ່າວ. ໃນເວລາທີ່ ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ນຳມາ ເພື່ອສ້າງກອບໜ້າວຽກ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຂັ້ນພະຍາກອນນີ້ ໃນລະດັບອ່າງແມ່ນຕີ, ສະນັ້ນ ມັນເປັນສິ່ງຈຳເພື່ອສ້າງຄວາມເຂືອໜັ້ນ ແລະ ສ້າງວິໄສທັດທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ ຂອງເປົ້າໝາຍ ຂອງບັນດາລັດຕ່າງໆ.

ແມ່ນຍັງເປັນ ອົງປະກອບຫລັກ ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ປະລິບຜົນສໍາເລັດ ຂອງຂໍ້ຕົກລົງ ໃນການຮ່ວມມື ການຄຸ້ມຄອງນົກ້າຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ? ພວກເຮົາສາມາດເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ວຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ ດ້ວຍວິທີໄດ້, ແລະ ພວກເຮົາສາມາດວິດແຫກຜົນສໍາເລັດໄດ້ ດ້ວຍວິທີໄດ້ ?

6.3 ອົງປະກອບໜັກຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີປະສິດທິພາບ

จากอ่างแม่น้ำมึน้ำป่าสักอีกอ่างหนึ่ง ได้มีก่อขึ้น และ ขณะน้ำที่แตกต่างกัน สำลับกันจัดกาน ในกาน คุ้มคลองอ่างแม่น้ำขามผ่านชายแดน. แต่ว่า มันยังมีหลายอยู่ปะกอบที่สำลันที่จะต้องได้แก้ไข ในเวลาจัดตั้ง ประติบัติภารกิจต่างๆ เพื่อกานคุ้มคลองขับพะยากอนน้ำ ในอ่างได้มีให้ยินดี. สิ่งต่างๆ ก้าวได้ล้อมมี:

- ការបិភកទូរ
  - ការត្វូមទៅខ្លួនគ្មានមន្ត្រី
  - ការងារខ្លួន
  - ការពិតាមរាជរដ្ឋាភិបាល
  - ការត្វូមទៅខ្លួនដែលត្រូវបាន

6.3.1 ການຢັ້ງທານການປົກຄອງ: ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ, ກິລະຍຸງານ ແລະ ການຄູ້ມຄອງ

ອີງປະກອບທຳອິດທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນການບໍລິຫານປົກຄອງ - ລະບົບການເມືອງ, ສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການບໍລິຫານ ທີ່ພັດທະນາ, ຄຸມຄອງ ຂັບພະຍາກອນນີ້ ແລະ ການໃຫ້ການບໍລິການນີ້.³³ ການບໍລິຫານການປົກຄອງ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ແຈ້ງຢ່າງຈະແຈ້ງຜ່ານການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນສົນທີສັນຍາ, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ຂະບວນ ການ ແລະ ກິດລະບຽບໃນການຄຸມຄອງ, ແຕ່ວ່າສຳຄັນກວ່ານັ້ນ ການບໍລິຫານປົກຄອງ ຍັງຕ້ອງໄດ້ພົວພິນເຖິງ ຜົນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ, ລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ ຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມ (ລວມເອົາຖຸກສູນມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ແທດເໝາະ), ເຊື້ອທີໄດ້ (ໂດຍເປົ່າ ດ້ານສິດທິ ແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງທຸກພາກສ່ວນ) ແລະດັດປັບໄດ້ ຕໍ່ການປົງປະກາດຂອງສະຖານະພາບ.34 ແຜນການເງິນທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ກົມໃກການແກ້ໄຂ ການຖືກຖາງ ແບບໜັນຄົງ ມີ 2 ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການບໍລິຫານປົກຄອງ ທີ່ສຳຄັນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ສິນທະນາໃນບົດທີ່ 5, ໂຄງສ້າງ ຂອງສະຖານະທີ່ແທດເໝາະ, ທັງແບບທາງການແລະບໍ່ເປັນທາງການ, ຈະເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບເປົ້າໝາຍສະເພາະຂອງການຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ປິບເນື້ອໃນທີ່ມີເອກະລັກສະເພາະ ເຊິ່ງສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ.

ຕົວຢ່າງທີ່ດີ ຂອງວິວດທະນາການຂອງ ການປົກຄອງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍຕົກລົງສາກົນ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງນຳ ແມ່ນການພັດທະນາການຮ່ວມມື ທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ກັບຫຼາຍກວ່າ 150 ແມ່ນໆ ແລະ ສາຍນຳຕາມຄຄມຊາຍແດນ ການດາດ ແລະ ສະຫະລັດ ອາເມລິກາ ໃນຄວາມຍາວ 8,900 ກມ.35 ສິນທີ່ສັນຍາເຂດຊາຍແດນນຳ ປີ 1909 ແມ່ນກອບນະໂຍບາຍຂໍຕົກລົງ ທີ່ໄດ້ວາງເພີ້ນຖານຫລັກການ ແລະ ຂະບວນທີ່ໄດ້ບໍລິຫານ ການນຳໃຊ້ນຳທັງໝົດໃນເຂດຊາຍແດນ ລະຫວ່າງ 2 ປະເທດ, ໂດຍສະເພາະ ປິບພື້ນຖານປະລິມານ ແລະ ຖຸນນະພາບ ຂອງນຳ, ການເດີນເຮືອ ແລະ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ພາຍໃນກອບນະໂຍບາຍທາງກົດໝາຍ, ສອງປະເທດໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຫລາຍລາຍລະອຽດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍຕົກລົງ (ເບິ່ງກໍລະນີ 6.1).

ບົດອະທິບາຍ 6.1 ອົງປະກອບທັກ ຂອງສິນທີ່ສັນຍາ ລະຫວ່າງ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ການດາດໄດ້ເຊື່ອມເຂົ້າຢູ່ໃນກອບແຜນງານຂອງສິນທີ່ສັນຍານຳຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ປີ 1909

ຂໍຕົກລົງລະດັບຊາດ

- ສິນທີ່ສັນຍາ ແມ່ນໆ ຫຼຸດປີ 1925
- ສິນທີ່ສັນຍາ ແມ່ນໆ ແຮນນ ປີ 1939
- ສິນທີ່ສັນຍາ ການຜົນນຳ ເນຍກາລາ ປີ 1950
- ຂໍຕົກລົງ ເສັ້ນທາງໃນການເດີນເຮືອ ປີ 1954
- ສັນຍາແມ່ນໆ ໂຄລໍາເບຍ 1961
- ຂໍຕົກລົງໃນການສ້າງເຂດຄຸນນະພາບນຳ 1972

ຂໍຕົກລົງຄຸນນະພາບຂອງອາກາດ 1991ສະພາບຂອງຂໍຕົກລົງ

- ປີ 2005 ຂໍຕົກລົງໃນການສ້າງພື້ນທີ່ເສັ້ນທາງເດີນເຮືອ ເພື່ອຄວາມຍືນຍົງຂອງ ຊັບພະຍານຳໃນອ່າງແມ່ນໆ ລະຫວ່າງ 8 ເຂດປົກຄອງໃນອາເມລິກາ ແລະ ແຂວງຂອງ ອອນຕາລີໂອ(Qntario) ແລະ ຄົວເບັກ (Qeubec)
- ປີ 2005 ການສ້າງສະຖານທີ່ເສັ້ນທາງເດີນເຮືອ ຊັບພະຍາກອນນຳໃນອ່າງແມ່ນໆ

ກຳນົດທີ່ການຮ່ວມສາກົນ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ກອບນະໂຍບາຍ ຂອງສິນທີ່ສັນຍານຳຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ໄດ້ຖືກຢັ້ງຢືນວ່າສາມາດປັບຕົວໄດ້ສູງ. ຜ່ານເວລາຫລາຍທີ່ດີສະວັດ ໃນການບໍລິຫານງານ ທີ່ມີຜົນສຳເລັດ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກເສີມຂະຫຍາຍ ພາລະວິດທາດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຕາມເຂດຊາຍແດນ, ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງການແບ່ງປັນນຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄຸນນະພາບນຳແບບຄົບຊຸດ, ແລະ ການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງເຂດຊາຍແດນຂັບ ພະຍາກອນນຳ.

ເຊື່ອດົງວກັນ ກອບນະໄຍບາຍຫາງວິດໝາຍ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເປັນເວລາຍາວນານ ໄດ້ມີການພັດທະນາບິນພື້ນຖານ ກຳມາທີການສາກົນ ສໍາລັບການປົກປັກຮັກສາແມ່ນໜີ້ ຮາຍເມີ (Rhine) ແລ້ວມີປະສົບການລັດການຂະຫຍາຍຕົວໃນ ກອບຂອງການຄຸ້ມຄອງຄຸນະພາບນີ້ແບບດັ່ງເດີມ ແລະ ພາລະບົດບາດໃນການ ຄວບຄຸນມີລະພິດ ກ້າວໄປເຖິງພາລະ ບົດບາດ ໃນການປ້ອງກັນລະບົບນີ້ເວດ ແລະ ການປ້ອງກັນນີ້ຖົ່ວມ ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ.³⁶ contours ທີ່ແມ່ນອນ ຂອງ ການຂະຫຍາຍພາລະບົດບາດ ແມ່ນຈະເປັນຕົ້ນຕໍ່ຂອງການທີ່ບໍ່ຫວຸນ ຢ່າງເປັນປະຈຳ ແລະ ການພັດທະນາ ທີ່ມີຄວາມ ຄືບໜ້າຂອງ ພື້ນຖານຂອງຂໍຕົກລົງ, ສິນທິສັນຍາ ສໍາລັບການປ້ອງກັນ ແມ່ນໜີ້ ຮາຍເມີ (Rhine) ປີ 1996 ໄດ້ຕໍ່ຕ້ານມີນ ລະພິດ ຈາກການນຳໃຊ້ສານເຄີມ.³⁷

ຢັງມີຫລາຍງ່າຕົວຢ່າງ ຂອງອົງການຄຸມຄອງອ່າງແມ່ນນັ້ນ ທີ່ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າກັບພາລະບິດບາດ ການປົກຄອງລະດັບອ່າງ ທົ່ວາງໄວ້ສູງ, ແຕ່ກໍາລັງພົບກັບສິ່ງທ້າທາຍ ຢ່າງຈິງຈັງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພັນທະຫາງການເມືອງລະຫວ່າງຫລາຍລັດ.³⁸

ແມ່ນເຂົ້າຂອງແມ່ນເປັນຕົວຢ່າງຂອງຮູບແບບທີ່ປະສົມແຕ່ວ່າມີການພັດທະນາຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ ພົມທັງໝາກເຜີນ.³⁹ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 10 ປີຜ່ານມາ ສະມາຊິກພາຄີໃນຂໍ້ຕົກລົງ ແມ່ນເຂົ້າຂອງປີ 1995 (ເຢິ່ງກໍລະນີ 5.1) ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ຫລາຍ ຂໍ້ຕົກລົງຢ່ອຍ, ຂະບວນການ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳ ທາງວິຊາການ ອື່ນໆ ຄືກັນກັບຄວາມຄື້ນໜ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ:

ເຖິງຢ່າງໄດ້ກຳຕາມມື້ນາຍຸຂໍ້ຕົກລົງໄດ້ມີລັກສະນະກວມລວມຍາກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຂາດຄວາມລະອຽດໃນກິນໄກບັງຄັບໃຊ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.⁴⁰ ຕົວຢ່າງ ໃນເດືອນມິຖຸນາ 2006 ກອງປະຊຸມຄະນະຂຶ້ນໆ ຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນເກົ່າຂອງ (MRC) ສາມາດເຫັນດີພຽງແຕ່ ເພື່ອຕົກລົງດ້ານຂະບວນການເພື່ອຮັກສາ ການໄຫຼຂອງແມ່ນເກົ່າຂອງ. ຂັ້ນຕອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈະແຈ້ງ ແລະ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ຍັງແມ່ນຄວາມຕ້ອງການເພື່ອຮັກສາການໄຫລຂອງແມ່ນເກົ່າເພື່ອສົ່ງແວດລ້ອມ.⁴¹

ສະຫະພາບຢູ່ໂຮບ EU ໄດ້ປະເຊີນກັບສິ່ງຂ້າພາຍໃນຄວາມພະຍາຍາມຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອບນະໂໄຍບາຍນີ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ (WFD) ໃນລະດັບຊາດ (ເບິ່ງກໍລະນີ 4.2). ບັນດາປະເທດແຄມຊາຍ ຜົ່ງຂອງ ໄທກຣິດ-ອີລັບເຟຣີດ (Tigris-Euphrates) ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນການສ້າງຕັ້ງ ກົນໄກການປົກຄອງໃນລະດັບອ່າງ ຫັ້ງທີ່ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມພະຍາຍາມສ້າງຫລາຍເຖື່ອ (ເບິ່ງກໍລະນີ 6.1)

ກໍລະນີ 6.1 ຄະນະກຳມະການ ວິຊາການຮ່ວມ ໂອງ ໄທກວິດ-ຢູ່ເຟຣ (Tigris-Euphrates) - ຄວາມຫລືມເຫລວ
deadlocked⁴²

ແມ່ນທີ່ໃຫກຮືດ - ຍູ້ຟຣະດ (Tigris-Euphrates) ໄດ້ຖືກອ້າງອີງເຖິງເຕັມເລື່ອຍງວ່າ ຄວາມສົົວໄລຂອງສອງແມ່ນທີ່ ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນໂດຍປະເທດອີລາມ, ອີລັກ, ສີເລຍ ແລະ ຕຸລະກີ, ການໃຫ້ຂອງນຳເກີອບທັງໝົດໃນແຕ່ລະວັນ ແມ່ນໃຫ້ລົງສູ່ທະເລ ໃນສອງແມ່ນທີ່ທີ່ ແຍກກັນ, ແຕ່ໄດ້ຍື່ວ່າໄປໄດ້ເບິ່ງເປັນຄື ແມ່ນທີ່ສາຍງວ. ສົ່ງດັ່ງກ່າວວ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຄວາມແຕງຕ່າງທີ່ກ່າຍທີ່ໄດ້ພື້ນຖານເຖິງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນໃນອ່າງແມ່ນທີ່.

ໃນເວລາທີ່ບໍ່ຫັນມີ ຂໍ້ຕົກລົງອ່າງແມ່ນໆ, ດັ່ງນີ້ຂໍ້ຕົກລົງຂອງສອງຝ່າຍຈຳນວນໜຶ່ງ. ຕົວຢ່າງ, ໃນປີ 1990 ສີເລຍ ແລະ ອິລານ ດັ່ງຕົກລົງເຂັ້ມສັນຍາລະຫວ່າງສອງປະເທດ ໂດຍອີງໄສ່ສອງປະເທດ ດັ່ງແບ່ງປັນນີ້ທີ່ໄດ້ຮັບນັ້ນຈາກ ຕວກກີ ໃນພື້ນຖານໃຫ້ (ອິລານ) 58% ແລະ (ສີເລຍ) 42%. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຕົດຕາມ ປະຫວັດ ແລະ ລາງນາມມີອາຂອງຄວາມຮ່ວມມື ໃນອ່າງແມ່ນໆ ແມ່ນ່ເຫັນໄວ້ຄວາມສໍາັນນັ້ນ, ແຕ່ເຕີຍຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນຍ້າຕ້ອງໄດ້ຕົດຕາມ ການດຳເນີນການ ຂໍ້ຕົກລົງດ້າໆກ່າວ.⁴³

6.3.2 ການຄູ່ມຄອງແຫ່ລງຂຶ້ມນ ຄວາມຮູ້

ພັນຖານຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ຢ່າງສົມບູນ ແລະ ເຊື້ອໝັ້ນ ແມ່ນຄວາມສຳຄັນອັນຫິ່ງອີກ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນແບບຮ່ວມມື. ຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ ແຈ້ງແນວຄວາມຄິດຂອງບັນດາປະເທດແຄມຊາຍຝັ້ງ ເຖິງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງການປະສານງານ, ແລະສະນັ້ນ ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນເປັນແຮງຜັກດັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ການແລກປ່ຽນຄວາມເຂົ້າໃຈໃນລະບົບແມ່ນນັ້ນ ລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໜ້າ ຄີກັນກັບ ມາກວາງແຜນອ່າງແມ່ນນັ້ນ ເປັນສິ່ງສຳຄັນ ສຳລັບການຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ມູນ ທີ່ມີຄວາມຄ້າຍຄີກັນທີ່ມີຄວາມຜິດພາດດ້ານບົດບາດທາງເພດ, ແລະ ເພື່ອຊອກຫາທາງເລືອກ ທີ່ມີປະກິດການເປັນພັນຖານ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງການຮ່ວມມື.

”ຄວາມຮູ້ເປັນລົ້ງສຳຄັນໃນການຊຸກຍົກການຄຸ້ມຄອງການຂ້າມເຕົ່ນຊາຍແດນ”

ຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້ ມາຈາກຫຼາຍຮູບແບບ, ຈາກຂໍ້ມູນສະເພາະໃນປະເທດທີ່ວິທະຍາສາດຂອງຊາວຕາເວັ້ນຕີກ ຕໍ່ກັບຄວາມຮູ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການຂອງຊື່ມີຜົນ⁴⁴. ໃນພາກທີ່ 40 ຂອງວາລະທີ່ 21 ທີ່ກ່າວເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ສຳລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ:

”ໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໝົດຫຼຸກຄົນເປັນຜົນທີ່ໃຊ້ ແລະ ຜູ້ສະໜອງຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ ໃນຂອບເຂດທີ່ “ກ້ວາງຂວາງ, ສົ່ງດັ່ງກ່າວລວມທັງ ຂໍ້ມູນ, ຂ່າວສານ, ປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ຖືກສັງລວມຢ່າງແຍດເໝາະ. ຄວາມຕ້ອງການສຳລັບຂ່າວສານ ແມ່ນເພີ້ມຂຶ້ນໃນຫຼຸກລະດັບ, ຈາກລະດັບຜູ້ທີ່ອາວຸໄສໃນການຕັດສິນ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ, ຈາກລະດັບຮາກຖານ ແລະ ລະດັບຍຸກຄົນ”⁴⁵.

ແຜນຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແມ່ນບໍ່ຕ້ອງການເຕັກໂນໂລຢີໃນລະດັບສູງ ແຕ່ຄວນສະຫຼອນໃຫ້ເຫັນຍຸດທະສາດ ທີ່ສອດຄອງກັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ສອດຄອງກັບຄົນແລະເວລາ. ໃນຂະນາຄົດຕໍ່ໄປ ຄວນຈະເນັ້ນໃສ່ການເກັບກຳ ແລະ ການແກປປ່ຽນຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ໃນຮູບແບບການຮ່ວມມື ທີ່ໄດ້ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ໃນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້, ຫຼຸດຜ່ອນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ວິເຄາະ ທີ່ຊ້າວັນ (ແລະແພງ), ແລະເຕີມຂ່ອງຫວ່າງຂອງຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ ທາງຍຸດທະສາດ. ຄໍາຖາມທີ່ສຳຄັນສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ ເພື່ອການປະສານງານການຄຸ້ມຄອງນຳຂ້າມເຕົ່ນຊາຍແດນລວມມື:

- ງຸດສູມຂອງຂ່າວສານ/ຄວາມຮູ້ແມ່ນຫຍໍ່?

ມັນຈະລວມຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ດ້ວຍອຸທິກກະສາດ, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດສັງຄົມ; ຂ່າວສານໃນການສ້າງຮູບແບບ, ແລະ ຄວາມຍືນຍົງທາງສົ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ; ກອບນະໂຍບາຍດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີເຫັນ; ແລະ ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ ຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ສົງຄົມ ໃນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

- ຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຂ່າວສານ/ຄວາມຮູ້ແມ່ນໃຜ?

ຜູ້ນຳໃຊ້ຫຼັກສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຈະລວມ ຜູ້ຂຶ້ນທີ່ດ້ານນະໂຍບາຍ, ນັກຄົນຄ້ວາວິໄຈ ແລະ ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກປ່າຍອົງການສັງຄົມ ຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນໃນຮູບແບບ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ແລະ ຕ້ອງການສຳລັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.

- ຜູ້ນຳໃຊ້ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດແດນວໄດ?

ການເຜີຍແຜ່ກົນໃກ ແລະ ຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການເຜີຍແຜ່ນະໂຍບາຍ ຄວນຖືກອອກແບບ ແລະ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມເປັນປະຈຳ.

6.3.3 ການເຂົ້າຮ່ວມ ດັ່ງນີ້: ການສື່ສານ, ຄວາມເຂົ້ອຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມເປັນເຈົ້າການ

ການເຂົ້າຮ່ວມ ດັ່ງນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂົ້ອຂຶ້ນ ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ເປັນເອກະພາບ ລະຫວ່າງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ - ຄຸນຄ່າຂອງຂະບວນການ ບໍ່ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ຢ່າງລະອຽດ. ການເຂົ້າຮ່ວມ ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງເຖິງເປົ້າຂໍາຍ, ເສີມສ້າງປະສິດທິຜົນ, ຫລຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ແລະເປັນສົ່ງຈຳເປັນ ເພື່ອຮັກສາການຄຸ້ມຄອງ ໃນການປະສານງານນຳຂ້າມເຕົ່ນຊາຍແດນ.

ການສື່ສານ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໄດ້ສະເພາະ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນໝວດທີ່ 3. ການສື່ສານ ອາດຈະບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ການກະຈາຍຂໍ້ມູນ, ທີ່ລີ ການແກປປ່ຽນຂໍ້ມູນ, ແຕ່ຍັງໄດ້ດຳເນີນ ການປົກສາຫາລີ ທີ່ແທ້ຈິງ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາ, ຫ້າຍໆກໍລະນີການສື່ສານ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂໍ້ມູນໃນແຜນກິດຈະກຳ ແລະ ຜົນກະທິບ

ຈາກທາງໆ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກຫລາຍຊາດ ແລະ ຊຸມຂຶນ ຜ່ານເຄືອຂ່າຍທີ່ໄດ້ສ້າງໄວ, ລັດຖະບານ ແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ໜ້ອຍ ໃນການສ້າງລະບຽບການສື່ສານ ແລະ ເປັນຕົນໃນການສ້າງການເຊື້ອມໂຍງທີ່ດີ⁴⁶.

ຂະບວນການວາງແຜນທີ່ມີປະສິດທິຜົນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີເວທີເພື່ອການປຶກສາຫາລືທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊິ່ງລວມມີ ຫ້າງພາກລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລັດຖະບານ, ສະຖາບັນການຄົ້ນຄ້າສຶກສາ ແລະ ອົງການສັງຄົມ ທີ່ສາມາດໃຫ້ເຫັນ ແນວຄວາມຄິດທີ່ແຕກຕ່າງໆກັນ. ສິ່ງທ້າທາຍຫລັກ ສຳລັບອົງການຈັດຕັ້ງ ອ່າງແມ່ນຈັກຜ່ານຊາຍແດນ ແມ່ນເພື່ອລວມເອົາແນວຄວາມຄິດ ແລະ ຄວາມກັງວົນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ແນວຄວາມຄິດດັ່ງກ່າວຢ່າງໜ້ອຍໄດ້ຖືກຮັບຟັງ.

”ຂະບວນການວາງແຜນທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ ເວທີ ສຳລັບການປຶກສາຫາລືທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ”

ການປຶກສາຫາລືແມ່ນ ສາມາດປະກອບສ່ວນທີ່ສໍາຄັນຕໍ່ການປັບປຸງການນຳໃຊ້ ແລະ ກົນໃນການປຶກຄອງຂັບພະຍາກອນນຳ ໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນຈັກຜ່ານຊາຍແດນ, ດ້ວຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຈາກຫລາຍຝ່າຍທີ່ນຳໃຊ້ນຳ ແລະ ຫລາຍຄວາມສິນໃຈເພື່ອເປີດກ້າງງານນຳໃຊ້ນຳຮ່ວມກັນ ໃນອະນາຄິດຖ້າວ່າ ການປຶກສາຫາລືມີຜົນດີສາມາດຫຼັດຜ່ອນຂີ້ຂັດແຍ່ງ, ສາມາດນຳສະເໜີ ຄວາມສິນໃຈຂອງກຸ່ມທີ່ຖືກຜົນກະທິບ ແລະ ສາມາດບັນລຸໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການທີ່ຫລາກຫລາຍຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກພື້ນ⁴⁷.

ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນຈັກຜ່ານ, ກຸ່ມສຳຫຼວດພາກພື້ນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລັດຖະບານ ແມ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນແລະດຳເນີນ ການປຶກສາຫາລື ຮ່ວມກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈາກຫລາຍຝ່າຍເວທີໃນການປຶກສາຫາລື ນຳໃນພາກພື້ນແມ່ນຈັກຜ່ານຂອງເພື່ອປະກອບໃຫ້ມີຜູ້ຕາງໜ້າຈາກຫລາຍຝ່າຍພາກລັດ, ທະນາຄານພັດທະນາອື່ນໆ, ບໍ່ແມ່ນພາກລັດ ແລະ ພາກຫຼຸລະກິດ. ສ້າງໂຄງການໃຫ້ດີເພື່ອໝາກຜົນຂອງສະພາບການທະນາຄານພັດທະນາ, ບໍ່ມີສະຖານະພາບ ແລະ ການສະແດງດ້ານຫຼຸລະກິດ⁴⁸. ກິດຈະກຳລື່ມໍ້ມີສະພາບການທະນາຄານພັດທະນາ ອ່າງແມ່ນຈົນຍາ (Nile Basin), ຄືກັນກັບສິ່ງທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ, ສະໜັບສະໜູນການເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍຜ່ານຫລາຍວິທີທ່າງ ສ່ວນຫລາຍສາມາດສັງເກດ ໃນການປຶກສາ ທາລີ ຂອງອ່າງແມ່ນຈັກຜ່ານນຳ ນາຍ (ເບິ່ງໃນຂໍ 3.1) ຄະນະກຳມະການຮ່ວມສາກົນ (IJC) ໂດຍການຮ່ວມມືກັບເຈົ້າເມືອງ ຈາກ ຫລາຍເມືອງ ໃນ Great Lake ແລະ ໂດຍອ່າງແມ່ນຈັກຜ່ານ St Lawrence ຫຼືຢູ່ປະເທດ ອາເມລີກາ ກັບ ປະເທດ ການາດາ, ໄດ້ເປີດການເຜີຍແຜ່ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງມວນຂຶນທີ່ສາມາດເຕັ້ງລວມໄດ້ຫລາຍກ່ວາ 4,100 ຄົນ(ເບິ່ງໃນຂໍ 3.2)

ໃນເອີ້ນິບ, EU WFD ສາມາດລວມເຂົ້າໃນ ພາກສ່ວນທີ່ສິນໃຈໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ໂດຍສະເພາະໃນການຜະລິດ, ທີ່ບັນຫວນ ແລະ ປັບປຸງແຜນການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນຈັກຜ່ານ, ສະມາຊຸກຂອງລັດຕ່າງໆ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳພາຍໃນ 6 ເດືອນ ຫລັງຈາກນຳໄປປຶກສາຫາລື ກັບມວນຂຶນ⁴⁹. ສິນທີສັນຍາ ຮາຍ Rhine ປີ 1999 (ມາດຕາທີ່ 14) ໄດ້ເປີດກ້າງງານຮ່ວມມື ໂດຍອະນຸຍາດໃຫ້ ບັນດາລັດຕ່າງໆ ອົງການຈັດຕັ້ງລະຫວ່າງລັດຖະບານ ທີ່ລື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ ທີ່ມີຄວາມສິນໃຈ ເຂົ້າຮ່ວມເປັນຜູ້ສັງເກດການ ເພື່ອຮັບຮອງເບົ້າໝາຍ ແລະ ຫລັກເກມຂອງສິນທີສັນຍາ.

6.3.4 ການກວດກາ

ການກວດກາ ແລະ ການລາຍງານ ແມ່ນເປັນເຄື່ອງມືທີ່ບໍ່ສາມາດທິດແໜນໄດ້ ເພື່ອກຳນົດວ່າ ກິດຈະກຳແຜນງານບັນລຸໄດ້ຕາມຈຸດປະສົງທີ່ວາງໄວ ແລະ ເພື່ອປະເມີນວ່າ ແຜນງານຕ່າງໆ ໄດ້ມີຜົນກະທິບທີ່ບໍ່ຄາດຄິດ ທາງເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ກາຍະພາກ, ແລະ ເພື່ອໃຫ້ທິດຫາງທີ່ແກດເໝາະຕໍ່ການຕອບຮັບ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ຕັດປັບໄດ້

ການປະເມີນ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນຄວາມຕ້ອງການ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ສິ່ງເງື່ອນັ້ນ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າການກຳນົດແຜນງານມີຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ, ແລະມີໄລຍະເວລາເຢັນຕົວຊີ້ວັດ ສຳລັບທັງການປະເມີນ ຂອງການດຳເນີນງານຂອງອີງການຈັດຕັ້ງ, ຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງອ່າງແມ່ນທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ມັນຍັງສາມາດນຳໃຊ້ການ ວັດແທກດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຕິດຕາມຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ, ແລະເພື່ອຮັບປະກັນວ່າມີ ວິທີການແກ້ໄຂ ໄດ້ຖືກເອົານຳໄປໃຊ້ ຕາມຄວາມ ຕ້ອງການ, ໃນດ້ານເນື້ອໃນ ການປະເມີນແບບຍຸດທະສາດ ພາຍໃຕ້ລະບົບການ, ຂະບວນການ, ກອບວິທີດຳເນີນການ ແລະ ສົນທິສັນຍາ ຕ້ອງມີການກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ. ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຂອງຂໍຕົກລົງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍຕົກລົງດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນເປັນ ປະຈຳ ເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນທິດທາງ ໃນການປັບປຸງກອບນະໂຍບາຍ ແລະການວາງແຜນຍຸດທະສາດໃນອະນາຄີດ.

ຫລາຍວິທີການ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຕິດຕາມການປ່ຽນແປງສິ່ງແວດລ້ອມ, ຈາກວິທີການຈ່າຍຂອງຄຸນນະພາບ ນັ້ນ, ໄປຫາວິທີການທີ່ຄົບຂຸດກ່າວ, ຕົວຊີ້ວັດ ສຳລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ຂໍຕົກລົງດ້ານຄຸນນະພາບນີ້ ໃນເຂດ ຫມອງນີ້ Great Lakes ລະຫວ່າງ ອາເມລີກາ ແລະ ການາດາ ເຊິ່ງໄດ້ລວມມີ ຈຸດປະສົງສະເພາະ ເພື່ອຟັ້ນຟູ ແລະ ຮັກສາຄວາມຄຸນດັ່ງທາງດ້ານເຄີມ, ພື້ນຖານ ແລະ ຊົ່ວວິທະຍາ ຂອງລະບົບນີ້ເວັດໃນຫມອງນີ້ Great Lakes.ສິ່ງດັ່ງ ກ່າວໄດ້ມີການປັບປຸງ ແລະ ທົບທວນ ເປັນໄລຍະ (1972, 1978, 1987, ແລະ 2006) ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງ ແຜນງານ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄົງຄູ່ກັບຄວາມ ກ້າວໜ້າຫາງວິທະຍາສາດ. IJC ໄດ້ຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ໃຫ້ຂໍ ແນະນຳ ໃຫ້ແກ່ສອງລັດຖະບານ.

ແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງແມ່ນທີ່ຮິນ (1987) ໄດ້ຮັບຮອງ ປາໄຊມອນ ເປັນຕົວບິ່ງຊື້ ທີ່ມີລັກສະນະພິເສດ ຂອງ ຄຸນນະພາບນີ້ ແລະ ການຟັ້ນຟູຂີວນນາງໝັ້ນ. ແຜນງານ ເຜີຍແຜ່ ປາໄຊມອນ ໃນປີ 2000 ໄດ້ນຳປາໄຊມອນທຳມະຊາດ ມາລົງງົດ ທີ່ໄດ້ສູນຫາຍໄບຍ້ອນສາຍເຫດ ຄຸນນະພາບນີ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ການເພີ່ມຕະກອນ ມີລະພິດໃນນີ້. ການ ພົບເຫັນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນໄຊມອນທີ່ໄດ້ຈາກການຕິດຕາມ ແມ່ນຕົວຊີ້ວັດໜຶ່ງຂອງຜົນສຳເລັດຂອງແຜນ ການ ດັ່ງກ່າວ⁵⁰.

EU WFW ໄດ້ສະເໜີກິນໄກໃນການກວດກາ ເພື່ອຮັບປະກັນມາດຕະຖານ⁵¹ການປັບຕົວແບບຕໍ່ເນື້ອງ. ສະມາຊຸກຂອງລັດຕ່າງໆ ໄດ້ປະຕິບັດພັນທະ ເພື່ອບັນລຸ ໃຫ້ໄດ້ ສະພາບໜ້ານີ້ທີ່ມີ ເຄີມ ແລະ ລະບົບນີ້ເວັດທີ່ດີ ພາຍໃນ 15 ປີ⁵². ມາດຕະຖານທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ສະພາບລະບົບນີ້ເວັດທີ່ດີ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ແລ້ວ, ແລະ ສະພາບທາງເຄີມທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ຖ້າຄວາມເຂັ້ມຂຶ້ນຂອງມີລະພິດໃນໜ້ານີ້ ທ່າກບໍ່ເກີນມາດຕະຖານຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ. ລາຍລະອຽດຕ່າງໆ ຂອງຟັ້ນຖານຂໍ້ມູນ ໄດ້ຖືກທົບທວນເປັນປະຈຳ ແລະ ໄດ້ປັບປຸງເພື່ອຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ.

ໃນບາງຂົງເຂດການກວດກາ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນຄົບຂຸດຂອງ ‘ຕົວຊີ້ວັດຂອງຄວາມຍືນຍົງຂອງ ອ່າງແມ່ນທີ່’ ແລະ ຂໍ້ມູນໄດ້ຖືກເກັບກຳເພື່ອ ປະເມີນຜົນກະທົບ ຂອງຫລາຍແຜນງານການພັດທະນາ ແລະ ການ ອະນຸລັກ ໃນບັນດາຕົວຊີ້ວັດ. ໃນບົດລາຍງານຂອງ ອ່າງແມ່ນທີ່ຂອງ ໃນປີ 2003, ຄະນະກຳມາຫຼັກການແມ່ນທີ່ຂອງສາກົນ

ໄດ້ນຳສະເໜີສະພາບໂດຍລວມ ຂອງການພັດທະນາ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ສະສົມ ໃນຕັດພື້ນຖານລັກສະນະ ທາງອຸປະກອດສາດ, ສິງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຂອງອ່າງແມ່ນທີ່ ນອກນັ້ນຍັງໄດ້ວາງແຜນເພື່ອປັບປຸງບົດລາຍງານເຫັນວ່າ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຢ່າງເປັນປະຈຳບໍ່ໃຫ້ເກີນ 3ປີ, ແລະ ເພື່ອຂະຫຍາຍຂຶ້ນເພື່ອລວມເອົາການວິເຄາະການປ່ຽນແປງ⁵³.

6.3.5 ການຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວໄດ້

ການຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວໄດ້ ແມ່ນໄດ້ໃຫ້ນີ້ຍາມໄດ້ ການປະເມີນຜົນລະບົບນີ້ເວດ ສະຫັດສະວັດຄືກັນກັບຂະບວນ ການທີ່ມີລະບົບໃດໜຶ່ງ ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງນັ້ນໂຍບາຍ ແລະການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງໄດ້ການຮຽນຮູ້ຈາກໝາກຜົນ ຂອງການນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນໄລຍະຜ່ານມາ.

ການຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວໄດ້ລີເລີ້ນເຂົ້າໃຈ ໃນຊູມປີ 1970⁵⁴ ຄືກັນກັບ ຮູບແບບໃນການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຈຸດເລັງເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ສິ່ງເສີມ ຍຸດທະສາດໃນການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງຕໍ່ ສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ບໍ່ໄດ້ຄາດຄົດ. ການຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວໄດ້ ບໍາກິດວ່າແທດເໝາະຕໍ່ສິ່ງທັກທາຍຂອງການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ເຊິ່ງລວມທັງ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຫາງອຸປະກອດ (ໄດ້ສະເພາະພາຍໃຕ້ການປ່ຽນແປງດິນຝ້າອາກາດ), ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫລາຍຝ່າຍ, ການປ່ຽນແປງວັດຖຸປະສົງ ແລະຄວາມຕ້ອງການເພື່ອຮັກສາສາຍພິວພັນທີ່ ເປີດຮັບ ແລະ ສັງສັນ ລະຫວ່າງປະເທດຕ່າງໆທີ່ຢູ່ແຄມແມ່ນທີ່. ,

ຂະບວນການໄດ້ຮັກຮ້ອງໃຫ້ ທີ່ບໍ່ມີຫວຸນເບົ້າໝາຍໃນການຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ຂອງໝາກຜົນ, ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ແລະ ກິນໄກ ເພື່ອນນຳໃຊ້ຂຶ້ນມູນໃໝ່ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອປັບປຸງນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄືກັນກັບຜົນກະທົບທີ່ໄດ້ພົບເຫັນຢ່າງຈະເຈັງ, ແລະ ຕາມເງື່ອນໃຈ, ຄວາມຮູ້ ແລະການປ່ຽນແປງ ບຸລິມະສິດທາງສັງຄົມ.

ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດັດບັບໄດ້ ບໍ່ແມ່ນວິທີການທີ່ມີໝາຍຈຸດປະສົງ ສຳລັບກອບການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຂຶ້ງໃນສະຖານະ ພາບທີ່ດີທີ່ສຸດຈະເປັນສິ່ງທັກທາຍ. ແຕ່ຄວາມຈີງແລ້ວ ມັນຈະເປັນ ເລື່ອງງ່າຍໃນການຍົກເລີກ ຂະບວນຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວໄດ້ ແຕ່ອາດເຮັດໃຫ້ຫລຸດຜ່ອນຄວາມເຊື້ອໝັ້ນ, ໂດຍສະເພາະ ຄວາມອ່ອນໃຫວທາງດ້ານການເມືອງ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ການດຳເນີນຈາກທິດສະດີ ທາການຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວໄດ້ ຍັງຮັກຮ້ອງໃຫ້ຕ້ອງມີຄວາມສະໜັກໃຈ ຂອງ ບຸກຄົນ ແລະການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອກຳນົດ ແລະປັບປຸງ ນະໂຍບາຍທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນ, ແລະ ເພື່ອເຫັນຄວາມສຳຄັນ ແລະປັບປຸງ ສະພາບການທີ່ເກີດຂຶ້ນແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ.

“ຄວາມສົນໃຈຂອງແຕ່ລະຜ່າຍ, ຄຸນຄ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ການບໍ່ປັບປຸງບໍ່ໄດ້ ໄດ້ຈຳກັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດການຄຸ້ມຄອງແບບດັບບໍ່ໄດ້”

ໜັກການພື້ນຖານ ໃນຂະບວນຄຸ້ມຄອງທີ່ປັບຕົວການປະສານງານແບບສືບເນື້ອງ, ການທົບທວນ ແລະ ການປະເມີນຜົນຄົນ,ເປັນສິ່ງຈຳເປັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງນັ້ນຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ການດຳເນີນຕໍ່ຂັດກັບຄວາມຕ້ອງການນັ້ນສູງຂຶ້ນ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງສະພາບອາກາດ ແມ່ນຄວາມຕ້ອງການໃນການຈັດປິກສາຫາລື ແລະ ການວິເຄາະ ນະໂຍບາຍ ໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນໄດ້ໝາຍຂະແໜງການຢ່າງເຂັ້ມງວດຈະເປັນສິ່ງດົວທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ.

6.4 ການຈັດຕັ້ງປະເທິບັດ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ

ອີງປະກອບຕ່າງໆດ້ານການປົກຄອງ, ການຄຸມຄອງຄວາມຮູ້, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄຸມຄອງທີ່ດັດບໍບໄດ້ ແມ່ນເປັນອີງປະກອບຫລັກ ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຮ່ວມມືໃນການຄຸມຄອງນັ້ກ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ປະກອບເປັນ ກອບນະໂຍບາຍເພື່ອຮັກສາການຮ່ວມມື ໃນການຄຸມຄອງນັ້ກ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຫຼຸງໜໍາ ລະຫວ່າງປະເທດຢູ່ແຄມນິກ.

ອີງປະກອບດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມີການພົວພັນກັນ ແລະ ສິ່ງເສີມເຊິ່ງກັນແລະກັນ.. ກິນໄກການປົກຄອງທີ່ດີ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ເປັນຫລັກຖານໃຫ້ແກ່ການຕັດສິນໃຈ, ແລະ ໂຄງສ້າງທີ່ ລວມມີຫລາກຫລາຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ເຊື່ອນີ້ ແລະ ດັດປັບໄດ້ ເພື່ອເຂົ້າກັບສະພາບການທີ່ປັ່ງປັງແປງ. ການຄຸມຄອງຄວາມຮູ້ຂໍ້ມູນທີ່ດີ ໄດ້ຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ໃຫ້ໂອກາດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອປະກອບ ສ່ວນຕໍ່ຂະບວນການຄຸມຄອງຢ່າງຫລວງຫລາຍ. ການມີສ່ວນຮ່ວມ ສິ່ງເສີມການເຂົ້າຮ່ວມ, ການສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນຂະບວນການຄຸມຄອງ: ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບຄຸນຄ່າ ແລະ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນ ທີ່ລວມເອົາຫັງ ນະໂຍບາຍ ແລະການດຳເນີນການ ການຄຸມຄອງນັ້ກ້າມ. ການກວດກາໄດ້ຕິດຕາມການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງຂະບວນການ ຕາມສິ່ງທີ່ໄດ້ໃນ ເປົ້າໝາຍການຄຸມຄອງ ແລະ ໃຫ້ແນວທາງ ສໍາລັບການປັ່ງປັງໃນອະນາຄິດ. ສຸດທ້າຍ ການຄຸມຄອງ ທີ່ປັບຕົວໄດ້ເປັນກິນໄກ ສໍາລັບການສືບຕໍ່ໃນ ການຮຽນຮູ້ ແລະ ບັບປຸງປະສົບການ.

ທຸກໆອີງປະກອບ ທີ່ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃຕ້ຂໍ້ຫຼຸງຍາກທາງການເມືອງ, ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບໍ່ສາມາດດຳເນີນຕາມທຸກຂັ້ນຕອນ ແຕ່ສາມາດໃຊ້ເປັນ ວິທີທາງ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ໃນຕົວຈິງ ເພື່ອຍາດໄດ້ເປົ້າໝາຍລວມ ຂອງການຄຸມຄອງນັ້ກ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ເລັງໃສ່ເພື່ອການແບ່ງປັນທີ່ສະເໝີພາບ ແລະຜົນປະໂຫຍດທີ່ຍື້ນຍົງ.

ກໍລະນີ ແລະບິດອະທິບາຍ

ບົດອະຫິບາຍ 1.1 ຄວາມໝາຍຂອງ ຄຳສັບ ແມ່ນ້ຳຂ້າມຜ່າຍຊາຍແດນ

ບົດອະຫິບາຍ2.1 ຕົວຢ່າງກົນໄກສຳລັບການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.

ບົດອະທິບາຍ 4.1 ປະເພດຂອງສິນທີສັນຍາສາກົນ

บิดອະຫິບາຍ4.2 ເຄື່ອງມີທີ່ບໍ່ແມ່ນຂໍຜົກມັດ ແລະ ການຄົ້ມຄອງນຳຮວ່ມກັນ

ກໍລະນີ 2.1 ແມ່ນ້ຳ ອິນດັບ-ເສີມຂະຫຍາຍການສື່ສານ, ພ້ອມທັງເຕົ້າໂຮມປະເທດທີ່ຢູ່ໄກຄູງກັນ

ກໍລະນີ 2.2 ການຄຸ້ມຄອງແບບປະສົມປະສານຂອງແມ່ນຕີ ເຊີນການ.

ກໍລະນີ 3.1 ບົດໄດຍສັງລວມ-ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍໃນອ່າງແມ່ນໍ້າໃນ.

ກໍລະນີ 3.2 ຂ່າວສານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ທະເລສາບຂອງອາເມລິກາເໜືອ

ກໍລະນີ 4.1 ການໄກ່ເກ່ຍ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ການເຈລະຈາ ໃນ ສິນທີສັນຍາ Indus Waters Treaty

ກະລະນີ 4.2 ການຕັ້ງຖິ່ນທານ ຕາມມາດຕາທານ ການບ້າຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ຂຶ້ມືພາກ ນັ້ນ ພາຍໃຕ້ກອບ

ຂອງສະຫະພາບເອີລິບ

កំឡុងវិវឌ្ឍន៍ 5.1 សំណង់របស់ខ្លួនយើងទាន់តាមរបាយការណ៍របស់ខ្លួន

ຕາຕະລາງ ແລະ ແຜນວາດ

- ຕາຕະລາງ 1.1 ການລົງລະດັບຂອງບົດຕ່າງໆ ຕໍ່ກັບຂັ້ນຕອນຂອງການພັດທະນາ
ຕາຕະລາງ 2.1 ປະເພດຂອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກການຮ່ວມມື
ຕາຕະລາງ 3.1 ແຜນວາດຂອງຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການອອກແບບ ໂຄງການ ຈາກປະຊາຊົນຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍຜ່ານການດຳເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.
ຕາຕະລາງ 3.2 ບົດບາດທີ່ສ້າງຂຶ້ນຂອງອີງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມໃນຂັ້ນຕອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງຂະບວນການ ການຄຸມ ຄອງນິ້ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ
ຕາຕະລາງ 3.3 ບົດບາດສຳລັບອີງການສາກົນທີ່ເຄື່ອນໄຫວເປັນພາກສ່ວນທີ່ສາມ
ຕາຕະລາງ 5.1 ໜ້າທີ່ ແລະ ເບົ້າໝາຍຂອງ ອີງການຈັດຕັ້ງຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ
ຕາຕະລາງ 5.2 ຕົວຢ່າງຂອງເງື່ອນໄຂຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານສຳລັບສິນທີ່ສັນຍາກ່ຽວກັບການ ແບ່ງປັນ
ຕາຕະລາງ 5.3 ກົນໄກດ້ານການເງິນ ໃນການຄຸມຄອງການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ
- ແຜນວາດ 1.1 ອ່າງແມ່ນນີ້ທີ່ກວມເອົາຫຼາຍປະເທດ
ແຜນວາດ 2.1 ການຮັບຮູ້ການມາບັນຈິບກັນ, ບຸລິມະສິດ ແລະ ວາລະຕ່າງໆ
ແຜນວາດ 2.2 ຄວາມຕໍ່ເນື້ອງທາງດ້ານການຮ່ວມມື
ແຜນວາດ 3.1 ຮູບພາບທາງດ້ານອຳນາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສຳລັບ ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍຕ່າງໆ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ວິທີຂອງພວກເຂົາຜ່ານຫຼັກສູດຂອງໂຄງການ
ແຜນວາດ 3.2 ບາດກ້າວຕ່າງໆ ໃນການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ການສັງລວມຄວາມຄົດ ຄວາມສິນໃຈຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະເມີນຂະບວນການ.

ଓପାଶବ୍ଦିନରେ:

- 1 Giordano, M. and Wolf, A. (2002). "The World's Freshwater Agreements: Historical Developments and Future Opportunities". In: *International Freshwater Treaties Atlas*. United Nations Environment Programme.
- 2 Technical Advisory Committee. (2000). *Integrated Water Resources Management*. TAC Paper 4. Stockholm: Global Water Partnership.
- 3 See, for example, Whittington, D. and Song, J. (2004). "Why Have Some Countries on International Rivers been Successful Negotiating Treaties? A Global Perspective". *Water Resources Research* 40(5).
- 4 See, for example, Wolf, A. (1999). "Criteria for Equitable Allocations: the Heart of International Water Conflict". *Natural Resources Forum* 23.
- 5 See, for example, Sadoff, C. and Grey, D. (2002). "Beyond the River: the Benefits of Cooperation on International Rivers". *Water Policy* 4(5): 389–403.
- 6 Institutions here are broadly defined as the social structures that influence behaviour including, for example, organizations, agreements, norms and incentives.
- 7 Sadoff, C. and Grey, D. (2002). "Beyond the river: the benefits of cooperation on international rivers". *Water Policy* 4(5): 389–403.
- 8 From "Case Study –The Senegal Basin" by Madiodio Niasse, see <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 9 This cross-boundary dynamic will also hold true at sub-national levels.
- 10 Sadoff, C. and Grey, D. (2005). "Cooperation on International Rivers: A Continuum for Securing and Sharing Benefits". *Water International* 30(4): 420–427.
- 11 Sadoff and Grey, 2005, *op. cit.*
- 12 These seven basic principles were derived from an examination of 149 international treaties relating to the management of international water resources. See Wolf, 1999, *op. cit.*
- 13 See, for example, World Commission on Dams. (2000). *Dams and Development: A New Framework for Decision-Making*. The report of the World Commission on Dams. London: Earthscan; Phillips, D.J.H., Daoudy, M., Ojendal, J., McCaffrey S. and Turton, A.R. (2006). "Transboundary Water Cooperation as a Tool for Conflict Prevention and Broader Benefit Sharing". Stockholm: Swedish Ministry of Foreign Affairs. Accessible at: www.egdi.gov.se; Anders Jägerskog, "Benefit Sharing in International River Basins" in *Stockholm Water Front*, May 2006.
- 14 Adapted from Sadoff, Grey and Leb (2006), prepared for the Second Meeting of the Regional Working Group on the Joint Multipurpose Program of the Eastern Nile Subsidiary Action Program, May 29–June 01, 2006, Alexandria, Egypt.
- 15 From "Case Study – The Nile Basin" by Christina Leb online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 16 See the official website at <http://www.nilebasindiscourse.org>
- 17 From "Case Study – The North American Great Lakes" by Christina Leb online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 18 ODI/ARCADIS/EuroConsult. (2001). *Transboundary Water Management as an International Public Good*. Prepared for the Ministry of Foreign Affairs, Sweden. Stockholm: Norstedts tryckeri AB.
- 19 ODI/ARCADIS/EuroConsult, 2001, *op. cit.*
- 20 Technical Advisory Committee, 2000, *op. cit.*
- 21 From "Case Study – Indus Waters Treaty" by Saafconsult B.V. online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 22 From "Case Study – EU Water Framework Directive" by Christina Leb online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 23 Keohane, R.O. (1989). *International Institutions and State Power*. Boulder: Westview Press.

- 24 Adapted from Young, O.R. (1999). *Governance in World Affairs*. Ithaca and London: Cornell University Press.
- 25 See Mitchell, R. (2007). "Compliance Theory". In Bodansky, D., Brunnée, J. and Hey, E. (Eds), *The Oxford Handbook of International Environmental Law*.
- 26 From "Case Study – Mekong River Basin" by Sokhem Pech online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 27 Smith, M., de Groot, D. and Bergkamp, G. *Pay – Establishing payments for watershed services*. IUCN, Gland, Switzerland. 109 pp.
- 28 Lusthau, C, Adrien, M.H. Anderson, G, Carden, F. and Montalván, G.P. (2002). *Organizational Assessment: A Framework for Improving Performance*. Canada: IDRC/IDB.
- 29 Chayes, A.H., Chayes, A. and Mitchell, R.B. (1995). "Active Compliance Management in Environmental Treaties". In: Lang, W., *Sustainable Development and International Law*, London: Graham & Trotman Ltd; and Vinogradov, S., Wouters, P. and Jones, P. (2003). *Transforming Potential Conflict into Cooperation Potential: The Role of International Water Law*. PC -> CP Series No. 2, UNESCO/IHP/WWAP, SC-2003/WS/67.
- 30 United Nations Convention on the Law of the Non-Navigational Uses of International Watercourses, opened for signature 21 May 1997, 36 ILM 700 (1997).
- 31 Chayes *et al.*, 1995, *op. cit.*
- 32 Nilsson, M. and Segnestam, L. (2001). "Development and Natural Resources in the Mekong Region: The Institutional Challenge". In: Badenoch, N. and Dupar, M. (Eds), *Mekong Regional Environmental Governance: Perspectives on Opportunities and Challenges*. Washington DC: World Resources Institute.
- 33 Julia Bucknall, 2007. *Making the most of scarcity: accountability for better water management results in the Middle East and North Africa*. The World Bank: Washington, DC.
- 34 Bucknall *et al.*, 2007, *op. cit.*
- 35 See Paisley R. (2002). "Adversaries into Partners: International Water Law and the Equitable Sharing of Downstream Benefits". *Melbourne Journal of International Law* 3: 280–298.
- 36 Vinogradov *et al.*, 2003, *op. cit.*
- 37 Harald Irmer *et al.* (2001). *Rhine 2020 – Programme on the sustainable development of the Rhine*, Conference of Ministers. Koblenz, Germany: International Commission for the Protection of the Rhine.
- 38 Paisley, 2002, *op. cit.*
- 39 Sokhem Pech and Kengo, S. (2006). The Governance of the Tonle Sap Lake, Cambodia: Integration of Local, National and International Levels". *Int'l Journal of Water Resources Development* 22(3): 299–416.
- 40 Gooch J., 2005. *The Mekong Agreement in light of International Principles Relating to Sustainable Use of Transboundary Watercourses*, Master Thesis, Faculty of Law, University of Lund,
- 41 MRC. (2006a). "Press Release: MRC countries agree on procedures for Mekong flows". MRC Secretariat, No.07/06, Ho Chi Minh City, Viet Nam, 22 June 2006.
- 42 From "Case Study – Tigris-Euphrates" by Christina Leb online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 43 Kalpakian, J. (2004). *Identity, Conflict and Cooperation in International River Systems*. Burlington, VT: Ashgate Publishing Ltd.
- 44 For example see Sokhem Pech and Kengo, S. (2006). "Key Fisheries Issues in the Mekong Region" Proc. Mekong Regional Waters Dialogues, Vientiane, 6–7 July 2006.
- 45 United Nations Commission for Environment and Development (UNCED), 2002. *World Summit on Sustainable Development Plan of Implementation*.
- 46 Ward, H. (2006). "International Linkages and Environmental Sustainability: The Effectiveness of the Regime Network". *Journal of Peace Research* 43(2): 149–166.
- 47 Sokhem P and Kengo S., 2006, *op. cit.*
- 48 IUCN, TEI, IWMI & M-power. (2006). Letter to World Bank and ADB – Feedback on WB/ADB Joint Working Paper on Future Directions for Water Resources Management in the Mekong River Basin, Mekong Water Resources Assistance Strategy (MWRAS), available at www.mpowernet.org accessed on 24 October 2006.

- 49 Mouratiadou, I. and Mora, D. (2007). "Mapping Public Participation in the Water Framework Directive: A case study of the Pinios River Basin, Greece". *Ecological Economics* 62: 72.
- 50 See "Case Study – EU Water Framework Directive" by Christina Leb online at <http://www.iucn.org/themes/wani/>
- 51 Reichert, G. (2005). "The European Community's Water Framework Directive: A Regional Approach to the Protection and Management of Transboundary Freshwater Resources". In: Laurence Boisson de Chazournes and Salman Salman (Eds), *Les ressources en eau et le droit international – Water Resources and International Law*. Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers.
- 52 See Water Framework Directive Article 2 (28), and Annex V, table 2.1.2.
- 53 MRC. (2006b). Information and Knowledge Management Programme, Programme Document (December 2006), Mekong River Commission Secretariat, Vientiane, Laos.
- 54 Holling, C.S. (Ed.) (1978). *Adaptive environmental assessment and management*. Chichester, UK: John Wiley.

ផ្សែប្រវត្តិកទូទាត់

រូបទី 1.1 © Hollandse Hoogte

រូបទី 2.1 © Hollandse Hoogte

រូបទី 3.1 © IUCN/Daniel Yawson

រូបទី 4.1 © UN Photo by Sophia Paris